

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרָיִמָּה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ
בָּאוּ (שמות א) וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ
כְּזֶהֶר הַרְקִיעַ וּמִצְדֵּיקֵי הַרְבִּיּוֹת
פְּפוּכָבִים לְעוֹלָם וְעַד (דניאל יב).
וְהַמְשַׁפְּלִים - אֵלֹהֵם
שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בְּסוּד הַחֲכֻמָּה [נ"א
יִזְהָרוּ, שְׁנוּצִיצִים בְּסוּד הַחֲכֻמָּה]. יִזְהָרוּ -
מֵאִירִים וְנוֹצִיצִים בְּזֵיו הַחֲכֻמָּה
הַעֲלִיּוֹנָה. כְּזֶהֶר - אֹרֶךְ וְהַתְּנוּצָצוֹת
שֶׁמֵאִיר שְׂיוּצָא מֵעֵדֶן. וְזֶה סוּד
נִסְתָּר שֶׁנִּקְרָא הַרְקִיעַ, בּוֹ עוֹמְדִים
פּוּכָבִים וּמְזוֹלוֹת, שֶׁמֶשׁ וּלְבָנָה,
וְכָל אוֹתָם מְאוֹרוֹת שֶׁל אֹרֶךְ.
זֶהֶר הַרְקִיעַ הַזֶּה מֵאִיר בָּאוֹר עַל
הַגֶּן. וְעֵץ הַחַיִּים עוֹמֵד בְּאִמְצַע
הַגֶּן, שֶׁעֲנַפָּיו מְכֻסִּים (עליה) (על) כֹּל
אוֹתָם דְּיוֹקְנָאוֹת וְעִצִּים וּבִשְׁמִים
שֶׁבָּגַן בְּכֻלָּם כְּשָׂרִים. וּמִסְתוֹפְפִים
תַּחְתּוֹ כֹּל חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, וְכָל צִפְרֵי
הַשָּׁמַיִם דְּרִים תַּחַת אוֹתָם
הַעֲנַפִּים.
זֶהֶר פְּרֵי הָאֵילָן נוֹתֵן חַיִּים לְכָל,
קִיּוּמוֹ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.
הַצַּד הָאֲחֵר אֵינוֹ שְׂרוּי בּוֹ, אֲלֵא
רַק צַד הַקְּדוּשָׁה. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל
אֵלֶּה שֶׁטּוֹעֲמִים מִמֶּנּוּ, הֵם
עוֹמְדִים לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.
אֵלֶּה נִקְרָאִים מְשַׁפְּלִים וְצַדִּיקִים
וְזוֹכִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְחַיִּים לְעוֹלָם
הַבָּא.

זֶהֶר הָעֵץ הַזֶּה זָקוּף לְמַעְלָה
לְמַעְלָה. חֲמֵשׁ מְאוֹת פְּרָסוֹת
הַלוֹכוֹ, הוּא שְׂשִׁים רַבּוּא
בְּהַתְּפַשְׁטוֹתוֹ. בְּעֵץ הַזֶּה קָיָם זֶהֶר
אֶחָד שֶׁכֹּל הַגּוֹנִים קָיָמִים בּוֹ הֵם
גּוֹנִים שְׁעוֹלִים וְיוֹרְדִים, לֹא
מִתְיָשְׁבִים בְּמָקוֹם אֲחֵר פֶּרֶט
לְאוֹתוֹ הָאֵילָן.

בְּשִׂיוּצָאִים מִמֶּנּוּ לְהִרְאוֹת בְּתוֹךְ
זֶהֶר שְׁלֹא מֵאִיר, מִתְיָשְׁבִים וְלֹא
מִתְיָשְׁבִים, עוֹמְדִים וְלֹא עוֹמְדִים,

(דף ב ע"א)

פְּרֻשַׁת שְׁמוֹת

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִמָּה
אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ (שמות א),
וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֶהֶר הַרְקִיעַ וּמִצְדֵּיקֵי
הַרְבִּיּוֹת פְּפוּכָבִים לְעוֹלָם וְעַד (דניאל י"ב).
וְהַמְשַׁפְּלִים: אֵלֶּיךָ אֵינוֹן דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּרָזָא
דְּחֲכֻמָּתָא. (נ"א וְזִהְרוּ דְנִצְצִין בְּרָזָא דְחֲכֻמָּתָא) יִזְהָרוּ:
נְהַרִין, וְנִצְצִין בְּזִיּוֹא דְחֲכֻמָּתָא עֲלָאָה.
כְּזֶהֶר: נְהַרִיו וְנִצְצִיו דְנְהַרָא דְנִפְיָא מֵעֵדֶן.
וְדָא אִיהוּ רְזָא סְתִימָא, דְאֶקְרִי רְקִיעַ. בֵּיה
קִיּוּמִין פּוּכָבִיא וּמְזִלֵי שְׁמָשָׁא וְסִיְהָרָא,
וְכָל אֵינוֹן בּוֹצִינִין דְנְהוֹרָא.
זֶהֶר דְהָאֵי רְקִיעַ נְהַרִיר בְּנְהַרִיו עַל גְּנֻתָא.
וְאֵילָנָא דְחַיִּי קָיָם בְּמִצִּיעוֹת גְּנֻתָא.
דְעֲנַפְוֵי חֲפִיִין (ד"א עֲלִיָּה) (נ"א עַל) כֹּל אֵינוֹן
דְיוֹקְנִין וְאֵילָנִין וּבּוֹסְמִין דְבְּגְנֻתָא, בְּמֵאֲנִין
דְכִשְׁרָן. וּמִטְלָלִין תַּחֲוֹתֶיהָ כֹּל חַיּוֹת בְּרָא.
וְכָל צִפְרֵי שְׁמַיָא יְדוֹרוֹן תַּחֲוֹת אֵינוֹן
עֲנַפִּין.
זֶהֶר אֵיבָא דְאֵילָנָא, יְהִיב חַיִּין לְכֻלָּא.
קִיּוּמִיָּה לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין סְטָרָא
אַחְרָא לָא שְׂרִיא בֵּיה, אֲלֵא סְטָרָא
דְקְדוּשָׁה. זַפְּאָה חוֹלְקִיהוֹן אֵינוֹן דְטַעֲמִין
מְנִיָּה, אֵינוֹן קִיּוּמִין לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.
אֵלֶּיךָ אֶקְרוּן מְשַׁפְּלִים, וְזַפְּאָן חַיִּין בְּהָאֵי
עֲלָמָא, וְחַיִּין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.
זֶהֶר אֵילָנָא דָא, זַקְפָא לְעֵילָא לְעֵילָא.
חֲמֵשׁ מְאָה פְּרָסֵי הַלוֹכִיָּה, שְׁתִּין
רַבּוּא אִיהוּ, בְּפִשְׁטוֹתֶיהָ. בְּהָאֵי אֵילָנָא,
קִיּוּמָא חַד זֶהֶרָא, כֹּל גּוֹוִנִין קִיּוּמִין בֵּיה
אֵינוֹן גּוֹוִנִין סְלָקִין וְנַחְתִּין, לָא מִתְיָשְׁבֵי
בְּדוּכְתָא אַחְרָא בַר בְּהָהוּא אֵילָנָא.

בְּדִנְפֵי מְנִיָּה לְאַתְחַזָּא בְּגוֹ זֶהֶר דְלֹא נְהַרָא, מִתְיָשְׁבִין וְלֹא מִתְיָשְׁבִין,

משום שלא מתישבים במקום אחר. מעץ זה יוצאים שנים עשר שבטים שמתחמים בו, והם יורדים בזהר הזה שלא מאיר לתוף גלות מצרים בכמה מחנות עליונים. זהו שפתיב ואלה שמות בני ישראל וגו'.

רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) היה היה דבר ה'. היה היה פעמים לשם מה? ועוד יש לשאל, אם יחזקאל הנביא נאמן היה, למה גלה כל מה שראה? מי שהמלך מכניס אותו להיכלו, יש לו לגלות סודות שראה? אלא ודאי שיחזקאל היה נביא נאמן, וכל מה שראה הוא ראה באמונה, וברשותו של הקדוש ברוך הוא הוא גלה כל מה שגלה, והכל הצריך.

אמר רבי שמעון, מי שרגיל לסבל צער, אף על גב שפא לפי שעה צער, סובל משאו ולא חושש. אבל מי שלא רגיל בצער, וכל ימיו היה בתפנוקים ועדוניהם, ובא לו צער - זהו צער שלם, ועל זה צריך לבכות.

כך ישראל, כשירדו למצרים היו רגילים בצער, שהרי כל ימי אותו אביהם הצדיק היו בצער, ולכן סבלו את הגלות כראוי. אבל גלות בכל ההיא היתה צער שלם, אותו הצער שעליונים ותחתונים בכו עליו.

עליונים, שפתיב (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חצה וגו'. תחתונים, שפתיב (תהלים קלו) על נהרות בכל שם ישבנו וגו', וכלם בכו על גלות בכל. מה הטעם? פי היו בתפנוקי מלכים, שפתיב (איכה ד) בני ציון היקרים וגו'.

קיימן ולא קיימן, בגין דלא מתישבן באתר אחרא. מאילנא דא נפקי תריסר שבטין. דמתחמן ביה, ואינון נחתו בהאי זהר דלא נהרא, לגו גלותא דמצרים, בכמה משיריין עלאין, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל וגו'.

רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) היה היה דבר ה', היה היה תרי (דף ב' ע"ב) זמני אמאי. ותו אית לשאלה, אי יחזקאל נביאה מהימנא הוה, אמאי גלי כל מה דחמא, מאן דמלפא אעיל ליה בהיכליה אית ליה לגלאה רזין דחמי. אלא ודאי יחזקאל נביאה מהימנא הוה, וכל מה דחמא במהימנותא איהו, וברשותא דקודשא בריך הוא גלי כל מה דגלי, וכלא אצטריך.

אמר רבי שמעון, מאן דרגיל למסבל צערא אף על גב דאתי לפום שענתא צערא, סביל מטלנוי, ולא חייש, אבל מאן דלא רגיל בצערא, והוה כל יומוי בתפנוקין ועדוניהן, ואתי ליה צערא, דא איהו צערא שלים, ועל דא אצטריך למבכי.

כך ישראל, כד נחתו למצרים, רגילין בצערא הו, דהא כל יומוי דהווא זפאה אבוהון בצערא הוה, ועל דא סבלו גלותא כדקא יאות. אבל גלותא דבבל ההוא הוה צערא שלים, ההוא הוה צערא דעלאין ותתאין בכאן עליה.

עלאין: דכתיב, (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חוצה וגו'. תתאין: דכתיב, (תהלים

קל"ז) על נהרות בכל שם ישבנו וגו' פלהון בכו על גלותא דבבל. מאי טעמא. בגין דהוה בתפנוקי מלכין דכתיב, (איכה ד) בני ציון היקרים וגו'.

(אר"ג דתנן אמר רבי יצחק, מאי דכתיב, (ירמיה ט') על ההרים אשא כבי ונהי. אלא, אלין אינון מוריא רמא דעלמין. ומאן אינון מוריא רמא, אינון, כגו ציון הקרים המסלאים בפז) **והשתא הוּו נחתין בגלותא, בריחיא על קדליהון וידיהון מהדקן לאחורא. וכד (הוּו עאלו) בגלותא בבבל, חשיבו דהא לית להו קיומא לעלמין, דהא קדשא בריה הוא שביק לון, ולא ישגח בהון לעלמין.**

ותנינן, אמר רבי שמעון, בההיא שעתא קרא קדשא בריה הוא לכל פמליא דיליה, וכל רתיכין קדישין, וכל חיליה ומשרייתיה, ורברבנוי, וכל חילא דשמיא, ואמר לון, מה אתון עבדין הכא, ומה כני רחימאי בגלותא דבבל, ואתון הכא, קומו חותו כלכון לבבל, ואנא עמכון. הדא הוא דכתיב, (ישעיה מ"ג) פה אמר ה' למענכם שלחתי בבלה וגו'. למענכם שלחתי בבלה, דא קדשא בריה הוא. והורדתי בריחים פולם, אלין פל רתיכין ומשריין עלאין.

בר נחתו לבבל, אתפתחו שמיא, ושראת רוח נבואה קדישא על יחזקאל, וחמא כל מה דחמא, ואמר לון לישראל, הא מאריכון הכא, וכל חילי שמיא ורתיכוני, דאתו למידר ביניכון. לא הימנוהו, עד דאצטריף לגלאה כל מה דחמא, וארא כף, וארא כף. ואי גלי יתיר, מה דגלי כלא אצטריף. פיון דחמו ישראל כף, חדו. וכד שמעו מלין מפומיה דיחזקאל, לא חיישו על גלותהון פלל, דהא ידעו דקודשא בריה הוא לא שביק לון. וכל מה דגלי ברשותא גלי.

(ושנינו, אמר רבי יצחק, מהו שכתוב (ירמיה ט') על ההרים אשא כבי ונהי? אלא אלה הם הרים רמים של העולמים. ומי הם אותם הרים רמים? אלו בני ציון הקרים המסלאים בפז.) ועכשו היו יורדים לגלות עם רחים על צוארם, וידיהם מהדקות לאחור. וכאשר (נכנסו) לגלות בבבל, חשבו שאין להם קיום לעולמים, שהרי הקדוש ברוך הוא עזב אותם, ולא ישגיח בהם לעולמים.

ושנינו, אמר רבי שמעון, באותה שעה קרא הקדוש ברוך הוא לכל הפמליא שלו, וכל המרכבות הקדושות, וכל חילותיו ומחנותיו וגדוליו וכל חיל השמים, ואמר להם: מה אתם עושים כאן? ומה בני אהובי בגלות בבבל, ואתם כאן? קומו רדו כלכם לבבל, ואני עמכם. זהו שכתוב (ישעיה מג) כה אמר ה' למענכם שלחתי בבלה וגו'. למענכם שלחתי בבלה - זה הקדוש ברוך הוא. והורדתי בריחים פלם - אלה פל המרכבות והמחנות העליונים, בשירדו לבבל, נפתחו השמים, ושרתה נבואה קדושה על יחזקאל, וראה כל מה שראה, ואמר להם לישראל: הרי אדונכם כאן, וכל חילות השמים ומרכבותיו שבאו לדור ביניכם. לא האמינו לו, עד שהצטרף לגלות כל מה שראה, וארא כף, וארא כף. ואם גלה יותר - פל מה שגלה הצרף. פיון שראו כף ישראל, שמחו. וכשמעו דברים מפי יחזקאל, לא חששו על גלותם פלל, שהרי ידעו שהקדוש ברוך הוא לא עזב אותם, וכל מה שגלה - גלה ברשות.

וְשִׁנְיָנוּ, בְּכָל מְקוֹם שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל, שֵׁם הַשְּׂכִינָה גְּלֵתָה עִמָּהֶם. וְכֵאן בְּגִלוֹת מְצָרִים מֵהַ כְּתוּב: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. פִּינּוֹן שֶׁכְּתוּב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵה זֶה אֵת יַעֲקֹב? הַבָּאִים אִתּוֹ הַצְּטֻרָף לֹמֵר! אֵלֶּה, אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הֵם אוֹתָם מְרַכְּבוֹת וּמְחַנּוֹת עֲלֵיוֹנִים שִׁירְדוּ עִם יַעֲקֹב עִם הַשְּׂכִינָה לְגִלוֹת מְצָרִים.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מְצָרִימָה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאוֹ. רַבִּי חֵיִיא פְּתַח, (שיר ד) אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּשׁוּרִי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעֻנּוֹת אַרְיֹת מִהֶרְרִי נְמָרִים. פְּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעַת שִׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים וְקָרְבוּ לְהַר סִינִי לְקַבֵּל תּוֹרָה, אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲתִי מְלַבְּנוֹן - מְאוֹתוֹ עֲדוֹן הַעֲלִיּוֹן בְּאֵה. כְּלָה - שְׁלֵמָה, כְּמוֹ הַלְּבָנָה כְּשֶׁמִּשְׁתַּלְמֵת מִהַשְּׂמֶשׁ בְּכָל אֹר וְהַתְּנוּצָצוֹת. אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאִי - כְּדִי שִׁיִּקְבְּלוּ בְּנֵיךָ תּוֹרָה.

תְּשׁוּרִי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה. תְּשׁוּרִי - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א-ט) וְהַתְּשׁוּרָה אֵין לְהִבִּיא. תְּקַבְּלִי תְּקַרְבַּת עַל בְּנֵיךָ. מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה - מִהֶרְאֵשִׁית, כְּשֶׁנֶּכְסוּ לְאֲמוֹנָה הַעֲלִיּוֹנָה וְאָמְרוּ (שמות כד) כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, וְהָיוּ בְּמִשְׁקַל אֶחָד כְּמִלֵּאכִים עֲלֵיוֹנִים, שֶׁכֶּף כְּתוּב בְּהֵם, (תהלים קג) בָּרְכוּ ה' מִלְּאֲכָיו גְּבֻרֵי כַח עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ. אִזְ קִבְּלָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּרָה.

מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן - זֶה הַר סִינִי, שֶׁקָּרְבוּ אֵלָיו וְהַתְּנִיצְבוּ תַחְתָּיו, שֶׁכְּתוּב (שמות ט) וַיִּתְּנִיצְבוּ בְּתַחְתֵּית הַהָר. מִמְּעֻנּוֹת אַרְיֹת -

וְתִנְיָנוּ בְּכָל אֶתֶר דִּישְׂרָאֵל גָּלוּ, תִּמְן שְׂכִינְתָּא גְּלֵתָה עִמָּהוֹן, וְהִכָּא בְּגִלוֹתָ דְּמְצָרִים מֵהַ כְּתִיב, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. פִּינּוֹן דְּכְתִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵהוּ אֵת יַעֲקֹב, הַבָּאִים אִתּוֹ אֲצֻטְרִיף לְמִימְר. אֵלֶּה, אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן רְתִיכִין וּמְשָׁרְיִין עֲלָאִין, דְּנַחְתּוּ עִם יַעֲקֹב, בְּהַדִּי שְׂכִינְתָּא, בְּגִלוֹתָ דְּמְצָרִים.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מְצָרִימָה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאוֹ. (שמות א')

רַבִּי חֵיִיא פְּתַח (שיר השירים ד') אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאִי תְּשׁוּרִי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעֻנּוֹת אַרְיֹת מִהֶרְרִי נְמָרִים. הַאי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתִמְר, בְּשַׁעַתָּא דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים, וְקָרְבוּ לְטוֹרָא דְּסִינִי לְקַבְּלָא אוֹרִייתָא, אָמַר לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתִי מְלַבְּנוֹן: מִן הַהוּא עֲדוּנָא עֲלָהָה קָא אֲתַתָּא. כְּלָה: שְׁלִימְתָא, כִּהַאי סִיְהָרָא דְּאֲשַׁתְּלִימַת מִן שְׂמִשָּׁא בְּכָל נְהוֹרָא וְנִצְיָצוּ, (ד' ט' ג' ע"א) אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאִי, בְּגִין לְקַבְּלָא בְּנֵיךָ אוֹרִייתָא.

תְּשׁוּרִי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה, תְּשׁוּרִי: כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שמואל א', ט') וְהַתְּשׁוּרָה אֵין לְהִבִּיא. תְּקַבְּלִי (ג"א תְּקַבְּלִי) תְּקַרְבוּתָא עַל בְּנֵיךָ. מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה: מְרֹאֵשִׁיתָא דְּעָאֵלוּ בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָהָה, וְאָמְרוּ (שמות כ"ד) כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, וְהָיוּ בְּמִתְקַלָּא חֲדָא כְּמִלְּאֲכִין עֲלָאִין, דְּהִכִּי כְּתִיב בְּהוּ, (תהלים ק"ג) בָּרְכוּ ה' מִלְּאֲכָיו גְּבֻרֵי כַח עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ. כְּדִין קַבְּלִית כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּרָה.

מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן: דָּא טוֹרָא דְּסִינִי, דְּקָרְבוּ לְגַבְיָהּ, וְאֲתַעֲתְדוּ

אלו בני שעיר שהזמינם הקדוש ברוך הוא לקבל תורה ולא רצו לקבלה. מהררי נמרים - אלו בני ישמעאל, שכתוב (דברים לג) ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבת קדש.

מה זה ואתה מרבבת קדש? ששנינו, כשרצה הקדוש ברוך הוא לתת תורה לישראל, באו מחנות של מלאכים עליונים. פתחו ואמרו, (תהלים ח) ה' אדגנו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים, ורצו שתורה תנתן להם.

אמר להם הקדוש ברוך הוא, וכי יש בכם מות? שכתוב (במדבר ט) אדם כי ימות באהל. (דברים כא) וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת. יש ביניכם חטא? וכי אתם צריכים דינים? יש ביניהם גזל או גנבה? שכתוב (שמות כ) לא תגנב. יש ביניכם נשים? שכתוב לא תנאף. יש ביניכם שקר? שכתוב לא תענה ברעף עד שקר. יש ביניכם חמדה? שכתוב לא תחמד. אז לשם מה אתם רוצים תורה? מיד פתחו ואמרו, (תהלים ח) ה' אדגנו מה אדיר שמך בכל הארץ. ואלו אשר תנה הודך על השמים לא כתוב. ועל כך ואתה מרבבת קדש, אז מימינו אש דת למו.

רבי יוסי באר פסוק זה כשיורה שכניה לגלות מצרים, ורבי שמעון אמר, פסוק זה על סוד יחוד האמונה נאמר. אתי מלבנון פלה, הקול אמר לדבור אתי, משום שהרי קול בא לדבור, ומנהיגו עמו להיות כאחד בלי פרווד פלל, משום שקול הוא פלל, דבור הוא פרט, ולכן פלל

תחותיה. דכתיב, (שמות י"ט) ויתיצבו בתחתיה החר. ממעונות אריות: אלין בני שעיר דקודשא בריה הוא זמין לון באורייתא, ולא בעו לקבלה, מהררי נמרים: אלין בני ישמעאל. דכתיב, (דברים לג) ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבות קדש.

מאי ואתה מרבבות קדש. דתנינן, בד בעא קדשא בריה הוא למיהב אורייתא לישראל, אתו משריין דמלאכין עלאין, פתחו ואמרו, (תהלים ח) ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים, בעאן דיתיהיב לון אורייתא.

אמר לון קדשא בריה הוא, וכי אית בכון מותא, דכתיב, (במדבר י"ט) אדם פי ימות באהל. (דברים כ"א) וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת. חטא אית ביניכו, וכי אתון בעאן לדינין. אית ביניכו גזל. או גנבה, דכתיב, (שמות כ') לא תגנב. אית ביניכו נשין דכתיב, (שמות כ') לא תנאף. אית ביניכו שקרא, דכתיב, (שמות כ') לא תענה ברעף עד שקר. אית ביניכו חמדה, דכתיב, (שמות כ') לא תחמוד. מה אתון בעאן אורייתא. מיד פתחו ואמרו, ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. ואלו אשר תנה הודך על השמים לא כתיב. ועל דא ואתה מרבבות קדש, פדין מימינו אש דת למו.

רבי יוסי אוקים להאי קרא, בד נחתא שכנתא בגלותא דמצרים. ורבי שמעון אמר, האי קרא, על רזא ד'יחודא דמהימנותא אתמר, אתי מלבנון פלה, קול אמר לדבור אתי, בגין דהא קול אתי לדבור, ומדבר לה בהדיה,

הצטרף לפרט, ופרט הצטרף
לכלל, שהרי אין קול בלי דבור,
ואין דבור בלי קול. ועל זה אתי
מלבנון כלה וגו', שעקר שניהם
באים מלבנון.

תשורי מראש אמנה - זהו גרון
שמשם יוצאת רוח השלים
לכל, (בלה) מסוד הלבנון הנסתר
והגנוז. מראש שניר וחרמון -
זוהי לשון ראש ואמצע,
שחותרת את הדבור. ממענות
אריות - אלה הם שנים. מהררי
נמרים - אלה הם שפתים,
השלמות שבהם נשלם הדבור.
ואלה שמות בני ישראל. רבי
חייא פתח, (משלי כג) אל תלחם
את לחם רע עין ואל תתאו
למטעמתיו. אל תלחם את לחם
רע עין - משום שלחם או הנאה
מאותו איש שהוא רע עין, אינו
כדאי לאכל ולהנות ממנו.
שאלו כשירדו ישראל למצרים,
לא טעמו לחם של המצרים, לא
היו נשארים בגלות, ולא היו
מציקים להם המצרים.

אמר לו רבי יצחק, והרי נגזרה
גזרה? אמר לו, הפל הוא
כראוי, שהרי לא נגזר דוקא
במצרים, שהרי לא כתוב כי גר
יהיה זרעך בארץ מצרים, אלא
(בראשית טו) בארץ לא להם, ואפלו
בארץ אחרת.

אמר רבי יצחק, מי שהוא בעל
נפש, (לא יאכל עם אדם) שמאכלו
יותר מאשר שאר בני אדם, או
מי שהולך אחר מעיו, אם יפגש
באותו רע עין, ישחט עצמו ולא
יאכל מלחמו, שאין לחם רע
בעולם חוץ מאותו לחם של
בעל עין הרע. מה כתוב? כי לא
יוכלון המצרים לאכל את

למהוי כחדא בלא פרודא כלל. בגין דקול
איהו פלל, דבור איהו פרט. ועל דא כלל
אצטרין לפרט, ופרט אצטרין לכלל. דהא
לית קול בלא דבור, ולית דבור בלא קול.
ועל דא אתי מלבנון כלה וגו', דעקרא
דתרוייהו מלבנון קא אתיין.

תשורי מראש אמנה: דא איהו גרון,
דמתמן נפקא רוחא לאשלא
כלא, (נ"א בלה) מרזא דלבנון סתים וגניז.
מראש שניר וחרמון: דא איהי לישנא
רישא ואמצעיתא, דמחתכא לדבור.
ממענות אריות: אלין אינון שינים. מהררי
נמרים: אלין אינון שפון, שלימו
דאשפתלים בהו דבור.

ואלה שמות בני ישראל. רבי חייא פתח,
(משלי כ"ג) אל תלחם את לחם רע עין
ואל תתאו למטעמתיו. אל תלחם את לחם
רע עין, בגין דנהמא או הנאה דההוא בר
נש דהוי רע עין, לאו איהו כדאי למיכל
ולאתהני מניה. דאי כד נחתו ישראל
למצרים, לא יטעמון נהמא דמצראי, לא
אשתבכו בגלותא, ולא יעיקון לון מצראי.
אמר ליה רבי יצחק, והא גזרא אתגזר.
אמר ליה, פלא איהו כדקא יאות,
דהא לא אתגזר במצרים דווקא, דהא לא
כתיב (בראשית ט"ו) כי גר יהיה זרעך בארץ
מצרים, אלא בארץ לא להם, ואפילו
בארעא אחרא.

אמר ר' יצחק, מאן דאיהו בעל נפש, (ס"א
לא יבול עם בר נש) דמיכליה יתיר משאר
בני נשא, או מאן דהוא אזיל בתר מעוי, אי
אערע בההוא רע עין, יכוס גרמיה ולא ייכול מנהמא דיליה, דלית

אערע בההוא רע עין, יכוס גרמיה ולא ייכול מנהמא דיליה, דלית

הַעֲבָרִים לָחֶם פִּי תוֹעֵבָה הִיא
לְמַצְרַיִם. הָרִי לֶךְ לָחֶם שֶׁל רַע
עֵינַי.

שָׂרֵשָׁה הֵם שְׂדוּחִים שְׂכִינָה מִן
הָעוֹלָם וְגוֹרְמִים שְׂדִירוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יִהְיֶה
בְּעוֹלָם וּבְנֵי אָדָם צוֹנְחִים וְלֹא
נִשְׁמַע קוֹלָם, וְאֵלֶּה הֵם: מִי
שֶׁשׁוֹכֵב עִם נְדָה, מִשּׁוּם שְׂאִין
טְמֵאָה חֲזָקָה בְּעוֹלָם חוּץ
מִטְּמֵאת הַנְּדָה, וְטְמֵאת הַנְּדָה
קִשָּׁה מִכָּל טְמֵאָה בְּעוֹלָם. הוּא
נְטֵמָא, וְכָל הַמִּתְקַרְבִּים אֵלָיו
נְטֵמָאִים עִמּוֹ. בְּכָל מְקוֹם
שֶׁהוֹלְכִים, נִדְחִית שְׂכִינָה
מִלְּפָנֶיהֶם.

וְרֹא עוֹד, אֵלֶּא שְׂגוּרִם צְרוֹת
רְעוֹת עַל עֲצָמוֹ וְעַל אוֹתוֹ זְרַע
שִׁילִיד. שְׂפִינָן שִׁיקְרָב אָדָם
לְנְדָה, אוֹתָהּ טְמֵאָה קוֹפְצַת עָלָיו
וְנִשְׂאָרַת בְּכָל אֵיבְרִיו, אוֹתוֹ זְרַע
שִׁילִיד בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, (טמאים)
מוֹשְׁכִים עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה, וְכָל
יָמָיו יִהְיֶה בְּטְמֵאָה, שֶׁהָרִי הַבְּנִין
וְהִיסוּד שֶׁלוֹ הוּא בְּטְמֵאָה רַבָּה
וְתִקִּיפָה מִכָּל טְמֵאָה שְׂבַעֲוֹלָם,
שְׂמִיד שְׂקָרָב אָדָם לְנְדָה, אוֹתָהּ
טְמֵאָה קוֹפְצַת עָלָיו, שְׂכַתוֹב (ויקרא
ט) וְתֵהִי נְדָתָה עָלָיו.

מִי שֶׁשׁוֹכֵב עִם בַּת אֵל נָכַר,
שְׂמִכְנִיס בְּרִית קֹדֶשׁ וְאוֹת הַבְּרִית
לְרִשּׁוֹת אַחֲרָת, שְׂכַתוֹב וּבַעַל בַּת
אֵל נָכַר, וְשִׁנְיָנו שְׂאִין קִנְיָה לְפָנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חוּץ מִקְּנָאָה
שֶׁל בְּרִית קֹדֶשׁ, שֶׁהִיא בְּרִית שֶׁל
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְסוּד הָאֲמוּנָה. מֵה
כְּתוּב? (במדבר כ"ה) וַיַּחַל הָעַם לְזַנוֹת
אֶל בְּנוֹת מוֹאָב. מִיָּד - וַיַּחַר אֶף
ה' בְּיִשְׂרָאֵל.

קְדִישָׁא, וְרָזָא דְמַהִימְנוּתָא. מַה כְּתִיב (במדבר כ"ה) וַיַּחַל הָעַם לְזַנוֹת אֶל
בְּנוֹת מוֹאָב מִיָּד וַיַּחַר אֶף ה' בְּיִשְׂרָאֵל.

נְהָמָא בִישָׂא בְּעֵלְמָא, בַּר מַהֵהוּא לָחֶם רַע
עֵינַי, מַה כְּתִיב (בראשית מ"ג) פִּי לֹא יוֹכְלוֹן
הַמַּצְרַיִם לֶאֱכֹל אֶת הָעֲבָרִים לָחֶם פִּי
תוֹעֵבָה הִיא לְמַצְרַיִם, הָא לֶךְ לָחֶם רַע עֵינַי.
תִּתְּתָא אֵינוֹן דִּדְחִינָן שְׂכִינְתָא מְעֵלְמָא,
וְגַרְמִין, דִּדְיוּרִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיף
הוּא לֹא הוּי בְּעֵלְמָא, וּבְנֵי נְשָׂא צוּוּחִין
וְלֹא אֲשַׁתְּמַע קְלִיהוֹן. וְאֵלִין אֵינוֹן: מָאן
(דף ג' ע"ב) דְשָׂכִיב בַּנְּדָה, בְּגִין דְלִית מְסַאָבו
תִּקִּיף בְּעֵלְמָא בַר מְסַאָבו דְנְדָה. מְסַאָבו
דְנְדָה קְשִׂיא מִכָּל מְסַאָבו דְעֵלְמָא, אֲסַתָּאב
אִיהוּ, וְכָל דְמִתְקַרְבִּין בַּהֲדִיָּה יִסְתַּאָבוֹן
עִמֶיהָ, בְּכָל אַתְר דְאֵזְלִין אַתְדְּחִיָּיא
שְׂכִינְתָא מִן קְמִיָּהוּ.

וְרֹא עוֹד, אֵלֶּא דְגָרִים מְרַעִין בִּישִׁין עַל
גְּרַמִּיָּה, וְעַל הַהוּא זְרַעָא דִּיולִיד,
דְכִינוֹן דִּיקְרָב בַּר נֶשׁ לְגַבֵּי נְדָה, הַהוּא
מְסַאָבו דְלִיג עָלוּי, וַיִּשְׂתַּאָר בְּכָל שִׁיפִין
דִּילִיָּה, זְרַעָא דִּיולִיד בַּהֵהוּא שְׁעַתָּא, (כ"א
מְסַאָבו) מְשַׁכִּין עָלוּי רוּחַ מְסַאָבו. וְכָל יוֹמוּי
יִהְיֶה בְּמְסַאָבו, דְהָא בְּנִינָא וַיִּסוּדָא דִּילִיָּה
אִיהוּ בְּמְסַאָבו רַב וְתִקִּיף מִכָּל מְסַאָבָא
דְעֵלְמָא, דְמִיד דְקָרִיב בַּר נֶשׁ לְגַבֵּי נְדָה,
הַהוּא מְסַאָבו דְלִיג עָלוּי, דְכְּתִיב, (ויקרא ט"ו)
וְתֵהִי נְדָתָה עָלָיו.

מָאן דְשָׂכִיב בְּבַת אֵל נָכַר, דְאֵעִיל בְּרִית
קוּדְשׁ וְאֵת קִימָא בְרִשּׁוֹ אַחֲרָא,
דְכְּתִיב, (מלאכי ב') וּבַעַל בַּת אֵל נָכַר. וְתִנְיָנָן,
לִית קִנְיָה קְמִי קְדִישָׁא בְרִיף הוּא, בַּר קִנְיָה
דְבְרִית קְדִישָׁא, דְאִיהוּ קִימָא דְשָׂמָא

רַאשֵׁי הָעַם שִׁיּוּדְעִים וְלֹא מוֹחִים בִּיּוֹדֵיהֶם, נִעֲנָשִׁים בַּתְּחִלָּה, שְׁפָתוֹב קַח אֶת פֶּל רַאשֵׁי הָעַם וְהוֹקַע אוֹתָם לַה' נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. רַבִּי אֲבָא אָמַר, מַה זֶה נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ? נֶגֶד הַבְּרִית שְׁוֹקְרֵאת שָׁמֶשׁ, וְעַלֶּיהָ נֹאמַר (תהלים פד) כִּי שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן ה' אֱלֹהִים. שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן - זוֹ בְרִית קִדְשׁ. מַה שָּׁמֶשׁ זֹרַח וּמְאִיר לְעוֹלָם, אֵף כִּף בְּרִית קִדְשׁ זֹרַח וּמְאִיר אֶת גּוֹף הָאָדָם. מִגֵּן - מַה מִּגֵּן הוּא כְּדֵי לְהִגֵּן עַל הָאָדָם, אֵף כִּף בְּרִית קִדְשׁ מְגַנָּה עַל הָאָדָם, וּמִי שֶׁשׁוֹמֵר אוֹתָהּ, אֵין נֹזֵק בְּעוֹלָם שִׁיּוּכָל לְקַרֵּב אֵלָיו, וְזֶהוּ נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. רַאשֵׁי הָעַם יִתְפַּסּוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר בַּחֲטָא זֶה, אִם יוֹדְעִים וְלֹא מְקַנְאִים לוֹ, מִשׁוּם שְׁחוּבָה זוֹ עֲלֵיהֶם לְקַנֵּא לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּבְּרִית הַזֹּאת, מִי שֶׁמְכַנֵּס קִדְשָׁה זוֹ לְרִשׁוֹת אַחֲרֵת, עֲלִיו כְּתוּב (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא וְכֹלֵא קִנְאָה חֲדָא. וְעַל דָּא אַתְדַּחֲיָא שְׁכִינְתָא מְקַמֵּיהָ. מָאן דְּמִשְׁקַר בַּבְּרִית קִדְשָׁא דְחַתִּים בְּבִשְׂרֵיהָ דְּבַר נָשׁ, כְּאִילוּ מִשְׁקַר בְּשָׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּמִשְׁקַר חוֹתְמָא דְּמַלְכָּא, מִשְׁקַר בִּיהָ בְּמַלְכָּא, לִית לִיהָ חוּלְקָא בְּאֵלְהָא דִּישְׂרָאֵל, אִי לָא בְּחִילָא דְּתִיּוּבְתָא תְּדִיר. (ס"א ותי"ר)

רַבִּי יוֹסִי פִּתַּח וְאָמַר, (שמואל א', י"ב) וַיִּשְׁפְּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲזְבוּ וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'. מַה זֶה וַיִּשְׁפְּחוּ וַיַּעֲזְבוּ? שִׁדְחוּ מֵהֶם בְּרִית קִדְשׁ, שְׁמְלוּ וְלֹא פָּרְעוּ, עַד שֶׁפָּאָה דְּבוּרָה וְנִדְבָה בְּזָה אֶת פֶּל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שופטים ה) בְּפָרַע פְּרַעוֹת בִּישְׂרָאֵל בְּהַתְּנִיב עִם בְּרַכּוֹ ה'.

רַאשֵׁי עַמָּא דִּידְעוּ וְלֹא מַחוּ בִּיּוֹדֵיהוּ, אַתְעַנְשׂוּ בְּקִדְמִיתָא, דְּכַתִּיב, (במדבר כ"ה) קַח אֶת פֶּל רַאשֵׁי הָעַם וְהוֹקַע אוֹתָם לַה' נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. רַבִּי אֲבָא אָמַר, מָאִי נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. נֶגֶד הַבְּרִית דְּאִקְרִי שָׁמֶשׁ, וְעַלֶּיהָ אַתְמַר (תהלים פ"ד) כִּי שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן ה' אֱלֹהִים. שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן דָּא בְּרִית קִדְשָׁא. מַה שָּׁמֶשׁ זֹרַח וְאֵנְהִיר עַל עַלְמָא, אוֹף הָכִי בְּרִית קִדְשָׁא זֹרַח וְאֵנְהִיר גּוֹפָא דְּבַר נָשׁ. מִגֵּן: מַה מִּגֵּן אִיהוּ לְאִגְנָא עֲלֵיהָ דְּבַר נָשׁ, אוֹף הָכִי בְּרִית קִדְשָׁא מִגֵּן עֲלֵיהָ דְּבַר נָשׁ, וּמָאן דְּנִטִּיר לִיהָ, לִית נֹזֵקָא בְּעַלְמָא, דִּיכִיל לְמִקְרַב בְּהַדְיָה וְדָא הוּא נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. רַאשֵׁי עַמָּא, יִתְפַּסּוּן בְּכָל דְּרָא וְדָרָא בְּחוּבָא דָּא, אִי יוֹדְעִין וְלֹא מְקַנְאִין לִיהָ. בְּגִין דְּחוּבָא דָּא עֲלֵיהוּ, לְקַנְאָה לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי בְּרִית, מָאן דְּאֵעִיל קִדּוּשָׁה דָּא בְּרִשׁוֹתָא אַחֲרָא, עֲלֵיהָ כְּתִיב (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא וְכֹלֵא קִנְאָה חֲדָא. וְעַל דָּא אַתְדַּחֲיָא שְׁכִינְתָא מְקַמֵּיהָ. מָאן דְּמִשְׁקַר בַּבְּרִית קִדְשָׁא דְחַתִּים בְּבִשְׂרֵיהָ דְּבַר נָשׁ, כְּאִילוּ מִשְׁקַר בְּשָׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּמִשְׁקַר חוֹתְמָא דְּמַלְכָּא, מִשְׁקַר בִּיהָ בְּמַלְכָּא, לִית לִיהָ חוּלְקָא בְּאֵלְהָא דִּישְׂרָאֵל, אִי לָא בְּחִילָא דְּתִיּוּבְתָא תְּדִיר. (ס"א ותי"ר)

רַבִּי יוֹסִי פִּתַּח וְאָמַר, (שמואל א', י"ב) וַיִּשְׁפְּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲזְבוּ וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'. מָאִי וַיִּשְׁפְּחוּ וַיַּעֲזְבוּ. דְּדַחוּ מִנֵּיהוּ בְּרִית קִדְשָׁא, הוּוּ גְזָרִין וְלֹא פָּרְעִין, עַד דְּאֶתַת דְּבוּרָה וְנִדְיַבַת בְּהַאי לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּמַה דְּכַתִּיב, (שופטים ה) בְּפָרַע פְּרַעוֹת בִּישְׂרָאֵל בְּהַתְּנִיב עִם בְּרַכּוֹ ה'.

מי שהורג בנו, אותו עבר
שאשתו התעברה, וגורם להרגו
במעיה, שסותר בנינו של
הקדוש ברוך הוא ואמנותו שלו.
יש מי שהורג אדם, וזה הורג
בנו.

שרש רעות עושה שכל העולם
לא יכול לסבל, ועל זה העולם
מתמוגג לאט לאט, ולא ידוע
למה, והקדוש ברוך הוא
מסתלק מהעולם, וחרב ורעב
ומות באים על העולם, ואלה
הם: הורג בנו, סותר בנין
המלך. ודוחה את השכינה,
שהולכת ומשוטטת בעולם ולא
מוצאת מנוחה, ועל (ה) אלו
רוב (רחות) הקדש (עושה) בוכה,
והעולם נדון בכל הדינים הללו.
אוי לאותו האיש, אוי לו! טוב
לו שלא נברא בעולם!

אשריהם ישראל, שאף על גב
שהיו בגלות מצרים, נשמרו
מכל שלשת אלה - מנדה, מבת
אל נכר, ומהרג של זרעם,
והשתדלו בפרהסיא בפריה
ורביה. שאף על גב שנגזרה
הגזרה כל הפן הילוד היארה
תשליכהו, לא נמצא ביניהם מי
שהורג עבר במעי אשה, כל
שפן אחר כף. ובכוחו זו יצאו
ישראל מהגלות.

מנדה - ששנה רפי חיאי, מה
שכתוב (שמות לח) ויעש את הכיור
נחשת ואת פנו נחשת במראת
הצבאות. מפני מה זכו נשים
לזה? משום ששמרו עצמן
בגלות מצרים, שלאחר שנטהרו
היו באות מקשטות, ומסתכלות
במראה בבעליהן, ומעוררות
אותם לפריה ורביה.

מבת אל נכר - שכתוב יצאו כל
צבאות ה' וגו', וכתוב (תהלים קכב)
שבטי זה עדות לישראל. עדות
לישראל ודאי. ואלה שמות בני

מאן דקטיל בנוי, ההוא עוברא דמתעברא
אתתיה, וגרים לקטלא ליה במעהא,
דסתיר בניינא דקודשא בריה הוא ואומנותא
דיליה. אית מאן דקטיל בר נש, והאי קטיל
בנוי.

תרתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל
למסבל, ועל דא עלמא מתמוגגא
זעיר זעיר, ולא ידיע, וקודשא בריה הוא
אסתלק מעלמא, וחרבא וכפנא ומותנא
אתיין על עלמא. ואלין אינון: קטיל בנוי,
סתיר בניינא דמלפא, דחיא שכינתא, דאזלא
ומשטטא בעלמא, ולא אשפחת נייחא. ועל
(דא) אלין, רויחא (ס"א רוחין) דקודשא (עביד) בכיה,
ועלמא אתדן בכל הני דינין. ווי לההוא בר
נש, ווי ליה, טב ליה דלא יתברי בעלמא.

זבאין אינון ישראל, דאף על גב דהוו
בגלותא דמצרים, אסתמרו מפל הני
תלתא, מנדה, ומבת אל נכר, ומקטול זרעא,
ואשתדלו בפרהסיא בפריה ורביה. דאף על
גב דגזרה אתגזרת (שמות א) כל הפן הילוד
היאורה תשליכהו, לא אשתכח ביניהון מאן
דקטיל עוברא במעהא דאתתא, כל שפן
לבתר. ובזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא.

מנדה: דתני רפי חיאי מאי (דף ד' ע"א) דכתיב,
(שמות ל"ח) ויעש את הכיור נחשת ואת
פנו נחשת במראות הצבאות. מפני מה זכו
נשין להאי, בגין דאסתמרו גרמיהו בגלותא
דמצרים, דלכתר דאתדכיין הוו אתיין
מתקשטן ומסתפלן במראה בבעליהון,
ומעוררין לון בפריה ורביה.

מבת אל נכר, דכתיב, (שמות י"ב) יצאו כל
צבאות ה' וגו'. וכתוב (תהלים קכ"ב) שבטי
זה עדות לישראל. עדות לישראל ודאי.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁבֹטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל.
דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי. הָא
וְדָאֵי חַד הָוָה, וּפְרָסְמוּ קְרָא, דְּכְתִיב, (ויקרא
כ"ד) וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו' וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית
בַּת דְּבָרִי לְמֹטֶה דָן. פְּרִיָּה וּרְבִיָּה דְכְתִיב, (שמות
א) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגו'. וּמְכַל
הַנִּי אֶסְתְּמְרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָאלוּ, בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

יִשְׂרָאֵל. שְׁבֹטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּבַר
אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאִם תְּאֵמַר, וְהָרִי כְּתוּב וְהוּא בֶן
אִישׁ מִצְרִי? הָרִי וְדָאֵי אֶחָד הָהָא,
וּפְרָסְמוּ הַפְּתוּב, שְׁפָתוּב (ויקרא כד)
וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו', וְשֵׁם
אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת דְּבָרִי לְמֹטֶה דָן.
פְּרִיָּה וּרְבִיָּה - שְׁכַתוּב וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגו'.
וּמְכַל אֵלֶּה נִשְׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ - בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
יִצְאוּ. זְהוּ שְׁפָתוּב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי
אֲלֶעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים
בְּדֶרֶךְ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר
רַבִּי אֲלֶעָזָר לְרַבִּי יוֹסִי, פְּתַח פִּיךָ
וַיֵּאִירוּ דְּבָרֶיךָ. אָמַר לוֹ, גּוֹחַ
לְפָנַי מַר שְׁאַשְׁאֵל דְּבַר אֶחָד
שְׁקֻשָּׁה לִי? הָרִי שְׁמַעְתִּי
מִהַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא
אוֹמֵר, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
- יִשְׂרָאֵל סְבָא, כָּל אוֹתָם חִילוֹת
וּמַחְנוֹת שֶׁהָיוּ יוֹרְדִים לְגִלוֹת עִם
יַעֲקֹב, שְׁפָתוּב אֵת יַעֲקֹב. מַה זֶה
שְׁפָתוּב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ? אָמַר
לוֹ, וְדָאֵי זֶה כֶּף, אֵלֶּה הָרִי
שְׁנִינּוּ, כָּל הַמְּקַבֵּל מֵאַחַר, הוּא
בֵּית לְאוֹתוֹ שְׁנַתָּן, וְעַל זֶה אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

פְּתַח רַבִּי אֲלֶעָזָר וְאָמַר, (מלכים א-
ט) וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְבַנּוֹת אֶת
בֵּית ה' וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְגו'. וְכִי
פִּינּוֹן שְׁאֵמַר אֶת בֵּית ה', מַה זֶה
וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ? אִם בְּשִׁבִיל
שְׁלֹמֹה זֶה נְאֻמַּר - לֹא כֶּף! אֵלֶּה
בֵּית ה' זֶה בֵּית הַמְּקַדָּשׁ, וְאֶת
בֵּית הַמֶּלֶךְ זֶה קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים.
בֵּית ה' שְׁהוּא בֵּית הַמְּקַדָּשׁ,
כְּמוֹ עֲזֻרוֹת וּלְשִׁכּוֹת וּבֵית
הָאוּלָם וְהַדְּבִיר, זֶה בֵּית
הַמְּקַדָּשׁ, וְדָאֵי נִקְרָא בֵּית ה'.
בֵּית הַמֶּלֶךְ - זֶה קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים,
שְׁהוּא הַפְּנִימִי שֶׁל הַכֹּל, הַמֶּלֶךְ

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי אֲלֶעָזָר וְרַבִּי
יוֹסִי הָיוּ אֲזָלִי בְּאוּרְחָא, עַד דִּהְיוּ
אֲזָלִי, אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר לְרַבִּי יוֹסִי, אֶפְתַּח
פּוּמְךָ, וַיִּנְהַרוֹן מִיֶּלֶךְ אָמַר לִיהַ נִיחָא קַמִּיהַ
דְּמַר, דְּאֶשְׁאֵל מְלָה חָדָא דְקֻשְׁיָא לִי, הָא
שְׁמַעְנָא מְבוּצִינָא קְדִישָׁא, דִּהְוָה אָמַר, וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא. כָּל אֵינּוֹן
חִילוֹן וּמְשַׁרְיִין דִּהְוּוּ נַחְתִּין לְגִלוֹתָא בְּהַדִּי
יַעֲקֹב, דְּכְתִיב, אֵת יַעֲקֹב. מַהוּ דְכְתִיב אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ. אָמַר לִיהַ, וְדָאֵי הָכִי הוּא. אֵלֶּה
הָא תְּנִינּוֹן, כָּל דְּמְקַבֵּל מֵאַחַרָא, אִיהוּ בֵּיתָא
מִהֵוּא דִּיהַיב, וְעַל דָּא אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

פְּתַח רַבִּי אֲלֶעָזָר וְאָמַר, (מלכים א', ט) וַיְהִי כְּכַלּוֹת
שְׁלֹמֹה לְבַנּוֹת אֶת בֵּית ה' וְאֶת בֵּית
הַמֶּלֶךְ וְגו'. וְכִי כִיּוֹן דְּאָמַר אֶת בֵּית ה', מַהוּ
וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ, אִי בְּגִין שְׁלֹמֹה אֶתְמַר, לָאוּ
הָכִי, אֵלֶּה אֶת בֵּית ה' דָּא בֵּית הַמְּקַדָּשׁ, וְאֶת
בֵּית הַמֶּלֶךְ דָּא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים.

בֵּית ה' דָּאִיהוּ בֵּית הַמְּקַדָּשׁ כְּגוֹן: עֲזֻרוֹת
וּלְשִׁכּוֹת וּבֵית הָאוּלָם וְהַדְּבִיר, דָּא בֵּית
הַמְּקַדָּשׁ, וְדָאֵי אֶקְרִי בֵּית ה'. בֵּית הַמֶּלֶךְ: דָּא
קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, דָּאִיהוּ פְּנִימָא דְכֹלָא, הַמֶּלֶךְ
סְתָם. מְלֶךְ דָּא, אַף עַל גַּב דָּאִיהוּ מְלֶךְ עֲלָאָה,

סתם. מלך זה, אף על גב שהוא מלך עליון, הוא נקבה אל נקדה העליונה, נסתרת הכל. ואף על גב שהוא נקבה, הוא זכר למלך שלמטה, ולכן הכל כמו זה ועל זה, תחתונים, בסוד זה כתוב בהם איש וביתו באו.

ואלה שמות, רבי (אלעזר) יוסי פתח ואמר (שיר ד) גן נעול אחתי כלה גל נעול מעין חתום. גן נעול - זו פנסת ישראל, שהיא גן נעול. שאמר רבי אלעזר, מה הגן הזה צריך לשמר, לעדר ולהשקות ולזמר - כך פנסת ישראל צריכה לעדר ולשמור ולהשקות ולזמר, ונקראת גן, ונקראת פרם. מה הפרם הזה צריך לעדר ולהשקות ולזמר ולחפור - כך ישראל. זהו שכתוב (ישעיה ד) כי כרם ה' צבאות בית ישראל, וכתוב ויעזקהו ויסקלהו וגו'.

תוספתא

משנה. אמר רבי שמעון, אנו פוקחים עינינו רואים, גלגלי מרפכה הקדושה נוסעים במסעותיהם, וקול שירה מבשמת לאזנים, יפה ללב, עולה ויוודת, הולכת ולא נוסעת, מזדעזעים אלה אלפים ורבוא רבבות, ופותחים בשירה מלמטה למעלה.

לקול נעימות הזו עומדים מי שעומדים, ומתפנסים בהתפנסות לצד הימין, ארבע מאות וחמשים אלה בעלי עינים. רואים ולא רואים. עומדים בקיומם. שני צדדים אחרים מתלבנים (מתהפכים) בשבילם, ולצד שמאל מאתים וחמשים אלה.

אוחם בעלי ירכה מינכים ומיללים ממקום בית מושבם, פותחים בדין ומסימים בדין.

איהו נוקבא לגבי נקודה עלאה, סתימא דכלא. ואף על גב דאיהו נוקבא, איהו דכורא לגבי מלך דלתתא, ובגין כך פלא כגוונא דא ועל דא, תתאי, ברזא דא כתיב בהו, איש וביתו באו.

ואלה שמות, רבי (אלעזר) יוסי פתח ואמר, (שיר השירים ד) גן נעול אחתי כלה גל נעול מעין חתום. גן נעול: דא כנסת ישראל שהיא גן נעול. דאמר רבי אלעזר, מה הגן הזה צריך לשמור, לעדור, ולהשקות, ולזמור. כך פנסת ישראל, צריכה לעדור, ולשמור, ולהשקות, ולזמור, ונקראת גן, ונקראת פרם, מה הפרם הזה צריך לעדור ולהשקות ולזמור ולחפור, כך ישראל, הדא הוא דכתיב, (ישעיה ה) כי כרם ה' צבאות בית ישראל וכתיב, (ישעיה ה) ויעזקהו ויסקלהו וגו'.

תוספתא

מתניתין: אמר רבי שמעון, אנו פתחין עינא חמאן, גלגלי רתיכתא קדישתא נטלין במטלנוי, וקל שירתא בסימא לאודנין, יאה ללבא, סלקא ונחתא, אזלא ולא נטלא, מזדעזעין אלה אלפין, ורבוא רבבן ופתחין שירתא מלרע לעילא.

לקול נעימותא ההוא, קיימין מאן דקיימין, ומתפנסין בכנופיא לסטרא דימינא, ארבע מאה וחמשים אלפין דעיינין. חמאן ולא חמאן, קיימין בקיומיהון. תרין סטרין אחרנין אתחורו (ס"א אתחורו) בגיניהון. ולסטרא דשמאלא מאתן וחמשים אלפין.

אינון מאריהון דיבבא, מיבבין ומיללין מאתר בית מותביהון, פתחין בדינא ומסימין בדינא. מיבבין תניינות, ודינא יתיב, וספריין

מִיבְּכִים שְׁנִית, וְדִין יוֹשֵׁב, וּסְפָרִים נִפְתָּחִים. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה עוֹלָה בְּעַל הַדִּין שְׁעוֹמֵד עָלֶיהֶם, וְיוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף דִּין, וְשִׁירָה שׁוֹכֶכֶת עַד שֶׁלֹּא יִסְתִּים הַדִּין. סוֹבְבִים בְּעַלֵּי הָעֵינַיִם שֶׁלְּעַד יָמִין, וְעַמָּם שְׁמוֹנָה עֶשֶׂר אֶלֶף תּוֹקְעִים, וְלֹא מִיבְּכִים וְלֹא מִלְּלִים (ס"א לא מִלְּלִין וְלֹא מִיבְּכִין) פִּתְחִין וּפּוֹתְחִים בְּשִׁירָה. מְזַדְּעָזְעִים מֵאֵתִים וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף בְּעַלֵּי יבְּכָה.

תּוֹקֵעַ שְׁנִית וְלֹא מִיבְּכִים (ולא מִיבְּכִים וְלֹא מִלְּלִים). נוֹסֵעַ הַפֶּטְרוֹן מֵאוֹתוֹ כֶּסֶף וְיוֹשֵׁב בְּכֶסֶף הַוּתְרָנוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן הָיָה (הוֹא) מְזַכֵּיר שֵׁם קְדוֹשׁ עֲלִיוֹן וְגִדּוֹל, שֶׁבְּאוֹתוֹ שֵׁם יֵשׁ חַיִּים לְכָל פֶּתַח וְאָמַר פֶּעַם אַחַת יוֹדֵד ה"א וְיִי' ה"א (יודֵד ה"א וְאִי' ה"א), כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת לוד) וַיִּקְרָא בְשֵׁם ה'. פּוֹתְחִים כְּבַתְחִלָּה בְּעַלֵּי גִלְגָּלִים קְדוֹשִׁים, וְאֶלֶף אֶלְפִים וּרְבּוּא רַבְבוֹת, וְאוֹמְרִים שִׁירָה, מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים, בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹם בֵּית שְׁכִינָתוֹ.

בָּא אוֹתוֹ הַגֶּן, שְׁהִיְתָה (שְׁהִיא) שְׁמוֹנָה בְּמֵאֵתִים וְחֲמִשִּׁים עוֹלָמוֹת, הִיא שְׁכִינָה נִכְבְּדָה בְּזִוְיָה, שְׁיוֹצֵאת מִזִּוּי לְזִוּי, וְזִוְיָה שׁוֹפֵעַ מִמֶּנָּה לְאַרְבַּעַת צְדָדִים רְאִשִׁים לְרֵאשׁוֹנִים (לְקִיּוֹם). מֵאוֹתוֹ זִוּי יוֹצֵא (בְּמִשְׁרָף) לְכָל אוֹתָם לְמִטָּה, וְהִיא נִקְרֵאת גֶּן עֲדָן.

פֶּתַח שְׁנִית אוֹתוֹ זְקָן, הַפֶּטְרוֹן שֶׁל הַפֶּל, וּמְזַכֵּיר שְׁמוֹ יוֹדֵד ה"א וְאִי' ה"א, וְכֻלָּם פּוֹתְחִים בְּשִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַרְחֻמִּים. מִי רָאָה כָּל הַתְּקִיפִים הַלְלוּ, רְמִים שֶׁל רְמִים, תְּקִיפִים שֶׁל תְּקִיפִים, מְרַבְּבוֹת קְדוֹשִׁים, וְשְׁמִים וְכָל חִילֵיהֶם, מְזַדְּעָזְעִים וּמִתְחַלְחֲלִים בְּאִימָה רַבָּה,

פִּתְיָחוּ. בֵּיה שְׁעָתָא, סְלִיק מְאָרִיָּה דְדִינָא, דְקָאִים עֲלֵיהוֹן, וַיְתִיב בְּכוֹרְסִיָּא דְדִינָא, וְשִׁירָתָא אֲשַׁתְּכּוּךְ, עַד לֹא תִסְתַּיִם דִּינָא סַתְרִן מְאָרִי דְעֵינִין דְלִסְטְרָא יְמִינָא, וְעַמְהוֹן (ד) ד' ע"ב) תְּמַנִּיסַר אֶלְפִין אַחְרָנִין תְּקַעִין, וְלֹא מִיבְּכִין וְלֹא מִלְּלִין (ס"א לא מִלְּלִין וְלֹא מִיבְּכִין) פִּתְחִין שִׁירָתָא, מְזַדְּעָזְעִין מֵאֵתָן וְחֲמִשִּׁין אֶלְפִין מְאָרִי דִיבְכָא.

תְּקַע תְּנַיִנוֹת וְלֹא מִיבְּכִין (ס"א לא מִיבְּכִין וְלֹא מִלְּלִין) נְטִיל פֶּטְרוֹנָא, מַהְהוּא כְּרִסִּיָּא וַיְתִיב בְּכוֹרְסִיָּא דְוּוֹתְרָנוֹתָא. בֵּיה זְמַנָּא הָוָה (נ"א הוֹא) מְדַפֵּר שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה רַבָּא, דְבַהֵהוּא שְׁמָא חַיִּים לְכָלָא.

פֶּתַח וְאָמַר זְמַנָּא חֲדָא יוֹדֵד ה"א וְיִי' ה"א (ס"א יוֹדֵד ה"א וְאִי' ה"א) כְּמָה דְאֵת אָמַר (שְׁמוֹת ל"ד) וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה. פִּתְחִין כְּקַדְמִיתָא מְאָרִי גִלְגָּלִי קְדִישִׁין. וְאֶלֶף אֶלְפִין, וּרְבּוּא רַבְבָּן, וְאִמְרִי שִׁירָתָא, מְשַׁבְּחִין וְאִמְרִין, בְּרִיךְ יִקְרָא דַּה' מֵאֵתֵר בֵּית שְׁכִינָתִיהָ.

אֵתֵיא הֵהוּא גִנְתָא, דְהוֹת (נ"א דְאֵיָה) טְמִירָא בְּמֵאֵתָן וְחֲמִשִּׁין עֲלָמִין, הוּא שְׁכִינְתָא יִקְרָא בְּזִוְיָה, דְנִפְיָק מִזִּוּיָא לְזִוּיָא, וְזִוְיָה נְגִיד מְנִיָּה, לְאַרְבַּע סְטָרִין רִישִׁין, לְקַדְמָאִי (ס"א לְמִנִּיָּא), מַהְהוּא זִוּיָא נִפְק (ס"א אֲחַתְּשָׁד) לְכָלְהוּ דְאִינוּן לְתַפָּא, וְהֵהִיא אִקְרִי גִנְתָא דְעֲדָן.

פֶּתַח תְּנַיִנוֹת הֵהוּא סְבָא, פֶּטְרוֹנָא דְכָלָא, וּמְדַפֵּר שְׁמִיָּה יוֹדֵד ה"א וְאִי' ה"א, וְכָלְהוּ פִתְחֵי בְתַלְיִסַר מְכִילָן דְרַחֲמֵי. מֵאֵן חֲמִי כָּל אֵלִין תְּקִיפִין, רְאֵמִין דְרֵאֲמִין, תְּקִיפִין דְתְקִיפִין, וְתִיכִין קְדִישִׁין, וְשְׁמִיָּא, וְכָל חִילֵיהוֹן, מְזַדְּעָזְעִין וּמִתְחַלְחֲלִין בְּאִימְתָא סְגִיָּא, מְשַׁבְּחִין שְׁמָא קְדִישָׁא, וְאִמְרִין שִׁירָתָא. זְכָאִין אִינוּן נִשְׁמַתְהוֹן דְצַדִּיקֵיָּא, דְאִינוּן

מִשְׁבַּחִים אֶת הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ
וְאוֹמְרִים שִׁירָה. אֲשֶׁרֵיהֶם
נִשְׁמֹת הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם בְּאוֹתוֹ
הַעֲדוּן וְיִוָּדְעִים אֶת זֶה, עַל זֶה
נֶאֱמַר (ירמיה י') מִי לֹא יִרְאֶה מִלֶּךְ
הַגּוֹיִם כִּי לֶךְ יֵאָתֶה וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשִׁינְדָה
שְׂכִינָה לְמִצְרַיִם, יְרָדָה חֲזֵיהָ אַחַת
שְׁשָׁמָה יִשְׂרָאֵל בְּדִיוֹקָן אוֹתוֹ
הַזָּקֵן, וְאַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם שְׁמֹשִׁים
קְדוּשִׁים עִמּוֹ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד
אוֹת קְדוּשָׁה עִמּוֹ מֵהַשֵּׁם
הַקְדוֹשׁ, וְכֻלָּם יְרָדוּ עִם יַעֲקֹב
לְמִצְרַיִם. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרַיִמָה אֶת יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, מִמֶּשְׁמַע שְׁאָמַר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן אֶת יַעֲקֹב,
וְלֹא נֶאֱמַר אֹתוֹ.

שָׂאֵל רַבִּי יְהוּדָה אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן, (אָמַר לוֹ) כִּינּוּן
שְׁשֻׁמְעָתָ מֵאֲבִיךָ אֶת פְּרֻשַׁת
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּסוּד עֲלִיּוֹן, מַה זֶה
שְׁאָמַר אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ? אָמַר
לוֹ, אוֹתָהּ מֶלֶךְ שֶׁהִיא אוֹמֵר
אָבָא, אֵלּוּ הֵם מְלָאכִים עֲלִיּוֹנִים,
שֶׁהֵם מַעַל הַתַּחְתּוֹנִים מֵהֶם. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. וְכֵן
אָמַר אָבָא, כָּל אוֹתָם מְלָאכִים
שְׁבִדְרָגָה עֲלִיּוֹנָה, נִקְרָאִים
גְּבָרִים זְכָרִים, וְאוֹתָם שְׁבִדְרָגָה
תַּחְתּוֹנָה מֵהֶם, נִקְרָאִים (נְקֻבוֹת)
בֵּית, שְׂאִשָּׁה נִקְבָּה שְׁמֻקְבֵּלֶת מִן
הַזְּכָר.

רַבִּי יִצְחָק הִיא עוֹמֵד לִפְנֵי רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ,
שְׂכִינָה יְרָדָה עִם יַעֲקֹב
לְמִצְרַיִם? אָמַר לוֹ, וְלֹא? וְהָרִי
כְּתוּב (בראשית מז) אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ.
אָמַר לוֹ, בֵּא תְרָאֵה, שְׂכִינָה
יְרָדָה לְמִצְרַיִם אֶת יַעֲקֹב, וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת אֶלֶף מְרַכְבוֹת קְדוּשׁוֹת
(אֲחֵרוֹת) עִמָּה, וְהִינּוּ מֵה שְׁכֵתוֹב
שְׂשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי. שְׁנֵינּוּ, שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף מְרַכְבוֹת קְדוּשׁוֹת יְרָדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכֻלָּם

בְּהֵוֹא עֲדוּנָא, וְיִדְעִין דָּא, עַל הַאי אֵיתְמַר
(ירמיה י') מִי לֹא יִרְאֶה מִלֶּךְ הַגּוֹיִם כִּי לֶךְ יֵאָתֶה
וְגו' (ע"ב תוספתא)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּד נַחְתָּת שְׂכִינְתָּא
לְמִצְרַיִם, נַחְתָּת חֲזֵיהָ הַדָּא, דְּשָׁמָה
יִשְׂרָאֵל, בְּדִיוֹקָנָא דֵּהֵוֹא סְבָא, וְאַרְבָּעִין
וּתְרִין שְׁמֹשִׁין קְדִישִׁין עִמָּיה, וְכָל חַד וְחַד אֶת
קְדִישָׁא עִמָּיה, מִשְׁמָא קְדִישָׁא, וְכֻלְהוּ נַחְתָּן
עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָה אֶת יַעֲקֹב.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִמֶּשְׁמַע דְּקָאֵמַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
וְאַחַר כֵּן אֶת יַעֲקֹב, וְלֹא נֶאֱמַר אֹתוֹ.

שָׂאֵל רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
(אָמַר לֵיה) כִּינּוּן דְּשְׁמַעְתָּ מֵאֲבִיךָ, פְּרֻשַׁת
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּרֻזָּא עֲלָאָה, מָאִי קָאֵמַר אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ. אָמַר לֵיה, הֵהוּא מֶלֶךְ דֵּהוּוּ אָמַר
אָבָא, אֵינּוֹן הוּוּ מְלָאכִין עֲלִיאִין, דְּאֵינּוֹן
לְעִילָא עַל תַּתָּאִי מְנַהוּן, הֵינּוּ דְכְּתִיב אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ, וְהָכִי אָמַר אָבָא, כָּל אֵינּוֹן מְלָאכִין
דְּבִדְרָגָא עֲלָאָה, אֶקְרוּן גּוּבְרִין דּוּכְרִין, וְאֵינּוֹן
דְּבִדְרָגָא תַּתָּאִי מְנַהוּן, אֶתְקְרוּן (נוֹקְבָתָא) בֵּית,
דְּאֶתְתָּא נּוֹקְבָא דְּמִקְבֵּלָא מִן דְּכוּרָא.

רַבִּי יִצְחָק הוּוּ קָאִים קָמִיה דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיה שְׂכִינְתָּא נַחְתָּת
לְמִצְרַיִם עִם יַעֲקֹב. אָמַר לֵיה וְלֹא, וְהָא כְּתִיב
(בראשית מז) אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ. אָמַר לֵיה תָּא חֲזִי,
שְׂכִינְתָּא נַחְתָּת לְמִצְרַיִם אֶת יַעֲקֹב וְשִׁית מְאָה
אֶלְפִין רְתִיכִין קְדִישִׁין (אֲחֵרִין) עִמָּה, וְהֵינּוּ
דְכְּתִיב כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי, תְּנִינָן שִׁית
מְאָה אֶלְפִין רְתִיכִין קְדִישִׁין נַחְתּוּ עִם יַעֲקֹב
לְמִצְרַיִם, וְכֻלְהוּ סְלִיקוּ מִתַּמָּן, כִּד נִפְקוּ
כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי. שְׁנֵינּוּ, שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף מְרַכְבוֹת קְדוּשׁוֹת יְרָדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכֻלָּם

ספר הזהר

ישראל ממצרים. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות י"ב)
 וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמֶסֶס סְבוּתָהּ כְּשֵׁשׁ
 מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי וְגו'. שֵׁשׁ מֵאוֹת לֹא נֶאֱמַר,
 אֶלָּא כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת, כְּגוֹוְנָא דְנִפְקוּ אֶלְיָן, כְּךָ
 נִפְקוּ אֶלְיָן.

עלו משם כשיצאו ישראל
 ממצרים. זהו שכתוב (שמות יב)
 ויסעו בני ישראל מרעמסס
 סבטה כשש מאות אלף רגלי
 וגו'. שש מאות לא נאמר, אלא
 כשש מאות. כמו שיצאו אלה,
 כך יצאו אלה.

וְתָא חֲזִי רִזָּא דְמַלְהָ, כְּעַדְנָא דְנִפְקוּ אֶלְיָן
 רְתִיכִין קְדִישִׁין, מְשִׁירֵיתָא קְדִישָׁתָא,
 חֲמוּ יִשְׂרָאֵל וַיְדַעוּ, דְהוּוּ מִתְעַפְכִּין בְּגִינְיָהוֹן,
 וְכִלְהוּ בְהִילוּ דְעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל, בְּגִינְיָהוֹן הָהָא,
 וְהֵינְנוּ דְכְתִיב, (שמות י"ב) וְלֹא יָכֻלוּ לְהִתְמַהֵמָה,
 הָהָא לִיָּה לְמִימַר וְלֹא רְצוּ לְהִתְמַהֵמָה אֲבָל לֹא
 פְתִיב אֶלָּא וְלֹא יָכֻלוּ. וְאִתְיַדְעוּ (ס"ו וְאִתְגַּדַּע)
 מִמֶּשׁ, דְכִלְהוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 דְרַקִּיעָא, וְהֵינְנוּ דְכְתִיב, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
 מִצְרִימָה אֵת יַעֲקֹב, וְעַל דָּא לֹא נֶאֱמַר וְאֵלֶּהָ
 שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה אִתּוּ, אֶלָּא
 וְאֵלֶּהָ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה אֵת
 יַעֲקֹב, הַבָּאִים מִצְרִימָה בְּקַדְמִיתָא וְעַם מִי,
 אֵת יַעֲקֹב.

ובא ראה סוד הדבר, בזמן
 שיצאו המרפכות הקדושות
 הללו והמתנות הקדושים, ראו
 ישראל וידעו שהם מתעפכים
 בשבילם, וכל החפזון שעשו
 ישראל היה בגללם, והינו
 שכתוב ולא יכלו להתמהמה,
 היה לו לומר ולא רצו
 להתמהמה, אבל לא כתוב אלא
 ולא יכלו. ונודעו (או נודע) ממש,
 שכל בני ישראל היו בני ישראל
 של הרקיע, והינו מה שכתוב
 בני ישראל הבאים מצרימה את
 יעקב, ועל זה לא נאמר ואלה
 שמות בני ישראל הבאים
 מצרימה אתו, אלא ואלה שמות
 בני ישראל הבאים מצרימה את
 יעקב. הבאים מצרימה
 בראשונה, ועם מי? את יעקב.

אמר רבי יהודה, (נ"א רבי יצחק נ"א רבי יוסי) קל
 וחומר, ומה כד אשתזיב יעקב מלבן,
 פתיב, (בראשית ל"ב) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו
 מלאכי אלהים. כד נחת בגלותא, וקודשא
 בריך הוא אמר, אנכי ארד עמך מצרימה, (ד'
 ה' ע"א) לאו דינא, הואיל ופטרונא נחתא
 דייחתון שמשוי עמיה, היינו דכתיב הבאים
 מצרימה את יעקב. רבי יעקב דכפר חנן אמר
 משמיה דרבי אבא, מאן אינון בני ישראל
 דהכא. אינון דאתקרון בני ישראל ממש.

אמר רבי יהודה, [נ"א רבי יצחק] נ"א
 רבי יוסי] קל וחומר, ומה כשנצל
 יעקב מלבן כתוב (בראשית לב)
 ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו
 מלאכי אלהים - כשיירד לגלות
 והקדוש ברוך הוא אמר אנכי
 ארד עמך מצרימה, אינו דין
 שהואיל והפטרון יורד, שיירדו
 גם שמשוי עמו? הינו שכתוב
 הבאים מצרימה את יעקב. רבי
 יעקב מכפר חנן אמר משמו של
 רבי אבא, מי הם בני ישראל
 של כאן? אותם שנקראו בני
 ישראל ממש.

רבי אבא פתח ואמר, (תהלים מ"ו) לכו חזו
 מפעלות יי' אשר שם שמות בארץ. אל
 תקרי שמות. אלא שמות. ואזלא הא כהא
 דאמר רבי חייא, כגוונא דרקיעא, עבד

רבי אבא פתח ואמר, (תהלים מו)
 לכו חזו מפעלות יי' אשר שם
 שמות בארץ, אל תקרי שמות
 אלא שמות. והולך זה כזה,

שָׁאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּמוֹ בְּרַקִּיעַ
עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ.
בְּרַקִּיעַ יֵשׁ שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים,
וּבְאֶרֶץ יֵשׁ שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה [נ"א רבי יוסי],
בְּאוֹתוֹ יוֹם שִׁירַד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם,
יָרְדוּ עִמּוֹ שְׁשִׁים רְבּוּא מְלֹאכִים
עַלְיוֹנִים. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, הִנֵּה
מִטְתּוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים
סָבִיב וְגו', שֶׁלְטוֹנִים שֶׁחֲקוּקִים
בְּמִפְתַּח, סוֹכְבִים בְּמִקּוּמוֹ
הַשְּׁלִטוֹנִים בְּשִׁבְעֵי, וְחֲקוּקִים
בְּשִׁשִׁי. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב שְׁשִׁים
גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ.

הִנֵּה מִטְתּוֹ - זוֹהִי שְׁכִינָה.
שֶׁלְשִׁלְמָה - הַמְּלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם
שָׁלוֹ. שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ -
אֵלּוּ הֵם שְׁשִׁים רְבּוּא מְלֹאכִים
עַלְיוֹנִים, שֶׁהֵם מַחִיל הַשְּׁכִינָה
שִׁירְדָה עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.
מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל - יִשְׂרָאֵל
שֶׁלְמַעֲלָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ - הֵם וּמְנַהֲגֵיהֶם.

רַבִּי חֲזִיָּא הָיָה הוֹלֵךְ מֵאוּשָׁא
לְלוּד, וְהָיָה רוֹכֵב עַל חֲמֹר,
וְהָיָה רַבִּי יוֹסִי עִמּוֹ. יָרַד רַבִּי
חֲזִיָּא וְתַפְסֵי דְרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר
לוֹ, אִם בְּנֵי הָעוֹלָם הֵיוּ יוֹדְעִים
כְּבוֹדוֹ הַרְבֵּי שֶׁל יַעֲקֹב בְּשַׁעַה
שָׁאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, הֵיוּ
מְלַחְכִּים אֶת הָעֶפְרוֹ שֶׁלֹּשׁ
פְּרָסָאוֹת קְרוֹב לְקַבְרוֹ, שֶׁכָּף
מִפְּרָשִׁים מוֹרִינוֹ גְּדוּלֵי עוֹלָם
בְּעַלְיֵי הַמִּשְׁנָה, כְּתוּב (שְׁמוֹת ח)
וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְיַת חֲתָנוּ, אֲהָרֹן
רָאָה שֶׁמֹּשֶׁה יוֹצֵא, וַיֵּצֵא עִמּוֹ,
וַאֲלֵעֲזָר וַנְּשִׂאִים וַזְּקָנִים יָצְאוּ
עִמּוֹ, רֵאשִׁי אַבּוֹת וּקְרוּאֵי
הָעֵדָה, וְכֹל יִשְׂרָאֵל יָצְאוּ עִמָּם.
נִמְצָא שֶׁכֹּל יִשְׂרָאֵל כָּלָם יָצְאוּ
לְקִרְיַת יְתָרוֹ. מִי רָאָה אֶת מֹשֶׁה
יוֹצֵא וְלֹא יָצָא? אֶת אֲהָרֹן

קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאֶרְעָא בְּרַקִּיעַ אִית שְׁמֵהּ
קְדִישִׁין, בְּאֶרְעָא אִית שְׁמֵהּ קְדִישִׁין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה (נ"א רבי יוסי) בְּהָהוּא יוֹמָא דְנִחַת
יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, נִחַתוּ עִמָּיה שְׁתֵּין רְבּוּא

דְּמְלֹאכֵי עֲלָאֵי. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג)
הִנֵּה מִטְתּוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב
וְגו' קוּזְמִיטִין דְּגְלִיפִין בְּקִלְדִיטָא, סְחָרָן
בְּדוּכְתִיָּה קוּזְמִיטִין בְּשִׁבְעֵיָּה, גְּלִיפִין
בְּשִׁתִּיָּה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, שְׁשִׁים גְּבוּרִים
סָבִיב לָהּ.

הִנֵּה מִטְתּוֹ: דָּא אִיהִי (בְּרַאשִׁית רַכ"ה) שְׁכִינָתָא.
שֶׁלְשִׁלְמָה: מְלֶכָא דְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ.

שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ: אֵלִין אֵינּוֹן שְׁתֵּין
רְבּוּא דְמְלֹאכֵי עֲלָאֵי, דְּאֵינּוֹן מַחִילָא
דְשְׁכִינָתָא, דְנִחַתְתָּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. מִגְּבוּרֵי
יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל דְלַעֲיִלָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', אִישׁ וּבֵיתוֹ
בָּאוּ: אֵינּוֹן וַנְּיִמוּסִיהוּן.

רַבִּי חֲזִיָּא הָיָה אֲזִיל מֵאוּשָׁא לְלוּד, וְהָיָה
רַבִּיב עַל חֲמֹרָא, וְהָיָה ר' יוֹסִי עִמָּיה,

נִחִית ר' חֲזִיָּא, וְשִׁקְלִיה בִּידוּי לְר' יוֹסִי, אָמַר
לֵיה, אִי בְנֵי עֲלָמָא יַדְעִין יְקָרָא סְגִיָּה
דְיַעֲקֹב, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לֵיה קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, הוּוּ מְלַחְכֵי עֶפְרָא,
תְּלַת פְּרָסֵי קָרִיב לְקַבְרֵיהּ, דְהֵכִי מִפְּרָשֵׁי מְרַנָּא

רַבְרַבֵי עֲלָמָא, מְאָרִיהוּן דְמִתְנִיתָא, כְּתִיב (שְׁמוֹת

י"ח) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְיַת חֲתָנוּ, אֲהָרֹן חָמָא
לְמֹשֶׁה דְנָפֵק, וְנָפֵק עִמָּיה, וְאֵלְעֲזָר וַנְּשִׂאֵי
וְסָבִי נָפְקוּ עִמָּיה, רֵאשִׁי אַבְהֹן, וּמְעָרְעֵי
כְּנִשְׁתָּא, וְכֹל יִשְׂרָאֵל נָפְקוּ עִמָּהוּן, אֲשִׁתְּפַחוּ
דְכֹל יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ, נָפְקוּ לְקַבְלֵיהּ דִּיתָרוֹ, מָאֵן
חָמָא לְמֹשֶׁה דְנָפִיק וְלֹא יְפוּק, לְאֲהָרֹן
וּלְרַבְרַבֵי דְנָפְקֵי, וְלֹא יְפוּק. אֲשִׁתְּכַח, דְבִגִּין

והגדולים שיוצאים והוא לא יצא? נמצא שבגלל משה יצאו כלם. ומה אם בשביל משה כף - בשביל הקדוש ברוך הוא כשאמר אנכי ארד עמך מצרימה על אחת כמה וכמה.

עד שהיו הולכים, פגש בהם רבי אבא. אמר רבי יוסי, הרי שכונה פאן, שאחד מבעלי המשנה עמנו. אמר רבי אבא, במה עסקתם? אמר רבי יוסי, בפסוק הזה שכתוב אנכי ארד עמך מצרימה וגו'. כשירד יעקב למצרים, שכתוב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, אתה למד שכלם ירדו עם יעקב למצרים.

אמר לו רבי אבא, וזה היה לחוד? פתח ואמר, (יחזקאל א) היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הפהן בארץ פשדים על נהר כבר. שלש קשיות פאן, אחד - ששנינו שאין שכונה שורה בחוץ לארץ, ואחת - שלא היה נאמן כמשה, שכתוב בו (במדבר יב) בכל ביתי נאמן הוא, והוא גלה ופרסם את כל גנוי המלך, ואחת - שגראה כמי שלא שלם בדעתו.

אלא כף הסקנו במשנתנו, חס וחלילה, שהרי יחזקאל היה נביא שלם, וברשותו של הקדוש ברוך הוא גלה כל מה שגלה, והפל הוא הצטרף לגלות ופרסם, על כל אחד פי שנים ממה שגלה. שפך שנינו, מי שרגיל לסבל צער וכו', והפל הצטרף, ומעולמים לא עזב הקדוש ברוך הוא את ישראל בגלות, עד שהיה בא לדור במדורו עמהם, כל שכן ביעקב שהיה יורד לגלות, והקדוש ברוך הוא ושכינתו וקדושים שכתוב הבאים מצרימה את יעקב.

משה נפקו כולהון. ומה, אי בגין משה כף, בגין קדשא בריך הוא, כד אמר אנכי ארד עמך מצרימה, על אחת כמה וכמה.

עד דהו אולי, פגע בהו ר' אבא. אמר רבי יוסי, הא שכינתא הכא, דחד ממאריהון דמתניתין עמנא. אמר ר' אבא, במאי עסקיתו. אמר רבי יוסי, בהאי קרא, דכתיב אנכי ארד עמך מצרימה וגו'. כד נחת יעקב למצרים, דכתיב, ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, אתה אוליה, דכלהו נחתו עם יעקב למצרים.

אמר ליה ר' אבא, ודא לחוד הות. פתח ואמר (יחזקאל א) היה היה דבר יי' אל יחזקאל בן בוזי הפהן בארץ פשדים על נהר כבר. תלת פלוגתן הכא. חדא, דתנינן, אין שכונה שורה בחוצה לארץ. וחדא, דלא הוה מהימן כמשה, דכתיב ביה, (במדבר י"ב) בכל ביתי נאמן הוא, והוא, גלי ופרסם כל גנוזיא דמלפא. וחדא, דאתחזי כמאן דלא שלים בדעתיה.

אלא הכי אסיקנא במתניתא דילן, חס ושלום דהא יחזקאל נביאה שלימא הוה, וברשותא דקודשא בריך הוא גלי כל מה דגלי. וכלהו אצטריך דיגלי ופרסם, על חד תרין ממה דגלי, דהכי תנן, מאן דרגיל למסבל צערא וכו'. וכלא אצטריך, ומעלמין לא שביק קדשא בריך הוא לישראל בגלותא, עד דהוה אתי למידר דיוריה עמהון, כל שפן ביעקב, דהוה נחית בגלותא, וקודשא בריך הוא ושכינתיה, וקדישין עלאין, (ותמאין) ורתיכין, דנחתו כלהו עם יעקב, הדא הוא דכתיב הבאים מצרימה את יעקב.

עליונים (ותמאנים) ומרכבות, שכלם ירדו עם יעקב. זהו שכתוב הבאים מצרימה את יעקב.

דָּבַר אַחַר ר' אַבְרָהָם פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד') אֲתִי מְלַבְּנוֹן פְּלֵה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי. תָּא חַזִּי, וְוִי לֹוֹן בְּנֵי נָשָׂא דְלֵא יְדַעִין, וְלֵא מְשַׁגְּיחִין בְּפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיהוֹן, דִּתְנִינָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בַּת קוּל נִפְקַת מִטּוּרָא דְחוּרְב, וְאָמְרָה, וְוִי לֹוֹן לְבָנֵי נָשָׂא מְפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיהוֹן, וְוִי לֹוֹן לְבָנֵי נָשָׂא מְעַלְבּוֹנָה (דף ה' ע"ב) דְאֹרִייתָא. דְאָמַר ר' יְהוּדָה, פֶּל מָאן דְאֲשַׁתְּדַל בְּאֹרִייתָא בְּהָא עֲלָמָא, וּמְסַגֵּל עוֹבְדִין טְבִין יָרִית עֲלָמָא שְׁלִימָא. וְכָל מָאן דְלֵא אֲשַׁתְּדַל בְּאֹרִייתָא בְּהָא עֲלָמָא, וְלֵא עֲבִיד עוֹבְדִין טְבִין, לֵא יָרִית לֵא הָאִי וְלֵא הָאִי. וְהָא תִנּוּ, אִית מָאן דְיָרִית עֲלָמִיהָ כְּפוּם אֲתָרִיהָ, וּכְפוּם מַה דְחַזִּי לִיהָ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֵא תִנּוּ, אֶלָּא מָאן דְלִית לִיהָ עוֹבְדִין טְבִין כְּלָל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלִמְלֵא הוּוּ יְדַעִין בְּנֵי נָשָׂא, רְחִימוּתָא דְרַחֲמִים קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּ שְׁאֲגִין כְּכַפִּירָא לְמַרְדֵּף אֲבַתְרִיהָ. דִּתְנִינָא, בְּשַׁעֲתָא דְנַחַת יִעֲקֹב לְמַצְרַיִם, קָרָא קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְפִמְלִיא דִילִיָּה אָמַר לְהוֹן, פְּלִכּוֹן חוּתוֹ לְמַצְרַיִם, וְאִנָּא אִיחוּת עֲמִכּוֹן. אָמְרָה שְׁכִינְתָּא רְבוּנָא דְעֲלָמָא, אִית צְבָאוֹת בְּלֵא מְלָפָא, אָמַר לָהּ, אֲתִי מְלַבְּנוֹן פְּלֵה, מְלַבְּנוֹן: מֵאֲתָרָא דְעַדְוִן, דְמְלוּפְוִן בְּכָל עוֹבְדוּי. פְּלֵה: דָּא שְׁכִינְתָּא, דְהִיא כְּלָה בְּחוּפָה. וְאִזְלָא הָא כְּהָא דִּתְנִינָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי דְכַתִּיב, (במדבר ז') וַיְהִי בְיוֹם פְּלַת מֹשֶׁה, פְּלַת פְּתִיב, בְּיוֹמָא דְעֲאֻלַּת פְּלֵה לְחוּפָה, וּשְׁכִינְתָּא דָּא הִיא כְּלָה.

אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי, מֵאֲתָר בֵּי מְקַדְשָׁא דְלְעִילָא. תְּשׁוּרֵי מֵרֵאשׁ אֲמָנָה, מֵרֵישָׁא דְמָאן. מֵרֵאשִׁיהוֹן דְבָנֵי מְהִימְנוּתָא. וּמָאן

דָּבַר אַחַר, רַבִּי אַחַר, רַבִּי אַבְרָם פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד') אֲתִי מְלַבְּנוֹן פְּלֵה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי. תָּא חַזִּי, וְוִי לֹוֹן בְּנֵי נָשָׂא דְלֵא יְדַעִין, וְלֵא מְשַׁגְּיחִין בְּפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיהוֹן, דִּתְנִינָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בַּת קוּל נִפְקַת מִטּוּרָא דְחוּרְב, וְאָמְרָה, וְוִי לֹוֹן לְבָנֵי נָשָׂא מְפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיהוֹן, וְוִי לֹוֹן לְבָנֵי נָשָׂא מְעַלְבּוֹנָה (דף ה' ע"ב) דְאֹרִייתָא. דְאָמַר ר' יְהוּדָה, פֶּל מָאן דְאֲשַׁתְּדַל בְּאֹרִייתָא בְּהָא עֲלָמָא, וּמְסַגֵּל עוֹבְדִין טְבִין יָרִית עֲלָמָא שְׁלִימָא. וְכָל מָאן דְלֵא אֲשַׁתְּדַל בְּאֹרִייתָא בְּהָא עֲלָמָא, וְלֵא עֲבִיד עוֹבְדִין טְבִין, לֵא יָרִית לֵא הָאִי וְלֵא הָאִי. וְהָא תִנּוּ, אִית מָאן דְיָרִית עֲלָמִיהָ כְּפוּם אֲתָרִיהָ, וּכְפוּם מַה דְחַזִּי לִיהָ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֵא תִנּוּ, אֶלָּא מָאן דְלִית לִיהָ עוֹבְדִין טְבִין כְּלָל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלִמְלֵא הוּוּ יְדַעִין בְּנֵי נָשָׂא, רְחִימוּתָא דְרַחֲמִים קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּ שְׁאֲגִין כְּכַפִּירָא לְמַרְדֵּף אֲבַתְרִיהָ. דִּתְנִינָא, בְּשַׁעֲתָא דְנַחַת יִעֲקֹב לְמַצְרַיִם, קָרָא קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְפִמְלִיא דִילִיָּה אָמַר לְהוֹן, פְּלִכּוֹן חוּתוֹ לְמַצְרַיִם, וְאִנָּא אִיחוּת עֲמִכּוֹן. אָמְרָה שְׁכִינְתָּא רְבוּנָא דְעֲלָמָא, אִית צְבָאוֹת בְּלֵא מְלָפָא, אָמַר לָהּ, אֲתִי מְלַבְּנוֹן פְּלֵה, מְלַבְּנוֹן: מֵאֲתָרָא דְעַדְוִן, דְמְלוּפְוִן בְּכָל עוֹבְדוּי. פְּלֵה: דָּא שְׁכִינְתָּא, דְהִיא כְּלָה בְּחוּפָה. וְאִזְלָא הָא כְּהָא דִּתְנִינָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי דְכַתִּיב, (במדבר ז') וַיְהִי בְיוֹם פְּלַת מֹשֶׁה, פְּלַת פְּתִיב, בְּיוֹמָא דְעֲאֻלַּת פְּלֵה לְחוּפָה, וּשְׁכִינְתָּא דָּא הִיא כְּלָה.

אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוּאֵי, מֵאֲתָר בֵּי מְקַדְשָׁא דְלְעִילָא. תְּשׁוּרֵי מֵרֵאשׁ אֲמָנָה, מֵרֵישָׁא דְמָאן. מֵרֵאשִׁיהוֹן דְבָנֵי מְהִימְנוּתָא. וּמָאן

נִינְהוּ. יַעֲקֹב וּבְנוֹי. מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן,
דְּאִינוּן עֲתִידִין לְקַבְּלָא אֹרִייתָא דִּילִי, מְטוֹרָא
דְּחֶרְמוֹן, וְלֹאֲגָנָא עֲלִייהוּ בְּגִלְתֵּיהוֹן. מְמַעֲוֹנוֹת
אַרְיוֹת: אֲלִין אִינוּן עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
פוֹכְבֵּים וּמְזֻלוֹת, (נ"א בְּנֵי נֶשָׂא דְמַחֲמִינוּתָא) דְּדַמְיִין
לְאַרְיוֹתָא וּנְמַרִין, דְּמַעֲנִין לְהוֹן בְּכָל פּוֹלְחָנָא
דְּקִשְׁוֵי.

הם? יַעֲקֹב וּבְנוֹי. מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר
וְחֶרְמוֹן - שְׁהֵם עֲתִידִים לְקַבְּלָא
אֶת הַתּוֹרָה שְׁלִי מִהַר חֶרְמוֹן,
וְלִהְיוֹן עֲלֵיהֶם בְּגִלְתוֹתָם. מְמַעֲוֹנוֹת
אַרְיוֹת - אֵלּוּ הֵם עַמִּים עוֹבְדֵי
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, [נ"א בְּנֵי
אֲדָם שֶׁל אֲמוּנָה] שְׂדוּמִים לְאַרְיוֹת
וּנְמַרִים, שְׁמַעֲנִים אוֹתָם בְּכָל
עֲבוּדָה קָשָׁה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוּן פְּלָה וְגוֹ'. וְכִי
מְלַבְּנוּן אֶתְתָּ, וְהִלָּא לְלַבְּנוּן עוֹלָה. אֲלָא
אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּשַׁעֲתָא דְנַחְתַּת שְׁכִינְתָּא
לְמַצְרַים, נַחְתוּ בְּהַדָּה שְׁתִּין רַבּוּא שְׁל מְלֹאכֵי
הַשָּׂרַת, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא הָדָא
הוּא דְכָתִיב, (מִיכָה ב') וַיַּעֲבֹר מִלְכָם לַפְּנֵיהֶם וְהָ'
בְּרֹאשָׁם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוּן
פְּלָה וְגוֹ', וְכִי מְלַבְּנוּן בָּאָה,
וְהִלָּא לְלַבְּנוּן עוֹלָה? אֲלָא, אָמַר
רַבִּי אַבָּא, בְּשַׁעֲה שְׁרִידָה שְׁכִינָה
לְמַצְרַים, יָרְדוּ עִמָּה שְׁשִׁים רַבּוּא
שְׁל מְלֹאכֵי הַשָּׂרַת, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּרֹאשׁוֹנָה. זְהוּ
שְׁכַתּוֹב וַיַּעֲבֹר מִלְכָם לַפְּנֵיהֶם
וְהָ' בְּרֹאשָׁם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוּן פְּלָה, דָּא אִיהִי
שְׁכִינְתָּא. אֲתִי מְלַבְּנוּן תְּבֵאִי, מֵאַתְרַּ בֵּי
מְקַדְשָׁא דְלַעֲיִלָּא. תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה,
מֵאַתְרַּ בֵּי מְקַדְשָׁא דְלַעֲיִלָּא, וּמֵאַתְרַּ בֵּי
מְקַדְשָׁא דְלַתְתָּא דְאָמַר ר' יְהוּדָה, מֵעוֹלָם לֹא
זָזָה שְׁכִינְתָּא מִכּוֹתֵלָא דְמַעְרַבָּא, דְּבֵי מְקַדְשָׁא,
דְּכָתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתָלָנוּ.
וְהוּא רֹאשׁ אֲמָנָה לְכָל עֲלָמָא. מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר
וְחֶרְמוֹן מֵאַתְרָא דְאֹרִייתָא נְפַקַת לְעֲלָמָא,
וְלָמָּה. לֹאֲגָנָא עַל יִשְׂרָאֵל, מְמַעֲוֹנוֹת אַרְיוֹת:
אֲלִין עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבֵים וּמְזֻלוֹת. ר' יוֹדֵן
תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, דְּעַסְקֵי בְּאֹרִייתָא בְּמַעֲוֹנוֹת
הַמְדַרְשׁוֹת, וּבְכַתְּי כְּנִסְיוֹת, דְּאִינוּן אַרְיוֹן
וּנְמַרִים בְּאֹרִייתָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוּן
פְּלָה - זְוֵהִי שְׁכִינָה. אֲתִי מְלַבְּנוּן
תְּבֵאִי - מִמְּקוֹם בֵּית הַמְּקַדָּשׁ
שְׁלַמְעֵלָה. תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה
- מִמְּקוֹם בֵּית הַמְּקַדָּשׁ
שְׁלַמְעֵלָה וּמִמְּקוֹם בֵּית הַמְּקַדָּשׁ
שְׁלַמְטָה. שְׁאֹמַר רַבִּי יְהוּדָה,
מֵעוֹלָם לֹא זָזָה שְׁכִינָה מִכּוֹתֵל
הַמַּעְרָבִי שְׁל בֵּית הַמְּקַדָּשׁ,
שְׁכַתּוֹב (שִׁיר ב) הִנֵּה זֶה עוֹמֵד
אַחַר כְּתָלָנוּ, וְהוּא רֹאשׁ אֲמָנָה
לְכָל הָעוֹלָם. מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר
וְחֶרְמוֹן - מִמְּקוֹם שְׁהַתּוֹרָה
יִצְאָה לְעוֹלָם, וְלָמָּה? לְהִגָּן עַל
יִשְׂרָאֵל. מְמַעֲוֹנוֹת אַרְיוֹת - אֵלּוּ
עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבֵים
וּמְזֻלוֹת. רַבִּי יוֹדֵן אָמַר,
מְמַעֲוֹנוֹת אַרְיוֹת - אֵלּוּ תְּלַמִּידֵי
חֲכָמִים שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה
בְּמַעֲוֹנוֹת הַמְדַרְשׁוֹת וּבְכַתְּי
כְּנִסְיוֹת, שְׁהֵם אַרְיוֹת וּנְמַרִים
בַּתּוֹרָה.

רַבִּי חֲזִיא הָוָה יְתִיב קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר
לִיה, מָה חֲמַת אֹרִייתָא לְמַמְנֵי בְּנוֹי
דְּיַעֲקֹב, דְּאִינוּן תְּרִיסַר בְּקַדְמִיתָא, וְלַבְּתַר כֶּן
שְׁבַעִים דְּכָתִיב, (בְּרֹאשִׁית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית

רַבִּי חֲזִיא הָוָה יְתִיב קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר
לִיה, מָה חֲמַת אֹרִייתָא לְמַמְנֵי בְּנוֹי
דְּיַעֲקֹב, דְּאִינוּן תְּרִיסַר בְּקַדְמִיתָא, וְלַבְּתַר כֶּן
שְׁבַעִים דְּכָתִיב, (בְּרֹאשִׁית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית

כָּךְ שְׂבָעִים, שְׁכָתוֹב כֹּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִמָּה שְׂבָעִים. וּמָה הַטַּעַם שְׂבָעִים וְלֹא יוֹתֵר? אָמַר לוֹ, כִּנְגֵד שְׂבָעִים אַמּוֹת שֶׁהֵם בְּעוֹלָם, וְהֵם הָיוּ אִמָּה יְחִידָה כִּנְגֵד כָּלָם.

וְעוֹד אָמַר לוֹ, בֵּא רְאֵה, מִפְּתוּחַת שְׂמַאֲרִים (שְׂרִים) עֲנָפִים יוֹשְׁבִים בְּמִסְעֵיהֶם (בַּצֵּלִים), מְמַנִּים עַל שְׂבָעִים עַמִּים, יוֹצֵאִים מִתְרִיסָר חֲקִיקוֹת וְקִשּׁוּרִים שְׂמֻסְתּוֹכְבִּים בְּמִסְעוֹתֵיהֶם בְּמִשְׁקַל לְאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים ל"ב) יָצַב גְּבֻלַת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ שְׁכָתוֹב (זְכַרְיָה ב) כִּי כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פָּרַשְׁתִּי אֶתְכֶם, לְהַרְאוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל. בְּאַרְבַּע לֹא נֶאֱמַר, אֲלֹא כְּאַרְבַּע. כִּמוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֵי אַרְבַּע רוּחוֹת, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. רַבִּי אַבָּא פִתַּח, (ישעיה ל"ב) אֲשַׁרְיֶכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מִשְׁלַחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, וּפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ מְפַל שְׂאֵר עַמִּין, וְקָרִיב לוֹן לְגַבְיָהּ, דְּכִתְיִב, (דְּבָרִים י"ד) וּבָרַךְ בָּחַר יְיָ לְהֵיחֹת לוֹ לְעַם סְגוּלָהּ וְגוֹ', וְכִתְיִב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֶלֶק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, יִשְׂרָאֵל מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכִתְיִב, (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם (דָּרָך' ע"א) הַיּוֹם.

וְרַבֵּן זְכַרְיָה הֵם לְפָנָיו, מִשּׁוּם שֶׁהֵם זֹרְעִים עַל כָּל מַיִם. מַה זֶה עַל כָּל מַיִם? שְׁזוֹרְעִים לְצַדִּיקָה, וּמִי שְׁזוֹרֵעַ לְצַדִּיקָה, כְּתוּב בּוֹ (תְּהִלִּים נ"ז) וְהוּוּ שְׁכָתוֹב בִּי גְדוֹל עַד שָׁמַיִם. עַל כָּל מַיִם, וְהוּוּ שְׁכָתוֹב (שִׁם ק"ח) כִּי גְדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסֵדְךָ. מֵעַל שָׁמַיִם, עַל כָּל מַיִם הוּא הֵיחֹת, וּמִי הוּא מֵעַל שָׁמַיִם? זֶה עוֹלָם הַבָּא, וְיִשְׂרָאֵל זֹרְעִים עַל כָּל מַיִם.

יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִמָּה שְׂבָעִים. וּמֵאֵי טַעְמָא שְׂבָעִים וְלֹא יוֹתֵר. אָמַר לֵיהּ, לְקַבֵּיל עֵי אוּמִין, דְּאֵינּוֹן בְּעַלְמָא, וְאֵינּוֹן הוּוּ אוּמָה יְחִידָאָה לְקַבֵּל כְּלָהוֹן.

וְהוּוּ אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזִי, קְלָדִיטִין דְּנַהְרִין (גוֹבְרִין) עֲנָפִין יְתִבִין בְּמִטְלָנִיהוֹן, (נ"א בְּמִטְלָהוֹן) מִמְנָן עַל שְׂבָעִין עַמִּין, נִפְקִין מִתְרִיסָר גְּלִיפִין קְטוּרִין דְּאֶסְתְּחָרֵן בְּמִטְלָנִיהוֹן, לְמִתְקַלָּן לְאַרְבַּע רוּחֵי עַלְמָא, הֲדָא הוּא דְכִתְיִב, (דְּבָרִים ל"ב) יָצַב גְּבֻלוֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ דְכִתְיִב, (זְכַרְיָה ב) כִּי כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פָּרַשְׁתִּי אֶתְכֶם, לְאַחְזָאָה דְּאֵינּוֹן קְיָמִין בְּגִין יִשְׂרָאֵל. בְּאַרְבַּע לֹא נֶאֱמַר, אֲלֹא כְּאַרְבַּע. כִּמוֹ דְּאֵי אֶפְשָׁר לְעַלְמָא כִּלְאֵי אַרְבַּע רוּחוֹת כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְעַלְמָא כִּלְאֵי יִשְׂרָאֵל.

וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. (שמות א') ר' אבא פתח (ישעיה ל"ב) אֲשַׁרְיֶכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מִשְׁלַחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, וּפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ מְפַל שְׂאֵר עַמִּין, וְקָרִיב לוֹן לְגַבְיָהּ, דְּכִתְיִב, (דְּבָרִים י"ד) וּבָרַךְ בָּחַר יְיָ לְהֵיחֹת לוֹ לְעַם סְגוּלָהּ וְגוֹ', וְכִתְיִב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֶלֶק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, יִשְׂרָאֵל מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכִתְיִב, (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם (דָּרָך' ע"א) הַיּוֹם.

וְעַל דָּא זְכַרְיָה אֵינּוֹן קָמִיָּה, בְּגִין דְּאֵינּוֹן זֹרְעִין עַל כָּל מַיִם. מֵאֵי עַל כָּל מַיִם. דְּזֹרְעִין לְצַדִּיקָה. וּמֵאֵן דְּזֹרֵעַ לְצַדִּיקָה, כְּתִיב בֵּיהּ (תְּהִלִּים נ"ז) הֲדָא הוּא דְכִתְיִב, כִּי גְדוֹל עַד שָׁמַיִם עַל כָּל מַיִם הֲדָא הוּא דְכִתְיִב, (תְּהִלִּים ק"ח) כִּי גְדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסֵדְךָ, מֵעַל שָׁמַיִם עַל כָּל מַיִם אֵיהוּ הַיּוֹ, וּמֵאֵן אֵיהוּ מֵעַל שָׁמַיִם. דָּא עַלְמָא דְאַתִּי. וְיִשְׂרָאֵל זֹרְעֵי זֹרְעָא עַל כָּל מַיִם.

בְּסִפְרָא דְרַב יִיבָא סָבָא הָכִי אָמַר, פְּתִיב (דניאל
ד) בְּגִזְרַת עִירִין פְּתַגְמָא וּמֵאמַר
קְדִישִׁין שְׁאַלְתָּא, כָּל דִּינִין דְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְכָל
גְּזָרִין, וְכָל שְׁאַלְתִּין, כְּלָהוּ קְיִימֵי בְּחַד
הֵיכְלָא, דְּתַמְן תְּרִין וְשִׁבְעִין סְנֵהֲדָרִין מְעִינִין
בְּדִינִין דְּעֲלֵמָא. וְהָהוּא הֵיכְלָא אֶקְרִי הֵיכַל
זְכוּתָא, בְּגִין, דְּכַד דִּינִין דִּינָא, מְהַפְּכִין
בְּזְכוּתָא דְּבַר נֶשׁ בְּקַדְמִיתָא.

בְּסִפְרָא שֶׁל רַב יִיבָא סָבָא כֶּף
 אָמַר, כְּתוּב (דניאל ד) בְּגִזְרַת
 מְלָאכִים דְּבַר, וּמֵאמַר קְדוּשִׁים
 שְׁאַלְהָ. כָּל דִּינֵי הָעוֹלָם הֵזָה וְכָל
 הַגְּזָרוֹת וְכָל הַבְּקָשׁוֹת, כָּלֵם
 עוֹמְדִים בְּהֵיכַל אֶחָד שֵׁשׁ
 שְׂבָעִים וּשְׁנַיִם סְנֵהֲדָרִין מְעִינִים
 בְּדִינֵי הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ הֵיכַל נִקְרָא
 הֵיכַל הַזְּכוּת, מְשׁוּם שֶׁפְּשָׁדִינִים
 דִּין, מְהַפְּכִים בְּזְכוּת הָאָדָם
 בְּרֵאשׁוֹנָה.

מַה דְּלָאו הָכִי, בְּדַרְגָּא דְּהָהוּא סְטָרָא אַתְרָא,
דְּתַמְן אִיהוּ אַתְר דְּאֶקְרִי חוּבָ"ה, בְּגִין
דְּכָל עוֹבְדוּי דְּהָהוּא אַתְר, דְּנַחֲשׁ אִשְׁת זְנוּנִים,
לָא אִיהוּ אֶלָּא לְמַהֲפַכָּא בְּחוּבָה דְּבַר נֶשׁ,
וְלְמַלְשָׁן עֲבָדָא לְמֵאֲרִיָּה.

מַה שְׁאִין כֵּן בְּדַרְגַּת אוֹתוֹ הַצַּד
 הָאֲחֵר, שֵׁשׁ הוּא מְקוּם שְׁנִקְרָא
 חוּבָ"ה, מְשׁוּם שֶׁכָּל מַעֲשֵׂי אוֹתוֹ
 הַמְקוּם שֶׁל נַחֲשׁ אִשְׁת זְנוּנִים
 אֵינוֹ אֶלָּא לְהַפְּךָ בְּחֻטְאוֹ שֶׁל
 הָאָדָם, וְלְהַלְשִׁין עֲבָד לְאֲדוֹנוֹ.
 אוֹתָם שֶׁל הֵיכַל הַזְּכוּת נִקְרָאִים
 מִיָּם מְתוּקִים, מִיָּם צְלוּלִים.
 אוֹתָם שֶׁל הֵיכַל הַחוּבָה נִקְרָאִים
 מִיָּם מְרִירִים, (במדבר ה) מִי הַמְרִים
 הַמְאָרְרִים. בְּאוֹתוֹ הֵיכַל הַזְּכוּת
 לֹא עוֹמְדִים שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים: בְּנִים,
 חַיִּים וּמְזוּנוֹת. וְלֹא בְּאוֹתוֹ מְקוּם
 שֶׁל חוּבָה, וְלֹא בְּמִים מְתוּקִים
 וְצְלוּלִים, וְלֹא בְּמִים מְרִירִים
 מְאָרְרִים.

אֵינֻן דְּהֵיכְלָא דְּזְכוּתָא, אֶקְרוּן מִיָּם מְתוּקִים,
מִיָּם צְלוּלִין. אֵינֻן דְּהֵיכְלָא דְּחוּבָה,
אֶקְרוּן מִיָּין מְרִירִין, (במדבר ה) מִי הַמְרִים
הַמְאָרְרִים. בְּהָהוּא הֵיכְלָא דְּזְכוּתָא, לָא קְיִימֵי
אֲלִין תְּלַת: בְּנֵי, חַיִּי, וּמְזוּנֵי. וְלָאוּ בְּהָהוּא
אַתְר דְּחוּבָה, לָא בְּמִים מְתִיקָן וְצְלוּלָן, וְלָאוּ
בְּמִים מְרִירִין מְלֻטְטִין.

וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל זִרְעֵי עַל כָּל מִים, זִרְעָא
 קְדִישָׁא דְּאוֹלִידוֹ עַל כָּל מִים, אִיהוּ,
 דְּהָא לָאו נִכּוֹן זִרְעָא דִּילְהוֹן אֶלָּא לְעֵילָא. וְעַל
 דָּא אוּקְמוּהָ מְאֲרֵי מְתַנִּיתִין, בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי,
 לָאו בְּזְכוּתָא תְּלִיא מְלֻטָא, אֶלָּא בְּמֻזְלָא
 קְדִישָׁא תְּלִיא מְלֻטָא, וְאַתְר דָּא עַל כָּל מִיא
 אִיהוּ.

מְשַׁלְּחֵי רַגְלֵי הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר,
 שְׁאִין לָהֶם בְּאוֹתוֹ צַד הָרַע
 כְּלוּם, וְשׁוֹלְחִים מֵהֶם כָּל
 הַחֲלָקִים הָרָעִים, וְנִדְבָקִים
 בְּאוֹתוֹ הַצַּד הַטּוֹב שֶׁל כָּל
 הַקְּדוּשׁוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת. שׁוֹר וְחֲמוֹר
 כְּאִשֶּׁר הֵם מְזוּדְּגִים כְּאֶחָד, הֵם
 שְׁנֵי פְּגָעִים רָעִים לְעוֹלָם. שׁוֹר

וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל זִרְעֵי עַל כָּל מִים, זִרְעָא
קְדִישָׁא דְּאוֹלִידוֹ עַל כָּל מִים, אִיהוּ,
דְּהָא לָאו נִכּוֹן זִרְעָא דִּילְהוֹן אֶלָּא לְעֵילָא. וְעַל
דָּא אוּקְמוּהָ מְאֲרֵי מְתַנִּיתִין, בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי,
לָאו בְּזְכוּתָא תְּלִיא מְלֻטָא, אֶלָּא בְּמֻזְלָא
קְדִישָׁא תְּלִיא מְלֻטָא, וְאַתְר דָּא עַל כָּל מִיא
אִיהוּ.

מְשַׁלְּחֵי רַגְלֵי הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, דְּלָא אִית לוֹן
בְּהָהוּא סְטָרָא בִישָׁא כְּלוּם, וּמְשַׁדְּרָן
מְנַיְהוּ כָּל חוֹלְקִין בִישׁוּן, וּמְתַדְּבַקִין בְּהָהוּא
סְטָרָא טְבָא, דְּכָל קְדוּשִׁין עֲלָאִין, שׁוֹר וְחֲמוֹר
כְּד מְזוּדְּוֹגָן כְּחַדָּא, תְּרִין פְּגָעִין בִישׁוּן אֵינֻן
לְעֲלֵמָא. שׁוֹר: סְטָרָא דְּדִינָא קְשִׁיא אִיהוּ,

הוא צד הדין הקשה, והוא נדבק בצד הקדשה. החמור, כשמזדוג עמו, שהוא מצד האחר, הם שני פגעים רעים לעולם.

ועל זה שמעון היה תקף הדין הקשה, וכשמזדוג עם לוי כאחד, לא יכול העולם לסבל, ומשום כך (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמור יחדו. ועל זה שלח יעקב לעשו דבר זה, שפתוב (בראשית לב) ויהי לי שור וחמור. ואם יעקב לא הנמיך עצמו, פחד רב היה נופל על עשו.

ויקם מלך חדש על מצרים. בספרו של רב המנונא סבא כף נאמר, מהו שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים? בא וראה, כל עמי העולם וכל מלכי העולם לא התחזקו בשלטונם אלא בשביל ישראל. מצרים לא היו שולטים על העולם עד שבאו ישראל ונכנסו שם לגלות, אז התחזקו על שאר עמי העולם. בכל לא התחזקו על כל עמי העולם אלא בשביל שישאל יהיו בגלות שלהם. אדום לא התחזקו על כל עמי העולם אלא משום שישאל יהיו בגלות שלהם. שהרי עמים אלו היו בשפלות בשאר העמים, ונמוכים היו מכלם, ובגלל ישראל התחזקו.

מצרים - שפתוב (שמות ב) מבית עבדים. עבדים ממש נקראו, שהרי מצרים היו בשפלות של שאר העמים. בכל - שפתוב (ישעיה כג) הן ארץ פשדים זה העם לא היה. אדום - שפתוב (עובדיה א) הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד.

ובכחם לא נטלו תקף אלא בגלל שאר העמים שבעולם, מה הטעם?

ואתדבקוּתָא דסְטֵר קדישא איהו. חמור: כד אזדוג בהדיה, דאיהו מסְטְרָא אחרָא, תרין פגעין בישיין אינון לעלמא.

ועל דא, שמעון תקפא דינא קשיא הוה ביה, וכד מזדוג בלוי כחדא, לא יכיל עלמא למסבל, ובגין כך, (דברים כ"ב) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. ועל דא, שדר יעקב לעשו מלה דא, דכתיב, (בראשית ל"ב) ויהי לי שור וחמור. ואי לאו דמאיה יעקב גרמיה, דחילו סגיא נפל ביה בעשו.

ויקם מלך חדש על מצרים. בספרא דרב המנונא סבא הכי אתמר, מאי דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים, תא חזי, כל עמין דעלמא, וכל מלכין דעלמא, לא אתתקפו בשולטניהון, אלא בגיניהון דישראל, מצרים לא הוו שלטין על כל עלמא, עד דאתו ישראל, ועאלו תמן בגלותא, כדין אתתקפו על שאר עמין דעלמא. בכל לא אתתקפו על כל עמין דעלמא, אלא בגין דישראל דלהויין בגלותהון. אדום לא אתתקפו על כל עמין דעלמא אלא בגיניהון דישראל, דלהויין בגלותהון. דהא עמין אלין בשפלותא הוו בשאר עמין, ומאיכין הוו מפלהו, ובגין ישראל אתתקפו.

מצרים: דכתיב, (שמות כ) מבית עבדים. עבדים אקרון ממש, דהא מצרים בשפלותא דשאר עמין הוו. בכל: דכתיב, (ישעיה כ"ג) הן ארץ פשדים זה העם לא היה. אדום: דכתיב, (עבדיה א) הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד.

וברהו לא נטלו תוקפא אלא בגיניהון דישראל. דכד ישראל בגלותהון מיד ישראל. שפשישראל בגלות שלהם, מיד מתחזקים על כל שאר העמים שבעולם, מה הטעם?

משום שישראל הם לבדם כנגד כל עמי העולם. כשנכנסו ישראל לגלות מצרים, מיד היתה קימה למצרים, והתחזק שלטונם מעל כל שאר העמים, שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים. ויקם - קימה היתה להם, שהתחזק וקם אותו ממנה השלטון של מצרים, ונתנו לו תקף ושלטון על כל ממני שאר העמים, שהרי בראשונה יש שלטון לאותו הממנה שלמעלה, ואחר כך לעם שלו שלמטה.

וכשום כך ויקם מלך חדש על מצרים. זהו הממנה שלהם, חדש היה, שעד היום הזה לא היה לו שלטון על שאר העמים, ועכשו הוקם לשלט על כל שאר עמי העולם, ואז התקיים (משלי ל) פחת שלוש רגזה ארץ, פחת עבד פי ימלוך.

רבי חייא אמר, שלשים יום עד שלא יבא תקף לעם בארץ, או עד שלא יבא שבר לעם בארץ, מכריזים בעולם על אותו הדבר, ולפעמים שנמסר הדבר בפי התינוקות, ולפעמים לאותם בני אדם חסרי דעת, ולפעמים נמסר אותו הדבר בפי העופות, ומכריזים בעולם, ואין מי שישגיח בהם. כשהעם הם צדיקים, נמסר אותו דבר לאותם ראשים צדיקים של העולם כדי שיוודיעו להם וישובו לרבונו, וכשאינם צדיקים, זה כפי שאמרנו.

רבי אלעזר היה יושב יום אחד על שער לוד, והיה יושב עמו רבי אבא ורבי יהודה ורבי יוסי. אמר רבי יוסי, אמר לכם מה שראיתי היום הזה בפקר קמתי באור, ראיתי עוף אחד שהיה טס

מתתקפי על כל שאר עמין דעלמא. מאי טעמא, בגין דישראל אינון בלחודדיהו, לקבל כל (ט"ו א) עמין דעלמא. פד עאלו ישראל בגלותא דמצרים, מיד הוה קימה למצרים, ואתתקף שולטנותא דהוון לעילא על כל שאר עמין, דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים, ויקם: קימה הוה לון, דאתתקף וקם ההוא ממנא שולטנא דמצרים, ואתייהיב ליה תוקפא ושלטנותא, על כל ממנן דשאר עמין דהא בקדמיתא אית שולטנותא לההוא ממנא דלעילא, ולבתר לעמא דיליה (דף ר"ע ב) דלתתא.

ובגין כך, ויקם מלך חדש על מצרים. דא הוא ממנא דהוון, חדש הוה, דעד יומא הדין לא הוה ליה שולטנא על שאר עמין, והשתא אתקם לשלטאה על כל שאר עמין דעלמא, וכדין אתקיים (משלי ל) פחת שלש רגזה ארץ פחת עבד פי ימלוך.

רבי חייא אמר, תלתין יומין עד לא ייתי תוקפא לעמא בארעא, או עד לא תיתי תבירו לעמא בארעא, מכריזי בעלמא ההוא מלה, ולזמנין דאתמסר ההוא מלה בפומא דרבייא, ולזמנין לאינון בני נשא דלית בהו דעתא ולזמנין דההוא מלה אתמסר בפומא דעופי ומכריזי בעלמא, ולית מאן דישגח בהו. פד עמא זכאין, אתמסר ההוא מלה לאינון רישין זכאין דעלמא, בגין דיודיעו לון, ויתובון למאריהון, וכד לאו אינון זכאין, הוי כדקאמרן.

רבי אלעזר, הוה יתיב יומא חד אתרעא דלוד, והוה יתיב עמיה רבי אבא, ורבי יהודה, ורבי יוסי. אמר רבי יוסי אימא לכו,

מה דחמית יומא דא. בצפרא קמית בנהורא, חמית חד עופא, דהוה

ועולה למעלה שלש פעמים, ומנמיך פעם אחת, והיה אומר: עליונים עליונים, ביום זה פורחים [דקקים] הרקיעים [למין] שלשה ממנים זקופים מושלים על הארץ, אחד יושב שלא יושב, העבירו אותו באש דולקת, מעבירים את קיומו, מעבירים את שלטונו. שלשה תומכים שליטים עליונים עומדים על העולם.

זרקתי לאותו עוף רגב עפר, ואמרתי לו: עוף עוף, אמר לי שלשה שעומדים ממנים ואחד שהעבירו שלטונו מי הם. זרק לי שלשה חצים מפנף ימינו, וזה אחד משמאל (ומפנף שמאל אחד), ולא ידעתי למה הוא רומז.

לקח אותם רבי אלעזר, הוריד אותם לנחיריו, ויצא דם מנחיריו. אמר, ודאי שלשה שליטי עמים עומדים ברומי בארץ ועתידים לעשות גזרות רעות לישראל מצד הרומאים. לקח אותו חץ מפנף שמאל, הריח, ויצאה אש שחורה ממנו. אמר, שלטון המצרים העבירו, ועתיד לעבר מלך אחד של הרומאים בכל הארץ (מצרים), ולמנות במצרים שרי מלחמה גדולים, וסותר בנין ובונה את הסתורים. (ועתיד מלך אחד מאותם השלשה שאמרנו לשלט בה, וסותר בנינים ובונה בה בנינים) זרק אותם רבי אלעזר לארץ. נפלו שלשת אלה על האחד שמצד שמאל.

עד שהיו יושבים, עבר תינוק אחד והיה קורא, (ישעיה יט) משא מצרים הנה ה' רכב על עב קל ובא מצרים. עבר חברו השני ואמר, וארץ מצרים תהיה שממה. עבר חברו השלישי ואמר, ואבדה חכמת מצרים. ראו שאותו חץ של פנף שמאל נשרף, ושלשת האחרים שהיו עליו לא נשרפו.

טאים זקף לעילא תלת זמני, ומאיך חד, והוה אמר, עלאי עלאי, ביומא דא טסי (ס"א דקקים) רקיעין (לימינא) תלת ממנן זקפין שלטנין על ארעא, חד יתיב דלא יתיב, אעברו ליה בנורא דדליק, מעברין קיימיה, מעברין שלטניה, תלת סמכין שליטין עלאין, קיימין על עלמא.

רמינא לההוא עופא קלא, אמינא ליה עופא עופא, אימא לי תלת דקיימין ממנן, וחד דמעברין שלטניה, מאן אינון. רמא לי תלת גירין אלין מגדפא ימינא, ודין חד משמאלא, (ס"א ומגדפא שמאלא חד) ולא ידענא מאי רמיזא.

נסיב להו רבי אלעזר, נחית להו לנחירו, נפק דמא מנחירו. אמר, ודאי תלת שלטני עממין קיימין ברומי בארעא, וזמינין למעבד גזרין בישין לישראל, מסטרוא דרומאי. נסיב ההוא גירא דמגדפא שמאלא, ארח, ונפק אשתא אוכמא מניה, אמר שלטנא דמצראי אעדיאו וזמין חד מלפא דרומאי, לאעברא בכל ארעא (ס"א ומצרים), ולמנאה במצרים רברבי תריסין, וסתיר בנין, ובני סתירין. (ס"א וזמין חד מלפא מאינון תלת דקאמרן למשלט בה וסתיר בנינא ובני בה בנינא) רמא לון ר' אלעזר לארעא, נפלו אלין תלת על חד דמסטרוא שמאלא.

עד דהוו יתבי, אעבר חד ינוקא, והוה קארי (ישעיה י"ט) משא מצרים הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים. אעבר תננינא חבריה, ואמר, וארץ מצרים תהיה שממה. אעבר תליתאה חבריה, ואמר, ואבדה חכמת מצרים. חמו ההוא גירא דגדפא שמאלא דאתוקד, ותלת אחרנין דהוו עליה לא אתוקדן.

אמר רבי אלעזר, מה שאמר העוף והתינוקות, הפל דבר אחד, והפל הוא נבואה עלינה, (והכל הוא בסוד החכמה) ורצה הקדוש ברוך הוא להראות לנו נסתרות עליונות שהוא עושה. זהו שכתוב (עמוס ג) כי לא יעשה ה' אלהים דבר פי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים.

ועדיפים חכמים מנביאים בכל זמן, שהרי על הנביאים לפעמים שורה רוח הקדש ולפעמים לא, ומחכמים לא וזה רוח הקדש אפילו רגע אחד (קס"ו), שיודעים מה שלמעלה ולמטה, ולא רצו לגלות. אמר רבי יוסי (יהודה), הכל זה חכמה, וחכמת רבי אלעזר יתרה מכלם. רבי אבא אמר, אלמלא לא היו חכמים, לא היו יודעים בני אדם מהי תורה ומה המצוות של רבון העולם, בלי הבדל בין רוח בני אדם לרוח הבהמה.

אמר רבי יצחק, כשמביא הקדוש ברוך הוא דין על העם, בראשונה הוא עושה דין באותו הממנה עליהם למעלה, שכתוב (ישעיה כד) יפקד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה.

האדמה על האדמה. באיזה דין נדון אותו הממנה שלמעלה? מעבירים אותו באותו נהר דינור ששופע ויוצא, ואז מעבירים את אותו שלטון שלו, ומיד מכריזים עליו ברקיע: שלטונו של הממנה פלוני העבר ממנו. עד שמגיע אותו קול לכל אותם הרקיעים, עד שמגיע לאותם ששולטים בעולם הזה, ויוצא קול ומכריז בכל העולם, עד שמגיע לעופות ולתינוקות ולאותם הטפשים של בני אדם שאין בהם דעה.

אמר רבי אלעזר, האי דעופא, והאי דדרדקי כלא הוא חד, וכלא נבואה עלאה הוא, (כ"א כלא איהו ברוא דחכמתא) ובצא קדשא ברוך הוא לאחזאה לן, סתרי עלאי דהוא עביד, הדא הוא דכתיב, (עמוס ג) פי לא יעשה ה' אלהים דבר פי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים.

וחבימי עדיפי מנביאי בכל זמן, דהא לנביאי לזמנין שרת עליהו רוח קדשא ולזמנין לא, וחבימין לא אעדי מנהון רוח קדשא אפילו רגעא חדא, (ועיי) דידיעין מה די לעילא ותתא, ולא בעו לגלאה. אמר רבי יוסי (יהודה) כלא חכמתא, וחכמתא דר' אלעזר יתיר מפלהו. רבי אבא אמר, אלמלא לא הו חבימין, לא הו ידעין בני נשא, מהו אורייתא, ומה פקודי דמארי עלמא, ולא אתפרשא רוחא דבני נשא, מרוחא דבעירא.

אמר רבי יצחק, כד אייתי קדשא ברוך הוא דינא על עמא, בקדמיתא עביד דינא, בהוא ממנא דממנא עליהו לעילא, דכתיב, (ישעיה כ"ד) יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה.

במאי דינא אתדן ההוא ממנא דלעילא. אעברו ליה בההוא נהר דינור דנגיד ונפיק, וכדין אעדיו ההוא שולטנותא דיליה, ומיד מכריזי עליה ברקיעא, שולטנותא דממנא פלגיא אעדיו מניה (ד' ט"ו ע"א) עד דמטי ההוא קלא בכל אינון רקיעין עד דמטי באינון דשלטין בהאי עלמא, ונפיק קלא ואכריז בכל עלמא, עד דמטי לעופי ולינוקי, ולאינון טפשיין דבני נשא דלא ידעין.

ויקם מלך חדש. רבי חייא אמר, מלך חדש, ויקם מלך חדש. רבי חייא אמר, מלך חדש - חדש ממש היה. רבי יוסי אמר, שהיה מחדש

חֲדָשׁ מִמֶּשׁ הָוָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר דִּהְוָה מִחֲדָשׁ גְּזִירִין, דְּלֹא חֲדָשׁ מִלְפָּא אַחֲרָא מְקַדְּמַת דְּנָא. אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף. כָּל הָהוּא טִיבוּ, דְּעֵבֵד יוֹסֵף בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, דְּכֹתִיב, (בראשית מ"ז) וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת הַכֶּסֶף בֵּיתָה פְּרָעָה, וְקִיָּם אוֹתָם בְּשָׁנֵי הָרָעָב, כָּל זֶה לֹא זָכַר, וְעָשָׂה עֲצָמוּ שְׁלֵא יוֹדַע אוֹתוֹ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הֵיוּ יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים בְּתוֹרָה לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁכַתוֹב וְיָקָם מִלֶּךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וְשָׁנִינוּ שֶׁהוּא קָם מִעֲצָמוּ, מַה שֶּׁהִיָּה שְׁפָל - קָם, וְלֹא רָאוּי הָיָה לְמֶלֶךְ, וּבְעֵשֶׂר הוּא קָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכֹּל כִּי הוּא, כְּמוֹ אַחְשׁוּרוּשׁ שְׁלֵא הָיָה רָאוּי לְמֶלֶךְ, וְקָם מִעֲצָמוּ, וְקָם בְּעֵשֶׂר, וְרָצָה לְהֶאֱבִיד אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם, אִף כָּאֵן זֶה לֹא רָאוּי לְמַלְכָּה, וְעוֹמֵד מִעֲצָמוּ, וְרָצָה לְהֶאֱבִיד אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם, שְׁכַתוֹב וַיֹּאמֶר אֶל עֲמוֹ וְגו', הִבֵּה נִתְחַכְּמָה לוֹ וְגו'. וְכִשְׁהִיָּה עוֹמֵד מִלֶּךְ לְמַעְלָה - עוֹמֵד מִלֶּךְ לְמַטָּה.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה, הָווּ יִתְבִּי וְלַעֲאֵן בְּאוֹרֵיתָא קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאִי דְּכֹתִיב וְיָקָם מִלֶּךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וְתַנְיִנָן, דְּאִיְהוּ קָם מִגְּרַמִּיָּה, מַה דִּהְוָה שְׁפָל, קָם, וְלֹא אֶתְחַזִּי לְמִלְפָּא, וּבְעוֹתְרָא קָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּלְאֵ הָכִי הוּא, כְּגוֹוֹנָא דְּאַחְשׁוּרוּשׁ דְּלֹא אֶתְחַזִּי לְמִלְפָּא, וְקָם מִגְּרַמִּיָּה, וְקָם בְּעוֹתְרָא, וּבְעָא לְאוֹבְדָא לְיִשְׂרָאֵל מִעֲלָמָא, אוֹף הָכָא, הָאִי לֹא אֶתְחַזִּי לְמִלְפָּא, וְקָם מִגְּרַמִּיָּה, וּבְעָא לְאוֹבְדָא לְיִשְׂרָאֵל מִעֲלָמָא, דְּכֹתִיב וַיֹּאמֶר אֶל עֲמוֹ וְגו', הִבֵּה נִתְחַכְּמָה לוֹ וְגו', וְכַד הָוָה קָם מִלְפָּא לְעֵילָא, קָם מִלְפָּא לְתַתָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, הָווּ אֶזְלֵי מִטְּבַרְיָא לְצַפּוֹרִי, עַד דִּהְוּוּ אֶזְלֵי, פָּגַע בָּהוּ חַד יוֹדָאִי, פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה י"ט) מִשָּׂא מִצְרַיִם הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבָא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו. תָּא חֲזִי, כָּל מַלְכִין דְּעֲלָמָא, וְכָל עַמִּין דְּעֲלָמָא, לֹא חֲשִׁיבֵי כְלוּם קָמִי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכֹתִיב, (דניאל ד') וְכָל דְּיִירֵי אַרְעָא כָּלֵא חֲשִׁיבִין וְכִמְצַפְיָה עֵבִיד בְּחִיל שְׁמַיָּא. וְהָכָא בְּמִצְרַיִם, אִף עַל גַּב דְּכָל אֵינוֹן גְּבוּרָאן, וְדַרְעָא מְרַמְמָא גְלֵי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, מַה כְּתִיב הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבָא מִצְרַיִם. מָאִי שְׁנָא, בְּכָל עַמִּין דְּעֲלָמָא, דְּלֹא הָוָה הָכִי, דִּהָא קַדְשָׁא בְרִיךְ

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, הָווּ אֶזְלֵי מִטְּבַרְיָא לְצַפּוֹרִי, עַד דִּהְוּוּ אֶזְלֵי, פָּגַע בָּהוּ חַד יוֹדָאִי, פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה י"ט) מִשָּׂא מִצְרַיִם הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבָא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו. תָּא חֲזִי, כָּל מַלְכִין דְּעֲלָמָא, וְכָל עַמִּין דְּעֲלָמָא, לֹא חֲשִׁיבֵי כְלוּם קָמִי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכֹתִיב, (דניאל ד') וְכָל דְּיִירֵי אַרְעָא כָּלֵא חֲשִׁיבִין וְכִמְצַפְיָה עֵבִיד בְּחִיל שְׁמַיָּא. וְהָכָא בְּמִצְרַיִם, אִף עַל גַּב דְּכָל אֵינוֹן גְּבוּרָאן, וְדַרְעָא מְרַמְמָא גְלֵי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, מַה כְּתִיב הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבָא מִצְרַיִם. מָאִי שְׁנָא, בְּכָל עַמִּין דְּעֲלָמָא, דְּלֹא הָוָה הָכִי, דִּהָא קַדְשָׁא בְרִיךְ

העולם שלא היה כף, שהרי הקדוש ברוך הוא גזר גזרה ונעשתה, וכאן הוא בא, שכתוב ובא מצרים, וכתוב (שמות יב) ועברתי בארץ מצרים וגו' אני ה'?

א"א משום שהמלך היה בא להוציא את הגבירה שהיתה שם, ובשביל כבוד הגבירה היה בא. ועל כף היה הקדוש ברוך הוא רוצה בכבוד, ובא אליה להקימה ולתת לה יד ולזקף אותה, כמו שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות בסוף גלות אדום.

אמר רבי ייסא, אם כף שבשביל הגבירה זה היה, הרי בגלות ככל היתה שם הגבירה, ולמה לא היה כף? אמר לו, הרי שנינו שהחטא גרם, שנשאנו נשים נכריות והכניסו אות ברית קדש לרשות אחרת, ולכן נאבדו מהם הנסים והאותות שראויים היו להעשות להם, מה שלא היה כף בגלות מצרים, שכלם היו שבטי זה, בני ישראל נכנסו, ובני ישראל יצאו.

בגלות אדום רוצה הקדוש ברוך הוא להתכבד בעולם ולבא הוא להקים את הגבירה ולנער אותה מהעפר. אוי למי שימצא שם לפניו בשעה שיאמר (ישעיה נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם התפתחי מוסרי צנאריך. מי הוא המלך והעם שיעמד לפניו?

ונעו אלילי מצרים מפניו. אלילי מצרים, לא על עצים ואבנים נאמר, אלא על כל אותם דרגות ממנות העליונות, ועל אותם העבודות התחתונות שלהם. ובכל מקום שגלו ישראל, הקדוש ברוך הוא מבקש עליהם, ומתרעם ונפרע מאותם עמים.

הוא גזר גזרה ואתעביד, והכא איהו אתא, דכתיב ובא מצרים. וכתוב, (שמות י"ב) ועברתי בארץ מצרים וגו' אני ה'.

א"א, בגין דמלכא הוה אתי, לאפקא למטרוניתא דהוות תמן. ובגין יקרא דמטרוניתא הוה אתי. ועל דא הוה קדשא בריך הוא בעי ביקרה, ואתי לגבה לאקמא לה, ולמיהב לה ידא, ולזקפא לה, כמה דזמין קדשא בריך הוא למעבד בסוף גלותא דאדום.

אמר רבי ייסא, אי הכי, דבגין דמטרוניתא הוה, הא בגלותא דבבל, מטרוניתא תמן הות, אמאי לא הוה כף. אמר ליה, הא תנינן, דחטאה גרם, דנטלו נשים נכריות, ואעילו ברית קיימא קדישא ברשותא אחרא. ובגין כף אתאבידו מנהון נסין, ואתוון, דאתחזי למעבד להו, מה דלא הוה הכי בגלותא דמצרים, דכלהו הוו שבטי זה, בני ישראל עאלו, בני ישראל נפקו.

בגלותא דאדום, בעי קדשא בריך הוא לאתיקרא בעלמא, ולמיתי איהו לאקמא למטרוניתא, ולנערא לה מעפרא. ווי למאן דיערע תמן קמיה, בשעתא דיימא (ישעיה נ"ב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם התפתחי מוסרי צנאריך. מאן הוא מלכא ועמא דייקום קמיה.

ונעו אלילי מצרים מפניו, (ישעיה י"ט) אלילי מצרים, לאו על אבנין ואעין אתמר, אלא על כל אינון דרגין ממנן עלאין, ועל אינון פולחנין תתאין דלהון. ובכל אתר דגלו ישראל, קדשא בריך הוא בעי עלייהו, ואתקביל מאינון עמין.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (ישעיה נ"ב) כֹּה אָמַר ה' מְצָרִים יֵרֵד עַמִּי בְּרֵאשׁוֹנָה לְגוֹר שָׁם וְאֲשׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׂקוּ תוֹרַעְמָא דְאַתְרַעַם קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא עַל אֲשׁוּר, וְאָמַר, חֲמוּ מַה עֶבֶד לִי אֲשׁוּר, דְּהָא מְצָרִים דְאַנָּא עֲבָדִית בְּהוּ כָּל אֲיִנוּן דִּינִין, וְעַמִּי (אֲיִנוּן) נִחְתּוּ תַמְזָן, לְדִירָא בִּינֵיהוֹן, וְקִבְלוּם מְצָרָי בִּינֵיהוּ, וְיִהְיוּ לֹזֶן שֹׁפֵר אֲרַעָא אֶרֶץ גּוֹשָׁן, וְאָף עַל גִּב דְּאֲעִיקוּ לֹזֶן בְּגִלוּתָא, לֹא אַעְדוּ אֲרַעָא מִנְהוֹן, דְּכְתִיב, (שמות ט') רַק בְּאֶרֶץ גּוֹשָׁן אֲשֶׁר שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וּמֵיטֵב אֲרַעָא דְּמְצָרִים הָוּה, דְּכְתִיב, (בראשית מ"ו) בְּמֵיטֵב הָאֶרֶץ בְּאֶרֶץ רַעַמְסֵס. וְתוּ, דְּלֹא אַעְדוּ מִדְּלֵהוֹן פְּלוּם, דְּכְתִיב, (שמות ט') וּמִמְקַנָּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְעַם כָּל דָּא אֲתַדְּנוּ בְּכַמְּה דִּינִין.

אֲבָר אֲשׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׂקוּ, אֲטִיל (דף ד' ע"ב) לֹזֶן בְּאֲרַעָא דְּסִיפֵי עֲלֵמָא, וְנָטַל לֹזֶן אֲרַעָא דְּלֵהוֹן. וּמַה מְצָרָי, דְּעֶבְדֵי כָּל הַגִּי טְבָאן לְיִשְׂרָאֵל, אֲתַדְּנוּ בְּכָל אֲיִנוּן דִּינִין. אֲשׁוּר וְאֲדוּם וְשָׂאֵר עַמִּין, דְּמַעִיקִין לֹזֶן, וְקִטְלִין לֹזֶן, וְנָטַלִין לֹזֶן מִמוּנֵיהוֹן, עַל אַחַת פְּמַה וְכַמְּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעֵי לְיִקְרָא שְׁמִיהַ עֲלֵייהוּ, דְּכְתִיב, (יחזקאל ל"ח) וְהִתְגַּדְּלִתִּי וְהִתְקַדְּשִׁיתִי וְנִודַעְתִּי. הָתָם בְּמְצָרִים בְּמִלְכָּא חַד, וְהָכָא בְּכָל מַלְכִין דְּעֲלֵמָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן זָקֵף יְדוּי וּבְכָה, וְאָמַר, וּוֵי מָאן דִּיזְדַמְן בְּהוּא זְמָנָא, וְזַפְאָה חוּלְקֵיהַ מָאן דִּיזְדַמְן וְיִשְׁתַּפַּח בְּהוּא זְמָנָא, וּוֵי מָאן דִּיזְדַמְן בְּהוּא זְמָנָא, בְּגִין דְּכַד יִיתִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְפַקְדָּא לְאִיִּלְתָּא, יִסְתַּפַּל מָאן אֲיִנוּן דְּקִימִין בְּהַדְּהַ, בְּכָל אֲיִנוּן דְּמִשְׁתַּפַּחֵי עִמָּה, בְּכָל עוֹבְדוּי דְּכָל חַד וְחַד, וְלֹא יִשְׁתַּפַּח שְׁנַמְצָאִים עִמָּה, בְּכָל מַעֲשֵׂי כָּל אַחַד וְאַחַד, וְלֹא יִמְצָא צְדִיק, שְׁכַתּוּב (ישעיה סג) וְאֲבִיט וְאִין

בֹּא וְרָאָה מַה כְּתוּב, כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים מְצָרִים יֵרֵד עַמִּי בְּרֵאשׁוֹנָה לְגוֹר שָׁם וְאֲשׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׂקוּ. תַרְעַמְתָּ שְׁהִתְרַעַם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אֲשׁוּר, וְאָמַר, רְאוּ מַה עֲשָׂה לִי אֲשׁוּר, שְׁהָרִי בְּמְצָרִים שְׂאֲנִי עֲשִׂיתִי בְּהֵם כָּל אוֹתָם הַדִּינִים, וְעַמִּי [הֵם] יֵרְדוּ לְשָׁם לְדוֹר בִּינֵיהֶם, וְקִבְלוּם הַמְצָרִים בִּינֵיהֶם, וְנָתְנוּ לָהֶם הַיְפֵי שֶׁל הָאֶרֶץ, אֶרֶץ גּוֹשָׁן. וְאָף עַל גִּב שְׁהַצִּיקוּ לָהֶם בְּגִלוּתָא, לֹא לְקַחוּ מֵהֶם אֵת הָאֶרֶץ, שְׁכַתּוּב (שמות ט') רַק בְּאֶרֶץ גּוֹשָׁן אֲשֶׁר שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וּמֵיטֵב אֶרֶץ מְצָרִים הִיְתָה, שְׁכַתּוּב (בראשית מז) בְּמֵיטֵב הָאֶרֶץ בְּאֶרֶץ רַעַמְסֵס. וְעוֹד, שְׁלֹא הָעֵבְרִיּוֹ מִשְׁלָהֶם כְּלוּם, שְׁכַתּוּב (שמות ט') וּמִמְקַנָּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', וְעַם כָּל זֶה נִדְּוֵנוּ בְּכַמְּה דִּינִים. אֲבָר אֲשׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׂקוּ, הֲטִיל אוֹתָם בְּאֶרֶץ שְׁבִסוּף הָעוֹלָם, וְנָטַל אֵת אֲרַעָם מֵהֶם. וּמַה הַמְצָרִים שְׁעֲשׂוּ כָּל הַטּוֹבוֹת הַלְלוּ לְיִשְׂרָאֵל נִדְּוֵנוּ בְּכָל אוֹתָם דִּינִים - אֲשׁוּר וְאֲדוּם וְשָׂאֵר הָעַמִּים שְׁמַצִּיקִים לָהֶם, וְהוֹרְגִים אוֹתָם, וְנוֹטְלִים אֵת מְמוֹנָם, עַל אַחַת פְּמַה וְכַמְּה שְׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְכַבֵּד אֵת שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם, שְׁכַתּוּב (יחזקאל לח) וְהִתְגַּדְּלִתִּי וְהִתְקַדְּשִׁיתִי וְנִודַעְתִּי. שָׁם בְּמְצָרִים בְּמִלְךְ אַחַד, וְכֹאן בְּכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם. רַבִּי שְׁמַעוֹן הָרִים יְדִיו, וּבְכָה וְאָמַר, אוּי לְמִי שְׁיִזְדַמְן בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְאֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִי שְׁיִזְדַמְן בְּאוֹתוֹ זְמַן. אוּי לְמִי שְׁיִזְדַמְן בְּאוֹתוֹ זְמַן - מִשׁוּם שְׁכַשְׁבָּא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפַקֵּד אֵת הָאִילָה, יִסְתַּפַּל מִי הֵם אוֹתָם שְׁעַמְדוּ עִמָּה, בְּכָל אוֹתָם שְׁנַמְצָאִים עִמָּה, בְּכָל מַעֲשֵׂי כָּל אַחַד וְאַחַד, וְלֹא יִמְצָא צְדִיק, שְׁכַתּוּב (ישעיה סג) וְאֲבִיט וְאִין

עוזר. וכמה צרות על צרות
לישראל.

אשרי מי שיזדמן ומצא באותו
הזמן - משום שאותו שיעמד
באותו זמן באמונה, יזכה
לאותו אור של שמחת המלך,
ועל אותו זמן כתוב (זכריה יג)
וצרפתים כצרוף את הפסוף
ובחנתים כבחן את הזהב וגו'.
לאחר שאותן צרות יתעוררו על
ישראל, וכל העמים ומלכיהם
יתעצו באחד עליהם,
ומעוררים פמה גזרות רעות,
וכלם עולים בעצה אחת
עליהם, ויבאו צרה על צרה,
אחרונות משכחות את
הראשונות, אז יתראה עמוד
אש אחד עומד מלמעלה למטה
ארבעים יום, וכל עמי הארץ
ראים אותו.

באותו זמן יתעורר מלך
המשיח לצאת מתוך גן עדן
מאותו מקום שנקרא ק"ן
צפורה, ויתעורר בארץ הגליל.
ואותו יום שיעצא לשם, יתרגז
כל העולם, וכל בני העולם
מתחבאים בתוך מערות וסלעים
שלא יחשבו להנצל, ועל אותו
זמן כתוב (ישעיה ב) ובאו במערות
צרים ובמחלות עפר מפני פחד
ה' ומהדר גאוונו בקומו לערץ
הארץ.

מפני פחד ה' - זהו אותו רגז
של כל העולם. ומהדר גאוונו -
זה משיח. בקומו לערץ הארץ -
כשיקום ויתגלה בארץ הגליל,
משום שהוא מקום ראשון
שנחשב בארץ הקדושה, ולכן
יתגלה שם ראשון לכל מקום,
ומשם יעורר קרבות לכל
העולם.

אחר ארבעים יום שעמוד יעמד
מארץ לשמים לעיני כל העולם
ויתגלה המשיח, יקום מצד

זפאי. דכתיב, (ישעיה ס"ג) ואפיט ואין עוזר.
וכמה עקתין על עקתין לישראל.

זבאה מאן דיזדמן וישתפח בההוא זמנא,
בגין דההוא דיתקיים בההוא זמנא
במהימנותא, יזכה לההוא נהירו דחדוה
דמלפא. ועל ההוא זמנא כתיב, (זכריה י"ג)
וצרפתים כצרוף את הפסוף ובחנתים כבחון
את הזהב וגו'.

לבתר דאינון עקתין מתערי על ישראל, וכל
עמין ומלכיהון יתייעטון פחדא
עלייהו, ומתערי כמה גזירין בישין, פלהו
סלקי בעיטא חדא עלייהו, וייתון עקתא על
עקתא, בתרייתא משפחן קמייתא. כדין
יתחזי חד עמודא דאשא, קאים מעלא לתתא,
ארבעין יומין, וכל עמין דעלמא חמאן ליה.
בההוא זמנא, יתער מלפא משיחא, לנפקא
מגו גנתא דעדן, מההוא אתר
דאתקרי ק"ן צפורה, ויתער בארעא דגליל,
וההוא יומא דיפוק לתמן, יתרגז כל עלמא,
וכל בני עלמא מתחבאין גו מערתי וטנרי,
דלא יחשבון לאשתזבא. ועל ההוא זמנא
כתיב, (ישעיה ב') ובאו במערות צורים ובמחלות
עפר מפני פחד ה' ומהדר גאוונו בקומו
לערץ הארץ.

מפני פחד ה', דא ההוא רגזו דכל עלמא.
ומהדר גאוונו דא משיח. בקומו לערץ
הארץ, כד יקום ויתגלי בארעא דגליל, בגין
דאיהו הוא אתר קדמא דאתחרבא בארעא
קדישא, ובגין כד, יתגלי תמן קדמא לל
אתר, ומתמן יתער קרבין לכל עלמא.

לבתר ארבעין יומין, דעמודא יקום מארעא
לשמיא, לעיניהון דכל עלמא, ומשיח
יתגלי, יקום מסטר מזרח, חד פוכבא מלהטא

מִזְרַח כּוֹכַב אֶחָד לַוְהַט בְּכֹל הַגּוֹנִים, וְשִׁבְעָה כּוֹכָבִים אֲחֵרִים שְׁסוּבָבִים אוֹתוֹ הַכּוֹכַב, וַיַּעֲרֹכוּ בוֹ קָרֵב בְּכֹל הַצְּדָדִים שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם, עַד שִׁבְעִים יוֹם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם רוֹאִים.

וְאוֹתוֹ כּוֹכַב יַעֲרֹף בָּהֶם קָרֵב בְּלִפְיָדֵי אִשׁ לַוְהַטִּים וְנוֹצְצִים לְכָל עֶבֶר, וּמִפֶּה בָּהֶם עַד שְׁבוּלַע אוֹתָם בְּכָל עָרֵב וְעָרֵב, וּבַיּוֹם מוֹצִיא אוֹתָם. וַיַּעֲרֹכוּ קָרֵב לְעֵינַי פֶּל הָעוֹלָם, וְכֵן בְּכָל יוֹם עַד שִׁבְעִים יוֹם. לְאַחַר שִׁבְעִים יוֹם יִגְנֹז אוֹתוֹ כּוֹכַב, וַיִּגְנֹז הַמָּשִׁיחַ עַד שָׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים, וַיַּחֲזֹר אוֹתוֹ עֲמוּד אִשׁ כְּמוֹ מִקְדָּשׁ, וְכֹ כֵן יִגְנֹז הַמָּשִׁיחַ, וְאוֹתוֹ עֲמוּד לֹא יִתְרָאֶה.

וְאַחַר שָׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ יַעֲלוּ אֶת הַמָּשִׁיחַ בְּאוֹתוֹ הָעֲמוּד לְתוֹךְ הַרְקִיעַ, וְשֵׁם יִקְבַּל חֹזֶק וְעֹטְרַת מַלְכוּת. וּכְשִׁירָד, יִתְרָאֶה אוֹתוֹ עֲמוּד אִשׁ כְּמוֹ מִקְדָּשׁ לְעֵינַי פֶּל הָעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן יִתְגַּלֶּה הַמָּשִׁיחַ, וַיִּתְפַּנְּסוּ אֵלָיו עַמִּים רַבִּים, וַיַּעֲוֹרֵר קְרִבּוֹת בְּכָל הָעוֹלָם. וּבְאוֹתוֹ זְמַן יַעֲוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת גְּבוּרָתוֹ לְכָל עַמֵּי הָעוֹלָם, וּמִלֶּךְ הַמָּשִׁיחַ יוֹדַע בְּכָל הָעוֹלָם, וְכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם יִתְעוֹרְרוּ לְהִתְחַבֵּר לְעֶרְףְּ בּוֹ קָרֵב.

וְכַמּוֹ (עמ"ס) מְפָרִיעֵי הַיְהוּדִים יִתְהַפְּכוּ לְחֹזֵר אֲלֵיהֶם, וַיָּבֹאוּ עִמָּהֶם לְעֶרְףְּ קָרֵב עַל מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, וְאֵז יַחֲשֹׁף פֶּל הָעוֹלָם חֲמֵשָׁה עֶשֶׂר יוֹם, וְרַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל יָמוּתוּ בְּאוֹתוֹ חֲשָׁף. וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה הַחֲשָׁף יִכְסֶה אֶרֶץ וְעֶרְפֵל לְאֻמִּים.

פֶּתַח וְאָמַר, (דברים כב) כִּי יִקְרָא קִין צִפּוֹר לְפָנָיִךְ בְּדֶרֶךְ בְּכָל עֵץ אוֹ עַל הָאֶרֶץ אֲפֻרְחִים אוֹ בִיצִים וְהָאֵם

בְּכָל גּוֹוֹנֵי, וְשִׁבְעָה כּוֹכָבִין אֲחֵרֵנִין דְּסִחְרִין לְהֵיוֹא כּוֹכְבָא, וַיִּגְיַחוּן בֵּיה קָרְבָא בְּכָל סִטְרִין, תְּלַת זְמַנִּין בַּיּוֹמָא, עַד שִׁבְעִין יוֹמִין, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא חֲמָאֵן.

וְהָהוּא כּוֹכְבָא, יִגְיַח בְּהוּ קָרְבָא, בְּטִיסִין דְּנוּרָא, מְלַהֲטִין מְנַצְצִין לְכָל עֶבֶר, וּבְטַשׁ בְּהוּ, עַד דְּבָלַע לוּן, בְּכָל רַמְשָׂא וְרַמְשָׂא, וּבַיּוֹמָא אֲפִיק לוּן. וַיִּגְיַחוּן קָרְבָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עֲלָמָא, וְכֵן בְּכָל יוֹמָא, עַד שִׁבְעִין יוֹמִין. לְבַתָּר שִׁבְעִין יוֹמִין, יִתְגַּנְיִז הָהוּא כּוֹכְבָא, וַיִּתְגַּנְיִז מְשִׁיחַ, עַד תְּרִיסַר יַרְחִין, וַיִּתְהַדֵּר הָהוּא עֲמוּדָא דְאַשָׂא פְּמַלְקְדָמִין, וּבֵיה יִתְגַּנְיִז מְשִׁיחַ, וְהָהוּא עֲמוּדָא לֹא יִתְחַזִּי.

לְבַתָּר תְּרִיסַר יַרְחִין, יִסְלַקוּן לִיה לְמָשִׁיחַ, בְּהָהוּא עֲמוּדָא, לְגוֹ רְקִיעָא, וְתַמָּן יִקְבַּל תּוֹקְפָא וְעֵטְרָא דְמַלְכוּתָא. וְכַד נְחִית, יִתְחַזִּי הָהוּא עֲמוּדָא דְאַשָׂא פְּמַלְקְדָמִין, לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עֲלָמָא, וַיִּתְגַּלִּי לְבַתָּר מְשִׁיחַ, וַיִּתְפַּנְּשוּן לְגַבְיָה עַמִּין סְגִיאִין, וַיִּתְעַר קָרְבִּין בְּכָל עֲלָמָא. וּבְהָהוּא זְמַנָּא יִתְעַר קְדָשָׂא בְּרִיךְ הוּא גְבוּרָתִיה לְכָל עַמִּין דְּעֲלָמָא, וּמִלְפָּא מְשִׁיחָא יִתְיַדַע בְּכָל עֲלָמָא, וְכָל מַלְכִין דְּעֲלָמָא יִתְעַרוּן לְאַתְחַבְּרָא לְאַגָּחָא קָרְבָא בֵּיה.

וְכַמּוֹ (עמ"ס) מְפָרִיעֵי יְהוּדָאִין יִתְהַפְּכוּ לְאַהֲדָרָא לְגַבְיָיהוּ, וַיִּיתוּן עִמָּהוֹן, לְאַגָּחָא קָרְבָא עַל מִלְפָּא מְשִׁיחָא. כְּדִין יִתְחַשֵּׁף פֶּל עֲלָמָא חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה יוֹמִין, וּסְגִיאִין מֵעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל יְהוֹן מֵתִין בְּהָהוּא חֲשׂוּכָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה הַחֲשָׁף יִכְסֶה אֶרֶץ וְעֶרְפֵל לְאֻמִּים.

פֶּתַח וְאָמַר (דברים כ"ב) כִּי יִקְרָא קִין צִפּוֹר לְפָנָיִךְ בְּדֶרֶךְ בְּכָל עֵץ אוֹ

רְבַצַּת וְגו', שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת
הָאֵם וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאָרְנוּ
אוֹתוֹ, וְהוּא אֶחָד מִמַּצּוֹת
הַתּוֹרָה הַגְּנוּזוֹת, וְלָנוּ יֵשׁ בּוֹ
סוּדוֹת תּוֹרָה גְּנוּזִים, שְׁבִילִים
וּדְרָכִים יְדוּעוֹת לַחֲבָרִים בְּאוֹתָם
שְׁלֵשִׁים וּשְׁנַיִם נְתִיבוֹת הַתּוֹרָה.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר
בְּנוֹ, אֶלְעָזָר, בְּזִמְנָן שִׁיתְעוֹרֵר
מִלָּךְ הַמְּשִׁיחַ, כַּמָּה אוֹתוֹת
וְנִסִּים אַחֲרָיִם יִתְעוֹרְרוּ בְּעוֹלָם.
בֹּא רְאֵה, בְּגַן עֵדֶן שְׁלֵמָטָה יֵשׁ
מְקוֹם אֶחָד גְּנוּז וְשִׁמּוֹר שֶׁלֹּא
נודָע, וְהוּא מְרַקֵּם בְּכַמְּהָ גְּנוּזִים,
וְבוֹ גְּנוּזִים אֶלֶף הֵיכָלוֹת שֶׁל
כְּסוּפִים, וְאֵין מִי שְׁיִכְנֹס בָּהֶם
פָּרַט לְמְשִׁיחַ, שֶׁהוּא עוֹמֵד תָּמִיד
בְּגַן עֵדֶן.

וְכֵן הֵגֵן מִקֵּף בְּמִרְכָּבוֹת רַבּוֹת
שֶׁל צְדִיקִים, וּמְשִׁיחַ עוֹמֵד
עֲלֵיהֶם וְעַל כַּמָּה חֵילוֹת וּמַחְנוֹת
שֶׁל נְשָׁמוֹת צְדִיקִים שֶׁם,
וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים וְחֳגִים וְשִׁבְתוֹת
נִכְנָס מְשִׁיחַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם
לְהִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּכָל אוֹתָם הֵיכָלוֹת.
לְפָנָיו וְלִפְנֵים מִכָּל אוֹתָם הֵיכָלוֹת
יֵשׁ מְקוֹם אַחַר טְמִיר וְגְנוּז שֶׁלֹּא
נודָע כָּלל, וְנִקְרָא עֵדֶן, וְאֵין מִי
שְׁיִכּוֹל לְדַעַת אוֹתוֹ, וּמְשִׁיחַ גְּנוּז
בְּחוּץ סָבִיב אוֹתוֹ מְקוֹם, עַד
שֶׁנִּתְגַּלְּה לּוֹ מְקוֹם אֶחָד שֶׁנִּקְרָא
קֵן צְפוּר, וְהוּא מְקוֹם שְׁמִכְרִיזָה
עֲלָיו אוֹתָהּ צְפוּר שְׁמַתְעוֹרְרָת
בְּגַן עֵדֶן בְּכָל יוֹם.

וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם רְקוּמִים
דְּיוֹקְנָאוֹת שֶׁל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים
שֶׁהִתְכַּנְּסוּ עַל יִשְׂרָאֵל לְהַרְע
לָהֶם. נִכְנָס לְאוֹתוֹ מְקוֹם, מְרִים
עֵינָיו וְרוֹאֶה אֶת הָאֲבוֹת
שֶׁנִּכְנָסִים לְחֶרֶבֶן בֵּית הָאֱלֹהִים,
עַד שְׁרוּאָה אֶת רַחֵל שְׁדַמְעוֹתֶיהָ
בְּפָנֶיהָ, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְנַחֵם אוֹתָהּ, וְלֹא מְסַכֶּימָה
לְקַבֵּל תְּנַחוּמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר

עַל הָאָרֶץ אֲפֻרְוּחִים אוּ בַיְצִים וְהָאֵם רְבַצַּת
וְגו', שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְגו', הַאי קָרָא
אוּקְיָמָנָא לִיה, וְאִיהוּ חַד מִפְּקוּדֵי אוּרִייתָא
גְּנִיזִין, וְאֵנָן אֵית לָן בֵּיה רִזִּי דְאוּרִייתָא גְּנִיזִין,
שְׁבִילִין וְאַרְחִין יְדִיעֵן לְחֲבַרְיָא, בְּאֵינוּן
תְּלַתִּין וְתַרְיִין שְׁבִילִין דְאוּרִייתָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אֶלְעָזָר,
בְּזִמְנָא דִּיתְעַר מִלְּפָא מְשִׁיחָא, כַּמָּה
אַתִּין וְנִסִּין אַחֲרָנִין יִתְעַרוּן בְּעֵלְמָא. תָּא חֲזִי,
בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן דִּלְתַּתָּא, אֵית אַתְר חַד גְּנִיז
וְטְמִיר דְלֹא אַתִּידַע, וְאִיהוּ מְרַקֵּמָא בְּכַמְּהָ
גְּנוּזִין, וּבֵיה גְּנִיזִין אֶלֶף הֵיכָלוֹן דְכְּסוּפִין.
וְלִית מָאן דְעֵייל בְּהוּ, בַּר מְשִׁיחַ, דְאִיהוּ קָאִים
תְּדִיר בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן.

וְכֵן גְּנַתָּא מְסַחְרָא בְּרִתִּיכִין סְגִיאִין דְצְדִיקָא,
וּמְשִׁיחַ קָאִים עֲלֵייהוּ, וְעַל כַּמָּה חֵילוֹן
וּמְשִׁירִין דְנִשְׁמַתִּין דְצְדִיקָא תַּמָּן, וּבְרָאשֵׁי
יְרַחֵי, וּבְזִמְנָי, וּבְשִׁבְתֵּי, מְשִׁיחַ עָאל בְּהוּא
אַתְר לְאַשְׁתַּעֲשֵׂעָא בְּכָל אֵינוּן הֵיכָלוֹן.

לְגוּ לְגוּ מִכָּל אֵינוּן הֵיכָלוֹן, אֵית אַתְר אַחֲרָא
טְמִיר וְגְנִיז דְלֹא אַתִּידַע כָּלל, וְאַקְרִי עֵדֶן.
וְלִית מָאן דְיִכִּיל לְמַנְדַּע בֵּיה. וּמְשִׁיחַ אֲגַנִּיז
(כ"א יתגלי) לְבַר, סַחְרָנִיָּה דְהוּא אַתְר, עַד
דְאַתְגַּלִּי לִיה חַד אַתְר. דְאַקְרִי קֵן צְפוּר, וְאִיהוּ
אַתְר דְכְּרִיז עֲלֵיה הוּא צְפוּר. דְאַתְעַר בְּגַנְתָּא
דְעֵדֶן בְּכָל יוֹמָא.

וּבְהוּא אַתְר, מְרַקֵּמָן דְיִוִּקְנִין דְכָל שְׂאֵר
עַמִּין, דְאַתְכַּנְּשׁוּ עֲלֵייהוּ דְיִשְׂרָאֵל
לְאַבְאָשָׁא לִוְן. עָאל בְּהוּא אַתְר, זְקִיף עֵינוּי,
וְחֲזִי אַבְהֵן, דְעָאלִין בְּחֶרֶבֶן בֵּית אֱלֹהָא, עַד
דְחָמִי לְרַחֵל דְדַמְעָהָ בְּאַנְפָּהָא, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְנַחֵם לָהּ, וְלֹא צְבִיאַת לְקַבֵּלָא
תְּנַחוּמִין, כַּמָּה דְאַתְ אָמַר, (ירמיה ל"א) מְאָנָה

(ירמיה לא) מאַנה להנחם על בְּנֵיהּ. אַז מְשִׁיחַ מְרִים קוּלוּ וּבּוֹכָה, וּמְדַעְזַע כָּל גֵּן הַעֲדָן, וְכָל אוֹתָם צַדִּיקִים שְׁשָׁם גּוֹעִים וּבּוֹכִים עִמוּ.

גּוֹעָה וּבּוֹכָה פַּעַם שְׁנִיָּה, וּמְדַעְזַע אוֹתוֹ רְקִיעַ שְׁעַל גְּבִי הַגֵּן, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת רְבוּא מַחֲנֹת עֲלִיּוֹנִים, עַד שְׁמַגִּיעַ לְתוֹף הַכֶּסֶף הַעֲלִיּוֹן, וְאֵז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹמֵז לְאוֹתָהּ צְפוּר, וְנִכְנָסֵת לְאוֹתוֹ קֵן שְׁלֵה יוֹשֶׁבֶת אֶצֶל הַמְּשִׁיחַ, וְקוּרָא מַה שְׁקוּרָא, וּמִתְעוֹרֵר מַה שְׁמִתְעוֹרֵר.

עַד שְׁמִתּוֹף הַכֶּסֶף הַקְּדוֹשׁ נִקְרָא שְׁלֵשׁ פַּעֲמִים אוֹתוֹ קֵן צְפוּר, וְהַמְּשִׁיחַ, וְכֻלָּם עוֹלִים לְמַעְלָה, וּמְשַׁבֵּיעַ אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר מַלְכוּת הַרְשָׁעָה מִן הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַמְּשִׁיחַ וְלִנְקָם אֶת נִקְמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכָל אוֹתָן טוֹבוֹת שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְעִמוּ. וְשָׁב אוֹתוֹ קֵן צְפוּר וְהַמְּשִׁיחַ לְמַקוֹמוֹ, וְשָׁב הַמְּשִׁיחַ וְנִגְנָז לְתוֹף אוֹתוֹ מְקוֹם כְּמוֹ מַקְדָּם.

וּבִזְמַן שִׁיתְעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַקֵּן אֶת הָעוֹלָמוֹת, וּמֵאִירוֹת אוֹתֵיזוֹת שְׁמוֹ בְּשִׁלְמוֹת, יוֹ"ד בַּה"א וְלִמְקוֹן וְא"ו בַּה"א, לְהִיּוֹת הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת אַחַת, אֵז יְתְעוֹרֵר כּוֹכֵב אֶחָד מִפְּחִיד בְּאִמְצַע הַרְקִיעַ כְּגוֹן אַרְגָּמָן, לֹוֹהֵט וְנוֹצֵץ בַּיּוֹם לְעִינֵי כָּל הָעוֹלָם.

וְתִקּוּם שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ אַחַת מֵצַד צְפוֹן, תוֹף הַרְקִיעַ, וְתִקּוּם זֶה כְּנֶגֶד זֶה אַרְבָּעִים יוֹם, וְיִבְהִלוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. לְסוֹף אַרְבָּעִים יוֹם יַעֲרֹכוּ קֶרֶב הַכּוֹכֵב וְהַשְׁלֵהֶבֶת לְעִינֵי הַכֹּל, וְתִתְפַּשֵּׁט אוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת בְּשִׁרְפַת אֵשׁ מֵצַד הַצְּפוֹן, תוֹף הַרְקִיעַ, וְאֵמוֹת וְעַמִּים יִתְבַּהֲלוּ מִזֶּה.

לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהּ. כְּדִין. מְשִׁיחַ אָרִים קְלִיָּה וּבְכִי, וְאִזְדַּעְזַע כָּל גְּנֻתָא דְעַדָן, וְכָל אֵינוֹן צַדִּיקָא דְתַמָּן גְּעוּ וּבְכוּ עִמִּיהּ.

גְּעִי וּבְכִי זְמַנָּא תְנַיְנָא, וְאִזְדַּעְזַע הַהוּא רְקִיעַ דְעַל גְּבִי גְנֻתָא, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאָה רְבוּא מְשַׁרְיִין עֲלֵאִין, עַד דְמַטִּי לְגוּ כְּרִסְיָא עֲלֵאָה. כְּדִין, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא רְמִיז לְהַהוּא צְפָרָא, וְעָאֵל לְהַהוּא קֵן דִּילָהּ, וְיִתְבָּא לְגְבִי מְשִׁיחַ, וְקָרִי מַה דְקָרִי, וְאִתְעַר מַה דְאִתְעַר.

עַד דְמַגּוּ כְּרִסְיָא קְדִישָׁא, אִתְקָרִי תֵלֵת זְמַנִּין הַהוּא קֵן צְפוּר, וּמְשִׁיחַ, וְכֻלָּא סְלִקִין לְעִילָא, וְאוּמִי לֹון קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְאִעֲבָרָא מְלָכוּ חֵיבָא מִן עֲלָמָא, עַל יְדָא דְמְשִׁיחַ, וְלִנְקָמָא נִקְמִין דִּישְׂרָאֵל. וְכָל אֵינוֹן טְבוּוֹן, דְזַמִּין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעֲבַד לְעִמִּיהּ. וְתָב הַהוּא קֵן צְפוּר וּמְשִׁיחַ לְדוּכְתִיָּה. וְתָב מְשִׁיחַ וְאִתְגְּנִיז גּוּ הַהוּא אֶתֶר כְּמַלְקְדִמִין.

וּבְזַמְנָא דִּיתְעַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאִתְקַנָּא עֲלָמִין, וְאִתְנַהֲרוּ אִתְנוּן דְשְׁמִיָּה בְּשְׁלִימוֹ, יוֹ"ד בַּה"א, (לְאִתְקַנָּא) וְא"ו בַּה"א, לְמַהוּי כֻלָּא בְּשְׁלִימוֹ חַד. כְּדִין יִתְעַר חַד כְּכָבָא דְחִילָא, בְּאִמְצַע רְקִיעָא, כְּגוֹן אַרְגָּוּוֹנָא, לְהִיט וְנִצִּיץ בִּימָמָא לְעִינֵיהוֹן דְכָל עֲלָמָא.

וְיִקּוּם חַד שְׁלֵהוּבָא דְאִשָּׁא מְסֻטְרָא דְצְפוֹן, גּוּ רְקִיעָא, וְיִקּוּם דָּא לְקַבֵּל דָּא אַרְבָּעִין יוֹמִין וְיִתְבַּהֲלוּן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. לְסוֹף אַרְבָּעִין יוֹמִין, יִגְחוּן קְרָבָא, כְּכָבָא וְשְׁלֵהוּבָא לְעִינֵיהוֹן דְכֻלָּא, וְיִתְפַּשֵּׁט הַהוּא שְׁלֵהוּבָא בִּיקִידוֹ דְאִשָּׁא, מְסֻטְרָא דְצְפוֹן, גּוּ רְקִיעָא, וְיִחֲשׁוּב לְמַבְלַע הַהוּא כְּכָבָא, וְכִמְהָ שְׁלִיטִין וּמְלַכִּין וְאוּמִיָּא וְעַמִּמִּיָּא, יִתְבַּהֲלוּן מִהָאִי.

וְיִחֲשׁוּב לְבַלַּע אוֹתוֹ כּוֹכֵב, וְכִמְהָ שְׁלִיטִים וּמְלָכִים

אז יסתלק אותו כוכב לצד דרום
וישלט על אותה שלהבת, ואותה
שלהבת תבלע מעט מעט ברקיע
מלפני אותו כוכב, עד שלא
תראה כלל. אז אותו כוכב יעשה
דרכים ברקיע בשנים עשר
תחומים, ועומדים אותם אורות
ברקיע שנים עשר ימים נוספים.
אחר שנים עשר ימים נוספים
יודעו כל בני העולם, ויחשוף
השמש בחצות היום, כמו
שנחשף ביום שחרב בית
המקדש, עד שלא יראו שמים
וארץ. ויתעורר קול אחד ברעמים
וברקים, ותתחלחל הארץ מאותו
קול, וכמה חילות ומחנות ומותו
ממנו.

ואותו יום תתעורר בעיר רומי
רבתי שלהבת אש אחת, באותו
קול שיתעורר בכל העולם,
וישרף כמה מגדלים וכמה
היכלות, וכמה מגדלים יפלו,
וכמה גדולים ושרים יפלו באותו
יום, וכלם יתפנסו עליה לרע, וכל
בני העולם לא יוכלו (יחשוב)
להנצל.

מאותו יום ועד שנים עשר
חדשים יתיעצו כל המלכים
ויגזרו כמה גזרות וכמה שמדות
על ישראל, ויצליחו בהם, כמו
שנתבאר אשרי מי שיהיה שם
ואשרי מי שלא יהיה שם, וכל
העולם יהיה בערבוביה גדולה.
לסוף שנים עשר חדשים יקום
שבת מישראל, זה מלך הפשיח
שיתעורר תוף גן העדן, וכל
אותם הצדיקים יעטרו אותו שם,
ויחגרו לו כלי זין באותיות
רשומות של כלים של השם
הקדוש.

יקול יתפוצץ בענפי עצי הגן,
קורא בחיל ואומר: התעוררו

בדין יסתלק ההוא ככבא לסטר דרום,
וישלוט על ההוא שלהובא, וההוא
שלהובא יתבלע זעיר זעיר ברקיעא, מקמי
ההוא ככבא, עד דלא יתחזי כלל. כדין,
ההוא ככבא יעביד אורחין ברקיע, בתריסר
תחומין, וקיימין אינון נהורין ברקיעא
תריסר יומין אחרנין.

לבתר תריסר יומין אתרנין יזדעזעון כל בני
עלמא, ויתחשוף שמשא בפלגות
יומא, כמה דאתחשוף יומא דאתחרב בי
מקדשא, עד דלא יתחזון שמיא וארעא.
ויתער חד קלא ברעם וזיקין, ואתחלחלא
ארעא מההוא קלא, וכמה חילין ומשיריין
ימותון מגייה.

וההוא יומא, יתער בקרתא דרומי רבתא, חד
שלהובא דאשא, בההוא קלא דיתער
בכל (דף ח' ע"ב) עלמא. ויוקיד כמה מגדלין,
וכמה היכלין, וכמה מגדלין יפלו, וכמה
פרדשבי ורברבי יפלו בההוא יומא, וכלהו
יתפנסון עליה לביש. וכל בני עלמא לא
יכלין (כ"א יחשבו) לאשתזבא.

מההוא יומא, עד תריסר ירחין, יתיעטון כל
מלכיא, ויגזרון כמה גזרות, וכמה
שמדות על ישראל, ויצלחון ביה (נ"א בהו),
כמה דאתמר זפאה איהו מאן דיערע תמן,
וזפאה איהו מאן דלא יערע תמן וכל עלמא
יהא בערבוביא סגיא.

לסוף תריסר ירחי, יקום שבט מישראל, דא
מלכא משיחא, דיתער גו גנתא דעדן.
וכל אינון צדיקיא יעטרון ליה תמן, ויחגרון
ליה מאני זינא, באתוון רשימן דמאני
דשמא קדישא.

וקלא יתפוצץ בענפי אילנין דגנתא, קרי בחיל, ואמר, אתערו קדישיין

קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, קוֹמוּ מִלְּפָנֵי
הַמְּשִׁיחַ, הֲרֵי זְמַן שֶׁתַּחֲבֹר
אֵשׁה בְּבַעֲלָהּ, וּבַעֲלָהּ רוּעָה
לְנֶקְמָא לָהּ נִקְמוֹת בַּעוֹלָם
וְלִהְיֶימָהּ, וְלִנְעַר אוֹתָהּ מִן
הָעֶפֶר.

אִז יִקְוֶמוּ כֻלָּם וַיַּחְגְּרוּ אוֹתוֹ כְּמוֹ
מִקְדָּם בְּכָלֵי זֵינוֹ. אַבְרָהָם
מִימֵינוּ, יִצְחָק מִשְׁמָאלוֹ, יַעֲקֹב
לְפָנָיו. מֹשֶׁה רוּעָה הַנְּאֻמָּן עַל
כָּל אֵלֹהֵי הַצְּדִיקִים הוֹלֵף וְרוֹקֵד
בְּתוֹף גַּן הָעֵדֶן.

בֵּינָם שְׁנַתְקַן מְשִׁיחַ עַל יְדֵי צְדִיקֵי
גַן הָעֵדֶן, יִכְנַס לְאוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁנִּקְרָא ק"ן צְפוּר כְּמוֹ מִקְדָּם,
וְרוּעָה שֵׁם אוֹתוֹ דְיוֹקָן שֶׁל
חֲרַבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְכָל
הַצְּדִיקִים שֶׁנִּהְרְגוּ בוֹ, וְאִז נוֹטֵל
מִשֵּׁם (עֲשֶׂרָה) לְבוּשִׁים, וְהֵם
(נִקְרָאִים) עֲשֶׂרָה לְבוּשֵׁי קִנְיָה,
וַיִּגְנוּ שֵׁם אַרְבָּעִים יוֹם שֶׁלֹּא
יִתְגַּלֶּה כָּלֵל.

לְסוּף אַרְבָּעִים יוֹם קוֹל אֶחָד
יִתְעוֹרֵר, וַיִּקְרָא מִתּוֹף הַכֶּסֶף
הָעֲלִיּוֹן, אוֹתוֹ ק"ן צְפוּר בְּמִלְךָ
הַמְּשִׁיחַ שֶׁנִּגְנוּ בוֹ, וְאִז מַעֲלִים
אוֹתוֹ לְמַעְלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּף
הוּא רוּעָה אֶת מִלְךָ הַמְּשִׁיחַ
מִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ נִקְמָה וַיַּחְגְּרוּ
כָּלֵי קָרֵב, נוֹטֵל אוֹתוֹ וַיִּמְנַשֵּׁק
אוֹתוֹ עַל רֹאשׁוֹ.

אִז מְזַדְעָזְעִים שְׁלֹשׁ מְאוֹת
וְתִשְׁעִים רְקִיעִים, וְרוּמוֹ הַקְדוּשׁ
בְּרוּף הוּא לְרַקִּיעַ אֶחָד מְאוֹתָם
שֶׁהֵיוּ גְנוּזִים מִשֵּׁשׁת יָמֵי
בְּרֵאשִׁית, וּמוֹצִיא מֵהִיכָל אֶחָד
שֶׁבָאוֹתוֹ רְקִיעַ פֶּתֵר חֲקוּק אֶחָד,
מִחֲקַק בְּשִׁמוֹת הַקְדוּשִׁים.

בְּאוֹתָהּ עֲטָרָה הַתְּעִטֵּר הַקְדוּשׁ
בְּרוּף הוּא כְּשֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
הַיָּם, לְטַל נִקְמוֹת מִכָּל מַרְכָּבוֹת
פְּרַעַה וּפְרָשָׁיו, וַיִּמְעֹטֵר אֶת מִלְךָ
הַמְּשִׁיחַ בָּהּ.

עֲלִיוֹנִין, קוֹמוּ מִקְמֵי מְשִׁיחָא, הָא עֲדָנָא
לְאַתְחַבְרָא אִיתְתָּא בְּבַעֲלָהּ, וּבַעֲלָהּ בְּעֵי
לְנֶקְמָא לָהּ נִוְקָמִין דְּעֵלְמָא, וְלְאַקְמָא לָהּ,
וְלִאֲנַעְרָה לָהּ מִעֶפְרָא.

בְּדִין יִקְוֶמוּן פְּלָהוּ, וַיַּחְגְּרוּן לִיה פְּמִלְקֵדְמִין
מְאֵנֵי זַיִינֵיהּ, אַבְרָהָם מִימֵינֵיהּ, יִצְחָק
מִשְׁמָאֵלֵיהּ, יַעֲקֹב קָמֵיהּ, מֹשֶׁה רַעֲיָא
מֵהֵימְנָא, עַל כָּל אֲלִין צְדִיקָא, אֲזִיל וְרַקִּיד גּוּ
גִנְתָּא דְּעֵדֶן.

בֵּינָם דְּאַתְקַן מְשִׁיחַ, עַל יְדָא דְּצְדִיקָא בְּגִנְתָּא
דְּעֵדֶן. יַעוּל בְּהֵוָּא דּוּכְתָּא דְּאַקְרִי ק"ן
צְפוּר כְּמִלְקֵדְמִין, וְחָמֵי תַּמָּן הֵוָּא דְּיוֹקָנָא
דְּחֲרַבָּן בֵּית מִקְדָּשָׁא, וְכָלֵהוּ צְדִיקָא
דְּאַתְקֻטְלוּ בֵּיהּ. כְּדִין נָטִיל מִתַּמָּן (כ"א עֲשֶׂר)
לְבוּשִׁין, וְאַיְנוּן (כ"א וְאַקְרִיו) עֲשֶׂר לְבוּשֵׁי קִנְיָה.
וַיִּתְגַּנִּיז תַּמָּן אַרְבָּעִין יוֹמִין, דְּלֹא אִתְגַּלִּיא
כָּלֵל.

לְסוּף אַרְבָּעִין יוֹמִין, קָלָא חַד יִתְעַר, וַיִּתְקַרֵּי
מִגּוּ פּוֹרְסֵיִיא עֲלָאָה, הֵוָּא ק"ן צְפוּר
בְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא דְּאַתְגַּנִּיז בֵּיהּ. וְכְדִין סִלְקִין
לִיה לְעִילָא, וְקוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא חָמֵי לִיה
לְמִלְכָּא מְשִׁיחָא, מִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא נִוְקָמָא,
וְחָגִיר מְאֵנֵי זַיִינֵי, נָטִיל לִיה וְנִשְׁיַק לִיה עַל
רִישֵׁיהּ.

בְּדִין מְזַדְעָזְעוּן תְּלַת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין,
וְאַרְמִיז קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְחַד רְקִיעָא
מְאֵינוּן דְּהוּה גְּנִיז מִשֵּׁשׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית,
וְאַפִּיק מִחַד הֵיכְלָא דְּבַהֵהוּא רְקִיעָא חַד
פֶּתְרָא גְּלִיפָא, מִחֲקָא בְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין.
בְּהֵוָּא עֲטָרָא אִתְעִטֵּר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, כְּד
עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא, לְמִיטֵל נִוְקָמִין מִכָּל
רְתִיכֵי פְּרַעַה וּפְרָשָׁיו, וַאֲעִטֵּר לִיה לְמִלְכָּא
מְשִׁיחָא.

בין דאתעטר ואתתקן בכול הני תקונין, נוטיל ליה קדשא בריך הוא ונשיק ליה כמלקדמין. מאן חמי, רתיכין קדישין, ומשריין עלאין, דסחרין ליה, ונהבין ליה מתנן ונבזבזן סגיאין, ויתעטר מפלהו.

בין דאתעטר ואתתקן בכול הני תקונין, נוטיל ליה קדשא בריך הוא ונשיק ליה כמלקדמין. מאן חמי, רתיכין קדישין, ומשריין עלאין, דסחרין ליה, ונהבין ליה מתנן ונבזבזן סגיאין, ויתעטר מפלהו.

עאל תמן בחד היכלא, וחמי כל אינון מלאכי עלאי, דאקרון אבלי ציון, אינון דבכו על חרבן בי מקדשא, ובכאן תדיר, ואינון נהבין ליה חד פורפירא סומקא, למעבד נוקמין. פדין, קדשא בריך הוא גניז ליה ביהוה קן צפור, ואתפסי תמן תלתין יומין. לבתר תלתין יומין, ביהוה קן צפור, יחות מעטר בכל אינון תקונין מעילא ומתתא, כמה משריין קדישין סחרניה, ויחמוין כל עלמא, חד נהירו, תלי מרקיעא לארעא, ויקום שבעה יומין, וכל בני עלמא יתמהוין ויתבהלוין, ולא ינדעוין כלל, בר אינון חכימין, דינדעוין פרזין אלין, זפאה חולקיהוין.

עאל תמן בחד היכלא, וחמי כל אינון מלאכי עלאי, דאקרון אבלי ציון, אינון דבכו על חרבן בי מקדשא, ובכאן תדיר, ואינון נהבין ליה חד פורפירא סומקא, למעבד נוקמין. פדין, קדשא בריך הוא גניז ליה ביהוה קן צפור, ואתפסי תמן תלתין יומין. לבתר תלתין יומין, ביהוה קן צפור, יחות מעטר בכל אינון תקונין מעילא ומתתא, כמה משריין קדישין סחרניה, ויחמוין כל עלמא, חד נהירו, תלי מרקיעא לארעא, ויקום שבעה יומין, וכל בני עלמא יתמהוין ויתבהלוין, ולא ינדעוין כלל, בר אינון חכימין, דינדעוין פרזין אלין, זפאה חולקיהוין.

דאחר שלשים יום, באותו קן צפור, ירד מעטר בכל אותם תקונין ממעלה וממטה, כמה מחנות קדושים סביבו, ויראו כל העולם אור אחד תלוי מהרקיע לארץ, ויעמד שבעה ימים, וכל בני העולם יתמהו ויבהלו, ולא ידעו כלל, פרט לאותם חכמים שיודעים בסודות הללו, אשרי חלקם.

מזעטר בכל אינון תקונין מעילא ומתתא, כמה משריין קדישין סחרניה, ויחמוין כל עלמא, חד נהירו, תלי מרקיעא לארעא, ויקום שבעה יומין, וכל בני עלמא יתמהוין ויתבהלוין, ולא ינדעוין כלל, בר אינון חכימין, דינדעוין פרזין אלין, זפאה חולקיהוין.

וכר אותם שלשים יום, באותו קן צפור, ירד מעטר בכל אותם תקונין ממעלה וממטה, כמה מחנות קדושים סביבו, ויראו כל העולם אור אחד תלוי מהרקיע לארץ, ויעמד שבעה ימים, וכל בני העולם יתמהו ויבהלו, ולא ידעו כלל, פרט לאותם חכמים שיודעים בסודות הללו, אשרי חלקם.

וכר אינון שבעה יומין יתעתד (ס"א ותעטר) בארעא, ביהוה ק"ן צפור. באן אתר. בדרך, דא קבורת רחל, דאיהי קיימא בפרשת אורחין. ויבשר לה, וינחם לה, וכדין תקבל תנחומין, ותקום ותנשיק ליה.

אחר כף יקום אותו אור מאותו מקום, ושורה בריחו עיר האילנות. בכל עץ - זה יריחו. או על הארץ - זו ירושלים. ויהיה גנוז באותו אור של ק"ן צפור שנים עשר חדש.

לבתר יקום ההוא נהירו מההוא אתר, ושרי בריחו קרתא דאילני. בכל עץ דא יריחו. או על הארץ, דא ירושלים. ויהא גניז ביהוה נהירו דק"ן צפור תריסר ירחי.

אחר שנים עשר חדש יזדקף אותו אור בין שמים וארץ, וישרה בארץ הגליל, ששם היתה ראשית גלות ישראל, ושם יושב למקומו. ואותו יום תודעוץ על הארץ כמו מקדם מסוף השמים עד סוף השמים, ואז

בתר תריסר ירחי, יזדקף ההוא נהירו בין שמיא וארעא, וישרי בארעא דגליל, דתמן הוה שירותא דגלותא דישראל. ותמן יתגלי מההוא נהירו דקן צפור, ותב לאתריה.

וישרה בארץ הגליל, ששם היתה ראשית גלות ישראל, ושם יושב למקומו. ואותו יום תודעוץ על הארץ כמו מקדם מסוף השמים עד סוף השמים, ואז

יָרְאוּ ^(יִדְעוּ) כָּל הָעוֹלָם שֶׁהָרִי
הַתְּגֵלָה מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ בְּאַרְץ
הַגְּלִיל.

וַיִּתְבַּנְּסוּ אֵלָיו כָּל אֵלוֹ שְׁעוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה, וְהֵם מַעֲטִים בְּעוֹלָם.
וּבְזִכּוֹת תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן
יִתְחַזֵּק כַּחוֹ לְהַתְגַּבֵּר, וְסוּד זֶה
אֶפְרָחִים. וְאִם לֹא יִמְצְאוּ אֵלוֹ,
הָרִי תִינוּקוֹת שְׁיוֹשְׁבִים בְּתַקְףָּהּ
אִמָּם וַיּוֹנְקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר ^{(ישעיה}
^{כח)} גְּמוּלֵי מַחְלָב עֲתִיקֵי מִשְׁדֵּיִם.
וְהֵינּוּ אוֹ בִיזִים, שֶׁבִשְׂבִיל אֵלֶּה
שׁוֹרָה שְׂכִינָה עִם יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת.
שְׁהָרִי מַעֲטִים הַחֲכָמִים שֶׁיִּמְצְאוּ
בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְהֵינּוּ ^(דברים כב) וְהָאֵם
רַבְצַת עַל הָאֶפְרָחִים אוֹ עַל
הַבִּיזִים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל
הַבְּנִים, ^{[שְׁהָרִי בּוֹ לֹא עוֹמֵד הַדָּבָר לְהוֹצִיא מִן}
^{הַגִּלוֹת אֵלָּא בְּמִלְךְ הַעֲלוּיָו. שְׂבוּן שְׁהֵם יָלִידִם}
^{וְהַתִּינוּקוֹת, נוֹתְנִים תַּקְףָּהּ לְמִלְךְ הַמְּשִׁיחַ. אִי הָאִמָּא}
^{הַעֲלוּיָוָה, שְׁהִיא רוֹבְצַת עֲלֵיהֶם, מִתְעוֹרֶרֶת לְנָבִי}
^{בְּעִלְהָ] וַיִּתְעַכֵּב [כַּד] עַד שְׁנַיִם עֶשֶׂר}
^{חֲדָשִׁים אַחֲרִים. אַחַר כֶּף יָבֵא}
^{בְּעִלְהָ וַיִּקֵּים אוֹתָהּ מִהַעֲפָר, כְּמוֹ}
^{שֶׁנֶּאֱמַר ^(עמוס ט) אָקִים אֶת סִבַּת}
דְּוִיד הַנִּפְלֵת.

בְּאוֹתוֹ יוֹם מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ יִתְחַיֵּל
וַיִּכְנַס הַגִּלוֹת מִסוֹף הָעוֹלָם וְעַד
סוֹף הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר ^(דברים ל)
אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בַּקְצֵה הַשָּׁמַיִם
וְגו'. מֵאוֹתוֹ יוֹם כָּל הָאוֹתוֹת
וְהַנְּסִים וְהַגְּבוּרוֹת שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, יַעֲשֶׂה אוֹתָם
לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר ^(מיכה ז) כִּימִי
צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ
נִפְלְאוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעֲזֵר בְּנִי, כָּל
הַדְּבָרִים הַלְלוּ תִמְצָא בְּסוּד שֶׁל
שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׂבִילִים שֶׁל הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ, וְעַד שֶׁהַנְּסִים הַלְלוּ לֹא
יִתְעוֹרְרוּ בְּעוֹלָם, לֹא יִשְׁתַּלֵּם סוּד
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְלֹא תִתְעוֹרֵר

וְהָהוּא יוֹמָא יִזְדַּעְזַע כָּל אַרְעָא כְּמִלְקָדְמִין,
מְסִיפֵי שְׁמִיָּא עַד ^(דף ט' ע"א) סִיפֵי שְׁמִיָּא,
וּכְדִין יַחֲזוּן ^(יגדעוין) כָּל עַלְמָא, דְּהָא אַתְגְּלִי
מִלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּאַרְעָא דְגְלִיל.

וַיִּתְבַּנְּשׁוּן לִיה כָּל אֵינוּן דְלַעָאן בְּאוֹרֵייתָא,
וְאֵינוּן זְעִירִין בְּעַלְמָא. וּבְזִכּוֹת
יְנוּקֵי דְבֵי רַב, יִתְתַקֵּף חִילֵיהּ לְאַתְגַּבְרָא,
וְרָזָא דָּא אֶפְרוּחִים. וְאִי לֹא יִשְׁתַּפְּחוּן אֵלֵין,
הָא יְנוּקֵי דִיתְבִּין בְּתוּקְפָא דְאַמְהוּן וַיְנוּקֵי,
כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, ^(ישעיה כ"ח) גְּמוּלֵי מַחְלָב עֲתִיקֵי
מִשְׁדֵּיִם. וְהֵינּוּ אוֹ בִיזִים, דְּבַגִּין אֵלֵין,
שְׂרִיא שְׂכִינְתָא עִמְהוּן דִּישְׂרָאֵל בְּגִלוֹתָא.

דְּהָא חֲפִימִין זְעִירִין אֵינוּן דִּישְׁתַּפְּחוּן בְּהָהוּא
זְמַנָּא, וְהֵינּוּ ^(דברים כ"ב) וְהָאֵם רוֹבְצַת עַל
הָאֶפְרוּחִים אוֹ עַל הַבִּיזִים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל
הַבְּנִים ^{(דְּהָא בֵּיה לֹא קְוִימָא מִילָא לְאַפְקָא לֵה מִן מַגְלוֹתָא אֵלָּא}
^{כְּמִלְכָּא עֲלֵתָא, דְכִינוּן דְאֵינוּן רַבִּין וַיְנוּקוּן וְהָבִין תוּקְפָא לְמִלְכָּא מְשִׁיחָא}
^{כְּדִין אִימָא עֲלֵתָא דְהִיא רַבִּיעָא עֲלוּיָוָה וְהַעֲרַת לְנָבִי בְּעִלְהָ] וַיִּתְעַכֵּב}
^(הכ"י) עַד תְּרִיסַר יַרְחִין אַחַרְנִין. לְבַתָּר, יִיתִי
בְּעִלְהָ, וַיּוֹקִים לָהּ מַעֲפָרָא, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר,
^(עמוס ט') אָקִים אֶת סִבַּת דְּוִד הַנִּפְלֵת.

בְּהָהוּא יוֹמָא, מִלְכָּא מְשִׁיחָא שְׂאָרֵי וַיִּכְנוּשׁ
גְלוֹתָא, מְסִיפֵי עַלְמָא עַד סִיפֵי
עַלְמָא, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר ^(דברים ל') אִם יִהְיֶה
נִדְחָךְ בַּקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְגו'. מֵהָהוּא יוֹמָא, כָּל
אַתִּין וְנַסִּין וְגַבּוּרָאן דְעַבְדֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּמִצְרַיִם, יַעֲבִיד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר ^(מיכה ז') כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ
נִפְלְאוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעֲזֵר בְּרִי, כָּל אֵלֵין מְלִין
תְּשַׁכַּח בְּרָזָא דְתַלְתִּין וְתַרִּין שְׂבִילִין
דְּבִשְׁמָא קְדִישָׁא, וְעַד דְנַסִּין אֵלֵין לֹא יִתְעוֹרוּן
בְּעַלְמָא, לֹא יִשְׁתַּלֵּם רָזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא, וְלֹא תִתְעוֹרֵר לְאַתָּה דְאַתָּה

וְלֹא תִתְעוֹרֵר לְאַתָּה, כְּמָה דְאַתָּה

אָמַר (שיר השירים ב') הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בַּצְּבָאוֹת. בַּצְּבָאוֹת: דָּא מַלְפָּא (נ"א משיחא) דְּאֶקְרִי צְבָאוֹת. אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה שְׂאֵר חֵילִין וּמִשְׁרַיִן דְּלִתְתָּא. אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֵהָבָה: דָּא יְמִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶקְרִי אֵהָבָה. עַד שְׁתַּחֲפֵץ הֵיכָא דְשָׂכִיבַת לְעַפְרָא, וְיֵהֵא רְעוּתָא דְמַלְפָּא בַּהּ. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דִּיזְכִּי לְהֵהוּא דְרָא, זַכָּאָה אִיהוּ בְּעַלְמָא דִּין, וְזַכָּאָה אִיהוּ בְּעַלְמָא דְאַתִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָרִים יְדוּי בְּצֵלוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְצִלֵי צְלוּתִיהָ, לְבַתְרָא דְצִלֵי צְלוּתִיהָ, אֶתוּ ר' אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, וְר' אַבְבָּא וְיִתְבוּ קָמִיהּ. עַד דִּהוּוּ יְתַבֵּי קָמִיהּ, חָמוּ חַד נִהִירוּ דִּימָמָא דְאַתְחַשֵּׁף, וְאַשְׁתַּקַּע חַד צַנּוּרָא (צְרוּרָא) דְשִׁלְהוּבָא דְאַשָּׂא גּוּ יִמָּא דְטַבְרִיָּה, וְאַזְדַּעְזַע כָּל הֵהוּא אֶתְרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי הַשְּׁתָּא הוּא עַדְנָא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲדַפְרָא לְבַנּוּי, וְאַחִית תְּרִין דְמַעֲזִין לְגוּ יִמָּא רַבָּא. וְכַד נַחְתִּין, פְּגַעִין בְּהַאי צַנּוּרָא דְשִׁלְהוּבָא דְאַשָּׂא, וְיִשְׁתַּקְעוּ דָּא בְּדָא בִּימָא. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכּוֹ חַבְרַיָּיא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא אֲתַעְרָנָא בְּרַזִּי דְאַתּוּוֹן דְשָׂמָא קְדִישָׁא, בְּסַתְרָא דְאַתְעֲרוּתָא דִּילֵיהּ, לְגַבֵּי בְנוּי, אֲבַל הַשְּׁתָּא, אִית לִי לְגַלְאָה, מַה דְלָא אֲתִיְהִיב רִשׁוּ לְפִר נֶשׂ אַחֲרָא לְגַלְאָה. אֲלָא זְכוּ דְדָרָא דָּא, יְקַיִים עַלְמָא עַד דִּיִּיתִי מַלְפָּא מְשִׁיחָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְר' אֶלְעָזָר בְּרִיהּ וְלְרַבִּי אַבְבָּא, קוּמוּ בְּקִיּוּמֵיכּוֹן. קָמוּ ר' אֶלְעָזָר וְר' אַבְבָּא. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן זְמַנָּא אַחֲרָא, אָמַר ווִי מָאן יְקוּם בְּמַה דְאַמִּינָא (נ"א דְחַמִּינָא) גְלוּתָא יְתַמְשֵׁף, מָאן יְכִיל לְמַסְבֵּל.

אַחֲרָת וְאָמַר, אוּי מִי יַעֲמַד בְּמַה שְׂאֲמַרְתִּי (שְׂרַאֲתִי) שְׁתַּמְשֵׁף הַגְלוּת, מִי יְכוּל לְסַבֵּל?

לְאַהֲבָה, כָּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (שיר ב) הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בַּצְּבָאוֹת. בַּצְּבָאוֹת - זֶה מְלֻךְ (הַמְּשִׁיחַ) שְׂנֵקְרָא צְבָאוֹת. אוּ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה - שְׂאֵר הַחֵילוֹת וְהַמְּחַנּוֹת שְׁלַמְטָה. אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֵהָבָה - זֶה יְמִין שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂנֵקְרָא אֵהָבָה. עַד שְׁתַּחֲפֵץ - אוּתָהּ שְׁשׁוֹכְכַת לְעַפְרָא, וְיֵהֵא רְצוֹן הַמְּלֻךְ בַּהּ. אֲשֶׁרִי מִי שְׂיִזְכָּה לְאוּתוֹ דּוּר. אֲשֶׁרִי בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֲשֶׁרִי בְּעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הֵרִים יָדוֹ בַּתְּפִלָּה לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְהַתְּפַלֵּל תְּפִלְתּוֹ. אַחֲרֵי שֶׁהַתְּפַלֵּל תְּפִלְתּוֹ, בָּאוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְרַבִּי אַבְבָּא וַיִּשְׁבּוּ לְפָנָיו. עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים לְפָנָיו, רָאוּ אוֹר יוֹם אֶחָד שְׁנַחֲשֵׁף וְנִשְׁקַע צַנּוּר (צְרוּר) אֶחָד שֶׁל שִׁלְהוּבָת אֲשֶׁ בְּתוֹף הַיָּם שֶׁל טַבְרִיָּה, וְהַזְדַּעְזַע כָּל אוּתוֹ מְקוּם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי עַכְשָׁו הוּא זְמַן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִזְכָּר בְּבִנּוּי וּמוֹרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת לַיָּם הַגְּדוֹל, וְכַאֲשֶׁר יוֹרְדוֹת, הֵן פּוֹגְעוֹת בְּצַנּוּר הַזֶּה שֶׁלְהַבַּת אֲשֶׁ, וְיִשְׁתַּקְעוּ זֶה בְּזֶה בֵּינֵם. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכּוֹ הַחַבְרַיִם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֲרִי הַתְּעוֹרְרָנוּ בְּסוּדוֹת הָאוּתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּסַתְרָא הַהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלוֹ אֶל בְּנָיו, אֲבַל עַכְשָׁו יֵשׁ לִי לְגָלוּת מַה שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוּת לְשׁוּם אָדָם אַחֵר לְגָלוּת, אֲלָא זְכוּת הַדּוּר הַזֶּה תַּעֲמִיד אֶת הָעוֹלָם עַד שֶׁיָּבֵא מְלֻךְ הַמְּשִׁיחַ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְלְרַבִּי אַבְבָּא, עֲמִדוּ בְּעַמְדְכֶם. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבְבָּא. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּעַם אַחֲרָת וְאָמַר, אוּי מִי יַעֲמַד בְּמַה שְׂאֲמַרְתִּי (שְׂרַאֲתִי) שְׁתַּמְשֵׁף הַגְלוּת, מִי יְכוּל לְסַבֵּל?

אָךְ הוּא קָם וְאָמַר, (עמוס ט) ה' אֱלֹהֵינוּ בְעֲלוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ הָאֵל הַפְּסוּק הַזֶּה פְּרֻשׁוֹהוּ, אֲבָל בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ סוּד עֲלִיּוֹן בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה. ה' אֱלֹהֵינוּ - זֶהוּ רֵאשִׁית הַסּוּדוֹת הַעֲלִיּוֹנִים, מְקוֹם שְׁמֵשׁ יוֹצֵאִים כָּל הָאוֹרוֹת שֶׁל כָּל הַנְּרוֹת כְּלָם לְהַדְלִיק, וְשֵׁם תְּלוּי כָּל סוּד הָאֲמוּנָה, שֵׁם זֶה שׁוֹלֵט עַל הַכָּל.

בְּעֲלוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ - שֶׁהָרִי עַל עַם יִשְׂרָאֵל אֵין מִי שְׁשׁוֹלֵט עֲלָיו פְּרֻט לְשֵׁם הַעֲלִיּוֹן הַזֶּה, וְעַכְשָׁו בְּגִלוֹת שׁוֹלֵט עֲלָיו הַצַּד הָאֲחֵר. לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ - סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, כָּלֵל שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל לֹא מִתְּבַרְכֵת אֲלָא מִתּוֹךְ שֵׁם זֶה שְׁנִקְרָא בְּךָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לב) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ. (בראשית מז) בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל. כִּי בְּךָ אַרְוִץ גְּדוּד. וּבְזִמְנֵן שְׁנִמְצַאת שְׁלֵמוֹת, לֹא הָיָה נִפְרָד זֶה מִזֶּה, וְאֶסוּר לְהַפְרִיד זֶה מִזֶּה, אִשָּׁה מִבְּעֻלָּה, לֹא בְרַעֲיוֹנוֹת וְלֹא בְּאֲזַכְרָהּ, כְּדִי לֹא לְהִרְאוֹת פְּרוּד, וְעַכְשָׁו בְּגִלוֹת נִמְצָא פְּרוּד, שְׁמִתּוֹךְ צָרָה שֶׁל כָּל זִמְנֵן וּזְמַן אָנוּ עוֹשִׂים פְּרוּד לְהִזְכִּיר אוֹתוֹ שֵׁם, פְּרֻט לְבַעֲלָהּ, מִשּׁוּם שֶׁהִיא שׁוֹכְכֵת לְעַפְרָה, וְהֵינּוּ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ.

פְּרֻט לְבַעֲלָהּ, אָנוּ זוֹכְרִים שֵׁם זֶה בְּפְרוּד מִשּׁוּם שֶׁאָנוּ רְחוּקִים מִמֶּךָ וְאַחֲרִים שׁוֹלֵטִים עֲלֵינוּ, וְשִׁמְךָ הוּא בְּפְרוּד מִן הַשֵּׁם שְׁנִקְרָא בְּךָ, וְזֶה בִּימֵי הַגְּלוּת.

מִשּׁוּם שֶׁגִּלוֹת רֵאשׁוֹנָה הִיְתָה מִבֵּית רֵאשׁוֹן, וּבֵית רֵאשׁוֹן הוּא סוּד שֶׁל ה' רֵאשׁוֹנָה, וּכְנֻגָד שְׁבַעִים שָׁנָה שְׁלָה גְלוֹת שֶׁל בֵּית רֵאשׁוֹן הִיְתָה שְׁבַעִים שָׁנָה, וְאוֹתָם שְׁבַעֲהָ שָׁנָה לֹא נִמְצָאת

אוֹךְ אִיהוּ קָם וְאָמַר (ישעיה כ"ו) ה' אֱלֹהֵינוּ בְעֲלוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ הָאֵל קָרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל בְּהָאֵל קָרָא אֵית רְזָא עֲלָא, גוּ מְהֵימְנוּתָא. ה' אֱלֹהֵינוּ: דָּא הוּא שִׁירוּתָא דְרִזִּין עֲלָאִין, אַתְר דְּמִתְמַן נִפְקִין כָּל נְהִירוֹ דְשְׂרָגִין כְּלָהוּ לְאַדְלָקָא. וְתַמָּן תְּלִיא כָּל רְזָא דְמְהֵימְנוּתָא, שְׁמָא דָּא שְׁלִיט עַל כָּלָא.

בְּעֲלוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ. דְּהָא עַמָּא דִּישְׂרָאֵל, לִית מָאן דְּשְׁלִיט עֲלֵיהּ בַּר שְׁמָא עֲלָאָה דָּא. וְהַשְׁתָּא בְּגִלוֹתָא שְׁלִיט עֲלֵיהּ סְטֵרָא אַחְרָא.

לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ. רְזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא, כְּלָלָא דְעֲשָׂרִין וְתַרְיַן אַתְוּוֹן, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל לֹא מִתְּבַרְכָּא אֲלָא מִגּוּ שְׁמָא דָּא דְאַקְרִי בְּךָ, כְּמָה דְאַתָּא אָמַר (שמות ל"ב) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ (בראשית מ"ח) בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל. (תהלים י"ח) כִּי בְּךָ אַרְוִץ גְּדוּד. וּבְזִמְנָא דְשְׁלִימוֹ אֲשַׁתְּכַח, לֹא הָיָה מִתְּפָרֵשׁ דָּא מִן דָּא. וְאֶסִיר (דף ט ע"ב) לְאַפְרָשָׁא דָּא מִן דָּא, אַתְתָּא מִבְּעֻלָּהּ, לֹאֹו בְרַעֲיוֹנִי, וְלֹאֹו בְּדַכִּירוֹ, בְּגִין דְלֹא לְאַחְזָאָה פְּרוּדָא, וְהַשְׁתָּא בְּגִלוֹתָא פְּרוּדָא אֲשַׁתְּכַח, דְּמִגּוּ עֲאֲקוּ דְכָל זִמְנָא וְזִמְנָא, אֲנָן עֲבַדִּין פְּרוּדָא, לְאַדְכָּרָא הַהוּא שֵׁם, בַּר מִבְּעֻלָּהּ, בְּגִין דְּאִיהִי שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וְהֵינּוּ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ.

בַּר מִבְּעֻלָּהּ, אֲנָן דְּכָרִין לְהָאֵי שֵׁם בְּפְרוּדָא, בְּגִין דְּאֲנָן רְחִיקִין מִיְנָךְ, וְשְׁלִטִין אַחְרַנִּין עֲלֵן, וְשְׁמֶךָ אִיהוּ בְּפְרוּדָא מִן שְׁמָא דְאַקְרִי בְּךָ, וְהָאֵי בְיוֹמֵי דְגְלוֹתָא.

בְּגִין דְּגִלוֹתָא קְדַמָּאָה הָיָה מִבֵּית רֵאשׁוֹן, וּבֵית רֵאשׁוֹן הוּא רְזָא דְה' קְדַמָּאָה,

וְלִקְבַל שְׁבַעֲעִין שְׁנִין דִּילָהּ, גְלוֹתָא דְבֵית רֵאשׁוֹן הָיָה שְׁבַעֲעִין שְׁנִין, וְאֵינּוּן

שְׁבַעֵין שָׁנִין לָא אֲשַׁתְּכַחַת אִימָא רְבִיעָא
 עֲלִייהוּ, וְהוּה פְּרוּדָא מִן שְׁמָא עֲלָאָה, רְזָא
 דְּה' עֲלָאָה. וּכְדִין יו"ד, רְזָא עֲלָאָה, אֲסַתְּלַק
 לְעִילָא לְעִילָא לְאִין סוּף, וּבֵית רֵאשׁוֹן עֲלָאָה
 קְדִישָׁא, לָא נְבִיעַ נְבִיעוּ דְמִיין חֲיִין, דְּהָא
 מְקוּרָא דִילָהּ אֲסַתְּלַק.

וְאִיהִי שְׁבַעֵין שָׁנִין בְּגֻלוֹתָא, בְּגִין דְּאִיהִי שְׁבַע
 שָׁנִין אֲקָרִי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מלכים א', ו')
 וּבִבְנֵהוּ שְׁבַע שָׁנִים. וְאִי תִימָא, דְשִׁלְטָא
 מְלָכוֹת בְּכָל לְעִילָא בְּרְזָא דְע' שָׁנִין, חֲס
 וְשָׁלוֹם. אֲלֵא בְזַמְנָא דְהוּה בִּי מְקַדְּשָׁא קְיִים,
 נְהוּרָא וּנְבִיעוּ דְאַמָּא עֲלָאָה, הוּה נְהִיר וְנַחֲת
 לְתַפָּא. בִּינּוֹן דְחִטּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאַתְחַרְבּ מְקַדְּשָׁא,
 וְשִׁלְטָא מְלָכוֹת בְּכָל, הוּה חֲפִי, וְאַחֲשִׁיף
 הֵהוּא נְהִירוֹ, וְתַפְּאִי קְדִישִׁין לָא הוּוּ נְהִירִין.
 בִּינּוֹן דְתַפְּאִי לָא הוּוּ נְהִירִין, בְּגִין (מגו) שְׁלִטְנֵוּ
 דְמְלָכוֹתָא דְבְּכָל. אֲסַתְּלַק הֵהוּא נְהוּרָא,
 וְהֵהוּא מְבוּעָא עֲלָאָה דְהוּה נְבִיעַ רְזָא דִי,
 אֲסַתְּלַק לְעִילָא לְעִילָא בְּאִין סוּף, כְּדִין אֵינּוֹן
 שְׁבַעֵין שָׁנִין לָא הוּוּ נְהִירִין, בְּגִין הֵהוּא נְהִירוֹ
 דְאַתְמַנַּע. וְדָא הוּא וְדָאי גְלוֹתָא דְשְׁבַעֵין
 שָׁנִין.

בִּינּוֹן דְאַעֲדִיאוּ שְׁלִטְנֵוּ דְבְּכָל, וְשָׁרִיאת ה"א
 תַּתְּאָה לְאַנְהָרָא. יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ, לָא
 אֲהַדְרוּ לְאַדְפָּאָה (נ"א לְשִׁלְטָאָה) לְמַהוּי סְגוּלָה
 שְׁלִימְתָא כְּמִלְקַדְמִין, אֲלֵא זְעִיר זְעִיר, (בְּעַרְבוּבָא)
 וּכְיִין דְשְׁלִימוֹ לָא אֲשַׁתְּכַח, (וְשָׁרִיאת ה"א תַּתְּאָה
 לְשִׁלְטָאָה) כְּדִין, י' נְבִיעוּ עֲלָאָה לָא נַחֲת כָּל כְּף
 לְאַנְהָרָא, כְּמָה דְהוּה כְּמִלְקַדְמִין, אֲלֵא זְעִיר
 זְעִיר בְּעַרְבוּבָא, דְלָא הוּוּ דְכִיִּין כְּמִלְקַדְמִין
 כְּמָה דְאַתְחֲזִי, וְעַל כֵּן נְבִיעוּ עֲלָאָה, לָא נְבִיעַ,
 וְלָא נְהִיר, אֲלֵא דְאַהֲדַר לְאַנְהָרָא זְעִיר זְעִיר,
 מְגוּ דְחֻקָּא (דְשִׁמְאֵל) דְשְׁמָא. (נ"א דְגְלוֹתָא וְדִינָא).

הָאֵם רֹכְבַת עֲלֵיהֶם, וְהִי פְּרוּדָא
 מִן הַשֵּׁם הַעֲלִיּוֹן, סוּד שֶׁל ה'
 הַעֲלִיּוֹנָה. וְאֵז יו"ד, סוּד עֲלִיּוֹן,
 הַתְּעֵלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְאִין
 סוּף, וְהַבֵּית הָרֵאשׁוֹן הַעֲלִיּוֹן
 הַקְּדוּשׁ לֹא הִנְבִיעַ נְבִיעַת מִים
 חַיִּים, שֶׁהָרִי מְקוּרָה הַסְּתַלַּק.
 וְהוּא שְׁבַעִים שָׁנָה בְּגֻלוֹת,
 מִשּׁוּם שֶׁהִיא נִקְרָאת שְׁבַע
 שָׁנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א' - ו')
 וּבִבְנֵהוּ שְׁבַע שָׁנִים. וְאֵם תֵּאמֹר
 שֶׁשִּׁלְטָה מְלָכוֹת בְּכָל לְמַעְלָה
 בְּסוּד שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה - חֲס
 וְחִלִּילָהּ. אֲלֵא בְּזַמַּן שֶׁהָיָה בֵּית
 הַמְּקַדָּשׁ קָיָם, הָאוּר וּנְבִיעַת
 הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה (בִּינָה) הָיָה מֵאִיר
 וְיִוֵּרד לְמַטָּה. בִּינּוֹן שֶׁחֲטָאוּ
 יִשְׂרָאֵל וּנְחַרְבּ הַמְּקַדָּשׁ וְשִׁלְטָה
 מְלָכוֹת בְּכָל, הָיָה מְכַסֶּה
 וּמְחַשֵּׁיף אוֹתוֹ אוּר, וְהַתְּחַתּוּנִים
 הַקְּדוּשִׁים לֹא הָיוּ מֵאִירִים.
 בִּינּוֹן שֶׁהַתְּחַתּוּנִים לֹא הָיוּ
 מֵאִירִים, מִשּׁוּם (מַתּוּרָה) שֶׁלִּטּוֹן
 מְלָכוֹת בְּכָל, הַסְּתַלַּק אוֹתוֹ אוּר,
 וְאוֹתוֹ מַעֲיֵן עֲלִיּוֹן שֶׁהָיָה נוֹבַע
 סוּד שֶׁל י' הַסְּתַלַּק לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה לְאִין סוּף, אֵז אוֹתָם
 שְׁבַעִים שָׁנָה לֹא הָיוּ מֵאִירִים,
 מִשּׁוּם אוֹתוֹ אוּר שֶׁנִּמְנַע. וְזוֹהִי
 וְדָאי גְלוֹת שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה.
 בִּינּוֹן שֶׁהַעֲבָר שֶׁלִּטּוֹן בְּכָל,
 וְהַתְּחִילָה ה"א תַּתְּחַתּוּנָה לְהָאִיר,
 לֹא כָּל יִשְׂרָאֵל חֲזָרוּ לְהַטְהַר
 (לְשִׁלֵּט) לְהִיּוֹת סְגוּלָה שְׁלֵמָה כְּמוֹ
 מְקַדָּם, אֲלֵא מַעֲט מַעֲט (בְּעַרְבוּבָא),
 וּכְיִין שֶׁלֹּא נִמְצְאָה שְׁלֵמוֹת,
 (וְשָׁרִיאת ה"א תַּתְּחַתּוּנָה לְשִׁלֵּט) אֵז י', מַעֲיֵן
 עֲלִיּוֹן, לֹא יָרַד כָּל כְּף לְהָאִיר
 כְּמוֹ שֶׁהָיָה מְקַדָּם, אֲלֵא לֹאט
 לֹאט בְּעַרְבוּבָא, שֶׁלֹּא הָיוּ
 טְהוּרִים כְּמוֹ קֶדֶם כְּמוֹ שְׁרָאוּי,
 וְעַל כֵּן מַעֲיֵן הַעֲלִיּוֹן לֹא נוֹבַע
 וְלֹא מֵאִיר, אֲלֵא שֶׁחֲזָרוּ לְהָאִיר
 מַעֲט מַעֲט מִתּוּךְ דְחֻק [שֶׁל הַשְּׁמַל]
 שֶׁל הַשֵּׁם (שֶׁל גְלוֹת וְהִדְיָן).

וְלָבֵן הַתְּגָרוֹ בְּיִשְׂרָאֵל קָרְבוֹת רַבִּים, עַד שֶׁהַחֹשֶׁךְ יָכַסָּה אֶרֶץ, וְהוּא הִתְחַתְּוֶנָה נְחֹשֶׁכָה וּנְפִלָה לְאֶרֶץ, וְהַמַּעֲזֵן הָעֲלִיּוֹן הִסְתַּלַּק כְּמוֹ מַקְדָּם, מִשּׁוּם שֶׁמַּלְכוֹת אָדוֹם הִתְחַזְּקָה, וְיִשְׂרָאֵל חָזְרוּ לְסִרְחוּנָם.

וְעַל ה' הַזֹּאת בֵּית שְׁנֵי נְחָרְב, וְכָל אוֹתָם תְּרִיסַר שְׁבָטִים שְׁלֵה פְחֹשְׁבוֹן מַחְנוֹתֵיהֶם הֵם בְּגֵלוֹת שֶׁל מַלְכוֹת אָדוֹם, וְהַמַּעֲזֵן הָעֲלִיּוֹן הִסְתַּלַּק מֵאוֹתוֹ מַעֲזֵן שְׁעֵמֶד עֲלֵיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ישעיה) הַצַּדִּיק אָבַד. אָבַד אוֹתוֹ מַעֲזֵן שֶׁל מְקוֹר עֲלִיּוֹן שֶׁהָיָה שׁוֹפֵעַ וּמוֹשֵׁף מִלְמַעְלָה. (קְרֻבוֹת גְּדוּלִים וּמַלְכוֹת יוֹן שְׁלֵטָה עֲלֵיהֶם, וְלֵאחֵר שְׁחֹזְרוּ בְּתִשְׁבּוּבָה, הִתְחַזְּקוּ עֲלֵיהֶם וְהִתְקִיפוּ אוֹתָם, וּמִשּׁוּם שִׁישְׂרָאֵל חָזְרוּ לְסִרְחוּנָם, מַלְכוֹת אָדוֹם הִתְחַזְּקָה וּבֵית שְׁנֵי נְחָרְב, וְהוּא הִתְחַתְּוֶנָה נְחֹשֶׁכָה וּנְפִלָה לְאֶרֶץ, וְהַמַּעֲזֵן הָעֲלִיּוֹן נִסְתַּלַּק מֵאוֹתוֹ מַעֲזֵן שְׁעֵמֶד עֲלֵיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַצַּדִּיק אָבַד. אָבַד אוֹתוֹ מַעֲזֵן שֶׁל הַמְּקוֹר הָעֲלִיּוֹן שֶׁהָיָה שׁוֹפֵף וּמוֹשֵׁף עֲלָיו מִלְמַעְלָה. מִהַ הִטְעַם? מִשּׁוּם שֶׁהַחֹשֶׁךְ יָכַסָּה אֶרֶץ).

וְאִזְ הָיָה פְרוּדָא בַּה"א, בֵּית שְׁנֵי, וְהָיָה בְּגֵלוֹת אָדוֹם, בְּכָל אוֹתָם תְּרִיסַר שְׁבָטִים (שְׁלֵה) וּמַחְנוֹת שְׁלֵהֶם, שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים עוֹלָם לְחֹשְׁבוֹן גְּדוּל, וְעַל שְׁסוּד (ועל זה סוד) שֶׁל ה' הָיָה בְּהֵם בְּכָל אוֹתוֹ (ועל זה סוד של ה' בְּכָל אוֹתוֹ) חֹשְׁבוֹן, (הַחֹשֶׁךְ) נִמְשְׁכָה הַגְּלוֹת. סוּד הַסּוּדוֹת לְחַכְמֵי הַלֵּב נִמְסַר. עֶשְׂרֵה שְׁבָטִים אֶלֶף שְׁנַיִם, שְׁנֵי שְׁבָטִים מֵאֲתִים שְׁנָה. הִתְחִילוּ הַדְּמָעוֹת לִפְל, פֶּתַח וְאָמַר, (איכה א) בְּכַה תִּבְּכֶה בְּלִילָה וְדַמְעָתָה עַל לְחִיָּה. לְסוֹף שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשְּׁבָטִים שֶׁל הַגְּלוֹת, הַלִּילָה נְחֹשֶׁף לְיִשְׂרָאֵל, עַד שִׁיתְעוֹרֵר וְא"ו לִזְמַן שִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ שְׁנָה. לְאַחֵר שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים, שֶׁהֵם הַלִּילָה, אִז (ויקרא כו) וְזַכְרָתִי אֶת

וְעַל דָּא, אֲתַגְרוּ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל קָרְבִין סְגִיֵּאִין, עַד דִּהַחֹשֶׁךְ יָכַסָּה אֶרֶץ, וְהוּא תִתְאַה אֲתַחֲשׂוּ, וּנְפִלַת לְאַרְעָא, וּנְבִיעוּ עֲלָאָה אִסְתַּלַּק כְּמַלְקֵדְמִין, בְּגִין דְּמַלְכוֹת אָדוֹם אֲתַתְּקַף, וְיִשְׂרָאֵל אֶהְדְּרוּ לְסִרְחַנְיָהוּ.

וְעַל דָּא ה', בֵּית שְׁנֵי אֲתַתְּרַב, וְכָל אֵינוֹן תְּרִיסַר שְׁבָטִין דִּילָה, כְּחוֹשְׁבוֹן מְשָׂרְיִין דְּלֵהוֹן, אֵינוֹן בְּגֵלוֹתָא דְּמַלְכוֹת אָדוֹם. וּנְבִיעוּ עֲלָאָה, אִסְתַּלַּק מִהֵהוּא נְבִיעוּ, דְּקִיִּמָּא עֲלָה, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה נ"ז) הַצַּדִּיק אָבַד, אָבַד הֵהוּא נְבִיעוּ דְּמַקּוּרָא עֲלָאָה, דִּהְוָה נְגִיד וּמְשִׁיף מִלְעִילָא. (נ"א קְרַבִּין סְגִיֵּאִין וּמַלְכוֹת יוֹן שְׁלֵטָה עֲלֵיהֶוּ לְבַתֵּר דִּהְדְּרוּ בְּתִיבְתָא אֲתַתְּקַפּוּ עֲלֵיהֶוּ וְאֲתַתְּקַפּוּ לִוֹן וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל הִדְּרוּ לְסִרְחַנְיָהוּ מַלְכוֹת אָדוֹם אֲתַתְּקַף וּבֵית שְׁנֵי אֲתַתְּרַב וְהוּא תִתְאַה אֲתַחֲשַׁבַת וּנְפִלַת לְאַרְעָא וּנְבִיעוּ עֲלָאָה אִסְתַּלַּק מִהֵהוּא מְבוּעָא דְּקִיִּמָּא עֲלֵיהָ כְּמָה דָּאֵת אָמַר הַצַּדִּיק אָבַד, אָבַד הֵהוּא נְבִיעוּ דְּמַקּוּרָא עֲלָאָה דִּהְוָה נְגִידוּ וּמְשִׁיף עֲלֵיהָ מִלְעִילָא, מָאִי מְעָמָא, בְּגִין דִּהַחֹשֶׁךְ יָכַסָּה אֶרֶץ).

וּבְרִין הָוָה פְרוּדָא בַּה"א, בֵּית שְׁנֵי, וְאֵיָהִי בְּגֵלוֹתָא דְּאָדוֹם, בְּכָל אֵינוֹן תְּרִיסַר שְׁבָטִין (נ"א דִּילָה) וּמְשָׂרְיִין דִּילֵהוֹן, תְּרִיסַר שְׁבָטִין סְלִקִין לְחוֹשְׁבוֹן סְגִי, וְעַל דְּרִזָּא (נ"א ועל דָּא רִזָּא) דֵּה' הָוָה בְּהוּ בְּכָל הֵהוּא, (נ"א ועל דָּא רִזָּא דֵּה' בְּכָל הֵהוּא) חֹשְׁבֵנָא, (נ"א חֹשׁוּבָא) גְּלוֹתָא אֲתַמְשָׁף.

רִזָּא דְרִזִין לְחַפִּימֵי לְבָא אֲתַמְסַר. עֶשֶׂר שְׁבָטִין אֶלֶף שְׁנַיִן, תְּרִין שְׁבָטִין מֵאֲתַן שְׁנַיִן. שְׂאָרוֹ דְּמַעֲזֵן לְמַנְפַּל, פֶּתַח וְאָמַר, (איכה א') בְּכוֹ תִבְּכֶה בְּלִילָה וְדַמְעָתָה עַל לְחִיָּה. לְסוֹף תְּרִיסַר שְׁבָטִין דְּגֵלוֹתָא, לִילָא יִתְחַשֵּׁף לְיִשְׂרָאֵל, עַד דִּיתְעַר וְא"ו, לִזְמַן שִׁתִּין וְשִׁית שְׁנַיִן.

לְבַתֵּר תְּרִיסַר שְׁבָטִין, דְּאֵינוֹן אֶלֶף וּמֵאֲתַן אֶלֶף וּמֵאֲתִים שְׁנוֹת גְּלוֹת, וְאַחֵר שִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ שְׁנָה בַּחֹשֶׁךְ

בריתי יַעֲקֹב. זו התעוררות האות ו', שהיא נפש של בית יַעֲקֹב. וסוד זה - (בראשית מו) כל הנפש הבאה ליַעֲקֹב מצַרִימָה וגו' ששים ושש. והוא ו', נפש של בית שני, סוד של ה' פתחונה, וזה ו' סוד של ששים ושש. ששים - להתעוררות יַעֲקֹב, ושש - להתעוררות יוסף. ולכן הוא ו"ו, שהם שנים בחבור אחד וסוד אחד.

משם והלאה יתעורר הקדוש ברוך הוא לאותם נסים ואותות שאמרנו, ויתעוררו על ישראל אותן צרות שאמרנו, ואז - (סוד יד) ואף את בריתי יצחק. אחר כך יערך מלך המשיח קרבות בכל העולם בימין הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (שמות טו) 'מינף ה' נאדרי בפת. אז, ואף את בריתי אברהם אֶזְכֹּר, ואחר כך והארץ אֶזְכֹּר, זו ה' אחרונה. באותו זמן פתוב, (זכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. לְסוֹף שָׁשִׁים וּשְׁשִׁים אַחֲרוֹת, שהם מאה ושלשים ושתים שנים, יראו אותיות בשם הקדוש חקוקים בשלמות למעלה ולמטה כראוי, וסוד זה ה"ה עליונה ותחתונה, וכל אותן דרכים שהם שלשים ושתים שנים הפלולות בסוד של אות ו', הו"ה, (יה"ה) סוד של שלמות מאה ושלשים ושתים.

לְסוֹף מאה ושלשים ושתים שנים אחרות יתקיים, לאחז בכנפות הארץ, וינערו הרשעים ממנה, ותטהר הארץ הקדושה, והקדוש ברוך הוא יעורר את המתים בארץ הקדושה, ויקומו חילות חילות בארץ הגליל.

שָׁנִין דְּגִלוּתָא, וּלְבַתֵּר שְׁתִּין וְשִׁית שְׁנִין בְּחִשּׁוּכָא דְלִילֵיא, כְּדִין, (ויקרא כ"ו) וּזְכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב. דָּא אַתְּעֵרוּתָא דָּאת ו', דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ דְּבֵית יַעֲקֹב. וְרָזָא דָּא, (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לִיעֲקֹב מִצַּרִימָה וְגו' שְׁשִׁים וּשְׁשִׁים, וְאִיהוּ ו', נֶפֶשׁ דְּבֵית שְׁנִי, רָזָא דְה' תְּתָא, וְדָא ו' רָזָא דְשְׁשִׁים וּשְׁשִׁים: לְאַתְעֵרוּתָא דִיעֲקֹב. וּשְׁשִׁים: לְאַתְעֵרוּתָא דִיוֹסֵף. וְעַל דָּא אִיהוּ ו"ו, דְּאֲנוּן תְּרִין בְּחִבּוּרָא חָדָא, וְרָזָא חָדָא.

מתמן ולהלאה, יתער קדשא ברוך הוא לאינון נסין ואתיין (דף ו' ע"א) דקאמרן, ויתערוון על ישראל אינון עקתיין דקאמרן, וכדין, (ס"א ורזא דא) ואף את בריתי יצחק. ולבתר פד יגייח מלפא משיחא קרבין בכל עלמא בימינא דקודשא ברוך הוא, כמה דאת אמר (שמות ט"ו) 'מינף ה' נאדרי בפת. כדין, ואף את בריתי אברהם אֶזְכֹּר, ולבתר והארץ אֶזְכֹּר, דא ה' בתראה, בההוא זמנא כתיב, (זכריה י"ד) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

לְסוֹף שְׁתִּין וְשִׁית שְׁנִין אַחֲרֵינִין, דְּאִינוּן מאה ותלתין ותריין שניין, יתחזון אתוון בשמא קדישא, גליפן בשלימו, עילא ותתא כדקא יאות. ורזא דא ה"ה עלאה ותתאה, וכל אינון שבילין, דאינון תלתין ותריין שניין דכלילן ברזא דאת ו', הו"ה, (נ"א יוה"ה) רָזָא דְשְׁלִימוּ דְמָאָה וְתִלְתִּין וְתִרְיָן.

לְסוֹף מאה ותלתין ותריין שניין אחרניין, יתקיים, לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה. ויתדפי ארעא קדישא. וקודשא ברוך הוא יתער מתייא דארעא קדישא,

וּיְקוּמוּן חַיִּילִין חַיִּילִין בְּאַרְעָא דְגָלִיל.
וּבְרִין יִתְעַר סְתִימוּ דְנַבְיעוּ עַלְאָה אֶת י',
וַיִּתְקַיְימוּן תְּלָתִין וּתְרִין שְׁבִילִין
בְּשָׁלִימוּ, לְנִגְדָא לְתַתָּא, וַיִּתְקַיְימוּן אַתּוּן
דְּשָׁמָא קְדִישָׁא כְּלָהוּ בְקִיּוּמֵיהוּ יְהו"ה, דְּעַד
כְּעַן לָא יְהוּן בְּשָׁלִימוּ. עַד זְמַן דְּיִנְגִיד
וַיִּתְמַשֵּׁף הֵהוּא נַבְיעוּ עַלְאָה, בְּחַבּוּרָה
דְּאַתּוּן, גּו' ה' (ב"א ו"ה) בְּתַרְאָה, וְדָא אִיהוּ לְסוּף
תְּשֻׁלוֹם מָאָה וְאַרְבַּעִין וְאַרְבַּעַה שְׁנִין אַחְרַנִּין
דְּיִשְׁתַּלְמוּן. וַיִּתְעַרוּן שְׂאֵר מְתֵי יִשְׂרָאֵל
דְּבִשְׂאֵר אַרְעָאן.

דִּישְׁתַּבַּח כָּל דָּא בְּחַשְׁבֵּן ח"ת, דְּאַתֵּי יִשִּׁיב
עַלְמָא וַיִּתְבַּסֵּם, וַיִּתְעַבֵּר סְטָרָא
אַחְרָא (חֲנוּא בִישָׁא) מְעַלְמָא. וְה"א תַּתְּאָה תַתְּמָלִי
מַגּוּ נַבְיעוּ עַלְאָה, וַתִּתְעַטֵּר וַתִּתְנַהֵר בְּשָׁלִימוּ.
וּכְדִין פְּתִיב, (ישעיה ל') וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ
הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה שִׁבְעַתַּיִם.

עַד דִּיהָא שְׁבַת לַה', לְאַלְקָטָא נְפִשִׁין בְּתַעֲנוּגֵי
קְדוּשָׁא, (דָּא ה' בְּתַרְאָה) כָּל הֵהוּא אֶלְף
שְׁבִיעָאָה, וְדָא אִיהוּ אַתְּעָרוּתָא דְרוּחִין
קְדִישִׁין, דְּעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל, לְאַתְלַבְּשָׁא לְבַתָּר
שְׁבַת, בְּגוּפִין אַחְרַנִּין קְדִישִׁין, לְאַתְקַרֵּי
קְדִישִׁין, דְּכַתִּיב, (ישעיה ד') וְהָיָה הַנֶּשֶׂאֶר בְּצִיּוֹן
וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוּשׁ יֵאמָר לוֹ. עַד כָּאן
מְלִין דְרִזִין סְתִימִין.

וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. ר' יוֹסִי אָמַר, בְּכָל יוּמָא,
קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶיד מְלָאכִין שְׁלִיחִין
עַל עַלְמָא, דְּכַתִּיב, (תהלים קי"ד) עוֹשֶׂה מְלָאכֵיו
רוּחוֹת. עֲשֶׂה לָא כְּתִיב, אֶלְא עוֹשֶׂה, בְּגִין דְּכָל
יוּמָא וַיּוּמָא עוֹשֶׂה. וּבַהֵהוּא זְמַנָּא אַתְּמַנָּא
מְמַנָּא חַד עַל מְצָרִים, וְדָא אִיהוּ דְכַתִּיב וַיִּקָּם
מֶלֶךְ חֲדָשׁ, חֲדָשׁ וְדָאִי.

אֲשֶׁר לָא יַדַּע אֶת יוֹסֵף: דְּהָא מֵאַתֵּר דְּפִרוּדָא

וְאִזּוּ יִתְעוּרר סְתֵר הַמַּעֲזֵן הָעֲלִיּוֹן
אוֹת י', וַיִּתְקַיְימוּ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם
שְׁבִילִים בְּשַׁלְמוֹת לְהַשְׁפִּיעַ
לְמִטָּה, וְכָל אוֹתוֹת הַשֵּׁם
הַקְּדוּשׁ יִתְקַיְימוּ בְקִיּוּמָם יְהו"ה,
שְׂעֵד עַכְשָׁו לָא הִיוּ בְּשַׁלְמוֹת.
עַד הַזְּמַן שִׁישְׁפִיעַ וַיִּמְשֵׁף אוֹתוֹ
מַעֲזֵן עֲלִיּוֹן בְּחַבּוּר הָאוֹתוֹת
לְתוֹף ה' (ר"ה) אַחְרוּנָה, וְזֵהוּ
לְסוּף תְּשֻׁלוֹם מָאָה וְאַרְבַּעִים
וְאַרְבַּע שְׁנַיִם אַחְרוֹת שִׁישְׁתַּלְמוּ.
וַיִּתְעוּרְרוּ שְׂאֵר מְתֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁבִישְׂאֵר הָאַרְצוֹת.

שִׁימְצָא כָּל זֶה בְּחַשְׁבוֹן ח"ת,
שְׁהַתִּישְׁב הָעוֹלָם וַיִּתְבַּשֵּׁם,
וַיִּעֲבֵר הַצַּד הָאֲחֵר וְהַנְּחָשׁ הָרַע מִן
הָעוֹלָם. וְה"א תַּחְתּוּנָה תַתְּמָלָא
מִתּוֹף הַמַּעֲזֵן הָעֲלִיּוֹן, וַתִּתְעַטֵּר
וַתִּיאִיר בְּשַׁלְמוֹת, וְאִזּוּ כְּתוּב
(ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ
הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה
שִׁבְעַתַּיִם.

עַד שְׁתַּהֲיֶה שְׁבַת לַה' לְלִקֵּט
נְפִשׁוֹת בְּתַעֲנוּגֵי קְדָשָׁה, וְזֵה
אַחְרוּנָהוּ כָּל אוֹתוֹ אֶלְף שְׁבִיעִי,
וְזֵהוּ הַתְּעוּרְרוֹת שֶׁל רוּחוֹת
קְדוּשׁוֹת שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל,
לְהַתְּלַבֵּשׁ אַחַר שְׁבַת בְּגוּפוֹת
אַחֵרִים קְדוּשִׁים, לְהַקְרִיא
קְדוּשִׁים, שְׁכַתוּב וְהָיָה הַנֶּשֶׂאֶר
בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוּשׁ
יֵאמָר לוֹ. עַד כָּאן דְּבַרֵי סוּדוֹת
נְסִתְרִים.

וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. רבי יוֹסִי אָמַר,
בְּכָל יוֹם עוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף
הוּא מְלָאכִים שְׁלוּחִים עַל
הָעוֹלָם, שְׁכַתוּב (תהלים קד) עֲשֶׂה
מְלָאכֵיו רוּחוֹת. עֲשֶׂה לָא כְּתוּב,
אֶלְא עוֹשֶׂה, מִשּׁוּם שְׁכָל יוֹם
וַיּוּם עוֹשֶׂה. וּבִבְאוֹתוֹ זְמַן הַתְּמַנָּה
מְמַנָּה אַחַד עַל מְצָרִים, וְזֵהוּ
שְׁכַתוּב וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ, חֲדָשׁ
וְדָאִי.

אֲשֶׁר לָא יַדַּע אֶת יוֹסֵף, שְׁהָרִי

ממקום של פרווד היו, כמו
שנאמר (בראשית ב) ומשם יפרד.
והראשון מאותו הפרוד הוא
נהר מצרים, ולכן אשר לא ידע
את יוסף, מקום שכל היחוד
שורה בו, שנקרא צדיק.

רבי אלעזר ורבי יוסי היו
הולכים בדרך, והקדימו ללכת
באור. ראו פוכב אחד שהיה רץ
מצד זה, וכוכב אחר מצד זה.
אמר רבי אלעזר, עכשו הגיע
זמן של פוכבי הבקר לשבח את
אדונם, והם רצים מפחד ואימת
רבונם לשבח ולזמר לו. זהו
שכתוב (איוב לח) בָּרֵן יַחַד פּוֹכְבֵי
בָקָר וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.
משום שכלם ביחוד אחד
משבחים אותו.

פתח ואמר, (תהלים כב) למנצח על
אילת השחר מזמור לדוד. אילת
השחר - שששמיארים פני
המזרח ונפרד חשף הלילה, יש
ממנה אחד לצד מזרח, ומושף
חוט אחד של חשף לצד דרום,
עד שבא יוצא השמש, ובוקע
באותם חלוני הרקיע ומאיר
לעולם, ואותו חוט מפריד את
חשף הלילה.

אז באה אילת השחר, ובא אור
שחר בקדרות להתחבר בינם,
ומאיר היום. ואור היום כלול
ושאוב בתוכו את אותה האילת.
ועל האילת הזאת, כשנפרד
מהיום אחר שכלל אותה, אמר
דוד שירה, שכתוב למנצח על
אילת השחר.

ומה אמר? אלי אלי למה
עזבתני. שהרי נפרדה אילת
השחר מאור היום. עד שהיו
הולכים, האיר היום והגיע זמן
תפלה. אמר רבי אלעזר, נתפלל
תפלה ונלך. ישבו והתפללו,
אחר כך קמו והלכו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (קהלת ח)

הו, כמה דאת אמר, (בראשית ב) ומשם יפרד
וקדמא מההוא פרוודא, נהרא דמצרים
איהו. ובגין כך אשר לא ידע את יוסף, אתר
דכל יחודא שררא ביה, דאקרי צדיק.

רבי אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי באורחא,
ואקדימו בנהורא למיזל. חמו חד
כוכבא דהוה רהיט מסטרא דא, וכוכבא
אחרא מסטרא דא. אמר רבי אלעזר, השתא
מטא זמנא דכוכבי בקר לשבחא למאריהון,
ורהטי מדחילו ואימתא דמאריהון, לשבחא
ולזמרא ליה, הדא הוא דכתיב, (איוב ל"ח) בָּרֵן
יַחַד פּוֹכְבֵי בָקָר וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בגין
דכלהו ביחודא חדא קא משבחון ליה.

פתח ואמר, (תהלים כ"ב) למנצח על אילת השחר
מזמור לדוד. אילת השחר: דכד נהירו
אנפוי דמזרח, ואתפרשא חשוכא דליליא,
חד ממנא אית לסטר מזרח, ומשיף חד חוטא
דנהירו דסטר דרום, עד דאתי ונפיק שמשא,
ובקע באינון פוי רקיעא, ואנהיר עלמא,
וההוא חוטא אפריש חשוכא דליליא.

בדן אילתא דשחרא אתי, ואתי נהירו אוכמא
בקדרו, לאתחברא ביממא, ונהיר
יממא. ונהירו דיממא, פליל ושאיב בגייה,
להיא אילתא, ועל האי אילתא, פד אתפרש
מיומא, לבתר דכליל לה, אמר דוד שירתא,
דכתיב למנצח על אילת השחר.

ומאי קא אמר (דף י"ב) אלי אלי למה עזבתני.
דהא אתפרש אילתא דשחרא, מנהירו
דיממא. עד דהוו אזלי, נהיר יממא, ומטא
עידן צלותא, אמר רבי אלעזר, נצלי צלותא
וניזיל, יתבו וצלו. לבתר קמו ואזלו.

פתח רבי אלעזר ואמר (קהלת ח) יש הבל אשר
נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר

יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ
אֱלֹהִים כַּמַּעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְגו' .
אָמַרְתִּי שְׁגָם זֶה הֶבֶל . פֶּסוּק זֶה
פֶּרֶשׁוּהוּ וְנִתְבָּאָר , אָבֵל יֵשׁ הֶבֶל ,
שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ עָשָׂה סֵפֶר זֶה
וְהַקִּיָּם אוֹתוֹ עַל שִׁבְעָה הֶבְלִים
שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם .

וְהֵם שִׁבְעָה עֲמוּדִים תּוֹמְכִים שֶׁל
הָעוֹלָם כְּנֶגֶד שִׁבְעָה רְקִיעִים ,
וְאֵלוֹ הֵם : וִילּוּ"ן . רְקִי"ע .
שְׁחָקִי"ם . זְבוּ"ל . מְעוּ"ן . מְכוּ"ן .
עֲרֹבוּ"ת . וְכַנְגָדָם אָמַר קִהְלַת
הֶבֶל הֶבְלִים הַכֹּל הֶבֶל .

כְּמוֹ שְׁאוֹתָם שִׁבְעָה רְקִיעִים ,
וְיֵשׁ אַחֲרֵים שְׁנֵדִבְקִים בָּהֶם
וּמִתְפַּשְׁטִים וְיוֹצְאִים מֵהֶם , כִּף
גַּם יֵשׁ הֶבְלִים אַחֲרֵים
שֶׁמִּתְפַּשְׁטִים וְיוֹצְאִים מֵאֲלֵהוּ ,
וְכֹלָם אָמַר שְׁלֵמָה .

וְכֵן יֵשׁ בּוֹ סוּד הַחֲכָמָה . יֵשׁ
הֶבֶל שְׁיוֹצֵא מֵאוֹתָם הֶבְלִים
עֲלִיוֹנִים , שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד
עֲלֵיהֶם , וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ ,
וְהַתְקַנָּם בְּקִיּוּמוֹ וְהַתְחִיזוֹק בְּתַקְפוֹ
בַּמַּעֲשֵׂי הָאָרֶץ וּבַעֲלִיָּה שְׁעוֹלָה
מִהָאָרֶץ , וְזֶה הַתְמַנָּה עַל הָאָרֶץ ,
וְכֹל תַּקָּף וְקִיּוּם שֶׁלוֹ בְּאוֹתָן
נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁנִּלְקָטוּ מִן
הָאָרֶץ כִּשְׁהֵם צַדִּיקִים , עַד שֶׁלֹּא
סָרְחוּ , בְּעוֹד שְׁנוֹתָנִים רִיחַ טוֹב
כְּמוֹ חֲנוּף , שֶׁכְּתוּב בּוֹ וְאֵינְנוּ כִּי
לָקַח אֶתוֹ אֱלֹהִים . וְנִטַּל אוֹתוֹ
כְּשֶׁעֲדִין לֹא הִגִּיעַ זְמַנּוֹ ,
וּמִשְׁתַּעֲשֵׂע בּוֹ , וְכֵן שָׁאָר צַדִּיקֵי
עוֹלָם .

שְׁשֻׁנֵינוּ , עַל שְׁנֵי דְבָרִים צַדִּיקִים
מִסְתַּלְקִים מִן הָעוֹלָם טָרָם הִגִּיעַ
זְמַנָּם , אֶחָד עַל חֲטָאֵי הַדּוֹר ,
שֶׁכְּשֶׁמִּתְרַבִּים רָשָׁעִים בְּעוֹלָם ,
אוֹתָם צַדִּיקִים שְׁנִמְצָאִים בִּינֵיהֶם
נִתְפָּסִים בְּחֲטָאֵיהֶם . וְאֶחָד
כְּשֶׁמִּתְגַּלֶּה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שִׁסְרָחוּ אַחַר כֵּף , הוּא מְסַלֵּק אוֹתָם מִהָעוֹלָם טָרָם הִגִּיעַ זְמַנָּם . זֶהוּ שֶׁכְּתוּב אֲשֶׁר יֵשׁ

מִגִּיעַ אֱלֹהִים כַּמַּעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְגו' אָמַרְתִּי
שְׁגָם זֶה הֶבֶל . הַאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ וְאִתְמַר ,
אָבֵל יֵשׁ הֶבֶל , שְׁלֵמָה מְלֶכָא עָבַד סִפְרָא דָא ,
וְאוֹקִיָּם לִיהּ עַל שִׁבְעָה הֶבְלִים , דְּעֲלֵמָא
קִיּוּמָא עֲלִיּוּהוּ .

וְאֵינּוֹן שִׁבְעָה עֲמוּדִין סְמִכִין דְּעֲלֵמָא , לְקַבְּל
שִׁבְעָה רְקִיעִים , וְאֵלִין אֵינּוֹן : וִילּוּ"ן .
רְקִי"ע , שְׁחָקִי"ם זְבוּ"ל . מְעוּ"ן . מְכוּ"ן .
עֲרֹבוּ"ת . וְלְקַבְּלֵיהוּ הֶבֶל הֶבְלִים אָמַר קִהְלַת
הֶבֶל הֶבְלִים הַכֹּל הֶבֶל .

בְּמָה דְּאֵינּוֹן שִׁבְעָה רְקִיעִין , וְאִית אַחֲרֵנִין
דְּדִבְקֵי בְהוּ , וּמִתְפַּשְׁטֵי וְנִפְקֵי מִנֵּיהוּ ,
הַכִּי נָמִי אִית הֶבְלִים אַחֲרֵנִין , דְּמִתְפַּשְׁטֵי
וְנִפְקֵי מֵאֵלִין , וְכִלְהוּ אָמַר שְׁלֵמָה .

וְהָבֵא רְזָא דְּחֲכָמְתָא אִית בֵּיהּ . יֵשׁ הֶבֶל ,
דְּנִפְקָא מֵאֵינּוֹן הֶבְלִים עֲלֵאִין , דְּעֲלֵמָא
קִיּוּמָא עֲלִיּוּהוּ , וְדָא נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ ,
וְאִתְקִיָּים בְּקִיּוּמֵיהּ , וְאִתְתַּקַּף בְּתוֹקְפֵיהּ
בְּעוֹבְדֵי אַרְעָא , וּבְסִלְקוֹ דְּסִלְקָא מֵאַרְעָא , וְדָא
אִתְמַנָּא עַל אַרְעָא , וְכֹל תּוֹקְפָא וְקִיּוּמָא
דִּילֵיהּ , בְּאֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקָא , דְּאִתְלַקִּיטוּ
מֵאַרְעָא , כִּד אֵינּוֹן זְכָאִין , עַד לָא סָרְחוּ , בְּעוֹד
דִּיחֵבֵי רִיחָא טוֹב , כְּגוֹן חֲנוּף , דְּכִתִּיב בֵּיהּ ,
(בְּרַאשִׁית ה') וְאֵינְנוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים . וְנִטַּל
לִיהּ עַד לָא מֵטָא זְמַנֵּיהּ , וְאִשְׁתַּעֲשַׂע בֵּיהּ , וְכֵן
שָׁאָר זְכָאִין דְּעֲלֵמָא .

דְּתַנִּין , עַל תְּרִין מַלִּין , צַדִּיקָא מִסְתַּלְקֵי
מִעֲלֵמָא עַד לָא יִמְטֵי זְמַנֵּיהוּ , חַד ,
עַל חוֹבֵי דָרָא , דְּכִד אִסְגִּיאוּ חִיבֵיָא בְּעֲלֵמָא ,
אֵינּוֹן זְכָאִין דְּמִשְׁתַּכַּחֵי בִּינֵיהוּ , אִתְפָּסוֹן
בְּחוֹבֵיהוֹן , וְחַד כִּד אִתְגַּלִּי קָמִי קְדָשָׁא בְּרִין
הוּא שִׁסְרָחוּ אַחַר כֵּף , הוּא מְסַלֵּק אוֹתָם מִהָעוֹלָם טָרָם הִגִּיעַ זְמַנָּם . זֶהוּ שֶׁכְּתוּב אֲשֶׁר יֵשׁ

צדיקים אשר מגיע אליהם
כמעשה הרשעים. מגיע עליהם
דין שלמעלה פאלו עשו חטאים
ומעשים של רשעים.

שהרי פעם אחת שאל רבי יוסי
בר רבי יעקב, איש כפר אונן,
בזמן שרבי יעקבא וחבריו
הסתלקו מן העולם ומתו באותו
אפן, את רבי מאיר, אמר לו, וכי
זה כתוב בכל התורה כלה? אמר
לו, ולא? והרי אמר שלמה אשר
יש צדיקים אשר מגיע אליהם
כמעשה הרשעים, מגיע עליהם
דין מלמעלה פאלו עשו חטאים
ומעשים של רשעים. ויש רשעים
שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים,
יושבים בשקט ושלום בעולם
הזה, דין לא מגיע אליהם, פאלו
עשו מעשים של צדיקים.

רמה? אם משום שגלוי לפני
הקדוש ברוך הוא שישוּבו
בתשובה או שיצא מהם זרע
שיהיה אמת בעולם, כמו תרח
שיצא ממנו זרע אמת - אברהם.
אחז שיצא ממנו חזקיהו, ושאר
הרשעים של העולם. ולכן, בצד
זה ובצד זה, הבל שאמרנו נעשה
ונתחזק על הארץ, כמו שאמרנו.
דבר אחר יש הבל אשר נעשה
על הארץ, כפי שאמרנו שהתחזק
(והתחזק) על העולם. כמה? משום
שיש צדיקים אשר מגיע אליהם
כמעשה הרשעים, מגיע לדיהם
כאותם מעשי הרשעים כמו בת
עובדי עבודה זרה, או אחד
מאותם מעשים שהם ממעשה
הרשעים, והם עומדים בקיומם
מפחד רבונם, ולא רוצים להטמא
כמו כמה צדיקי אמת שבאו
לידיהם כמעשים הללו, והם
גבורי כח שעושים רצון אדונם

הוא דיסרחון לבתר, סליק לון מעלמא, עד
לא מטא זמנייהו, הדא הוא דכתיב, (קהלת ח)
אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה
הרשעים, מטי עליהו דינא דלעילא, פאלו
עבדו חובין ועובדין דרשיעיא.

דהא זמנא חדא, שאיל רבי יוסי בן רבי
יעקב, איש כפר אונן בזמנא דרבי
יעקבא וחברוי אסתלקו מעלמא, ומיתו
בהווא גוונא, לרבי מאיר, אמר ליה, וכי
כתיב דא בכל אורייתא כלה, אמר ליה ולא,
והא אמר שלמה, אשר יש צדיקים אשר
מגיע אליהם כמעשה הרשעים. מטי עליהו
דינא מלעילא, פאלו עבדו חובין ועובדין
דרשיעיא. ויש רשעים שמגיע אליהם
כמעשה הצדיקים, יתבי בשקט ושלם כהאי
עלמא, דינא לא מטא עליהו, פאלו עבדו
עובדין דצדיקיא.

אמאי, אי בגין דאתגלי קמי קדשא בריך
הוא, דיתובון בתיובתא, או דיפוק
מנייהו זרעא, דיהא קשוט בעלמא, כגון
תרח דנפק מניה זרעא דקשוט, אברהם.
אחז, דנפק מניה חזקיהו. ושאר חייבין
דעלמא. ובגין כן, בסטרא דא, ובסטרא דא,
הבל דקאמרן, נעשה ואתתקף על הארץ,
כדקאמרן.

דבר אחר יש הבל אשר נעשה על הארץ,
כדקאמרן דאתתקף (ואתתקף) על עלמא.
כמאי, בגין דיש צדיקים אשר מגיע אליהם
כמעשה הרשעים, מטאן לידיהו כאינון
עובדין דחייביא, כגון בת עובדי עבודה
זרה, או חד מאינון עובדין, דאינון ממעשה
הרשעים, ואינון קיימי בקיומיהו, מדהילו
דמאריהו, ולא בעאן לאסתאבא, כגון כמה

זכאי קשוט דמטו לידייהו

וְלֹא חָטְאוּ, וְעַל זֶה הִבֵּל נַעֲשֶׂה
עַל הָאָרֶץ וּמִתְחַזֵּק בְּתַקְפּוֹ.

וַיֵּשׁ רָשָׁעִים שְׂמֹגִיעַ אֲלֵהֶם
כַּמַּעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, בְּאֵה לִידֵיהֶם
מִצְוָה אַחַת שֶׁהִיא מַעֲשֵׂה שֶׁל
צְדִיקִים, וְזוֹכִים בָּהּ וְעוֹשִׂים
אוֹתָהּ, כְּמוֹ לִסְטִים מְקַפְּחִים שֶׁהִיא
נִמְצָא בְּהַרִים יַחַד עִם לִסְטִים
עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְכִשְׁהִיא עוֹבֵר
שֵׁם יְהוָה, הִיא מַצִּיל אוֹתוֹ
וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ מֵהֶם, וְהִיא קוֹרֵא
עָלָיו רַבִּי עֲקִיבָא: יֵשׁ רָשָׁעִים
אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵהֶם כַּמַּעֲשֵׂה
הַצְּדִיקִים.

וּכְמוֹ אוֹתוֹ רָשָׁע שֶׁהִיא בְּסִבְיַתוֹ
שֶׁל רַבִּי חֵיָא, שֶׁלִּילָה אֶחָד פָּגַשׁ
אֶת אוֹתָהּ אֲשֶׁה שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת
לְבֵית בַּתְּיָה, רָצָה לְתַקֵּף אוֹתָהּ.
אָמְרָה לוֹ, בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, כִּפְדֵּ אֶת
רַבּוֹנֶךָ וְאַל תַּחְטֵא עִמִּי. עֹזֵב
אוֹתָהּ וְלֹא חָטָא בָּהּ. הָיָה אוֹמֵר,
וַיֵּשׁ רָשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵהֶם
כַּמַּעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים אֲמַרְתִּי שְׂגָם
זֶה הִבֵּל. כְּמוֹ שֶׁהִתְחַזַּק אוֹתוֹ הִבֵּל
עִם אוֹתָם הַצְּדִיקִים שֶׁבָּאוּ
לִידֵיהֶם מַעֲשֵׂי רָשָׁעִים וְלֹא חָטְאוּ,
אֵף כִּף הִתְחַזַּק עִם אוֹתָם רָשָׁעִים
שֶׁהִגִּיעוּ לִידֵיהֶם מַעֲשֵׂי אוֹתָם
הַצְּדִיקִים וְעוֹשִׂים אוֹתָם.

שְׂשֻׁנִּנו, עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
צְדִיקִים וְרָשָׁעִים בְּעוֹלָם, וּכְמוֹ
שֶׁהוּא מִתְּכַפֵּד בְּעוֹלָם כַּמַּעֲשֵׂי
הַצְּדִיקִים, כִּף גַּם הוּא מִתְּכַפֵּד
בְּרָשָׁעִים כְּשֶׁעוֹשִׂים מַעֲשֵׂה טוֹב
בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (קהלת א) אֶת
הַכֹּל עֲשֵׂה יָפֵה כְּעֵתוֹ. אוֹי לְרָשָׁע
כְּשֶׁעוֹשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ רַע וּמִתְחַזֵּק
בְּחָטְאוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ישעיה ג) אוֹי
לְרָשָׁע רַע וְגו'.

עוֹד פִּתַּח וְאָמַר, (קהלת ז) אֶת הַכֹּל
רְאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי וְגו'. פְּסוּק זֶה
אֵף כִּף בְּאֵרוֹהוּ הַחֲבָרִים, אֲבָל
כַּאֲשֶׁר נִתְּנָה חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, רָאָה

וְגו'. הַי קָרָא אוֹף הַכִּי

כְּעוֹבְדֵינָ אֲלֵינוּ, וְאֵינוֹן גְּבוּרֵי כַח, דְּעַבְדֵי
רְעוּתָא דְמַאֲרִיהוֹן, וְלֹא חָטְאוּ. וְעַל דָּא, הִבֵּל
נַעֲשֵׂה עַל הָאָרֶץ וְאִתְתַּקַּף בְּתוֹקְפֵיהּ.

וַיֵּשׁ רָשָׁעִים שְׂמֹגִיעַ אֲלֵיהֶם כַּמַּעֲשֵׂה
הַצְּדִיקִים, מְטִי לִידֵיהֶוּ חַד מִצְוָה,
דְּאִיהוּ עוֹבְדָא דְצְדִיקָא, וְזַכָּאן בָּהּ, וְעַבְדֵינָ
יְתָהּ. כְּגוֹן לִסְטִים מְקַפְּחָא הָוָה מִשְׁתַּכַּח
בְּטוֹרֵיָא, בְּהִדֵי אֵינוֹן לִסְטִים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה
זָרָה, וְכַד הָוָה יוֹדָאֵי אַעֲבַר תַּמָּן, הָוָה מִשְׁזִיב
לֵיהּ, וְנָטִיר לֵיהּ מִנִּיְהוּ, וְהוּוּ קָרִי עָלֵיהּ רַבִּי
עֲקִיבָא, יֵשׁ רָשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם
כַּמַּעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים.

וּכְגוֹן הַהוּא חֵיָבָא, דְהוּוּ (דף יא ע"א)

בְּשִׁבְבוּתֵיהּ דְרַבִּי חֵיָא, דְלִילָא חַד
פָּגַע בָּהּ בְּהֵיא אִתְתַּא דְהוּוּ אֶזְלַת לְבִי
בְרַתְיָהּ. בְּעַא לְמִתְקַף בָּהּ, אָמְרָה לֵיהּ, בְּמָטוּ
מִינָךְ, אוֹקִיר לְמָרְךָ, וְלֹא תַחְטֵא גְבָאֵי.
שְׁבֻקָה וְלֹא חָב בָּהּ. הָיָה אוֹמֵר, וַיֵּשׁ רָשָׁעִים
אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כַּמַּעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים אֲמַרְתִּי
שְׂגָם זֶה הִבֵּל, כְּמָה דְאִתְתַּקַּף הַהוּא הִבֵּל,
בְּהִדֵי אֵינוֹן צְדִיקָא, דְמָטוּ לִידֵיהֶוּ עוֹבְדֵי
דְחֵיָבָא, וְלֹא חָטְאוּ. אוֹף הַכִּי, אִתְתַּקַּף
בְּהִדֵי אֵינוֹן חֵיָבָא, דְמְטִי לִידֵיהֶוּ עוֹבְדֵי
דְאֵינוֹן צְדִיקָא, וְעַבְדֵי לָהּ.

דְתַנִּין עֲבַד קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא צְדִיקִים
וְרָשָׁעִים בְּעֵלְמָא. וְכַמָּה דְאִתְיִיקַר
אִיהוּ בְעֵלְמָא, כְּעוֹבְדֵי דְצְדִיקָא, הַכִּי נָמִי
אִתְיִיקַר אִיהוּ בְרַשִׁיעֵיָא, כַּד עַבְדֵי עוֹבְדָא
טָבָא בְעֵלְמָא. כְּמָה דְאִתְ אָמַר, (קהלת ג) אֶת
הַכֹּל עֲשֵׂה יָפֵה כְּעֵתוֹ. וְוִי לְחֵיָבָא, כַּד עַבְדֵי
גְרַמִּיָה רַע, וְאִתְתַּקַּף בְּחוּבִיָהּ, כְּמָה דְאִתְ
אָמַר, (ישעיה ג) אוֹי לְרָשָׁע רַע וְגו'.

הוּוּ פִתַּח וְאָמַר, אֶת הַכֹּל רְאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי

הכל בזמן ששולטת הלכנה.
יש צדיק - זה צמוד העולם.
אבד - כמו שנאמר הצדיק
אבד, בזמן הגלות. בצדקו -
משום שהיא שוכבת לעפר.
צדק זה, כל זמן שישאל
בגלות, היא עמם בגלות,
ומשום כך, צדיק אבד בצדקו,
שהרי אין מגיעות אליו אותן
ברכות עליונות.

ויש רשע מאריך ברעתו - זה
סמא"ל, שהאריך שקט ושלווה
לאדם, במה? ברעתו, באותה
רעה אשתו, (אשה רעה אשת זנונים)
נחש התקיף, שהרי לא מגיע
עליהם שקט ושלווה אלא רק
משום שנדבק באותה נקבה.
כמו זה לשאר המלכיות, עד
שהקדוש ברוך הוא יקים מן
העפר את אותה סכת דוד
הנופלת, שכתוב (עמוס ט) אקים
את סכת דוד הנפלת.

וייך איש מבית לוי. רבי יוסי
פתח, (שיר ו) דודי ירד לגנו
לערגות הבשם וגו'. לגנו - זו
כנסת ישראל, משום שהיא
ערוגת הבשם, שהיא פלולה
מכל צדדי (מיני) בשמים וריחות
של העולם הבא. בשעה
שהקדוש ברוך הוא יורד לגן
הזה (של עדן), כל אותן נשמות
הצדיקים מתעטרות שם, כלן
נותנות ריח, כמו שנאמר וריח
שמניך מכל בשמים (ור"ח אפר
בתפוחים) - אלו הם נשמות
הצדיקים, שאמר רבי יצחק,
כל אותן נשמות הצדיקים
שהיו בעולם הזה וכל אותן
הנשמות שעתידות לרדת
לעולם הזה, כלן (עומדות בגן הזוהר).
בגן שבארץ כלם עומדים
בדיוקן וציוור שהיו עומדים
בעולם הזה, וסתר וסוד זה
נמסר לחכמים.

אוקמוה חבריאי, אבל פד אתיהיב חכמה
לשלמה, חמא כולא, בזמנא דשלטא סיהרא,
יש צדיק דא עמודא דעלמא. אויבד: כמה
דאת אמר, (ישעיה ג) הצדיק אבד, בזמנא
דגלותא בצדקו: בגין דהיא שכיבת לעפרא,
צדק דא, כל זמנא דישראל בגלותא, איהי
עמהון בגלותא, ובגין כך, צדיק אויבד
בצדקו. דהא לא מטאן לגביה אינון ברפאן
עלאין.

ויש רשע מאריך ברעתו, דא סמאל, דאוריף
שקט ושלווה לאדם, במאי ברעתו.
בהיא רעה אתתיה, (נ"א אשה רעה אשת זנונים) (הושע א)
נחש תקיפא, דהא לא מטא עלייהו שקט
ושלוה, אלא בגין דאתדבק בהיא נוקבא.
בגוונא דא לשאר מלכוון, עד דקודשא בריך
הוא יקים מעפרא, להיא סכת דוד הנופלת,
דכתיב, (עמוס ד) אקים את סכת דוד הנפלת.

וייך איש מבית לוי. (שמות ב) רבי יוסי פתח (שיר
השירים ו) דודי ירד לגנו לערגות הבושם
וגו'. לגנו: דא כנסת ישראל, בגין דהיא
ערוגת הבושם, דאיהי כלילא מפל סטרי (נ"א
ויני) בוסמין וריחין דעלמא דאתי. בשעתא
דקודשא בריך הוא נחית לגנתא דא (נ"א דעדן)
כל אינון נשמתהון דצדיקיא, מתעטרין תמן,
פלהו יהבי ריחא, כמה דאת אמר וריח
שמניך מכל בשמים, (נ"א וריח אפר בתפוחים) אלין
אינון נשמתהון דצדיקיא, דאמר רבי יצחק,
כל אינון נשמתין דצדיקיא, דהוו בהאי
עלמא, וכל אינון נשמתין, דזמינין לנחתא
להאי עלמא, פלהו בגנתא (דא קיימין בגנתא) די
בארעא, (פלהו) קיימין בדיוקנא וציוורא דהוו
קיימין בהאי עלמא, וסתרא ורזא דא אתמסר
לחכימי.

רוח שִׁינְרֵת לְבַנֵי אָדָם, שְׁהוּא מִצַּד הַנְּקָבָה, נְחַקְקָה תְּמִיד בְּחַקִּיקָה כְּחוֹתֶם הַזֶּה. צִיּוֹר הַגּוֹף שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בּוֹלֵט הַחוּצָה, וְרוּחַ נְחַקְקָת פְּנִימָה. כְּשֶׁמִתְפַּשֵּׁט הַרוּחַ מִן הַגּוֹף, אוֹתָהּ רוּחַ בּוֹלֵטת בְּגֵן שֶׁל הָאָרֶץ בְּצִיּוֹר וּדְיוֹקָן שֶׁל גּוֹפוֹ מִמֶּשׁ שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא תְּמִיד כְּמוֹ חוֹתֶם.

וְעַל זֶה הִיא אֲמָרָה (שִׁיר ח) שִׁימְנֵי כְּחוֹתֶם. מֵה חוֹתֶם חֲקוֹק בְּחַקִּיקָה פְּנִימָה וּמִצְטִיר בְּצִיּוֹר בּוֹלֵט הַחוּצָה, אָף כִּף הִיא הַרוּחַ שֶׁהִיא מִצַּד שְׁלֵה, כְּמוֹ זֶה מִמֶּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה חֲקוֹק בְּחַקִּיקָה פְּנִימָה, וְכִשְׁמִתְפַּשֵּׁט מִהַגּוֹף וְנִכְנָס לְגֵן שֶׁבְּאָרֶץ, הָאִוִיר שֶׁשֵּׁם בּוֹלֵט אוֹתוֹ חֲקִיקָה לְהִצְטִיר הַחוּצָה, וּמִצְטִיר בְּצִיּוֹר בּוֹלֵט הַחוּצָה, כְּמוֹ שֶׁצִּיּוֹר שֶׁל הַגּוֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלַמַּעֲלָה.

הַנְּשֻׁמָּה שֶׁהִיא מֵעַץ הַחַיִּים מִצְטִירַת שֵׁם לְמַעַלָּה בְּאוֹתוֹ צְרוּר הַחַיִּים לְהַתְעַנֵּג בְּנֵעַם ה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כו) לְחַזוֹת בְּנֵעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוִי - זֶה גְּבִרְיָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּנִיאל ט) וְהָאִישׁ גְּבִרְיָאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחִזּוֹן וְגו'. מִבֵּית לֹוִי - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּאָה מִצַּד הַשְּׂמָאל.

וַיִּקַּח אֶת בֵּת לֹוִי - זֶה הַנְּשֻׁמָּה. שֶׁשְׁנִינּוּ, בְּשַׁעַת שְׁנוּלָד גּוֹף שֶׁל צַדִּיק בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא לְגְּבִרְיָאֵל וְנוֹטֵל אוֹתָהּ נְשֻׁמָּה וְשֶׁל צַדִּיקוֹ שֶׁבְּגֵן, וּמִוִּרִיד אוֹתָהּ לְגוֹף הַזֶּה שֶׁל הַצַּדִּיק שְׁנוּלָד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא נִפְקֵד עָלֶיהָ וְשׁוֹמֵר אוֹתָהּ.

וְאִם תֹּאמַר, אוֹתוֹ מִלֵּאָף שֶׁהַתְּמִנָּה עַל רוּחוֹת הַצַּדִּיקִים

רוּחָא דְנִחִית לְבַנֵי נְשָׂא, דְאִיהוּ מִסְטָרָא דְנוֹקְבָא, מִתְגַּלְפָּא תְדִיר בְּגִלּוּפָא כְּהֵאִי חוֹתֶם. צִיּוֹרָא דְגּוּפָא דְבַר נָשׁ בְּהֵאִי עֲלָמָא, בְּלִיט לְבַר, וְרוּחָא אֲתַגְלִיף לְגוֹ. כַּד אֲתַפְּשֵׁט רוּחָא מִן גּוּפָא, הֵהוּא רוּחַ בְּלִיט בְּגַנְתָּא דְאַרְעָא, בְּצִיּוֹרָא וּדְיוֹקָנָא דְגּוּפִיהָ מִמֶּשׁ דְּבְּהֵאִי עֲלָמָא, בְּגִין דְּהוּהַ תְּדִיר כְּחוֹתֶם.

וְעַל דָּא אֲמָרָה אִיהִי, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח') שִׁימְנֵי כְּחוֹתֶם, מֵה חוֹתֶם גְּלִיף בְּגִלּוּפָא לְגוֹ, וְאֲתַצְיִיר בְּצִיּוֹרָא בְּלִיטָא לְבַר. אוּף הֵכִי אִיהִי רוּחָא, דְּהוּהַ מִסְטָרָא דִּילָהּ, כְּהֵאִי גְּוֹנָא מִמֶּשׁ בְּהֵאִי עֲלָמָא, גְּלִיף בְּגִלּוּפָא לְגוֹ, וְכַד אֲתַפְּשֵׁט מִן גּוּפָא, וְעָאֵל בְּגַנְתָּא דְאַרְעָא, אִוִירָא דְתַמָּן בְּלִיט הֵהוּא גְּלוּפָא לְאֲתַצְיִירָא לְבַר, וְאֲתַצְיִיר בְּצִיּוֹרָא בְּלִיטָא לְבַר, כְּגִוּוֹנָא דְצִיּוֹרָא דְגּוּפָא בְּהֵאִי עֲלָמָא (לְעִילָא).

נִשְׁמָתָא, דְאִיהִי מְאִילָנָא דְחִיָּא, אֲתַצְיִיר תַּמָּן לְעִילָא, בְּהֵהוּא צְרוּרָא דְחִיָּי, לְאֲתַעֲנֵגָא בְּנוֹעַם יְי', כְּמָה דְאֵת אֱמֵר (תְּהִלִּים כ"ז) לְחַזוֹת בְּנוֹעַם יְי' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוִי, דָּא גְּבִרְיָאֵל, כְּמָה דְאֵת אֱמֵר (דְּנִיאל ט') וְהָאִישׁ גְּבִרְיָאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחִזּוֹן וְגו'. מִבֵּית לֹוִי: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְאֵתִיא מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לֹוִי דָּא נְשֻׁמָּתָא.

דְּתַנְיֵן, בְּשַׁעֲתָא דְאֲתִיילִיד גּוּפָא דְצַדִּיק, בְּהֵאִי עֲלָמָא, (דְּר"א ע"ב) קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי לִיהַ לְגְּבִרְיָאֵל, וְנוֹטֵיל הֵהוּא נְשֻׁמָּתָא (דְּצַדִּיק) דִּי בְּגַנְתָּא, וְנִחַתָּא לָהּ לְהֵאִי גּוּפָא דְצַדִּיקָא, דְאֲתִיילִיד בְּהֵאִי עֲלָמָא, וְאִיהוּ אֲתַפְּקֵד עָלָהּ וְנוֹטִיר לָהּ.

וְאִי תִימָא, הֵהוּא מִלְּאָכָא דְאֲתַמָּנָא עַל רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקָא, לִילָהּ שְׁמִיָּה,

שמו לילה, ואתה אומר ששמו
גבריאל? כך הוא ודאי, משום
שבא מצד השמאל, וכל מי
שבא מצד השמאל כך נקרא.

ויקח איש - זה עמרם. ויקח את
בת לוי - זו יוכבד. ובת קול
ירדה ואמרה לו להזדונג בה,
שהרי קרב זמן גאלת ישראל
על ידי הבן שנולד מהם.

והקדוש ברוך הוא סיע בו,
ששנינו, שכינה שרתה על
מטתם, והרצון שלהם בדבקות
אחת היתה בשכינה, ולכן לא
זזה שכינה מאותו בן שהולידו,
לקיים מה שכתוב (ויקרא כ)
והתקדשתם והייתם קדושים. בן
אדם שמקדש עצמו מלמטה,
הקדוש ברוך הוא מקדש אותו
מלמעלה. כמו שהרצון שלהם
היה בדבקות של השכינה, כך
השכינה נדבקה ממש באותו
מעשה שעשו.

אמר רבי יצחק, אשרי
הצדיקים שהרצון שלהם
בדבקות של הקדוש ברוך הוא
תמיד. וכמו שהם מתדבקים בו
תמיד, כך גם הוא נדבק בהם
ולא עוזב אותם לעולמים. אוי
לרשעים שהרצון שלהם
והדבקות שלהם מרחקת ממנו,
ולא די להם שמתרחקים ממנו,
אלא שנדבקים בצד האחר. בא
ראה, עמרם שנדבק
בקדוש-ברוך-הוא, יצא ממנו
משה, שהקדוש ברוך הוא לא
זז ממנו לעולמים, ושכינה
נדבקה עמו תמיד. אשרי חלקו.
ותהר האשה ותלד בן ותרא
אתו פי טוב הוא. מה זה פי
טוב הוא? אמר רבי חייא,
שנולד מהול. משום שסוד
הברית נקרא טוב, שכתוב
(ישעיה א) אמרו צדיק פי טוב.

ואת אמרת דאיהו גבריאל. הכי הוא ודאי,
בגין דאתי מסטרא דשמאלא, וכל מאן דאתי
מסטרא דשמאלא הכי אקרי.

ויקח איש: דא עמרם. ויקח את בת לוי: דא
יוכבד. ובת קול נחפת ואמרת ליה
לאזדונג בה, דהא קריב זמנא דפורקנא
דישראל, על ידא דברא דאתיליד מנייהו.

וקודשא בריך הוא סיע ביה, דתנינן,
שכינתא שריא על ערסייהו
ורעותא דלהון בדבקותא חדא, הוה בה
בשכינתא, ועל דא, לא אתעדי שכינתא,
מההוא ברא דאולידו, לקיימא דכתיב, (ויקרא
כ"א) והתקדשתם והייתם קדושים. פר נש
דמקדש גרמיה מלרע, קדשא בריך הוא
מקדש ליה לעילא, כמה דרעותא דלהון הוה
בדבקותא דשכינתא. הכי אתדבקא שכינתא,
בההוא עובדא ממש דעבדו.

אמר רבי יצחק, זכאין אינון צדיקיא דרעותא
דלהון בדבקותא דקודשא בריך הוא
תדיר, וכמה דאינון מתדבקין ביה תדיר, הכי
נמי איהו אתדבק בהו, ולא שביק לון
לעלמין. ווי לרשיעיא, דרעותא דלהון,
ודבקותא דלהון, מתרחקא מניה. ולא די להו
דמתרחקן מניה, אלא דמתדבקן בסטרא
אחרא. תא חזי, עמרם דאתדבק ביה בקודשא
בריך הוא. נפק מניה משה, דקודשא בריך
הוא לא אעדי מניה לעלמין, ושכינתא
אתדבכת בהדיה תדיר, זכאה חולקיה.

ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו פי טוב
הוא. (שמות ב) מאי כי טוב הוא. אמר
רבי חייא, דאתיליד מהול. בגין, דרזא
דברית, טוב אקרי, דכתיב, (ישעיה ג) אמרו צדיק
פי טוב.

רבי יוסי אָמַר, רָאֵתָהּ בּוֹ אֹרֹךְ הַשְּׂכִינָה שְׁמַאִיר בּוֹ, שְׁבִשְׁעָה שְׁנוּלָה, הַתְּמַלֵּא כָּל הַבַּיִת אֹרֹךְ, שְׁכַתוֹב וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וְכַתוּב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹרֶךְ כִּי טוֹב. וְעַל זֶה כְּתוּב כִּי טוֹב הוּא, וְהַפֶּל הִיָּהּ.

וְהַצְּפִנָּהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים. מָה אוֹמְרִים שְׁלֹשָׁה יָרְחִים? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רָמְזוּ הוּא שְׁרָמְזוּ, שְׁלֹשָׁה נִדְעָה מִשֶּׁה בְּזֵהר עֲלִיּוֹן עַד שְׁלֹשָׁה יָרְחִים, שְׁכַתוֹב (שמות ט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁהָרִי אִזְ נִתְּנָה תּוֹרָה עַל יָדוֹ, וְשְׂכִינָה הַתְּגַלְתָּהּ וְשָׂרְתָהּ עֲלָיו לְעֵינַי כָּל־סָם, שְׁכַתוֹב וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה'.

וְרָא יָכֹלָה עוֹד הַצְּפִינּוּ, שְׁעַד אוֹתָהּ שְׁעָה לֹא נִדְעָה דְּבוּרוֹ בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכַתוּב מִשֶּׁה יִדְבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.

וְהִתְקַח לוֹ תְּבַת עֲצֵי גִמָּא, רָמְזוּ עַל הָאֲרוֹן שְׁלוֹחֹת הַבְּרִית נִכְנָסִים לְתוֹכּוֹ. תְּבַת גִּמָּא הִיא אֲרוֹן הַבְּרִית. וְתַחֲמִירָהּ בְּחִמְרָה וּבְזָפֶת, וְשִׂאֲתָהּ תַּבַּח שְׁהוּא שֶׁהָרִי הָאֲרוֹן הִיָּה מִצְפָּה מִבְּפָנָיִם וּמִבְּחוּץ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זוֹהִי הַתּוֹרָה שֶׁהִחְמִירָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה וּבְמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

וְהַשֵּׁם בָּהּ אֶת הַיֵּלֶד, - אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, כִּמּוֹ שְׁנֵאֲמַר (הושע יא) כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֶּהוּ. וְהַשֵּׁם בְּסוּף - שְׁלֹא הָיָה מִצְוֹת הַתּוֹרָה חִמְרָה לְעֲשׂוֹת עַד סוּף, שְׁנִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ לְסוּף אֲרָבָעִים שָׁנָה. עַל שְׁפַת הַיָּאֵר - עַל מֵאֲמַר שֶׁל אוֹתָם שְׁמוּרִים תּוֹרָה וְחֻקָּה לְיִשְׂרָאֵל. (רבי חזקיה אָמַר, כִּי לְמַדְנָהוּ.)

דְּבַר אַחַר וַיִּלָּךְ אִישׁ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוֹב ה' אִישׁ מִלְחָמָה. מִבַּיִת לְוִי - זֶה

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, נִהִירוּ דְשְׂכִינָתָא דְנִהִיר בֵּיהּ חֻמָּתָא, דְּבִשְׁעָתָא דְאִתְּלִיד אֶתְמַלֵּיא כָּל בֵּיתָא נִהוּרָא, דְכַתִּיב וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וְכַתִּיב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹרֶךְ כִּי טוֹב. וְעַל דָּא כִּי טוֹב הוּא כְּתִיב, וְכֹלָא הָהּ.

וְהַצְּפִנָּהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים, שְׁלֹשָׁה יָרְחִים מָאי קָא מֵיירִי. אָמַר ר' יְהוּדָה, רָמְזוּ הוּא דְקָא רָמְזוּ, דְלֹא אֲשַׁתְּמוּדַע מִשֶּׁה בְּזֵהרָא עֲלָאָה, עַד שְׁלֹשָׁה יָרְחִים. דְכַתִּיב, (שמות י"ט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, דִּהָא כְּדִין אִתְּהִיבַת תּוֹרָה עַל יָדוֹי, וְשְׂכִינָתָא אֶתְגַּלְתָּא, וְשָׂרְיָא עֲלוֹי לְעֵינֵיהוֹן דְכֹלָא, דְכַתִּיב, (שמות י"ט) וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יי'.

וְרָא יָכֹלָה עוֹד הַצְּפִינּוּ, (שמות ב') דְעַד הַהוּא שְׁעָתָא, לֹא אֲשַׁתְּמוּדַע מְלוּלִיָּהּ בְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכַתִּיב מִשֶּׁה יִדְבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.

וְהִתְקַח לוֹ תְּבַת גּוּמָא, רָמְזוּ עַל הָאֲרוֹן, דְלִוְחֹת קֵימָא עָאֲלִין בְּגוּיָהּ, תִּיבַת גּוּמָא, אֲרוֹן הַבְּרִית אִיהוּ. וְתַחֲמִירָהּ בְּחִמְרָה וּבְזָפֶת (דְהַחִיָּא תִיבָה דְאִיהוּ) דִּהָא הָאֲרוֹן הָהּ מְחוּפָּה מְלָגוּ וּמְלָבַר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דָּא הִיא אוֹרֵייתָא, דְהַחְמִירָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה וּבְמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

וְהַשֵּׁם בָּהּ אֶת הַיֵּלֶד, אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאָתָּא אָמַר (הושע י"א) כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֶּהוּ. וְהַשֵּׁם בְּסוּף דְלֹא הוּוּ פְקוּדֵי אוֹרֵייתָא חוּמְרָא לְמַעַבְד, עַד סוּף, דְעָאֲלוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרְעָא, לְסוּף אֲרָבָעִין שָׁנִין. עַל שְׁפַת הַיָּאֵר: עַל מִימְרָא דְאִינוּן דְמוּרִים אוֹרֵייתָא וְחֻקָּה לְיִשְׂרָאֵל. (נ"א רבי חזקיה אָמַר חִבִּי אוֹלִיפְנָא)

דְּבַר אַחַר וַיִּלָּךְ אִישׁ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכַתִּיב, (שמות ט"ו) יי' אִישׁ מִלְחָמָה. מִבַּיִת

הקדוש ברוך הוא, המקום
שהחכמה העליונה ואותו נהר
מתחברים כאחד ולא נפרדים
לעולמים. מבית לוי - שהשרה
לויתן (כל שמחה) לשמחה בעולם,
זהו שכתוב (תהלים קד) לויתן זה
יצרף לשחק בו. ויצרף את בת
לוי - זה הקדוש ברוך הוא,
מקום שאור הלבנה מאיר.

וההר האשה ותלד בן. האשה
ודאי, כמו שנאמר לזאת יקרא
אשה. בתחלה בת לוי, וכך זה
ודאי. וכי בת לוי בתחלה
ועכשו אשה? אלא כף זה
בודאי, וכך למדנו, עד שלא
הזדווגה אשה, היא נקראת בת
פלוגי. אחר שהזדווגה, נקראת
אשה. וכאן בת ואשה, דרגה
אחת היא.

והצפניהו שלשה ירחים - אלו
שלשת הירחים שהדין הקשה
שרוי בעולם, ואלו הם: תמוז,
אב וטבת (שבת). מה משמיע?
שעוד שלא ירד משה לעולם,
הוא היה מצוי למעלה, ועל זה
הזדווגה בו שכינה מיום שנולד.
מפאן, אמר רבי שמעון,
שרוחות הצדיקים מצויות הן
למעלה עד שלא יורדות לעולם.
ולא יכלה עוד הצפינו וגו'. מה
זה ותקח לו תבת גמא? שכסתה
אותו בסימניה להיות שמור
מאותם הדגים של הים ששטים
בים הגדול, שכתוב (תהלים קד)
שם רמש ואין מספר. והיא
כסתה אותו להיות שמור מהם
בכסוי (בצד היובל) וטיסת הרובל) וטס
הכברה) נכבד של שני גונים, לבן
ושחור, והניחה את מלשה ביניהם
שיודע עמהם, משום שעתיד
לעלות (בניהם) פעם אחרת לקבל
תורה.

והרד בת פרעה לרחץ על היאר
- זוהי שבאה מצד השמאל של

לוי, דא קדשא בריך הוא, אתר דחכמה
עלאה, וההוא נהר, מתחברן כחדא, ולא
מתפרשין לעלמין. מבית לוי דאשרי לויתן
(נ"א כל סידו) לחידו בעלמא, הדא הוא דכתיב,
(תהלים ק"ד) לויתן זה יצרף לשחק בו. ויצרף את
בת לוי, דא קדשא בריך הוא, אתר דנהירו
דסיהרא נהיר.

וההר האשה ותלד בן. האשה ודאי, כמה
דאת אמר (בראשית ב') לזאת יקרא אשה.
בקדמיתא בת לוי, והכי הוא ודאי, וכי בת לוי
בקדמיתא, (דף ר"ב ע"א) והשתא אשה. אלא הכי
הוא ודאי, והכי אוליפנא, אתתא עד לא
אזדווגת, אתקריאת בת פלוגי, בתר דאזדווגת
אתקריאת אשה. והכא, בת, ואשה, וכלא,
חד דרגא איהו.

והצפניהו שלשה ירחים. (שמות ב') אלין תלת
ירחין, דדינא קשיא שריא בעלמא
ומאי נינהו. תמוז, אב, טבת, (נ"א שקט) מאי
משמע. דעד לא נחת משה לעלמא, שכיח
היה איהו לעילא, ועל דא אזדווגת ביה
שכינתא, מיומא דאתיליד. מפאן אמר רבי
שמעון, רוחיהון דצדיקיא, שכיחין אינון
לעילא, עד לא יחתון לעלמא.

ולא יכלה עוד הצפינו וגו'. (שמות ב') מאי ותקח
לו תבת גומא. דחפת ליה בסימניהא,
למהוי נטיר מאינון נוני ימא, דשאטין בימא
רפא, דכתיב, (תהלים ק"ד) שם רמש ואין מספר.
והיא חפת ליה, למהוי נטיר מנייהו, בחפוי
(בסטרך ריובלא) (נ"א דטיסת ריובלא) (נ"א דטיס ריובלא) יקריא,
דתרין גוונין חוור ואוכם, ואנח ליה למשה
בינייהו, דישתמודע עמהון, בגין דזמין
לסלקא (בינייהו) זמנא אחרא, לקבלא אורייתא.
והרד בת פרעה לרחוץ על היאר. (שמות ב') דא

הדין הקשה, כמו שנאמר (שמות ב) לרחץ על היאר. על היאר דוקא, ולא על הים.

ואם תאמר, והרי כתוב ומטף אשר הפית בו את היאר, ומשה לא הפה אלא על הים, וקראו לו יאר? אלא יאר היה שהפה אהרן על ידי משה, והחשיב אותו הפתוב שהוא עשה זאת.

כמו זה וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאר. ואהרן הפהו. אלא על שבא מצד הקדוש ברוך הוא קראו הפתוב אחרי הכות ה', אחר כף קראו בשם משה. ונערתיה הלכת על יד היאר - אלו שאר המחנות שבאים מהצד הזה.

ותפתח ותראהו את הילד. ותראהו? ! ותרא היה צריך (לכתב) ! מה זה ותראהו? אמר רבי שמעון, אין לך דבר בתורה שאין בו סודות עליונים ונכבדים. אלא כף למדנו, רשם המלך והגבירה נמצא בו, והוא רשם של וא"ו ה"א. ומיד - ותחמל עליו וגו'. עד כאן למעלה. מכאן ולהלאה למטה, חוץ מהכתוב הזה.

ותתצב אחותו מרחק וגו'. ותתצב אחותו, אחותו של מי? אחותו של אותו שקרא לכנסת ישראל אחותי, כמו שנאמר (שיר ה) פתחי לי אחתי רעיתי. מרחק, כמו שנאמר מרחוק ה' נראה לי.

ואידו משמע שאותם צדיקים, עד שלא ירדו לעולם, נודעים הם למעלה אל הכל, וכל שפן משה. ומשמע גם כן שנשמות הצדיקים נמשכות ממקום עליון, כמו שבארנו, וסוד הדבר למדנו, שמשמע שיש לנשמה אב ואם, כמו שיש לגוף אב ואם בארץ, ומשמע שבכל הצדדים, בין

איהי דאתיא מסטרא דשמאלא דדינא קשיא, כמה דאת אמר, לרחוץ על היאור, על היאור דייקא, ולא על הים.

ואי תימא, והא כתיב, (שמות י"ז) ומטף אשר הפית בו את היאור, ומשה לא מחא אלא ימא, וקרייה יאר. אלא יאר הוה דמחא אהרן על ידי דמשה, ושווייה קרא דאיהו עביד.

בְּהַאי גוּוּנָא, (שמות ז) וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור. ואהרן הפהו. אלא על דאתא מסטרא דקודשא בריך הוא, קרייה קרא אחרי הכות ה', לבתר קרייה בשמא דמשה. ונערוותיה הולכות על יד היאור, אלין שאר משריין דאתיין מסטרא דא.

ותפתח ותראהו את הילד. (שמות ב) ותראהו. ותרא מיבעי ליה. מאי ותראהו. אמר רבי שמעון, לית לך מלה באורייתא, דלית בה רזין עלאין ויקריין. אלא הכי אולפנא, רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח ביה, ואיהו רשימא דוא"ו ה"א. ומיד ותחמול עליו וגו'. עד כאן לעילא, מכאן ולהלאה לתתא, בר מהאי קרא.

ותתצב אחותו מרחק וגו'. (שמות ב) ותתצב אחותו, אחותו דמאן. אחותיה, דהווא דקרא לכנסת ישראל אחתי. כמה דאת אמר, (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי. מרחוק: כמה דאת אמר (ירמיה ל"א) מרחוק ה' נראה לי.

(מאי) משמע, דאינון זכאין, עד לא נחתו לעלמא, אשתמודעאן אינון לעילא, לגבי כללא, וכל שפן משה. ומשמע נמי, דנשמתהון דצדיקיא, אתמשכו מאתר עלאה, כמה דאוקימנא. ורזא

למעלה בין למטה, הפל בא מזכר ונקבה ונמצאים. והרי בארו את הסוד, שכתוב תוצא הארץ נפש חיה. הארץ - זו כנסת ישראל. נפש חיה - נפש של אדם הראשון העליון כמו שנתבאר. בא רבי אבא ונשקו. אמר, ודאי יפה אמרת, וכך הוא ודאי אשרי חלקו של משה הנביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם.

דבר אחר ותמצב אחתו - זוהי חכמה, כמו שנאמר (משלי ו) אמר לחכמה אחתי את. אמר רבי יצחק, מעולם לא העברה (התעוררה) מדת הדין מן העולם, שהרי בשעה שהיו ישראל חוטאים, היה הדין מקטרג עמם, ואז ותמצב אחתו מרחק, כמו שנאמר מרחוק ה' נראה לי.

ותרד בת פרעה לרחץ על היאר. בשעה שהיו ישראל פוסקים מן התורה, מיד - ותרד בת פרעה לרחץ על היאר. היתה יורדת מדת הדין לרחץ מדם ישראל על עלבון התורה. ונערתיה הלכת על יד היאר - אלו האמות שהם הולכים ורודפים אחריהם. על יד היאר - על סבת עלבון התורה, ואותם שמורים (שישנים) בה, שרפו ידיהם ממנה.

אמר רבי יהודה, כל דברי העולם תלויים בתשובה ובתפלה שמתפלל אדם לקדוש-ברוך-הוא, וכל שכן מי ששופך דמעות בתפלתו, שאין לה שער שלא נכנסים אותן דמעות. מה פתוב? ותפתח ותראהו את הילד. ותפתח - זו שכנה שעומדת על ישראל כאם

דמלה אוליפנא, דמשמע, דאב ואם אית לנשמתא, כמה דאית אב ואם לגופא בארעא, ומשמע, דבכל סטרין, בין לעילא, בין לתתא, מדכר ונוקבא אתיין כלא ומשתכחי. והא אוקמוה רזא, דכתיב, תוצא הארץ נפש חיה. הארץ: דא כנסת ישראל. נפש חיה: נפשא דאדם קדמאה עלאה, כמה דאתמר. אתא רבי אבא ונשקיה. אמר ודאי שפיר קאמרת, והכי הוא ודאי זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא, על כל שאר נביאי עלמא. (ע"ב)

(סתרי תורה) דבר אחר ותמצב אחותו דא היא חכמה, כמה דאתא אמר, (משלי ו) אמור לחכמה אחתי את. אמר רבי יצחק, מעולם לא אתעדיאת (נ"א אתער) גזרת דינא מעלמא, דהא בכל שעתא דהווי ישראל חטאן, הוה דינא מקטרגא עמהון, וכדין, ותמצב אחותו מרחק. (ר"א מרחוק) כמה דאתא אמר מרחוק ה' נראה לי. (ע"ב)

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור. בשעתא דהווי פסקי ישראל מאורייתא, מיד ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור. הות נחתת מדת הדין, (דף י"ב ע"ב) לאסתחאה מדמא דישראל, על עלבונה דאורייתא. ונערוותיה הולכות על יד היאור, אלין אומיא, דאינון אזלין ורדפין אבתרייהו, על יד היאור, על סבת עלבונה דאורייתא, ואינון דמורים (נ"א דמכין) בה, דרפו ידיהו מינה.

אמר רבי יהודה, כל מלין דעלמא, תליין בתשובה, ובצלותא דצלי בר נש

לקודשא בריה הוא, וכל שכן, מאן דאושיד דמעין בצלותיה, דלית לה תרעא, דלא עאלין אינון דמעין. מה כתיב ותפתח ותראהו את הילד.

על הפנים, והיא תמיד פותחת בזכותם של ישראל.

ביון שפתחה - ותראהו את הילד, ילד שעשועים, שהם ישראל, שמתחטאים לפני מלכם (מאביהם) בכלל, ומיד שמתחננים לפני הקדוש ברוך הוא, חוזרים בתשובה וכוכים לפניו כמו בן שבוכה לפני אביו. מה פתוב? והנה נער בכה. כיון שבכה, העברו (גשתברו) כל הגזרות הרעות של העולם. מה פתוב? ותחמל עליו, התעוררה עליו ברחמים ורחמה עליו.

והאמר מילדי העברים זה, שהם רפי לב, ולא מילדי העכו"ם שהם קשי ערף וקשי לב. מילדי העברים רפי לב מאבות ומאמהות לשוב לפני רבונם. ותקרא את אם הילד, שהיתה בוכה. זהו שפתוב (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו'. הוא בוכה, ואם הילד היא בוכה.

אמר רבי יהודה, לעתיד לבא מה פתוב? בבכי יבאו ובתחנונים וגו'. מהו בבכי יבאו? בזכות בכי של אם הילד, שהיא רחל, יבואו ויתפנסו מהגלות. ואמר רבי יצחק, הגאלה של ישראל לא תלויה אלא רק בבכי, כשישלומו ויכלו בכי הדמעות שבכה עשו לפני אביו, שפתוב (בראשית כו) וישא עשו קלו ויבך. ואמר רבי יוסי, אותו בכי שבכה עשו ואותן דמעות הורידו את ישראל לגלות. כיון שיכלו אותן דמעות בבכיה של ישראל, יצאו מגלותו, זהו שפתוב (ירמיה לא) בבכי יבאו ובתחנונים אובלים.

ויפן כה וכה, ראה באותן

ותפתח, דא שכנתא, דקיימא עלייהו דישראל, פאימא על בנין, והיא פתחה תדיר בזכותיהון דישראל.

ביון שפתחה, ותראהו את הילד, (ירמיה ל"א) ילד שעשועים. דאינון ישראל, דמתחטאן קמי מלכיהון (נ"א מאביהון) בכלא, ומיד דמתחננן קמי קדשא בריהו, הדרי בתשובה, ובכאן קמיה, פברא דבכי קמי אבוי, מה כתיב, והנה נער בוכה. כיון דבכי, אתעדו (ס"א מתתברי) כל גזרין בישין דעלמא, מה כתיב ותחמול עליו, אתער עלוי ברחמים, ומרחם ליה.

והאמר מילדי העברים זה, דאינון רפי לבא, ולא מילדי העבודת פוככים ומזלות, דאינון קשי קדל, וקשי לבא. מילדי העברים רפי לבא מאבהן ומאמהן לאתבא קמי מאריהון. ותקרא את אם הילד. שהיתה בוכה, הדא הוא דכתיב, (ירמיה ל"א) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו', הוא בוכה ואם הילד היא בוכה.

אמר רבי יהודה, לזמנא דאתי מה כתיב, (ירמיה ל"א) בבכי יבואו ובתחנונים וגו'. מהו בבכי יבואו. בזכות בכי דאם הילד, שהיא רחל, יבואו ויתפנשו מן גלותא. ואמר רבי יצחק, פורקנא דישראל לא תליא אלא בבכי, פד ישתלמון ויכלון, בכי דמעות דבכה עשו קמי אביו, דכתיב, (בראשית כ"ז) וישא עשו קולו ויבך. (אמר רבי יוסי אותו בכי דבכה עשו) ואינון דמעין, אחיתו לישראל בגלותיה. כיון דיכלון אינון דמעין בבכיה דישראל, יפקון מגלותיה, הדא הוא (ירמיה ל"א) דכתיב בבכי יבואו ובתחנונים אובלים.

ויפן כה וכה. (שמות ב') חמא באלין נ' אתוון, דמיחדין ליה ישראל בכל יומא, שמע

חֲמִשִּׁים אוֹתִיּוֹת שְׁמִיחִים אוֹתוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם שָׁמַע יִשְׂרָאֵל
פְּעָמִים, שִׁישׁ בָּהֶם כ"ה כ"ה
פְּעָמִים, וְלֹא רָאָה אוֹתָם בּוֹ.
וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וְגו'. כֹּה וְכֹה, אָמַר
רַבִּי אַבָּא, כֹּה - רָאָה אִם הָיוּ בּוֹ
מַעֲשִׂים כְּשָׂרִים. וְכֹה - אִם עָתִיד
לְצֵאת מִמֶּנּוּ בֶן מַעֲלָה. מִיָּד -
וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. רָאָה בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ שְׁלֹא עָתִיד לְצֵאת מִמֶּנּוּ
בֶן מַעֲלָה.

שָׁאֵמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה רְשָׁעִים
הֵם בְּעוֹלָם שְׁמוּצִיאִים בְּנִים
מַעֲלִים יוֹתֵר מְאוּתָם צְדִיקִים,
וְאוֹתוֹ בֶּן מַעֲלָה שִׁיּוּצָא מִן
הַרְשָׁע הוּא מַעֲלָה יוֹתֵר, לְהִיּוֹת
טְהוֹר מִטְמֵא, אֹר מִתּוֹךְ חֲשֻׁכָה,
חֲכָמָה מִתּוֹךְ טְפֹשׁוֹת, וְזֶהוּ
הַמַּעֲלָה מֵהַכֹּל.

וַיֵּרָא וַיֵּרָא שֶׁל כָּאן, הַכֹּל בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ הַסֹּתְפֵל וְרָאָה, וּמִשׁוּם כִּף
הַסֹּתְפֵל וְהִרְגֵּ אֹתוֹ, וְהַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא סָבַב הַכֹּל לְלַכֵּת
לְאוֹתָהּ בָּאֵר, כְּמוֹ שֶׁהֲלֹךְ יַעֲקֹב
לְאוֹתָהּ בָּאֵר, שְׂכֵתוֹב וַיֵּשֶׁב עַל
הַבָּאֵר. בַּיַּעֲקֹב כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כט)
וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאֵר. בְּמִשְׁה פְּתוּב
וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל
הַבָּאֵר. מִשׁוּם שְׁמִשָּׁה וַיַּעֲקֹב,
אֶף עַל גַּב שְׂבָדְרָגָה אַחַת הָיָה,
הַתַּעֲלָה מִשָּׁה בְּנָה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יַצְחָק הָיוּ
הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
אוֹתָהּ בָּאֵר שְׂרָאָה יַעֲקֹב וְרָאָה
מִשָּׁה, הֲאִם זֶה הִיְתָה אוֹתָהּ בָּאֵר
שֶׁחֲפְרוּ אַבְרָהָם וַיַּצְחָק? אָמַר
לוֹ, לֹא. אֲלֹא בְּשַׁעַה שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם, נִבְרָאָה הַבָּאֵר הַזֹּאת,
וּבְעֶרֶב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמִשׁוֹת
נִבְרָא הַפֶּה שְׁלֵה, וְזֶהוּ הַבָּאֵר
שְׂרָאוּ יַעֲקֹב וּמִשָּׁה.

מִשְׁנָה. אוֹתָם רוֹדְפֵי אֲמַת,
אוֹתָם הַמְּבַקְשִׁים סוּד הָאֲמוּנָה,
אוֹתָם שְׂדִבְקִים בְּקֶשֶׁר נֶאֱמַן, אוֹתָם שִׁיּוּדְעִים דְּרַכֵּי הַמְּלַךְ הָעֲלִיּוֹן, קָרְבוּ וְשָׁמְעוּ.

יִשְׂרָאֵל פְּעָמִים, דְּאִית בְּהוֹן כ"ה כ"ה תְּרֵי זְמַנֵּי,
וְלֹא חָמָא בֵּיהּ. וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וְגו'. כֹּה וְכֹה,
אָמַר רַבִּי אַבָּא, כֹּה חָמָא, אִי הוּוּ בֵּיה עוֹבְדִין
דְּכַשְׁרָן. וְכֹה אִי זְמִין לְנַפְקָא מִנֵּיה בְּרָא מַעֲלִיא,
מִיָּד וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. חָמָא בְּרוּחַ קְדֻשָּׁא, דְּלֹא
זְמִין לְנַפְקָא מִנֵּיה בְּרָא מַעֲלִיא.

דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה חֲיִיבִין אֵינּוֹן בְּעֵלְמָא,
דְּמַפְקֵי בְּנֵי מַעֲלִיא, יְתִיר מְאִינּוֹן זְפֵאִין.
וְהָהוּא בְּרָא מַעֲלִיא דְּנַפְקָא מִן חֲיִיבָא, אִיהוּ
מַעֲלִיא יְתִיר, לְמַהוּי טְהוֹר מִטְמֵא. נְהוֹרָא מְגוּ
חֲשׂוּכָא. חֲכָמָתָא מְגוּ טְפֹשׁוֹתָא. וְדָא אִיהוּ
מַעֲלִיא מַפְלָא.

וַיֵּרָא. וַיֵּרָא דְּהָכָא, כֹּלָא בְּרוּחַ קְדֻשָּׁא אֶסְתְּכַל
וְחָמָא, וּבְגִין כִּף אֶסְתְּכַל בֵּיה וְקַטְל לֵיה,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָבַב כֹּלָא, לְמַהוּךְ לְהָהוּא
בִּירָא, כַּמָּה דְּאֶזֶל יַעֲקֹב לְגַבֵּי הָהוּא בִּירָא,
דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ב') וַיֵּשֶׁב עַל הַבָּאֵר. בַּיַּעֲקֹב פְּתִיב,
(בְּרֵאשִׁית כ"ט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאֵר. בְּמִשְׁה כְּתִיב, וַיֵּשֶׁב
בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבָּאֵר. בְּגִין דְּמִשָּׁה
וַיַּעֲקֹב, אֶף עַל גַּב דְּבִדְרָגָא חָדָא הוּוּ, אֶסְתְּלַק
מִשָּׁה בְּהָאֵי יְתִיר מִנֵּיהּ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יַצְחָק הָיוּ אֶזְלֵי בְּאוֹרְחָא. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, הָהוּא בָּאֵר דְּחָמָא יַעֲקֹב, וְחָמָא
מִשָּׁה, אִי דָא הָוָה הָהוּא בִּירָא, דְּחָפַר אַבְרָהָם
וַיַּצְחָק. אָמַר לֵיה לְאוֹ. אֲלֹא, בְּשַׁעַתָּא דְּאֶתְבְּרִי
עֲלִמָא, אֶתְבְּרִי הָאֵי בִּירָא. וּבְעֶרֶב שַׁבַּת בֵּין
הַשְּׁמִשׁוֹת, אֶתְבְּרִי פּוּמָא דִּילֵיהּ, וְהָאֵי אִיהוּ
בָּאֵר דְּחָמוּ יַעֲקֹב וּמִשָּׁה.

מִתְנִיתִין. אֵינּוֹן דְּרֹדְפֵי קְשׁוּט, אֵינּוֹן דְּתַבְעֵי
רְזָא דְּמַהִימְנוּתָא. אֵינּוֹן דְּאֶתְדַבְּקוּ
בְּקְשׁוּרָא מְהִימְנָא. אֵינּוֹן דְּיַדְעִין אוֹרְחוּי
דְּמַלְכָא עֲלָאָה. קָרְיָבוּ שְׁמַעוּ.

אוֹתָם שְׂדִבְקִים בְּקֶשֶׁר נֶאֱמַן, אוֹתָם שִׁיּוּדְעִים דְּרַכֵּי הַמְּלַךְ הָעֲלִיּוֹן, קָרְבוּ וְשָׁמְעוּ.

בְּשַׁעֲרֵי שְׁנַיִם וַיֵּצְאוּ לְמוֹל אֶחָד, מְקַבְּלִים אוֹתוֹ בֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת. שְׁנַיִם יוֹרְדִים לְשַׁלְשָׁה (למטה) הֵם שְׁנַיִם, אֶחָד מֵהֶם הוּא שְׂדֵה תַפּוּחִים קְדוֹשִׁים, מֵהַבָּאֵר הַזֹּאת יוֹשְׁבִים וְשְׁנַיִם יוֹשְׁבִים הַמּוֹשֵׁב שְׁהַנְּבִיאִים (בְּנִיז) יוֹנְקִים מֵהֶם. אֶחָד בְּיַנְיָהֶם הוּא חֲבוּר שֶׁל הַכֹּל, וְהוּא נוֹטֵל מֵהַכֹּל. אוֹתָהּ בָּאֵר קְדוּשָׁה עוֹמְדָת תַּחְתִּיתָהּ, שְׂדֵה תַפּוּחִים וְהַקְדוּשִׁים הֵיא. מֵהַבָּאֵר הַהִיא נִשְׁקִים הַעֲדָרִים שְׂרָעָה מִשָּׁה בַמְדָבָר, מֵהַבָּאֵר הַזֹּאת נִשְׁקוּ הַעֲדָרִים שְׁבָרָה יַעֲקֹב כִּאֲשֶׁר בָּרַר אוֹתָם לְתוֹף חִלְקוֹ כֹּל אוֹתָן מְרַפְּבוֹת וְכֹל אוֹתָם בְּעַלֵּי הַכְּנָפִים.

שְׂרָעָה עוֹמְדִים רוֹבְצִים עַל הַבָּאֵר הַזֹּאת. בָּאֵר זֶה מִתְמַלֵּאת מֵהֶם, וְנִקְרָאת אֲדֹנָי, עַל זֶה כְּתוּב (דְּבָרִים א) אֲדֹנָי אֱלֹהִים אֶתָּה הַחֲלוֹת וְגו'. וְכְתוּב (דְּבָרִים ט) וְהָאֵר פְּנִיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדֹנָי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, זֶהוּ שְׁכֵנִי (יְהוֹשֻׁעַ א) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בְּהַ גְּנוּז מְקוֹר קְדוֹשׁ שְׁנוּבֵעַ בְּהַ תְּמִיד, וּמְמַלֵּא אוֹתָהּ, שְׁנִקְרָא ה' צְבָאוֹת. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

וְיִכְבְּהוּן מִדִּין שְׁבַע בְּנוֹת וּתְבַאֲנָה וּתְדַלְנָה וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הוּא בִּירָא דָּא, אִי הוּא בִּירָא דִּיעֲקֹב, הָא כְּתִיב בִּיהַ, (בְּרַאשִׁית כ"ט) וְנִאֲסַפּוּ שְׁמָה כָּל הַעֲדָרִים וְגָלְלוּ וְגו'. וְהִכָּא בְּנוֹת יִתְרוֹ לֹא אֲצַטְרִיכוּ לְהָאִי. אֵלָּא וּתְבַאֲנָה וּתְדַלְנָה בְּלֹא טוֹרַח אַחְרָא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, יַעֲקֹב הִזִּיז אוֹתָהּ מִן הַבָּאֵר, שְׁהָרִי כְּתוּב, כְּשֶׁמִּתְכַּנְּסִים שָׁם כָּל הַעֲדָרִים, וְהַשִּׁיבוּ אֶת הָאֲבָן. וְכִיֵּעֲקֹב לֹא כְּתוּב וְיָשָׁב אֶת הָאֲבָן, שְׁהָרִי לֹא שָׁבָא יַעֲקֹב, עָלוּ הַמַּיִם אֵלָיו, וּמִשָּׁה

בְּרַסְלִיקוֹ תִּרְיָן, וְנִפְקוּ לְקַדְמוֹת חַד, מְקַבְּלִין לִיהַ בֵּין תִּרְיָן דְּרוּעִין. תִּרְיָן נַחְתִּי לְתַלְתָּא (ג"א לתמא) תִּרְיָן אֵינוֹן, חַד מִיַּנְיָהוּ חִקְלָא דְּתַפּוּחִין קְדִישִׁין אִיהוּ מֵהָאִי בִּירָא יִתְבִּי (תִּרְיָן יִתְבִּי) מוֹתְבָא דְּנְבִיאִי (ס"א בְּנִיז) יִנְקִין בְּהוּ. חַד בְּיַנְיָהוּ, הַבּוּרָא אִיהוּ דְּכָלָא, אִיהוּ נְטִיל מִכְּלָא (דְּרִי"ג ע"א) הַהוּא בִּירָא קְדִישָׁא, קָאִים תַּחוֹתֵיהוּ, חִקְלָא דְּתַפּוּחִין (בְּרִישִׁין) אִיהוּ מֵהָאִי בִּירָא אֶתְשַׁקְּיָן עֲדָרִיא, דְּרַעֲי מִשָּׁה בְּמִדְבָּרָא, מֵהָאִי בִּירָא אֶתְשַׁקְּיָן עֲדָרִיא דְּבָרִיר יַעֲקֹב כַּד בְּרִיר לֹון לְגוֹ חוֹלְקִיהַ כָּל אֵינוֹן רְתִיכִין, כָּל אֵינוֹן מְאִרִי דְּגִדְפִין.

תִּלְתָּ קִיָּמִין רְבִיעִין עַל הָאִי בִּירָא. הָאִי בִּירָא מִיַּנְיָהוּ אֶתְמַלֵּי. אֲדֹנָי אֶתְקָרִי, עַל דָּא כְּתִיב, (דְּבָרִים ג) אֲדֹנָי יְהוִה אֶתָּה הַחֲלוֹת וְגו'. וְכְתִיב (דְּבָרִים ט) וְהָאֵר פְּנִיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדֹנָי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ א) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בִּיהַ גְּנִיז חַד מְקוּרָא קְדִישָׁא, דְּנְבִיעַ בִּיהַ תְּדִיר, וְאֶמְלִי לִיהַ, יְיִ צְבָאוֹת אֶקְרִי. בְּרִיךְ הוּא לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִין. (ע"ב)

וְיִכְבְּהוּן מִדִּין שְׁבַע בְּנוֹת וּתְבַאֲנָה וּתְדַלְנָה וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי בִּירָא דָּא, אִי הוּא בִּירָא דִּיעֲקֹב, הָא כְּתִיב בִּיהַ, (בְּרַאשִׁית כ"ט) וְנִאֲסַפּוּ שְׁמָה כָּל הַעֲדָרִים וְגָלְלוּ וְגו'. וְהִכָּא בְּנוֹת יִתְרוֹ לֹא אֲצַטְרִיכוּ לְהָאִי. אֵלָּא וּתְבַאֲנָה וּתְדַלְנָה בְּלֹא טוֹרַח אַחְרָא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, יַעֲקֹב אֲעֲדִי לָהּ מִן בִּירָא, דְּהָא כְּתִיב, כַּד מִתְכַּנְּסִי תַמָּן כָּל עֲדָרִיא, וְהַשִּׁיבוּ אֶת הָאֲבָן. וְכִיֵּעֲקֹב, לֹא כְּתִיב וְיָשָׁב אֶת הָאֲבָן, דְּהָא לֹא אֲצַטְרִיךְ לְבָתֵּר בֵּין, דְּהָא הַצְּטָרֵךְ אַחַר כָּן, שְׁהָרִי בַתְּחִלָּה הַמַּיִם לֹא הָיוּ עוֹלִים. בֵּינָן

בְּקִדְמִיתָא מִיָּא לָא הוּוּ סְלִיקִין, פִּינּוּן דְּאֵתָא
יַעֲקֹב, סְלִיקוּ מִיָּא לְגַבְיָהּ, (וּמִשָּׁה אוּף הָכִי סְלִיקוּ מִיָּא
לְגַבְיָהּ) וְהָהוּא אַבְנָא, לָא הָוָה עַל פּוּם בִּירָא,
וּבְגִין כּוּן וּתְבַאנָה וּתְדַלְנָה.

רְבִי אֶלְעָזָר וְר' אַבָּא הוּוּ אֲזִלִּי מִטְּבֵרְיָא לְצַפְרִי.
עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, פִּגְעַע בְּהוּ חַד יוּדָאִי,
אֶתְחַבֵּר בְּהַדְיִיהוּ, אָמַר רְבִי אֶלְעָזָר, כֹּל חַד
לִימָא מְלָה דְּאוּרִייתָא.

פְּתַח אִיהוּ וְאָמַר, (יחזקאל ל"ז) וַיֹּאמֶר אֵלִי הִנֵּבֵא
אֶל הָרוּחַ הִנֵּבֵא בֶן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ
וְגו'. מֵהָאִי קָרָא יְדַעְנָא, אֶתֶר דְּהָרוּחַ נִפְקָא
מִגְּבִיָּהּ, וְכִי יִכִּיל הָוָה יַחְזַקְאֵל לְנִבְאָה עַל הָרוּחַ,
וְהָא כְּתִיב (קהלת ח') אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ לְכֹלֹא
אֶת הָרוּחַ. אֶלָּא, בַּר נֶשׁ לָא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה
בְּרוּחַ, אֲבָל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ שְׁלִיט
בְּכֹלָא, וְעַל מִימְרֵיהּ הָוָה מִתְנַבֵּי יַחְזַקְאֵל. וְתוּ
דְּהָא רוּחַ הָוָה בְּגוּפָא בְּהָאִי עֲלָמָא, וּבְגִין כּוּן
אֶתְנַבֵּי עָלֵיהּ, מְאַרְבַּע רוּחוֹת בּוֹאֵי הָרוּחַ,
מֵהָהוּא אֶתֶר דְּאֶתְחַם בְּסַמְכוּי בְּאַרְבַּע סְטֵרִין
דְּעֲלָמָא.

דְּלִיג הָהוּא יוּדָאִי קָמִיָּה, אָמַר לִיָּה רְבִי אֶלְעָזָר,
מָאִי חֲמִית. אָמַר מְלָה חֲמִינָא. אָמַר לִיָּה
מָאִי הִיא. אָמַר לִיָּה רוּחַ בְּנֵי אָדָם, אִי אֶתְלַבֵּשׁ
בְּגִין עֲדָן בְּלָבוּשָׁא דְּדִיוֹקְנָא בְּגוּפָא דְּהָאִי
עֲלָמָא, הָוָה לִיָּה לְמַכְתָּב, כֹּה אָמַר ה' מִגֵּן עֲדָן
בּוֹאֵי הָרוּחַ, מֵהוּ מְאַרְבַּע רוּחוֹת.

אָמַר לִיָּה, רוּחָא לָא נַחְתָּא לְהָאִי עֲלָמָא, עַד
דְּסִלְקָא מְגַנְתָּא דְּאַרְעָא, לָגוּ כּוּרְסִיָּא,
דְּקִיָּמָא עַל אַרְבַּע סַמְכִין. פִּינּוּן דְּסִלְקָא תַּמָּן,
אֶסְתְּאַבָּא מִגּוּ הָהוּא כּוּרְסִיָּא דְּמִלְפָּא, וְנַחְתָּא
לְהָאִי עֲלָמָא, גּוּפָא אֶתְנַטִּיל מְאַרְבַּע סְטֵרִי
עֲלָמָא, רוּחַ אוּף הָכִי אֶתְנַטִּיל מְאַרְבַּע סְטֵרִי
דְּכוּרְסִיָּא, דְּמִתְתַּקְנָא עָלֵיהּ.

אָף כִּרְ עַלּוּ הַמַּיִם אֲלֵיהּ וְאוֹתָהּ הָאָבִין
לָא הִתְנָה עַל פִּי הַבָּאָר, וּמִשּׁוּם
כִּרְ וּתְבַאנָה וּתְדַלְנָה.

רְבִי אֶלְעָזָר וְרְבִי אַבָּא הִיוּ
הוֹלְכִים מִטְּבֵרְיָה לְצַפּוּרִי. עַד
שְׁהִיוּ הוֹלְכִים, פִּגְעַע בְּהֵם יְהוּדִי
אֶחָד. הִתְחַבֵּר עִמָּם. אָמַר רְבִי
אֶלְעָזָר, כֹּל אֶחָד יֹאמַר דְּבַר
תּוֹרָה.

פְּתַח הוּא וְאָמַר, (יחזקאל לו') וַיֹּאמֶר
אֵלִי הִנֵּבֵא אֶל הָרוּחַ הִנֵּבֵא בֶן
אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ וְגו'.
מִפְּסוּק זֶה יְדַעְתִּי מְקוּם שְׁהָרוּחַ
יּוֹצֵאת מִמֶּנּוּ, וְכִי יִכֹּל הִיָּה
יַחְזַקְאֵל לְנִבְאָה עַל הָרוּחַ, וְהָרִי
כְּתוּב, אֵין אָדָם שׁוֹלֵט בְּרוּחַ
לְכֹלָא אֶת הָרוּחַ. אֶלָּא, בֶּן אָדָם
לָא יִכֹּל לְשַׁלֵּט בְּרוּחַ, אֲבָל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא שׁוֹלֵט
בְּכֹל, וְעַל מְאָמְרוּ הִיָּה מִתְנַבֵּא
הַנְּבִיא יַחְזַקְאֵל. וְעוֹד, שְׁהָרִי רוּחַ
הִתְנָה בְּגוּף בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלִכְּן
הִתְנַבֵּא עָלֵיהּ מְאַרְבַּע רוּחוֹת
בְּאֵי הָרוּחַ, מְאוֹתוֹ מְקוּם
שְׁנַתְחַם בְּעַמּוּדָיו בְּאַרְבַּעַת
הַעֲדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם.

קָפִין אוֹתוֹ יְהוּדִי לְפָנָיו, אָמַר לוֹ,
רְבִי אֶלְעָזָר, מָה רְאִיתָ? אָמַר,
דְּבַר רְאִיתִי. אָמַר לוֹ, מָה? אָמַר
לוֹ, רוּחַ בְּנֵי אָדָם אִם מִתְלַבֵּשׁ
בְּגִין עֲדָן בְּלָבוּשׁ שֶׁל דִּיוֹקְנָן בְּגוּף
שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב:
כֹּה אָמַר ה' מִגֵּן עֲדָן בְּאֵי הָרוּחַ.
מֵהוּ מְאַרְבַּע רוּחוֹת?

אָמַר לוֹ, רוּחַ לָא יוֹרְדַת לְעוֹלָם
הַזֶּה עַד שְׁעוֹלָה מִהֵגֵן שְׁבָאָרְץ
לְתוֹף הַכִּסֵּא שְׁעוּמַד עַל אַרְבַּעַת
עַמּוּדִים. פִּינּוּן שְׁעוֹלָה שָׁם,
נִשְׁאַבְתָּ מִתּוֹף אוֹתוֹ הַכִּסֵּא שֶׁל
הַמֶּלֶךְ, וַיּוֹרְדַת לְעוֹלָם הַזֶּה,
הַגּוּף נִטַּל מְאַרְבַּעַת צַדִּי
הָעוֹלָם. אָף הָרוּחַ כִּרְ נִטַּלְתָּ
מְאַרְבַּעַת צַדִּי הַכִּסֵּא שְׁמִתְקַן
עָלֵיהֶם.

אמר לו אותו האיש, הקפיצה שקפצתי לפניכם, דבר ראיתי מצד זה. משום שיום אחד הייתי הולך במדבר, וראיתי עץ אחד נחמד למראה ומערה אחת תחתיו. קרבתי אליו, וראיתי אותה מערה שמעלה ריחות מכל מיני ריחות של העולם. התחזקתי בעצמי ונכנסתי לאותה מערה, וירדתי במדרגות ידועות לתוך מקום אחד שהיו בו עצים גדולים וריחות ובשמים שלא יכלתי לסבל.

ושם ראיתי איש אחד, ושרביט אחד בידו, והיה עומד בפתח אחד. פיון שראה אותי, תמה ועמד אלי. אמר לי, מה אתה עושה כאן ומאיפה אתה, אני פחדתי הרבה. אמרתי לו, מורי, אני מן החברים, וכך וכך ראיתי במדבר, ונכנסתי למערה הזו, וירדתי לכאן.

אמר לי, הואיל ואתה מן החברים, קח את הפתכים הקשורים הללו ומן אותם לחברים, אותם שיודעים הסודות של רוחות הצדיקים. הפה בי באותו שרביט, ונרדמתי. בין כך ראיתי כמה חילות ומחנות בתוך השנה שהיו באים בדרך לאותו מקום, ואותו איש הפה באותו שרביט ואמר, לכו בדרך של האילנות. בין כך שהיו הולכים, פרחו באויר ועלו, ולא ידעתי לאיפה. ושמעתי קולות של מחנות גדולים, ולא ידעתי מהיכן (לאיזה מקום) הוא. התעוררתי ולא ראיתי דבר, ופחדתי באותו מקום.

בין כך ראיתי אותו איש. אמר לי, ראית דבר? אמרתי לו, ראיתי בתוך שנתי כך וכך. אמר, באותה דרך הולכות רוחות הצדיקים לתוך הגן עדן

אמר ליה ההוא בר נש, דליגא דקא דליגנא קמייכו, מלה חמינא מהאי סטרא. בגין דיומא חד הוינא אזיל במדברא, וחמינא אילנא חד דמרגג למחזי, וחד מערתא תחותיה, קריבנא גביה וחמינא ההיא מערתא, דסלקא ריחין מפל זיני ריחין דעלמא. אתתקפנא בגרמאי ואעילנא בההיא מערתא, ונחיתנא בדרגין ידיען בגו דוכתא חדא, דהו ביה אלנין סגיאין וריחין ובוסמין, דלא יכילנא למסבל.

ותמן חמינא חד בר נש, ושרביטא חד בידיה. והוה קאים בחד פתחא, פיון דחמא לי, תוה וקם לגבאי. אמר לי, מה אתה הכא, ומאן אתה, אנא דחילנא סגיא, אמיןא ליה, מארי, מן חברייא אנא, כך וכך חמינא במדברא, ועאלנא בהאי מערתא, ונחיתנא הכא.

אמר לי, הואיל ומן חברייא אנת, טול האי קיטרא דכתבא, והב ליה לחברייא,

אינון דינדעין רזין דרוחיהון דצדיקנא (דפ"ג ע"ב) בטש בי בההוא שרביטא, ודמיכנא. אדהכי, חמינא כמה חילין ומשיריין גו שינתא, דהו אתיין באורחא, לההוא דוכתא. וההוא גברא בטש בההוא שרביטא, ואמר באורחא דאילני זילו. אדהכי דהו אזלי, פרחי באוירא וסלקי, ולא ידענא לאן אתר. ושמענא קלין דמשיריין סגיאין, ולא ידענא מאן (ס"א לאן אתר) איהו. אתערנא, ולא חמינא מידי, ודחילנא בההוא אתר.

אדהכי, חמינא לההוא בר נש, אמר לי, חמית מידי, אמיןא ליה, חמינא גו שינתא כך וכך. אמר, בההוא ארחא אזלי רוחיהון דצדיקנא, גו גנתא דעדן לאעלא תמן. ומה דשמעת מפייהו, הוא, דקיימי בגנתא בדיוקנא

להכנס לשם, ומה ששמעת מהם, הוא שעומדים בגן בדיוקן של העולם הזה, ושמים ברוחות הצדיקים שנכנסים לשם.

וכמו שגוף נבנה בעולם הזה מקשר של ארבעה יסודות ומצטטר בעולם הזה, אף כף הרוח מצטטרת בגן מקשר של ארבע רוחות שעומדות בגן. ואותה רוח מתלבשת שם ומצטטרת מהם בציוור של דמות הגוף שהצטטר בעולם הזה. ואלמלא אותן ארבע רוחות שהן אורים של הגן, הרוח לא מצטטרת בציוור כלל, ולא מתלבשת בהם.

אותן ארבע רוחות קשורות אלה באלה כאחד, ואותה רוח מצטטרת ומתלבשת בהן, כמו שהגוף מצטטר בקשרים של ארבעה יסודות העולם. ולכן מארבע רוחות באי הרוח, מאותן ארבע רוחות של גן עדן שהתלבשה והצטטרה בהן. ועכשו קח קשר זה של כתבים ולך לדרךך, ותן אותם לחברים.

בא רבי אלעזר ואותם החברים ונשקוהו בראשו. אמר רבי אלעזר, ברוך הרחמן ששלחך לכאן, שודאי זהו ברור הדבר, והקדוש ברוך הוא הזמין לפי פסוק זה. נתן להם אותו צרור כתבים. פיון שנטל אותו רבי אלעזר ופתח אותו, יצא חדר אש והקיפו. ראה בו מה שראה, ופרח מידיו.

בכה רבי אלעזר ואמר, מי יכול לעמד בגנזיית המלך, (תהלים טו) ה' מי יגור באהלך מי ישכון ביהר קדשך. אשרי דרך זו ואותה שעה שפגשתי אותך. ומאותו יום היה שמח רבי אלעזר, ולא אמר פלום לחברים. עד שהיו הולכים, פגשו באר מים אחת. עמדו עליה ושתו מן המים.

דהאי עלמא וחדאן ברוחיהון דצדיקא דעאלין תמן.

ובמה דגופא אתבני בהאי עלמא, מקטורא דארבע יסודי, ואתצטיר בהאי עלמא. אוף הכי רוחא, אתצטיר בגינתא, מקטורא דארבע רוחין דקיימא בגנתא, וההוא רוחא, אתלבשא תמן, ומתצטרת מנייהו, בצטורא דדיוקנא דגופא, דאתצטיר בהאי עלמא. ואלמלא אינון ארבע רוחין, דאינון אורין דגנתא, רוחא לא מתצטירא בצטורא כלל, ולא אתלבשא בהו.

אינון ארבע רוחין, קטירין אלין באלין פחדא, וההוא רוח אתצטיר ואתלבש בהו, כגוונא דגופא אתצטיר בקטורי, דארבע יסודי עלמא. ובגין כף, מארבע רוחות בואי הרוח, מאינון ארבע רוחין דגן עדן, דאתלבשא ואתצטירת בהו, והשתא טול האי קיטרא דכתבא וזיל לארחה, והב ליה לחברייא.

אתא רבי אלעזר, ואינון חברייא, ונשקוהו ברישיה, אמר רבי אלעזר, בריך רחמנא, דשרדך הכא, דודאי דא הוא ברירא דמלה, וקודשא בריך הוא אומין לפומי האי קרא. יתב לון ההוא קיטרא דכתבא, פיון דנטל ליה רבי אלעזר, ופתח ליה, נפק אפוטא דאשא, ואסחר ליה, חמא ביה מה דחמא, ופרח מן ידוי.

בכה ר' אלעזר, ואמר מאן יכול לקיימא בגנזיית המלךא, (תהלים ט"ו) ה' מי יגור באהלך מי ישכון ביהר קדשך. זכאה האי אורחא, וההיא שעתא דאערענא כף. ומההוא יומא הוה חדי רבי אלעזר, ולא אמר פלום לחברייא, עד דהוו אזלי, פגעו בחד בירא דמיא, קיימו עליה, ושתו מן מיא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זַפָּאָה חוֹלְקִיהוּן דְּצַדִּיקָא,
יַעֲקֹב עָרַק מִקְמֵי אַחוּי, וְאַזְדַּמֵּן לִיה
בִּירָא, פִּינֵן דְּבִירָא חָמָא לִיה, מִיָּא אֲשַׁתְּמוּדְעוּ
לְמֵאֲרִיהוּן, וְסִלְקִין לְגַבִּיָּה, וְיַחְדוּ בְּהַדִּיָּה, וְתַמָּן
אַזְדַּוּוּגַת לִיה בֵּת זוּגִיָּה. מִשָּׁה עָרַק מִקְמֵי
פְרַעָה, וְאַזְדַּמֵּן לִיה הֵהוּא בִּירָא, וּמִיִּין חָמוּ
לִיה, וְאַשְׁתְּמוּדְעוּ לְמֵאֲרִיהוּן, וְסִלְקוּ לְגַבִּיָּה,
וְתַמָּן אַזְדַּוּוּגַת לִיה בֵּת זוּגִיָּה.

מה בין משה ליעקב, יעקב כתיב ביה, (בראשית
כ"ט) ויהי פאשר ראה יעקב את רחל וגו'.
ויגש יעקב ויגל את האבן וגו'. משה כתיב
ביה, ויבואו הרועים ויגרשום ויקם משה
וישיען וגו'. בודאי ידע הוה משה, פיון
דחמא מיא דסלקין לגביה, דתמן תזדמן ליה
בת זוגיה. ותו, דהא רוח קדשא, לא אתעדדי
מניה לעלמין וביה הוה ידע, דצפורה תהוי
בת זוגיה. אמר משה, ודאי יעקב אתא להכא,
ומיא סליקו לגביה, אזדמן ליה בר נש דאכניש
ליה לביתיה, ויהב ליה כל מה דאצטרין. אנא
אוף הכי.

אָמַר הֵהוּא בַר נָשׁ, הָכִי אֹוּלִיפְנָא, דִּיתְרוּ פּוֹמֶר
לְפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת הָוָה. פִּינֵן דְּחָמָא
דְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת לִית בְּהַ מִמָּשׁוּ. אֲתַפְרָשׁ
מִפּוֹלְחָנָא דִּילָהּ. קָמוּ עַמָּא וְנִדְוּהוּ. פִּינֵן דְּחָמוּ
בְּנַתְיָה, הוּוּ מְתַרְכֵּן לוּן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִינוּן
הוּוּ רַעָאן עָאנִיָּה. פִּינֵן דְּחָמָא מִשָּׁה בְרוּחַ
קְדָשָׁא, דְּעַל מְלָה דְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת הוּוּ עַבְדִּי,
מִיד וַיִּקָּם מִשָּׁה וַיּוֹשִׁיעֵן וַיִּשְׁק אֶת צֶאֱנָם.
וְאַתְעַבִּיד קִנְאָה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכֻלָּא.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַנְתָּ לְגַבְנָן, וְלֹא יַדְעֵנָא
(ד' ט"ו ע"א) שְׁמַךְ. אָמַר, אַנְא יוֹעֵזֶר בֶּן
אֶמֶר, אֲנִי יוֹעֵזֶר בֶּן יַעֲקֹב. בָּאוּ הַחֲבֵרִים וַנִּשְׁקוּהוּ. אָמַרְוּ, וּמָה

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זַפָּאָה חוֹלְקִיהוּן דְּצַדִּיקָא,
יַעֲקֹב עָרַק מִקְמֵי אַחוּי, וְאַזְדַּמֵּן לִיה
בִּירָא, פִּינֵן דְּבִירָא חָמָא לִיה, מִיָּא אֲשַׁתְּמוּדְעוּ
לְמֵאֲרִיהוּן, וְסִלְקִין לְגַבִּיָּה, וְיַחְדוּ בְּהַדִּיָּה, וְתַמָּן
אַזְדַּוּוּגַת לִיה בֵּת זוּגִיָּה. מִשָּׁה עָרַק מִקְמֵי
פְרַעָה, וְאַזְדַּמֵּן לִיה הֵהוּא בִּירָא, וּמִיִּין חָמוּ
לִיה, וְאַשְׁתְּמוּדְעוּ לְמֵאֲרִיהוּן, וְסִלְקוּ לְגַבִּיָּה,
וְתַמָּן אַזְדַּוּוּגַת לִיה בֵּת זוּגִיָּה.

מה בין משה ליעקב, יעקב כתיב ביה, (בראשית
כ"ט) ויהי פאשר ראה יעקב את רחל וגו'.
ויגש יעקב ויגל את האבן וגו'. משה כתיב
ביה, ויבואו הרועים ויגרשום ויקם משה
וישיען וגו'. בודאי ידע הוה משה, פיון
דחמא מיא דסלקין לגביה, דתמן תזדמן ליה
בת זוגיה. ותו, דהא רוח קדשא, לא אתעדדי
מניה לעלמין וביה הוה ידע, דצפורה תהוי
בת זוגיה. אמר משה, ודאי יעקב אתא להכא,
ומיא סליקו לגביה, אזדמן ליה בר נש דאכניש
ליה לביתיה, ויהב ליה כל מה דאצטרין. אנא
אוף הכי.

אָמַר הֵהוּא בַר נָשׁ, הָכִי אֹוּלִיפְנָא, דִּיתְרוּ פּוֹמֶר
לְפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת הָוָה. פִּינֵן דְּחָמָא
דְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת לִית בְּהַ מִמָּשׁוּ. אֲתַפְרָשׁ
מִפּוֹלְחָנָא דִּילָהּ. קָמוּ עַמָּא וְנִדְוּהוּ. פִּינֵן דְּחָמוּ
בְּנַתְיָה, הוּוּ מְתַרְכֵּן לוּן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִינוּן
הוּוּ רַעָאן עָאנִיָּה. פִּינֵן דְּחָמָא מִשָּׁה בְרוּחַ
קְדָשָׁא, דְּעַל מְלָה דְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת הוּוּ עַבְדִּי,
מִיד וַיִּקָּם מִשָּׁה וַיּוֹשִׁיעֵן וַיִּשְׁק אֶת צֶאֱנָם.
וְאַתְעַבִּיד קִנְאָה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכֻלָּא.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַנְתָּ לְגַבְנָן, וְלֹא יַדְעֵנָא
(ד' ט"ו ע"א) שְׁמַךְ. אָמַר, אַנְא יוֹעֵזֶר בֶּן
אֶמֶר, אֲנִי יוֹעֵזֶר בֶּן יַעֲקֹב. בָּאוּ הַחֲבֵרִים וַנִּשְׁקוּהוּ. אָמַרְוּ, וּמָה

אותך? הלכו כֹּאֲחֵד כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְלַיּוֹם אַחֵר לָוּ אוֹתוֹ שְׁלֹשָׁה מִלִּין, וְהִלֵּךְ לְדַרְכּוֹ.

וְהַאֲמַרְןָּ אִישׁ מִצָּרֵי הַצִּילָנוּ. רַבִּי חֲיִיאָ אָמַר, הָרִי בְּאֵרוֹ הַחֲכָרִים, שְׁנִצְנִצָּה בְּהֵן רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְאָמְרוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה אָמְרוּ. לְאִישׁ שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב בַּמִּדְבָּר, וְהָיוּ יָמִים שֶׁלֹּא אָכַל בֶּשֶׂר. יוֹם אֶחָד בָּא דָב לטל פֶּכֶשׁ אֶחָד. בָּרַח הַפֶּכֶשׁ, וְהִדִּב אַחֲרָיו, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְאוֹתוֹ אִישׁ לַמִּדְבָּר. רָאָה פֶּכֶשׁ וְהַחֲזִיק בּוֹ וּשְׁחַטּוֹ, וְאָכַל בֶּשֶׂר.

דָּבָר אַחֵר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר, (שיר א) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִאֲוָה וְגו'. שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִאֲוָה - זוֹ כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא שְׁחוּרָה מִן הַגְּלוּת. וְנִאֲוָה - שֶׁהִיא נִאֲוָה בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים פְּשִׁימִים. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם - שְׁעַל זֶה זָכָאִים לְרַשֵּׁת אֶת יְרוּשָׁלַם שֶׁל מַעֲלָה. כְּאֶהְלִי קָדָר - אָף עַל גֵּב שֶׁהִיא קוֹדֶרֶת בַּגְּלוּת, בְּמַעֲשִׂים הִיא פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, פִּירִיעוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשְׁלוֹם כָּלוּ שְׁלוֹ.

רַבִּי חֲיִיאָ הַגְּדוֹל הָיָה הוֹלֵךְ לְבַעֲלֵי הַמַּשְׁנָה לְלַמֵּד מֵהֶם. הִלֵּךְ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וְרָאָה פְּרָגוּד אֶחָד שֶׁהִיָּה מִפְּסִיק בְּבֵית. תָּמָה רַבִּי חֲיִיאָ. אָמַר, אֲשַׁמַּע דְּבָר מִפִּיו מִכָּאֵן.

שָׁמַע שֶׁהִיָּה אוֹמֵר, בָּרַח דוּדִי וְדָמָה לָךְ לְצַבִּי אוֹ לְעַפְּר הָאֵילִים. כָּל הַכְּסוּפִי שְׁכּוֹסְפִים יִשְׂרָאֵל (מִלְפָּנָי) מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תִּאֲוֹתֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא מִתְרַחֵק, אֲלֹא בּוֹרַח כְּצַבִּי אוֹ כְּעַפְּר הָאֵילִים.

מָה הַטַּעַם? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵינְ חִיָּה בְּעוֹלָם עוֹשָׂה כְּמוֹ

יַעֲקֹב. אָתוּ חֲבָרִיאַ וּנְשָׁקוּהוּ, אָמְרוּ, וּמָה אֲנִתְּ לַגְּבֹן, וְלֹא הָיוּנָן יָדְעִין בָּךְ. אָזְלוּ כַּחֲדָא כָּל הַהוּא יוֹמָא לְיוֹמָא אַחֲרָא אֲזַפּוּהוּ תַּלְתַּת מִלִּין, וְאָזִיל לְאוֹרְחִיהָ.

וְהַאֲמַרְןָּ אִישׁ מִצָּרֵי הַצִּילָנוּ. (שמות ב) רַבִּי חֲיִיאָ אָמַר, הָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרִיאַ, דִּנְצַנְצָא בְּהוּ רוּחַ קְדָשָׁא, וְאָמְרוּ, וְלֹא יָדְעוּ מָה אָמְרוּ. לְבָר נֶשׁ, דְּהוּה יְתִיב בַּמִּדְבָּרָא, וְהוּוּ יוֹמִין דְּלֹא אָכַל בֶּשֶׂרָא. יוֹמָא חַד אָתָא דּוּבָא לְנִטְלָא חַד אִימְרָא, עָרַק אִימְרָא, וְדוּבָא אֲבַתְרִיהָ, עַד דְּמָטוּ לַגְּבִי הַהוּא בָר נֶשׁ לְמִדְבָּרָא, חֲמָא אִימְרָא, וְאֲתַקִּיף בֵּיהּ וּשְׁחַטִּיהּ וְאָכַל בֶּשֶׂרָא.

דָּבָר אַחֵר (שמות א) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר, (שיר השירים א) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִאֲוָה וְגו', שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִאֲוָה, דְּהִיא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, דְּהִיא שְׁחוּרָה מִן גְּלוּתָא, וְנִאֲוָה, דְּהִיא נִאֲוָה בְּאוֹרֵייתָא, וּבְפִקוּדִין, וּבְעוֹבְדִין דְּכִשְׁרָן. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, דְּעַל דָּא, זָכָאִין לְיִרְתָּאָה יְרוּשָׁלַם דְּלַעֲיָלָא. כְּאֶהְלִי קָדָר, אָף עַל גֵּב דְּהִיא קוֹדֶרֶת בַּגְּלוּתָא, בְּעוֹבְדִין הִיא כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, פִּירִיעוֹת, דְּמִלְפָּא דְּשְׁלָמָא כָּלָא דִּילֵיהָ.

רַבִּי חֲיִיאָ רַבָּא, הוּה אָזִיל לַגְּבִי מְאָרִיָּהוֹן דְּמִתְנִיתָא, לְמִילָף מְנִיָּהוּ. אָזִל לַגְּבִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וְחֲמָא פְּרָגוּד חַד, דְּהוּה פְּסִיק בְּבֵיתָא. תָּוָה רַבִּי חֲיִיאָ, אָמַר, אֲשַׁמַּע מִלָּה מִפּוּמִיָּה מְהֵכָא.

שָׁמַע דְּהוּה אָמַר, (שיר השירים ח) בָּרַח דוּדִי וְדָמָה לָךְ לְצַבִּי אוֹ לְעוֹפֵר הָאֵילִים. כָּל כְּסוּפָא דְּכְסִיפּוּ יִשְׂרָאֵל (מִקְמִיָּה) מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תִּאֲוֹתֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא מִתְרַחֵק, אֲלֹא בּוֹרַח כְּצַבִּי אוֹ כְּעוֹפֵר הָאֵילִים.

מָאִי טַעְמָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵינְ חִיָּה בְּעוֹלָם

עוֹשֶׂה כְּמוֹ הַצְּבִי אוֹ כְּעוֹפֵר הָאֵילִים, בְּזִמְן
שֶׁהוּא בּוֹרַח הוֹלֵךְ מְעֵט מְעֵט, וּמַחְזִיר אֶת
רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, וְלַעוֹלָם תְּמִיד הוּא
מַחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְאַחֲרָיו. כִּף אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל,
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִם אָנּוּ גּוֹרְמִים שֶׁתִּסְתַּלֵּק
מִבִּינֵינוּ, יְהִי רְצוֹן, שֶׁתִּבְרַח כְּמוֹ הַצְּבִי אוֹ כְּמוֹ
עוֹפֵר הָאֵילִים, שֶׁהוּא בּוֹרַח וּמַחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ
לְמָקוֹם שֶׁהֵנִיחַ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (ויקרא כ"ו) וְאִף
גַּם זֹאת בִּהְיוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲיִבִיָּהֶם לֹא מְאַסְתִּים
וְלֹא גַעַלְתִּים לְכָלֹתֶם. דְּבַר אַחֵר, הַצְּבִי כִשֶׁהוּא
יֹשֵׁן, הוּא יֹשֵׁן בְּעֵין אַחַת, וְהֶאֱחָרַת הוּא גְעוֹר,
כִּף אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עֲשֵׂה
כְּמוֹ הַצְּבִי, שֶׁהֵנָּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
יִשְׂרָאֵל.

שָׁמַע רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, אִי עֲלֵאִין (פסוקים) עֲסָקִין
בְּבֵיתָא, וְאֵנָּה יְתִיב אַבְרָאִי, בְּכַה. שָׁמַע
רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְדָאִי שְׁכִינְתָא לְבָרָא, מָאן
יְפוּק. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה. אִי אֵנָּה קְלִינָא,
(פחולא) לֹא קְלִינָא דְהָא שְׁכִינְתָא בְּרָא מִנָּנָא,
לִיעוֹל שְׁכִינְתָא, וְתִיָּהוּ אֶשְׁתָּא שְׁלִימְתָא. שָׁמַע
קָלָא דְאָמַר, עַד לָא סְמַכִּין אֶסְתַּמְכוּ, וְתִרְעִין
לָא אֶתְתַּקְנוּ, וּמְזוּטְרִי (נ"א ומשופרי) דְּבוֹסְמִיָּא דְעַדָּן
דְּכַעֲזָן הוּא, לָא נִפְקָ ר' אֶלְעָזָר.

יְתִיב רַבִּי חֲזִיָּא, בְּכַה וְאֶתְגַּנַּח, פְּתַח וְאָמַר, (שיר
השירים ב') סוֹב דְּמָה לָךְ דּוּדֵי לְצְבִי אוֹ לְעוֹפֵר
הָאֵילִים. אֶתְפַּתַּח תְּרַעָא דְפִרְגוּדָא, לָא עֵייל
רַבִּי חֲזִיָּא, זְקִיף רַבִּי שְׁמַעוֹן עֵינּוּי וְאָמַר, שָׁמַע
מִינָּה אֶתִּיָּהִיב רְשׁוּתָא לְמָאן דְּאִיהוּ אַבְרָאִי וְאֵנָּן
לָגוּ. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲזַל אֶשְׂא מְדוּכַתִּיה, עַד
דְּוִכְתָּא דְרַבִּי חֲזִיָּא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, קוּזְטִיפָא
דְנַהוּרָא דְקְלִיטְרָא (ס"א דקלדיטא) לְבַר, וְאֵנָּה הִכָּא
לָגוּ, אֶתְאַלֵּם פּוּמִיָּה דְרַבִּי חֲזִיָּא.

הַקְלִיטָה בַּחוּץ, שֶׁל הַמִּפְתָּח וְאֵנּוּ כַּאֲנִי בַּפְּנִים! !

הַצְּבִי אוֹ כְּעוֹפֵר הָאֵילִים. בְּזִמְן
שֶׁהוּא בּוֹרַח, הוֹלֵךְ מְעֵט מְעֵט
וּמַחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁיֵּצֵא
מִמֶּנּוּ, וְלַעוֹלָם הוּא תְּמִיד מַחְזִיר
אֶת רֹאשׁוֹ לְאַחֲרָיו. כִּף אָמְרוּ
יִשְׂרָאֵל: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִם
אָנּוּ גּוֹרְמִים שֶׁתִּסְתַּלֵּק מִבִּינֵינוּ
- יְהִי רְצוֹן שֶׁתִּבְרַח כְּמוֹ
הַצְּבִי אוֹ כְּמוֹ עוֹפֵר הָאֵילִים,
שֶׁהוּא בּוֹרַח וּמַחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ
לְמָקוֹם שֶׁהֵנִיחַ. זֶהוּ שְׁכָתוּב
(ויקרא כו) וְאִף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתֶם
בְּאֶרֶץ אֲיִבִיָּהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא
גַעַלְתִּים לְכָלֹתֶם. דְּבַר אַחֵר -
הַצְּבִי, כִשֶׁהוּא יֹשֵׁן, הוּא יֹשֵׁן
בְּעֵין אַחַת, וְהֶאֱחָרַת הוּא גְעוֹר.
כִּף אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, עֲשֵׂה כְּמוֹ הַצְּבִי, שֶׁהֵנָּה לֹא
יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.

שָׁמַע רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, אִם
עֲלִיזוֹנִים (פוסקים) עוֹסְקִים בְּבֵיתָא,
וְאֵנִי יוֹשֵׁב בַּחוּץ? ! בְּכַה.
שָׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְדָאִי
שְׁכִינָה בַּחוּץ, מִי יֵצֵא? אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, אִם אֲנִי
אֶשְׂרֵף - (פחול) לֹא אֶשְׂרֵף,
שְׁהֵרִי הַשְּׁכִינָה מַחוּץ אֵלַינּוּ.
שֶׁתִּפְגַּס הַשְּׁכִינָה, וְתִיָּהִי אֶשׁ
שְׁלָמָה. שָׁמַע קוֹל שְׁאוּמֵר: עֲדִין
לֹא נִסְמְכוּ הַסּוּמְכִים, וְהַשְּׁעָרִים
עֲדִין לֹא הִתְקַנּוּ, וּמְקַטְנִי (ומאגליו)
הַבְּשָׂמִים שֶׁל עַדָּן, שְׁכַעַת הוּא.
לֹא יֵצֵא רַבִּי אֶלְעָזָר.

יֹשֵׁב רַבִּי חֲזִיָּא, בְּכַה וְנֵאֲנַח.
פְּתַח וְאָמַר, סוֹב דְּמָה לָךְ דּוּדֵי
לְצְבִי אוֹ לְעוֹפֵר הָאֵילִים. נִפְתַּח
שַׁעַר הַפִּרְגוּד, לֹא נִכְנַס רַבִּי
חֲזִיָּא. זְקָף רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶת עֵינָיו
וְאָמַר, מָזָה נִשְׁמַע שְׁנַתְנָה רְשׁוּת
לְמִיִּשְׁהוּ בַּחוּץ, וְאֵנּוּ בַּפְּנִים! !
קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן. הִלְכָה הָאֶשׁ
מִמְקוּמָה עַד מְקוֹם רַבִּי חֲזִיָּא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נִיצוּץ אוֹר
הַתְּאַלֵּם פִּיּוֹ שֶׁל רַבִּי חֲזִיָּא.

בין דעאל לגו, מאיך עינוי, ולא זקוף רישיה. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, קום אעבר ידך אפומיה, דלא ידע בהאי, דלא רגיל ביה. קם רבי אלעזר, אעבר ידיה אפומיה דרבי חייא, פתח פומיה רבי חייא, ואמר, חמא עינא מה דלא חמינא, אזדקף דלא חשיבנא, טב למימת באשא דדהבא טבא דליק.

באתר דשביבין זרקין לכל עיבר, וכל שביבא ושביבא, סליק לתלת מאה (דף י"ד ע"ב) ושבעין רתיכין. וכל רתיכא, אתפרש לאלף אלפין, ורבוא רבוון, עד דמטו לעתיק יומין, דיתיב על פרסייא, וכרסייא מזדעזעא מגייה, למאתן ושתיין עלמין.

עד דמטא לאתר עדונא דצדיקייא, עד דאשתמע בכל רקיעין, וכל עלאין ותתאין, וכלהו בזמנא חדא, תווהין ואמרין, הדין הוא רבי שמעון בן יוחאי, דהוה מרעיש פלא, מאן יכול למיקם קמיה. דין הוא רבי שמעון בן יוחאי, דבשעתא דפתח פומיה למשרי למלעי באורייתא, צייתין לקליה, פל פרסוון וכל רקיעין וכל רתיכין, וכל אינון דמשבחי למריהון.

לית דפתחין ולית דמסיימין, פלהו משתפחין, עד לא אשתמע (נ"א דלשתמע) בכל רקיעיא דלעילא ותתא, פטרא. פד מסיים רבי שמעון למלעי באורייתא, מאן חמי שירין, מאן חמי חדותא, דמשפחין למריהון, מאן חמי קלין דאזלין בכלהו רקיעין. אתיין פלהו בגיגיה דרבי שמעון, וכרעין וסגדין קמי דמריהון, סלקין ריחין דבוסימין דעדן, עד עתיק יומין, וכל האי בגיגיה דרבי שמעון.

ומשתחויים לפני רבונם, מעלים ריחות של בשמים של עדן רבי שמעון.

בין שנכנס פנימה, הוריד את עינוי ולא זקף ראשו. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, קום העבר ידך על פיו, שלא יודע בזה, שלא רגיל בו. קם רבי אלעזר והעביר ידו על פי רבי חייא. פתח פיו רבי חייא ואמר, ראתה עיני מה שלא ראיתי. הזדקפתי שלא חשבתי, שטוב למות באש של זהב טוב שדולק.

במקום שזורקים שביבי אש לכל עבר, וכל שביב ושביב עולה לשלש מאות ושבעים מרפכות, וכל מרפכה נפרדת לאלף אלפים ורבוא רבבות, עד שמגיע לעתיק הימים שיושב על כסא, והכסא מזדעזע ממנו למאתים וששים עולמות.

עד שמגיע למקום עדון הצדיקים, עד שנשמע בכל הרקיעים, וכל העליונים והתחתונים, וכלם בזמן אחד, תמהים ואומרים: זהו רבי שמעון בר יוחאי שהיה מרעיש הפל, מי יכול לעמד לפניו. זהו הוא רבי שמעון בר יוחאי שבשעה שפותח פיו להתחיל לעסק בתורה, מקשיבים לקולו כל הפסאות וכל הרקיעים וכל המרפכות, וכל אותם שמשבחים את רבונם.

אין פותחים ואין מסיימים, כלם נמצאים, עד שלא נשמע (שישתמע) בכל הרקיעים שלמעלה ושלמטה פתחון פה. כשמסיים רבי שמעון לעסק בתורה, מי רואה איזה שירים? מי רואה איזו חדרה שמשבחים לרבונם? מי רואה את הקולות שהולכים בכל הרקיעים? כלם באים בשביל רבי שמעון וכורעים עד עתיק הימים, וכל זה משום

פְּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמַר, שִׁית דְּרַגִּין
דְּרַגּוֹת יָרְדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם,
וְכָל אַחַת וְאַחַת עֲשֶׂה אֵלַי
רְבוּא. וּכְנַגְדָן שֵׁשׁ דְּרַגּוֹת
לְיִשְׂרָאֵל, וּכְנַגְדָן שֵׁשׁ דְּרַגּוֹת
לְכַסְפֵּי הָעֲלִיּוֹן, וּכְנַגְדָן שֵׁשׁ
דְּרַגּוֹת לְכַסְפֵּי שְׁלֹמֹה, שְׁכַתוּב
שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכַסֵּא. זֶהוּ שְׁכַתוּב
(יחזקאל טו) רַבְּכָה כְּצִמְחַ הַשָּׂדֶה
נִתְתִּיף וְגו'. הֲרֵי שֵׁשׁ. וּכְנַגְדָן
כְּתוּב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ
וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ וְגו'.

בֵּא רְאֵה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹלָה
לְעִשְׂרֵה, וְהָיוּ שְׁשִׁים, וְאוֹתָם
שְׁשִׁים גְּבוּרִים שֹׁסְבִיב הַשְּׂכִינָה,
וְהֵם שְׁשִׁים רַבְּבוֹת שִׁיָּצְאוּ עִם
יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת וְשִׁנְכַסּוּ עִם
יַעֲקֹב לְגָלוּת.

אָמַר לוֹ רַבִּי תַיִיא, וְהָרִי הָיוּ
(רואים) שְׁבַעַה וְעָלוּ לְשַׁבְעִים.
אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמֵעוֹן, שְׁבַעִים לֹא
מִכָּאֵן. וְאִם תַּעֲלֶה כְּדַעְתָּךְ
שְׁבַעַה, הֲרֵי כְּתוּב (שמות כה)
וְשֵׁשֶׁה קָנִים יֵצְאוּ מִצִּדֵּיהָ
שְׁלֹשֶׁה קָנֵי מְנֹרֶה וְגו'. וְקָנֵה
אֶחָד הָאֲמָצְעִי לֹא בַחֲשַׁבּוֹן,
שְׁכַתוּב (במדבר ח) אֵל מוֹל פָּנָי
הַמְּנֹרֶה יֵאִירוּ וְגו'.

עַד דִּהְיוּ יְתֻבֵּי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן
אָבוּי, מַה חֲמָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְנַחֲתָא
יִשְׂרָאֵל, לְמִצְרַיִם בְּגָלוּתָא. אָמַר לִיה חַדָּא
שְׂאֵלְתָא אֶתְ שְׂאִיל, אוֹ תְרִין. אָמַר לִיה תְרִין.
גְלוּתָא לְמַה. וְלְמִצְרַיִם לְמַה. אָמַר לִיה תְרִין
אֵינּוֹן וְאֶתְחַזְרוּ לְחַד. אָמַר לִיה קוּם בְּקִיּוּמְךָ
בְּגִינְךָ יִתְקִיִם לְעִילָא, מִשְׁמַךְ הָאֵי מְלָה, אֵימָא
בְרִי אֵימָא.

פְּתַח וְאָמַר (שיר השירים ו) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת
וְשִׁמוֹנִים פִּילְגָשִׁים. שְׁשִׁים הֵמָּה
מְלָכוֹת, אֵינּוֹן גְּבַרְיָא דְלַעִילָא מַחִילָא דְגַבּוּרָא
דְאֶתְאֲחַדָן בְּקַלִּיפִין (כ"א בגלפיין), דַּחִיּוּתָא קַדִּישָׁא
גְבוּרִים שְׁלֹמֹה מִכַּח הַגְּבוּרָה שְׁנַאֲחִזִים בְּקַלִּיפוֹת (בחקיקות) שֶׁל חֲזָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

פְּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן פּוּמִיָּה וְאָמַר, שִׁית דְּרַגִּין
נַחֲתוּ עִמִּיָּה דִיעֲקֹב לְמִצְרַיִם וְכָל חַד וְחַד
עֲשֶׂה אֵלַי רְבוּא. וְלַקְבָּלִיהוֹן שִׁית דְּרַגִּין
לְיִשְׂרָאֵל. וְלַקְבָּלִיהוֹן שִׁית דְּרַגִּין לְכַרְסֵיָּא
דְלַעִילָא. וְלַקְבָּלִיהוֹן שִׁית דְּרַגִּין לְכַרְסֵיָּא
דְלַתְתָּא. דְכְּתִיב, (מלכים א', י') שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכַסֵּא.
חַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל ט"ז) רַבְּכָה כְּצִמְחַ הַשָּׂדֶה
נִתְתִּיף וְגו', הֲרֵי שִׁית. וְלַקְבָּלִיהוֹן פְּתִיב, וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ וְגו'.

חַדָּא חֲזִי, כָּל חַד וְחַד סְלִיק לְעִשְׂרֵה, וְהוּוּ שְׁתִּין,
וְאֵינּוֹן שְׁתִּין גְּבַרִין דְּבַסְחַרְנֵי שְׂכִינְתָּא,
וְאֵינּוֹן שְׁתִּין רַבְּבָן, דְּנַפְקוּ עִם יִשְׂרָאֵל מִגְלוּתָא,
וְדַעְאָלוּ עִם יַעֲקֹב בְּגָלוּתָא.

אָמַר לִיה ר' חַיִּיא, וְהָא הוּוּ (ס"א חמיין) שְׁבַעַה,
וְסַלְקִין לְשַׁבְעִין, אָמַר לִיה ר' שְׁמֵעוֹן,
שְׁבַעִין לֹא מִהֲכָא, וְאֵי סַלְקָא דַעְתָּךְ שְׁבַעַה,
חַד כְּתִיב (שמות כ"ה) וְשֵׁשֶׁה קָנִים יוֹצְאוּ מִצִּדֵּיהָ
שְׁלֹשֶׁה קָנֵי מְנֹרֶה וְגו'. וְקָנֵה הָאֶחָד הָאֲמָצְעִי
לֹא בַחֲשַׁבּוֹתָא, דְכְּתִיב, (במדבר ח) אֵל מוֹל פָּנָי
הַמְּנֹרֶה יֵאִירוּ וְגו'.

עַד דִּהְיוּ יְתֻבֵּי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן
אָבוּי, מַה חֲמָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְנַחֲתָא
יִשְׂרָאֵל, לְמִצְרַיִם בְּגָלוּתָא. אָמַר לִיה חַדָּא
שְׂאֵלְתָא אֶתְ שְׂאִיל, אוֹ תְרִין. אָמַר לִיה תְרִין.
גְלוּתָא לְמַה. וְלְמִצְרַיִם לְמַה. אָמַר לִיה תְרִין
אֵינּוֹן וְאֶתְחַזְרוּ לְחַד. אָמַר לִיה קוּם בְּקִיּוּמְךָ
בְּגִינְךָ יִתְקִיִם לְעִילָא, מִשְׁמַךְ הָאֵי מְלָה, אֵימָא
בְרִי אֵימָא.

פְּתַח וְאָמַר (שיר השירים ו) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת
וְשִׁמוֹנִים פִּילְגָשִׁים. שְׁשִׁים הֵמָּה
מְלָכוֹת, אֵינּוֹן גְּבַרְיָא דְלַעִילָא מַחִילָא דְגַבּוּרָא
דְאֶתְאֲחַדָן בְּקַלִּיפִין (כ"א בגלפיין), דַּחִיּוּתָא קַדִּישָׁא
גְבוּרִים שְׁלֹמֹה מִכַּח הַגְּבוּרָה שְׁנַאֲחִזִים בְּקַלִּיפוֹת (בחקיקות) שֶׁל חֲזָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

ושמנים פילגשים - ממנים
בחקיקות שפתחיהן בחזרה
(באחד) אחד ממאה. ועלמות אין
מספר - כנאמר היש מספר
לגדודיו. ועם כל זה כתוב, אחת
היא יונתי תמתי אחת היא
לאמה. זוהי השכינה הקדושה
שיוצאת מבעלי המגן (משנים עשר)
אורות שזוהרים שמאירים לכל,
והיא נקראת אם (בינה).

כמו זה עשה הקדוש ברוך הוא
בארץ, זרק את כל העמים לכל
עבר, ומנה עליהם גדולים, זהו
שכתוב (דברים ד) אשר חלק ה'
אלהיך אתם לכל העמים. והוא
לקח לחלקו את פנסת ישראל,
זהו שכתוב פי חלק ה' עמו
יעקב חבל נחלתו. וקרא לה
אחת היא יונתי תמתי אחת היא
לאמה. זוהי שכינת כבודו
שהשרה ביניהם, אחת היא
ומיוחדת לו. ראיה בנות
ויאשרוה, כמו שנאמר (משלי לא)
רבות בנות עשו חיל ואת עלית
על כלנה. מלכות ופילגשים
ויהללוה - אלו גדולי העמים
שנפקדו עליהם.

ועוד סוד הדבר הוא, ששנינו,
בעשרה מאמרות נברא העולם,
וכשתסתכל הם שלשה, והעולם
נברא בהם בחכמה ובתבונה
ובדעת, והעולם לא נברא אלא
בשכיל ישראל. כשרצה
להעמיד את העולם, עשה את
אברהם בסוד החכמה, את
יצחק בסוד התבונה, ואת יעקב
בסוד הדעת, ובזה נקרא (משלי כד)
ובדעת חדרים ימלאו. ובאותה
שעה נתקן כל העולם,
ומשנולדו ליעקב שנים עשר
שבטים, נתקן הכל כמו
שלמעלה.

כשראה הקדוש ברוך הוא
חזרה רבה של העולם התחתון

דישראל. ושמנים פילגשים, ממנן בגלפוי
דתחותוי בחזרא (ס"א בחד) חד ממאה. ועלמות
אין מספר, כמה דאת אמר (איוב כ"ה) היש מספר
לגדודיו. ועם כל דא כתיב, (שיר השירים ו) אחת
היא יונתי תמתי אחת היא לאמה, דא היא
שכינתא קדישא דנפקא מתריסין (נ"א מתריסר)
זיהרא, דזהרא דנהיר לכלא, ואיהי אתקרי
אמא.

בגוונא דא עביד קדשא בריך הוא בארעא,
זריק לכל עמין לכל עיבר, ומני עליהן
רברבי, הדא הוא דכתיב (דברים ד) אשר חלק ה'
אלהיך אותם לכל העמים, והוא נסיב
לחולקיה פנישתא דישראל, הדא הוא דכתיב,
(דברים ל"ב) פי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.
וקרא לה אחת היא יונתי תמתי אחת היא
לאמה, דא היא שכינת יקריה, דאשרי ביניהון,
אחת היא ומיוחדת ליה. ראיה בנות ויאשרוה,
כמה דאת אמר (משלי לא) רבות בנות עשו חיל
ואת עלית על כלנה. מלכות ופילגשים
ויהללוה, אליו רברבי עמין דאתפקדן עלייהו.
ועוד רזא דמלה היא דתנן בעשרה מאמרות
נברא העולם, וכד תסתכל תלתא אינון,
ועלמא בהו אתברי, (שמות ל"א) בחכמה ובתבונה
ובדעת, ועלמא לא אתברי אלא בגיניהון
דישראל, כד בעא לקיימא עלמא, עבד
לאברהם ברזא דחכמה. ליצחק, ברזא
דתבונה. ליעקב ברזא דדעת. ובהאי אתקרי,
(משלי כ"ד) ובדעת חדרים ימלאו. ובהיא שענתא
אשתכלל כל עלמא. ומדאתילידו (דף ט"ו ע"א)
ליעקב תריסר שבטין, אשתכלל כלא, כגוונא
דלעילא.

כד חמא קדשא בריך הוא חדוותא סגיא
דהאי עלמא תתאה, דאשתכלל כגוונא

דְּלַעֲלָא, אָמַר, דִּילְמָא חֲס וְשְׁלוֹם יִתְעַרְבוּן
בְּשָׂאָר עַמְמִין, וְיִשְׁתַּאֲר פְּגִימוֹתָא בְּכֻלְהוּ
עַלְמִין. מַה עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, טְלִיטְל
לְכֻלְהוּ מַהְכָּא לְהַכָּא, עַד דְּנַחְתּוּ לְמַצְרַיִם,
לְמִידַר דִּיּוֹרִיּהוּן בְּעַם קָשִׁי קָדְל, דְּמַבְזִין
נְמוּסִיּהוּן, וּמַבְזִין לְהוּן לְאַתְחַתְנָא בְּהוּ,
וְלֹאֲתַעְרְבָא בְּהַדִּיּהוּ, וְחֻשְׁיָבוּ לְהוּן עַבְדִּין.
גּוּבְרִין גְּעֻלְן בְּהוּן, נוֹקְבְתָא גְּעֻלְן בְּהוּן עַד
דְּאַשְׁתְּכַלֵּל כְּלָא בְּזַרְעָא קִדְשָׁא, וּבִין כֶּף וּבִין
כֶּף שְׁלִים חוּכָא דְשָׂאָר עַמְּיָן, דְּכַתִּיב, (בראשית ט"ו)
כִּי לֹא שָׁלֵם עֹזֶן הָאֱמֹרִי עַד הַנְּהָ. וְכַד נִפְקוּ,
נִפְקוּ זַפְאִין קִדְשִׁין, דְּכַתִּיב, (תהלים קכ"ב) שְׁבִטִי
יֵה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל. אַתָּא ר' שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּה
בְּרִישִׁיָּה, אָמַר לִיָּה קָאִים בְּרִי בְּקִיּוּמָךְ, דְּשַׁעְתָּא
קִיּוּמָא לָךְ.

יְתִיב ר' שְׁמַעוֹן, וְר' אֶלְעָזָר בְּרִיָּה קָאִים וּמְפָרֵשׁ
מְלִי דְרַזִּי דְחֻכְמָתָא, וְהוּוּ אֲנַפּוּי נְהִירִין
כְּשִׁמְשָׁא. וּמְלִין מִתְבַּדְרִין וְטָאֲסִין בְּרִקִיעָא.
יְתָבוּ תְרִין יוֹמִין דְּלֹא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ, וְלֹא הוּוּ
יִדְעִין אִי הָוָה יִמְמָא אוֹ לִילִיא. כַּד נִפְקוּ, יִדְעוּ
דְּהוּוּ תְרִין יוֹמִין דְּלֹא טַעְמוּ מִיָּדִי. קָרָא עַל דָּא
רְבִי שְׁמַעוֹן, (שמות ל"ד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבַּעִים
יּוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וְגו'. וּמָה
אִי אָנֹן בְּשַׁעְתָּא חֲדָא כֶּף, מִשָּׂה, דְּקָרָא אֶסְהִיד
בִּיָּה, וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבַּעִים יּוֹם וְגו', עַל
אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

כַּד אַתָּא רְבִי חֲזִיָּא קָמִיָּה דְרַבִּי, וְסַח לִיָּה
עוּבָדָא, תָּוָה רְבִי, וְאָמַר לִיָּה ר' שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אָבוּי, בְּרִי, ר' שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אַרְיָא,
וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה אַרְיָא, וְלֹאוּ ר' שְׁמַעוֹן כְּשָׂאָר
אַרְיָוֹתָא, עַלִּיָּה כְּתִיב (עמוס ג') אַרְיָה שָׂאָג מִי לֹא

הַזֶּה שֶׁנִּתְקַן כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה,
אָמַר, אוֹלֵי חֲס וְשְׁלוֹם יִתְעַרְבוּ
בְּשָׂאָר הָעַמִּים וְיִשְׁאָר פְּגָם בְּכֹל
הָעוֹלָמוֹת. מַה עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא? טְלִיטְל אֵת כָּלֶם
מִכָּאֵן לְכָאֵן, עַד שִׁירְדוּ לְמַצְרַיִם
לְדוֹר אֵת דִּיּוֹרָם בְּעַם קָשֶׁה עֲרָף,
שְׁמַבְזִים אֵת מְנַהֲגֵיהֶם וּמַבְזִים
אוֹתָם לְהַתְחַתֵּן בְּהֶם וּלְהַתְעַרְב
עִמָּהֶם, וְחוֹשְׁבִים אוֹתָם
לְעַבְדִּים. הַגְּבָרִים גְּעֻלוּ בְּהֶם,
וְהַנְּקֻבוֹת גְּעֻלוּ בְּהֶם, עַד שֶׁנִּתְקַן
הַכֹּל בְּזַרְעַ קִדְשׁ, וּבִין כֶּף וּבִין
כֶּף נִשְׁלַם חֲטָא שְׂאָר הָעַמִּים,
שְׁכַתּוּב (בראשית טו) כִּי לֹא שָׁלֵם
עֹזֶן הָאֱמֹרִי עַד הַנְּהָ. וְכִשְׂיָצְאוּ,
יָצְאוּ צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, שְׁכַתּוּב
שְׁבִטִי יֵה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל. כֹּא
רְבִי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקוּ בְּרִישׁוֹ. אָמַר
לוֹ, עֲמֹד בְּנִי בְּעַמְדָךְ, כִּי הִשְׁעָה
עוֹמְדַת לָךְ.

יָשַׁב רְבִי שְׁמַעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בְּנוֹ עוֹמֵד וּמְפָרֵשׁ דְּבָרִים שֶׁל
סוּדוֹת חֻכְמָה, וְהָיוּ פְּנֵי מְאִירוֹת
כְּשִׁמְשׁ. וְהַדְּבָרִים מִתְפָּרְזִים
וְטָסִים בְּרִקִיעַ. יָשְׁבוּ יוֹמִים וְלֹא
אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים
אִם הָיָה יוֹם אוֹ לַיְלָה. כְּשִׂיָצְאוּ,
יִדְעוּ שֶׁהָיוּ יוֹמִים שְׁלֹא טַעְמוּ
דְּבַר. קָרָא עַל זֶה רְבִי שְׁמַעוֹן,
וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבַּעִים יּוֹם
וְאַרְבַּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל
וְגו'. וּמָה אִם אָנוּ בְּשַׁעְתָּא אַחַת
כֶּף - מִשָּׂה, שֶׁהַכְּתוּב הַעִיד בּוֹ
וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבַּעִים יּוֹם
וְגו', עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

כְּשִׂיָצְאוּ רְבִי חֲזִיָּא לְפָנֵי רְבִי וְסַפֵּר
לוֹ אֵת הַמַּעֲשֵׂה, תָּמָה רְבִי,
וְאָמַר לוֹ רְבִי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אָבוּי, בְּנִי, רְבִי שְׁמַעוֹן בְּרִי יוֹחָאִי
אַרְיָה, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ אַרְיָה,
וְאִין רְבִי שְׁמַעוֹן כְּשָׂאָר אַרְיָוֹת,
עַלְיוּ כְּתוּב (עמוס ג) אַרְיָה שָׂאָג מִי
עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אִישׁ שְׁלֹא

לא יירא וגו'. ומה עולמות שלמעלה מזדעזעים ממנו - אנו

גזר תענית לעולמים על מה ששאל ויבקש, אלא הוא גזר והקדוש ברוך הוא מקיים, הקדוש ברוך הוא גזר והוא מבטל, והגנו מה ששנינו מה שכתוב (שמואל ב' כג) מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים. הקדוש ברוך הוא מושל באדם ומי מושל בקדוש ברוך הוא? צדיק, שהוא גזר גזרה, והצדיק מבטלה.

שנינו, אמר רבי יהודה, אין לך דבר בחביבות לפני הקדוש ברוך הוא כמו תפלתם של צדיקים. ואף על גב שנוח לו, לפעמים שעושה בקשתם ולפעמים שלא עושה.

שנו רבותינו, פעם אחת היה העולם צריך מטר. בא רבי אליעזר וגזר ארבעים תעניות ולא בא מטר. התפלל תפלה ולא בא מטר. בא רבי עקיבא ועמד והתפלל. אמר משיב הרוח, ונשבה רוח. אמר ומוריד הגשם, ובא מטר. חלשה דעתו של רבי אליעזר. הסתפל רבי עקיבא בפניו.

קם רבי עקיבא לפני העם ואמר, אמשל לכם משל למה הדבר דומה. רבי אליעזר דומה לאהוב המלך שאהב אותו יותר, וכשנכנס לפני המלך, נוח לו, ולא רוצה לתת לו בקשתו בחפזון, כדי שלא יפרד ממנו, שנוח לו לדבר עמו. ואני דומה לעבד המלך שבקש בקשתו לפניו, ולא רוצה המלך שיכנס לשערי ארמונו, וכל שכן לדבר עמו. אמר המלך, תנו לו בקשתו במהירות ולא יפגס לכאן. כך רבי אליעזר הוא אהוב המלך, ואני העבד, והמלך רוצה לדבר עמו כל היום ולא יפרד ממנו, ואני -

יירא וגו'. ומה עלמין דלעילא מזדעזעין מיניה, אנן על אחת כמה וכמה. גברא דלא גזר תעניתא לעלמין על מה דשאל ובעי, אלא הוא גזר, קדשא בריה הוא מקיים. קדשא בריה הוא גזר, ואיהו מבטל. והיינו דתנו, מאי דכתיב, (שמואל ב' כ"ג) מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים, הקדוש ברוך הוא מושל באדם, ומי מושל בקדוש ברוך הוא, צדיק.

דאיהו גזר גזרה, והצדיק מבטלה.

תנו, אמר ר' יהודה, אין לך דבר בחביבותא קמי קדשא בריה הוא, כמו תפלתן של צדיקים, ואף על גב דניחא ליה, זמנין דעביד בעותהון, זמנין דלא עביד.

תנו רבנן, זמנא חדא הוה עלמא צריכא למטרא, אתא רבי אליעזר, וגזר ארבעין תעניתא, ולא אתא מטרא, צלי צלותא, ולא אתא מטרא. אתא רבי עקיבא, וקם וצלי, אמר משיב הרוח, ונשב זיקא, אמר ומוריד הגשם, ואתא מטרא. חלש דעתיה דרבי אליעזר, אסתפל רבי עקיבא באנפוי.

קם רבי עקיבא קמי עמא ואמר, אמשול לכם משל, למה הדבר דומה, רבי אליעזר דמי לרחימא דמלפא, דרחים ליה יתיר, וכד עאל קמי מלפא, ניחא ליה, ולא בעי למיתן ליה בעותיה בבהילו, פי היכי דלא ליתפרש מניה, דניחא ליה דלישתעי בהדיה. ואנא דמי לעבדא דמלפא, דבעא בעותיה קמיה, ולא בעי מלפא דליעול לתרעי פלטרין, ופל שפן דלישתעי בהדיה, אמר מלפא, הבו ליה בעותיה בבהילו, ולא ליעול הקא. כך רבי אליעזר איהו רחימא דמלפא, ואנא עבדא, ובעי מלפא לאשתעי בהדיה כל יומא, ולא יתפריש מניה. ואנא, לא בעי מלפא דאיעול

הַמֶּלֶךְ לֹא רוֹצֵה שְׂאֲכַנְס לְשַׁעְרֵי אֲרַמּוֹנוֹ. וְנִחַזָּה דַעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

אָמַר לוֹ, עֲקִיבָא, בֵּא וְאֶגִּיד לְךָ דְבַר, שְׁנֵרְאָה לִי בַחֲלוֹם פְּסוּק זֶה, שְׁכַתּוּב (יִרְמִיָּה ז) וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעַם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בְעַדָּם רְנָה וְתִפְלָה וְאַל תִּפְגַּע בֵּי. בֵּא רְאָה, שְׁנֵי עֶשֶׂר הָרִי אֶפְרַסְמוֹן וְסַהֲרוֹ נִכְנַס אוֹתוֹ שְׁלֹבֶשׁ חֲשׁוֹן וְאַפּוֹד, וּבְקֶשׁ מִהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחוּס עַל הָעוֹלָם, וְעַד עַכְשָׁיו הוּא תְלוּי. אִם כֵּן, לָמָּה חֲלָשָׁה דַעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר? מִשּׁוֹם בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים בְּזוֹהַ.

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שְׁמוֹנֵה עֶשֶׂר הָרִי אֶפְרַסְמוֹן וְסַהֲרוֹ עֲלִיּוֹנִים, נִכְנָסִים נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה רִיחוֹת עוֹלָם בְּכָל יוֹם עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא עֲדָן. שְׁכַנְגָד זֶה נִתְּנָה תּוֹרָה בְּמִ"ט פְּנִינִים טָמֵא, וּבְמִ"ט פְּנִינִים טָהוֹר. וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה אוֹתוֹת בְּשִׁמּוֹת הַשְּׂבָטִים, אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יָמִים כְּנִגְדַּת הַתּוֹרָה. מִ"ט יָמִים קְדוּשִׁים עֲלִיּוֹנִים עוֹמְדִים לְטַל רְשׁוּת בְּכָל יוֹם מֵאַבְנֵים זוֹהָרוֹת שְׁחֻקוֹת בְּאוֹתוֹ הַחֲשׁוֹן. וְאוֹתוֹ שְׁלֹבֶשׁ בַּחֲשׁוֹן יוֹשֵׁב בְּכֶסֶף קְדוּשׁ נִכְבָּד, שְׁאַרְבָּעָה תוֹמְכִים עוֹמְדִים מִסְתַּכְּלִים בַּחֲשׁוֹן. עַל מֵאֲמָרוֹ נִכְנָסִים וְעַל מֵאֲמָרוֹ יוֹצְאִים, מְרִימִים עֵינִים וּמִסְתַּכְּלִים לְמַעַלָּה, רוֹאִים צִיץ שְׁלוֹהֵט בְּשֵׁשׁ מְאוֹת וְעֶשְׂרִים עֶבְרִים, וְשֵׁם הַקְּדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן חֻקִּיק עֲלָיו. מְזַדְעָזְעִים וּמִתְחַלְחָלִים. קְשׁוּרִים בְּצִדּוֹ שֶׁל הַיָּמִין הַקְּדוּשׁ, שְׁשֻׁמָּא לְנוֹטֵל בְּיָדוֹ תוֹמְכֵי הַשָּׁמַיִם, מְכַנְּסִים אוֹתָם וּמְגַלָּה אוֹתָם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (יִשְׁעִיָּה ל"ד) וְנִגְלוּ כֶסֶף הַשָּׁמַיִם.

תַּרְעִי דְפַלְטָרִין. נַח דַּעְתִּיהָ דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אָמַר לִיהָ, עֲקִיבָא, תָּא וְאִימָא לְךָ מִלְתָּא, דְּאַתְחַזִּיא לִי בַחֲלָמָא הַאי פְּסוּקָא, דְכָתִיב, (יִרְמִיָּה ז) וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעַם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בְעַדָּם רְנָה וְתִפְלָה וְאַל תִּפְגַּע בֵּי. תָּא חֲזִי, תְרִיסַר טוּרֵי אֶפְרַסְמוֹנָא (דְכִיָּא) עָאֵל הַהוּא דְלְבִישׁ חוֹשְׁנָא וְאַפּוֹדָא, וּבְעָא מִן קְדֻשָּׁא בְרִיךְ הוּא, לְמִיחָס עַל עֲלָמָא וְעַד הָאִידְנָא תְלִי אִיהוּ. אִי הָכִי אֲמַאי חֲלַשׁ דַּעְתִּיהָ דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. מִשּׁוֹם בְּנֵי נִשְׂא, דְלֹא יוֹדְעִין בְּהַאי.

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר תְּמַנֵּי סְרֵי טוּרֵי אֶפְרַסְמוֹנָא (דְכִיָּא) עֲלָאִין, עָאֵלִין נִשְׁמַתְהוּן דְצַדִּיקָא, וְאַרְבָּעִין וְתִשְׁעָה רִיחִין סְלָקִין (דף ט"ו ע"ב) בְּכָל יוֹמָא, עַד הַהוּא אַתָּר דְאַתְקָרִי עֲדָן, דִּי לְקַבֵּל דָּא, אַתְיָהִיבַת אוֹרִייתָא, בְּתִשְׁעָה וְאַרְבָּעִין פְּנִינִים טָמֵא, וּבְתִשְׁעָה וְאַרְבָּעִין פְּנִינִים טָהוֹר. תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִין אַתּוּן בְּשִׁמְהֵן דְשְׂבָטֵי. תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִין יוֹמִין לְקַבְּלָא אוֹרִייתָא. תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִין יוֹמִין קְדִישִׁין עֲלָאִין (דְכִיָּא) קְיִימִין, לְמִיטַל רְשׁוּתָא בְּכָל יוֹמָא מֵאַבְנֵין זְהִירִין, דְגְּלִיפָאן בְּהַהוּא חוֹשְׁנָא.

וְהַהוּא דְלְבִישׁ חוֹשְׁנָא, יְתִיב בְּכַרְסֵיָא קְדִישָׁא יְקִירָא, דְאַרְבַּע סְמְכִין קְיִימִין מִסְתַּכְּלִין בַּחוֹשְׁנָא, עַל מִימְרִיהָ עָאֵלִין, וְעַל מִימְרִיהָ נְפָקִין, זְקָפִין עֵינִין וּמִסְתַּכְּלִין לְעֵילָא, חֲמָאן צִיצָא, דְלֵהִיט בְּשִׁית מְאָה וְעֶשְׂרִין עֵיבַר, וְשִׁמָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה, גְּלִיף עֲלָוִי, מְזַדְעָזְעִין וּמִתְחַלְחָלִין. קְטִירֵי בְּסִטְרוּי דִימִינָא קְדִישָׁא, דְשִׁמָּאֵלָא נְטִיל בִּידוּי סְמְכֵי שְׁמָיָא, עֲלִיל לֹון, וְגִלִי לֹון. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (יִשְׁעִיָּה ל"ד) וְנִגְלוּ כֶסֶף הַשָּׁמַיִם.

אָמַר לִיה רַבִּי עֲקִיבָא, מַה זֶה
שְׁכַתּוּב (שיר ז) אֶל גַּנַּת אַגּוּז
יִרְדְּתִי? אָמַר לוֹ, בֵּא רְאֵה, אוֹתוֹ
בְּן יוֹצֵא מֵעֶדֶן, וְזוֹהִי הַשְּׂכִינְהָ.
אַגּוּז - זוֹ מִרְכָּבָה עֲלִיוֹנָה
קְדוּשָׁה שֶׁל אוֹתָם אֲרַבְעָה
רֵאשִׁים שְׁמַאֲרִים שְׁנִפְרָדִים מִן
הַגֶּזֶן, כְּמוֹ הָאַגּוּז הַזֶּה שְׁאוֹתָם
אֲרַבְעָה רֵאשִׁים קְדוּשִׁים לַפְּנִים.
וּמַה שְׁאָמַר יִרְדְּתִי, כְּמוֹ שְׁשֻׁנּוֹ,
יִרְדַּ פְּלוּנִי לְמִרְכָּבָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אִם כֵּן,
הִיָּה לוֹ לומר לַאַגּוּז יִרְדְּתִי, מַה
זֶה אֶל גַּנַּת אַגּוּז יִרְדְּתִי? אָמַר
לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁזֶהוּ שְׂכַחוֹ שֶׁל
הָאַגּוּז. מַה אַגּוּז נִסְתָּר וְטָמִיר
מִכָּל צַדִּדָיו - כֵּן הַמִּרְכָּבָה
שִׁיּוּצָתָה מֵהַגֶּזֶן נִסְתָּרָת מִכָּל
צַדִּדֶיהָ. וּמַה אוֹתָם אֲרַבְעָה
קְרָשִׁים שְׁבָאֵגוּז מִתְחַבְּרִים בְּצַד
זֶה וְנִפְרָדִים בְּצַד זֶה - כֵּן
בַּמִּרְכָּבָה מִתְחַבְּרִים בְּאַחַדוֹת
בְּחֶדְוָה וְשְׁלֹמוֹת, וְנִפְרָד כָּל אֶחָד
לְעַבְרוֹ עַל מַה שֶׁהִתְמַנְהָ. זֶהוּ
שְׁכַתּוּב (בראשית ב) הוּא הַסִּבָּב אֶת
כָּל אֶרֶץ הַחַיִּלָּה, הוּא הַהֶלֶךְ
קְדָמָת אֲשׁוּר, וְכֵן כָּלָם.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הֲלִכְלוּךָ הַזֶּה
שֶׁבְקִלְפַת הָאַגּוּז לְמַה הוּא
רוֹמֵז? אָמַר לוֹ, אֶף עַל גַּב
שֶׁהַתּוֹרָה לֹא גִלְתָּה אוֹתוֹ - בְּזֶה
מִתְגַּלֶּה.

בֵּא רְאֵה, (שְׁקָדִים) מִהֶם מְרִים
וּמִהֶם מְתוּקִים, וְרִמְזוּ יֵשׁ לָהֶם:
יֵשׁ בְּעַלְי דִּין קִשָּׁה, וְיֵשׁ בְּעַלְי
רֵאשִׁית, אֲבָל כָּל רִמּוֹז שְׁגִלָּה
בַּתּוֹרָה רֵאשִׁינוּ שֶׁהוּא דִּין, וְכֵן
הוּא לִירְמִיָּה הִרְאוּ לוֹ בְּדִין,
שְׁכַתּוּב (ירמיה א) מִקַּל שְׁקָד אֲנִי
רְאֵה. מַה זֶה שְׁקָד? שְׁקָדִים
מִמָּשׁ. וְכֵן בְּמִטָּה אַהֲרֹן, (במדבר ז)
וַיִּגְמַל שְׁקָדִים. וּמִן הַתְּבָה מִמָּשׁ
נִשְׁמַע שֶׁהוּא דִּין קִשָּׁה, שְׁכַתּוּב
(דניאל ט) וַיִּשְׁקַד ה' עַל הַרְעָה, וְכֵן

אָמַר לִיה רַבִּי עֲקִיבָא מַהוּ דְכַתִּיב (שיר השירים ו)
אֶל גַּנַּת אַגּוּז יִרְדְּתִי. אָמַר לִיה תָּא חֲזִי,
הֵהוּא גַנְתָּא נִפְקָא מֵעֶדֶן, וְדָא הִיא שְׂכִינְתָּא.
אַגּוּז: דָּא הִיא רְתִיכָא עַלְאַה קְדִישָׁא, דְאִינוּן
אַרְבַּע רִישֵׁין דְנִהְרִין, דְמִתְפָּרְשֵׁן מִן גַּנְתָּא,
כְּהָאִי אַגּוּזָא, דְאִינוּן אֲרַבְעֵי רִישֵׁין קְדִישֵׁין לְגוּ.
וּמַאי דְאָמַר יִרְדְּתִי, כְּמַה דְתַנּוּן, יִרְדַּ פְּלוּנִי
לְמִרְכָּבָה.

אָמַר לִיה ר' עֲקִיבָא, אִי הָכִי, הָוָה לִיה לְמִימַר,
לְאַגּוּז יִרְדְּתִי, מַהוּ אֶל גַּנַּת אַגּוּז יִרְדְּתִי.
אָמַר לִיה, מִשּׁוּם דִּהִיא שְׂכַחָא דְאַגּוּזָא. מַה
אַגּוּזָא, טְמִירָא וְסִתִּימָא מִכָּל סְטְרוּי, כֵּן רְתִיכָא
דְנִפְקָא מִגַּנְתָּא, סִתִּימָא מִכָּל סְטְרוּי. מַה אִינוּן
אַרְבַּע קְרִישֵׁין דִּי בְּאַגּוּזָא, מִתְחַבְּרֵן כְּהָאִי
גִיטָא, וּמִתְפָּרְשֵׁן מִהָאִי גִיטָא. כֵּן רְתִיכָא,
מִתְחַבְּרֵן בְּאַחַדוֹתָא בְּחֶדְוֹתָא בְּשְׁלִימוֹתָא
(בשלימו), וּמִתְפָּרֵשׁ כָּל חֵד בְּעַבְרוּי, עַל מַה
דְּאִתְמַנֵּי הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית ב) הוּא הַסִּבָּב
אֶת כָּל אֶרֶץ הַחַיִּלָּה הוּא הַהוֹלֵךְ קְדָמָת אֲשׁוּר,
וְכֵן כּוּלָם.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הָאִי לְכַלּוּכָא דִּהִיא בְּקִלְפִיּוּ
דְאַגּוּזָא, לְמַאי רְמִיזָא. אָמַר לִיה, אֶף עַל
גַּב דְאֹרִייתָא לֹא גִלְי לִיה, כְּהָאִי גִלְי.

תָּא חֲזִי, (ס"א שְׁקָדִים), מִנְהוּן מְרִירֵן, וּמִנְהוּן
מְתִיקֵן, וְרִמִּיזָא אִית לוֹן, אִית מְאֲרִי דְדִינָא
קִשָּׁא, וְאִית מְאֲרִי דְשִׁירוֹתָא, אֲבָל כָּל רְמִיזָא
דְגִלְי בְּאֹרִייתָא חֲזִינוּן דְדִינָא הוּי, וְהָכִי הָוָה
לִירְמִיָּהוּ, אַחֲזוּ לִיה בְּדִינָא, דְכַתִּיב, (ירמיה א) מִקַּל
שְׁקָד אֲנִי רוּאָה. מַאי שְׁקָד. שְׁקָדִים מִמָּשׁ. וְכֵן
בְּמִטָּה אַהֲרֹן, (במדבר י"ז) וַיִּגְמוּל שְׁקָדִים. וּמִן
תִּיבוֹתָא מִמָּשׁ, אֲשֶׁתַּמַּע, דִּהוּא דִינָא קִשָּׁא.
דְכַתִּיב, (דניאל ט) וַיִּשְׁקוּד ה' עַל הַרְעָה. וְכֵן (ירמיה
א) שׁוֹקֵד אֲנִי עַל דְבָרִי, וְכֵן כּוּלָם. אָמַר לִיה ר'

עֲקִיבָא, מִשְׁמַע כָּל מַה דְּעֵבֵד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא,
לְמִילָף מַגִּיחַ חֲכָמְתָא סַגִּיאַה, דְּכִתִּיב, (משלי ט"ז)
כָּל פֶּעַל ה' לִמְעַנְהוּ. ר' אֶלְעָזָר אָמַר מִהָבָא,
דְּכִתִּיב, (בראשית א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מַהוּ מְאֹד. לְמִילָף מַגִּיחַ
חֲכָמְתָא עֲלָאָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי דְכִתִּיב, (קהלת ז') גַּם אֶת
זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. פְּגוּוֹנָא
דְּרַקִּיעָא, עֵבֵד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּאַרְעָא, וְכִלְהוּ
רְמִיזָא לְמַה דְּלַעֲיִלָא. דְּכַד הָוָה חָמִי ר' אַבָּא,
חַד אֵילָנָא, דְּאַבִּיָּה אֲתַעְבִּיד עוֹפָא דְפָרַח מַגִּיחַ,
הָוָה בְּכִי וְאָמַר, אִי הוּוּ בְּנֵי נֶשָׂא יְדַעִי לְמִאִי
רְמִיזָאן, הוּוּ מְבֻזְעָן מְלַבּוּשֵׁיהוּן עַד טַבּוּרֵיהוּן,
לְמִאִי דְאַתְנַשֵּׁי חֲכָמָה מְנַהוּן. כָּל שְׁפָן בְּשָׂאָר
מַה דְּעֵבֵד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּאַרְעָא.

בְּדָאמַר ר' יוֹסִי, אֵלְנִין, אֵינּוּן דְּאַתְחַזִּי מְנַהוּן
חֲכָמְתָא, פְּגוּן חְרוּבָא, דְקַל, פְּסְתוּקָא,
וְכַדוּמָה לֹוּן, כְּלָהוּ בַחַד רְכִיבָא (רְחִיבָא) אֲתַרְכְּבוּ.
כָּל אֵינּוּן דְּעֵבֵדִין פִּירִין, בַּר מִתְּפּוּחִין, רְזָא חֲדָא
אֵינּוּן, בַּר שְׁבִילִין דְּאַתְפָּרְשֵׁן.

כָּרְ אֵינּוּן דְּלָא עֵבֵדִין פִּירִין, וְאֵינּוּן רַבְרַבִּין,
בַּר מְעַרְבִין דְּנַחְלָא, דְּאִית לְהוּ רְזָא
בְּלַחֲדוּי כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא, מִחַד יְנִיקָא יְנִיקוּ,
וְכָל חַד מְאֵינּוּן דְּאֵינְהוּ זוּטְרִי, בַּר מְאִזּוּבָא,
מְאִימָא חֲדָא אֲתִילִידוּ.

כָּרְ עֵשְׂבִין דְּאַרְעָא, דְּאַתְמַגִּי עֲלֵיהוּן רַבְרַבִּין
תְּקִיפִין בְּשִׁמְיָא. כָּל חַד וְחַד רְזָא בְּלַחֲדוּי,
פְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא, וּבְגִין פַּךְ פְּתִיב, (ויקרא י"ט) שְׂדֵף
לֹא תִזְרַע כְּלָאִים. דְּכָל חַד וְחַד עָאֵל בְּלַחֲדוּי,
וְנִפְיָק בְּלַחֲדוּי, הֲדָא הוּא דְכִתִּיב, (איוב ל"ח)

שְׂדֵף אֲנִי עַל דְּבָרִי, וְכֵן כָּלִם.
אָמַר לֹו רַבִּי עֲקִיבָא, מִשְׁמַע כָּל
מַה שְּׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ חֲכָמָה רַבָּה, שְׁכַתּוּב
(משלי טז) כָּל פֶּעַל ה' לִמְעַנְהוּ. רַבִּי
אֶלְעָזָר אָמַר מִכְּאָן, שְׁכַתּוּב
(בראשית א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מַה
זֶה מְאֹד? לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ חֲכָמָה
עֲלִיוֹנָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁכַתּוּב
(קהלת ז') גַּם אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה
עָשָׂה הָאֱלֹהִים? כְּמוֹ שְׁבַרְקִיעַ -
עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְץ,
וְהַכֵּל רוּמְזוּ לְמַה שְּׁלַמְעֵלָה.
שְׁכַשְׁתִּינָה רוּזָה רַבִּי אַבָּא עֵץ
אֶחָד שְׁפָרְיוּ נַעֲשָׂה עוֹף שְׁפוּרְחַ
מִמֶּנּוּ, הִיָּה בּוֹכָה וְאָמַר: אִם
הָיוּ בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים לְמַה
רוּמְזִים, הָיוּ קוֹרְעִים מְלַבּוּשֵׁיהֶם
עַד טַבּוּרֵם לְמַה שְּׁנִשְׁכַּחַה מֵהֶם
הַחֲכָמָה. כָּל שְׁפָן בְּשָׂאָר מַה
שְּׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּאַרְץ.

כְּמוֹ שְׂאֵר רַבִּי יוֹסִי, אֵילָנוֹת,
אוֹתָם שְׁנִירְתָה מֵהֶם חֲכָמָה,
כְּמוֹ חְרוּב, דְקַל, פְּסְתוּק,
וְכַדוּמָה לְהֶם, כָּלִם בְּהַרְכָּבָה
וּמְרַכְבָּהוּ אַחַת הַרְכָּבוּ. כָּל אוֹתָם
שְׁעוֹשִׂים פְּרוֹת, פֶּרֶט לְתַפּוּחִים,
סוּד אֶחָד הֶם, פֶּרֶט לְשְׁבִילִים
שְׁנַפְרָדִים.

כָּרְ אוֹתָם שְׁלָא עוֹשִׂים פְּרוֹת,
וְהֶם גְּדוּלִים, פֶּרֶט לְעַרְבֵי נַחַל
שְׁיֵשׁ לְהֶם סוּד לְבָדָם כְּמוֹ
שְׁלַמְעֵלָה, מִיְנִיקָה אַחַת יוֹנְקִים,
וְכָל אֶחָד מֵאוֹתָם הַקְּטַנִּים, פֶּרֶט
לְאִזּוּב, מֵאִם אַחַת נוֹלְדוּ.

כָּרְ עֵשֶׂב הָאֲרֵץ שְׁמִמָּנִים
עֲלֵיהֶם, גְּדוּלִים תְּקִיפִים
בְּשִׁמִּים. לְכָל אֶחָד וְאֶחָד סוּד
לְבַדּוּ, כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה, וְלִכְּן כְּתוּב (ויקרא י"ט) שְׂדֵף לֹא תִזְרַע כְּלָאִים. שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד נִכְנָס לְבַדּוּ
וְיוֹצֵא לְבַדּוּ. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (איוב לח) הִנְדַעַת חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשִׁים מִשְׁטְרוֹ בְּאַרְץ. וְכַתּוּב (ישעיה
מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא. וְיַמָּה וְשׁוֹבְכָל מַה שְּׁבַעוּלָם סוּד בְּלַבְדּוּ, וְלֹא רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַלּוֹת

אותם ולערבב אותם, וקראם בשמות - בני יעקב, שהם שבטים קדושים, שהם קיום העולם, על אחת כמה וכמה. זהו שכתוב ואלה שמות בני ישראל. רבי יוסי ברבי יהודה אמר, אלו נאמר אלה שמות, משמע שפך הוא. עכשו שכתוב ואלה שמות, משמע שעל הראשונים מוסיף, מה הראשונים בני יעקב - אף כאן בני יעקב.

אמר רבי יהודה, חס ושלום, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא (בראשית מו) אנכי ארד עמך מצרימה, סברת ששכינה תרד עמו באותה שעה ואמר לו, והרי כתוב אנכי ארד עמך מצרימה. עמך ממש? אלא בשעה שהיתה ירידה לבניו, ירדה שכינה. זהו שכתוב אנכי ארד מצרימה, ואנכי אעלה גם עלה. כל זמן שתהיה לך עליה, כפיכול יש לי גם עליה. ובשעה שתהיה לך ירידה, כפיכול אנכי ארד עמך. ועד שמת יוסף וכל אחיו והיתה להם ירידה, קמה שכינה וירדה עמם. כמו שירדו אלה, כך ירדו אלה.

אמר (רבי יוסי ברבי יהודה) רבי יהודה, מה כתוב למעלה ממנו? וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו'. באותה שעה שמת יוסף וכל השבטים והיתה להם ירידה, ירדו בני ישראל לגלות, ושכינה ומלאכים עליונים ירדו עמם. זהו שכתוב ואלה שמות בני ישראל, שהם נוספו על הראשונים לרדת לגלות.

אמר לו, אם כך, יעקב הנה מת או לא? אמר לו, מת. אמר לו,

הידעת חקות שמים אם תשרו בארץ. וכתוב (דף ט"ז ע"א) (ישעיה מ') לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. ומה (דף) בכל מה דבעלמא רזא בלחודוי ולא בעא קדשא בריך הוא לגלאה לון, ולערבבא לון, וקראן בשמהן. בני יעקב דאינון שבטין קדישין, דאינון קיומא דעלמא, על אחת כמה וכמה, הדיא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל.

ר' יוסי בר' יהודה אמר, אילו נאמר אלה שמות, משמע דהכי הוא. השתא דכתיב ואלה שמות, משמע דעל הראשונים מוסיף, מה הראשונים בני יעקב, אף כאן בני יעקב. אמר רבי יהודה, חס ושלום, בשעתא דאמר קדשא בריך הוא, (בראשית מ"ו) אנכי ארד עמך מצרימה, סלקא דעתך דשכינתא תיחות עמיה בהיא שעתא (אמר ליה והא כתיב אנכי ארד עמך מצרימה, עמך ממש, אלא, בשעתא דהות ירידה לבנוהי, נחתת שכינתא, הדיא הוא דכתיב, אנכי ארד עמך מצרימה, ואנכי אעלה גם עלה, כל זמנא דיהוי לך עלייה, כפיכול עלייה אית לי, ובשעתא דיהוי לך ירידה, כפיכול אנכי ארד עמך. ועד דמית יוסף וכל אחוי, והות לון ירידה, קמת שכינתא ונחתת עמהון, כמה דנחתו אלין, כך נחתו אלין.

אמר (ס"א ר' יוסי בר' יהודה), ר' יהודה מה כתיב לעיל מניה, (בראשית נ') וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו', בהיא שעתא דמית יוסף, וכלהו שבטין, והוה לון ירידה, נחתו בני ישראל בגלותא, ושכינתא ומלאכי עלאי נחתו עמהון, הדיא הוא דכתיב, ואלה שמות בני ישראל, דאינון אתוספו על קדמאי למיחת בגלותא.

אמר ליה, אי הכי, יעקב הנה מית או לא. אמר ליה מית. אמר ליה, ומהו

ומהו מה שכתוב הפאים מצרימה את יעקב, אמר את יעקב, ואם אחר שמת, הוצא משם את יעקב. אלא בא תראה, לא אמר הכתוב היורדים מצרימה את יעקב, שעד עכשו לא הייתה ירידה ליעקב, אלא הפאים. למדנו שבאו עם יעקב, והלכו להם. עד שירדו אלה לגלות, ירדו אלה עמם. זהו שכתוב ואלה שמות.

רבי דוסתאי אמר, בכל יום ויום היו באים והולכים להם, זהו שכתוב הפאים מצרימה, ולא כתוב אשר באו, והינו שכתוב הפאים מצרימה. בתחלה את יעקב, ואחר כן פשהיתה להם ירידה, איש וביתו באו. ובא ראה, כל בני יעקב היו מתים באותו זמן, וירדו אלה ואלה.

רבי יוסי ורבי אלעזר אמרו, בפרשה זו יש דברים עליונים, ששנינו, בשעה שירדו המרפכות והמחנות הקדושים, דיוקניהם של השבטים שחקוקים למעלה, כלם נכנסו לדור עמם. זהו שכתוב איש וביתו באו, וכתוב ראובן שמעון לוי.

דבר אחר ואלה שמות בני ישראל הפאים מצרימה את יעקב וגו' - חזרה פרשה זו למה שאמר רבי יוסי ברבי יהודה, והכל היה.

ובא ראה, רבי אלעזר בן ערף, פשהיה מגיע לפסוק הזה, היה בוכה. ששנינו, אמר רבי אלעזר בן ערף, בשעה שהלכו ישראל לגלות, התכנסו כל נשמות השבטים למערת המכפלה, צוחו ואמרו: זקן זקן, פאב של בני און בעמל (של הגלות) של העולם הזה. בניד כלם משעבדים בפרך, ועם אחר עושים בהם נקמות העולם.

דכתיב הפאים מצרימה את יעקב, אי בחיי, אימא את יעקב, ואי בתר דמית, אפיק מתמן את יעקב. אלא תא חזי, לא אמר קרא היורדים מצרימה את יעקב, דעד כען לא הות ירידה ליעקב, אלא הפאים, אוליפנא דאתו עמיה דיעקב, ואזלו להון, עד דנחתו אלין בגלותא, נחתו אלין עמהון, הדא הוא דכתיב ואלה שמות וגו'.

רבי דוסתאי אמר, בכל יומא ויומא הוו אתיין, ואזלין לון, הדא הוא דכתיב הפאים מצרימה, ולא כתיב אשר באו, והיינו דכתיב הפאים מצרימה בקדמיתא את יעקב. ולבתר כד הות לון ירידה איש וביתו באו. ותא חזי, בני יעקב פלהו הוו מתין בההוא זמנא ונחתו אלין ואלין.

רבי יוסי ורבי אלעזר אמרו, האי פרשתא מלין עלאין אית בה, דתנן, בשעתא דנחתו אלין רתיכין ומשריין קדישיין, דיוקניהון דשבטין, דגליפין לעילא, פלהו עאלן למידר עמהון. הדא הוא דכתיב, איש וביתו באו, וכתיב ראובן שמעון לוי.

דבר אחר ואלה שמות בני ישראל הפאים מצרימה את יעקב וגו'. אתחזר פרשתא דא, למה דאמר רבי יוסי ברבי יהודה, וכלא הוה.

ותא חזי, רבי אלעזר בן ערף, כד הוה מטי להאי פסוק, הוה בכי, דתניא, אמר רבי אלעזר בן ערף, בשעתא דאזלו ישראל בגלותא, אתכנשו כלהו נשמתהון דשבטין, למערתא דכפלתא, צוחו ואמרו: סבא סבא, פאבא דבנין לאו בלאותא (בגלותא) דעלמא דין, בניד פלהו משתעבדין בקשיו, עם אחרן עבדין בהו נוקמין דעלמא.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הִתְעוֹרְרָה רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ הַנֶּקֶץ, בְּקֶשׁ רִשׁוּת וַיִּרְדּוּ. קָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָל מַרְכְּבוֹתָיו וּמַחְנוֹתָיו וּמַלְכֵיהֶם בְּרֵאשִׁיָּהֶם, וַיִּרְדּוּ כָלֵם עִם יַעֲקֹב וְעִם שְׁבֻטָיו. שְׁבֻטִים יִרְדּוּ חַיִּים עִם אֲבִיהֶם, וּשְׁבֻטִים יִרְדּוּ מֵתִים עִם אֲבִיהֶם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה וְגו', וְכֹתוֹב רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לֹוי וְגו'. וּבֹא רֵאֵה, מֵתִים הֵיוּ, וַיִּרְדּוּ, וְכֹתוֹב וַיִּוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אַבְא, בְּזֶה נִקְרָא (תהלים קג) פְּרַחֵם אֵב עַל בָּנִים.

רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלוֹם הָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, וְרַבִּי אַבְא הָיָה עִמּוֹ. נִכְנסוּ לְמִקְוֶה אֶחָד וְלָנוּ שָׁם. אָכְלוּ. כְּשֶׁרָצוּ לְשִׁפְבּ, שָׁמוּ רֵאשִׁים בְּאוֹתוֹ תַל שֶׁל הָאֲרָץ שֶׁהָיָה שָׁם קָבַר אֶחָד. עַד שֶׁלֹּא נִרְדְּמוּ, קָרָא קוֹל אֶחָד מִהַקְּבָר וְאָמַר, הִזְרַע שְׁלִי הוֹלֵךְ לְאֲדָמָה. שְׁתִּים עָשְׂרָה שָׁנָה הָיָה שֶׁלֹּא הִתְעוֹרְרָתִי פְּרֻט לְעַכְשָׁו, שֶׁפְּרָצוּף בְּנֵי אֲנִי רוֹאֶה כְּאֵן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי אַתָּה? אָמַר לוֹ, אֲנִי יְהוּדִי, וְאֲנִי יוֹשֵׁב גִזְרֵי, שְׂאִינִי יְכוּל לְהַכְנִס מִשׁוּם אוֹתוֹ צַעַר שֶׁל שְׁנֵי שָׁנָב אוֹתוֹ גּוֹי כְּשֶׁהָיָה קָטָן וּמִלְקָה אוֹתוֹ כָּל יוֹם, וְהַצַּעַר שֶׁלִּי דוֹחָה אוֹתִי מִלְּהַכְנִס לְמִקְוֶה, וּבְמִקְוֶה זֶה לֹא הִתְעוֹרְרָתִי פְּרֻט לְעַכְשָׁו.

אָמַר לוֹ, וְאַתָּם הָאֵם יוֹדְעִים בְּצַעַר הַחַיִּים? אָמַר לוֹ, נִשְׁבַּע בְּשֵׁר הַקְּבָר, אִם לֹא בְקִשׁוֹתֵינוּ עַל הַחַיִּים, לֹא הֵיוּ עוֹמְדִים אֲפִלּוּ חֲצֵי יוֹם בְּעוֹלָם, וְעַכְשָׁו הִתְעוֹרְרָתִי כְּאֵן, שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים לִי בְּכָל יוֹם שֶׁבְּמַהְרָה יָבֹא לְכָאן בְּנִי, וְלֹא יִדְעָתִי אִם בְּחַיִּים אוּ בְּמוֹת.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, מַה

בְּהָיָה שְׁעָתָא, אֲתַעַר רוּחִיהָ דִּיהוּא סְבָא, רִשׁוּתָא שְׂאִיל, וְנַחֲתִית, קָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל רְתִיכוּי וּמְשַׁרְיִיתִיה, וּמַלְכֵיהוֹן בְּרֵאשִׁיהוֹן. וְנַחֲתוּ כְלָהוּ עִם יַעֲקֹב וְעִם שְׁבֻטָהִי. שְׁבֻטִין נַחֲתוּ חַיִּין עִם אַבּוּהוֹן, וּשְׁבֻטִין נַחֲתוּ מֵתִים עִם אַבּוּהוֹן, הִדָּא הוּא דְכֹתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה וְגו' וְכֹתִיב רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לֹוי וְגו'. וְתָא חֲזִי, מֵתִים הָווּ, וְנַחֲתוּ, וְכֹתִיב וַיִּוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אַבְא, בְּהָאִי אֲתַקְרִי (תהלים ק"ג) פְּרַחֵם אֵב עַל בָּנִים.

רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלוֹם הוּא אָזִיל בְּאַרְחָא וְרַבִּי אַבְא הוּא עָמִיה עָאלוּ לְחַד אֲתָרָא וּבִתּוֹ תָמָן. אָכְלוּ כַד בְּעוּ לְמִשְׁכָּב שְׁוֹו רִישֵׁיהוֹן בְּהָהוּא תֵּלָא דְאַרְעָא דִּיהוּא חַד קְבָרָא תָמָן עַד לֹא דְמִיכוּ קָרָא חַד קָלָא מִן קְבָרָא אָמַר זְרַעָא לְאַרְעָא אַזְלָא. תְּרִיסַר שְׁנִין הָוָה (דף ט"ז ע"ב) דְלֹא אֲתַעַרִּית בַּר הַאִידְנָא דְפְּרָצוּפָא דְבְּרִי חַמִּינָא הֵכָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאן אַתָּ. אָמַר לִיהּ יוּדָאִי אַנָּא, וְאַנָּא יְתִיב נְזִיפָא, דְאַנָּא לֹא יְכִילָנָא לְמִיעַל, בְּגִין הָהוּא צַעְרָא דְבְּרִי, דְגַנְבִּיהָ הָהוּא עוֹבֵד פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, כַּד אִיהוּ הָוָה זַעֲרָא, וְאַלְקֵי לִיהּ כָּל יוּמָא, וְצַעְרָא דִּילִיהּ דְחֵי לִי לְמִיעַל בְּדוּכְתָאִי, וּבְהָאִי אֲתָרָא לֹא אֲתַעַרִּית, בַּר הַאִידְנָא.

אָמַר לִיהּ וְאַתּוֹן יְדַעִין בְּצַעְרָא דְחַיִּי. אָמַר לִיהּ, שְׂרִי קְבָרִי, אִי לֹאוּ בְּעוּתָא דִּילָן עַל חַיִּי, לֹא יְתַקִּימוּן פְּלַגוֹת יוּמָא (כ"א בעלמא), וְהַאִידְנָא אֲתַעַרִּית הֵכָא, דִּיהוּוּ אֲמַרִּין לִי כָּל יוּמָא, דְלַעְגָּלָא יִיתִי בְּרִי הֵכָא, וְלֹא יִדְעָנָא אִי בְּחַיִּי אִי בְּמוֹתָא.

אָמַר לִיהּ רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי עֲבִידְתִּיכוּ בְּהָהוּא

מַעֲשֵׂיכֶם בְּאוֹתוֹ הַעוֹלָם? רַעַשׁ הַקָּבֶר וְאָמַר, קוֹמוּ לְכוּ, שְׁעַכְשׁוּ מִפִּי אֶת בְּנֵי. תִּמְהוּ וּבְרָחוּ מִשָּׁם כַּחֲצֵי מִיל. יָשׁוּבוּ עַד שֶׁהָאִיר הַבֶּקֶר. קָמוּ לְלַכְתּוֹ, וְרָאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה רֵץ וּבֹרַח, וְהָיָה שׁוֹתֵת דָּם עַל כַּתְּפָיו. אָחִזּוּ בוֹ, וְסִפְּרוּ לָהֶם אֶת הַמַּעֲשֵׂה. אָמְרוּ לוֹ, מַה שָּׁמַךְ? אָמַר לָהֶם, לַחֲמָא בַר לְיוֹאֵי. אָמְרוּ, וּמָה (כ"ב) לְיוֹאֵי בַר לַחֲמָא הָיָה אוֹתוֹ הַמֵּת. וּפְחָדוֹ לְדַבֵּר אֶתוֹ יוֹתֵר, וְלֹא חִזְרוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, זֶהוּ שְׁאֲמְרוּ שֶׁתְּפִלוֹת הַמֵּתִים מְגַנּוֹת עַל הַחַיִּים, מִנֵּיין לָנוּ? שְׁכַתוּב וַיַּעֲלוּ בְּגָב וַיָּבֵא עַד חֲבֵרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בַּא רְאָה, שְׁנֵי נְדָרִים נְדַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַיַּעֲקֹב, אֶחָד שֶׁיִּרְדַּע עֲמוֹ לְדוֹר עֲמוֹ בְּגָלוֹת, וְאֶחָד שֶׁיַּעֲלֶהוּ מִקְּבָרוֹ לְרֵאוֹת חֲדוֹת הַסְּיוּעַ הַקְּדוֹשׁ שְׁדָר עִם בְּנָיו. זֶהוּ שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית מו) אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִם. אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ בְּגָלוֹת, וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם עֲלֶיהָ, כַּנֶּאֱמָר (יחזקאל לז) וְהֶעֱלִיתִי אֶתְכֶם מִקְּבָרוֹתֵיכֶם עִמִּי, וְכַתוּב שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבָטִים וְגו'.

דְּבַר אַחַר וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם וְגו' - אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאוֹתוֹ יוֹם נִתְּנָה רְשׁוּת לְשָׂרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם עַל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים. שְׁשֵׁנִינוּ, עַד שֶׁלֹּא מֵת יוֹסֵף, לֹא נִתַּן שְׁלֹטוֹן לְשִׁלְטָן שֶׁל מִצְרַיִם עַל יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן שֶׁמֵת יוֹסֵף, אִזּוֹ וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם. וַיָּקָם - כְּמִי שֶׁהָיָה נְמוּךְ וְקָם.

[וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ וְכוּ'] רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (שיר א) עַד שֶׁהִמְלִיךָ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נִתַּן רִיחוֹ. עַד שֶׁהִמְלִיךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכַתוּב (ישעיה מו) כֹּה אָמַר ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְכַתוּב (דברים לג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מֶלֶךְ. בְּמִסְבּוֹ - בֵּין

עֲלָמָא. אֶתְרַגֵּישׁ קְבָרָא, וְאָמַר, אֲזִילוּ קוֹמוּ, דְּהָאִידְנָא יִלְקוֹן לְבָרִי, תְּוֹהוּ, וְעָרְקוּ מִתְּמָן כַּפְּלָגוֹת מִיל, יִתְּבוּ עַד דְּנְהִיר צַפְרָא. קָמוּ לְמִיזַל, חָמוּ חַד בַּר נָשׁ, דְּהָהוּ רְהִיט וְעָרַק, וְהָהוּ שְׁתִּית דְּמָא אַכְתְּפוּי, אַחְדוּ בֵּיה, וְסַח לְהוּ עוֹבְדָא, אָמְרוּ לֵיה מַה שְּׁמַךְ. אָמַר לְהוּ, לַחֲמָא בַר לְיוֹאֵי. אָמְרוּ, וּמָה (כ"ב) לְיוֹאֵי בַר לַחֲמָא הָהוּ הָהוּ מֵיתָא, וּמִסְתְּפִינָא לְאַשְׁתְּעוּיִי יִתִּיר בְּהַדְּיָה. לֹא אֶהְדְּרוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָאִי דְאָמְרוּ, דְצִלוֹתְהוֹן דְּמִתְיִיא, מְגִינָן עַל חַיִּי. מְנַלָּן. דְּכַתִּיב, (במדבר י"ג) וַיַּעֲלוּ בְּגָב וַיָּבֵא עַד חֲבֵרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזִי, תְּרִין נְדָרִין נְדַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַיַּעֲקֹב. חַד, דְּיִיחָוֵת עַמִּיהָ לְמִדְרַע עַמִּיהָ בְּגָלוֹתָא, וְחַד דְּיִסְקִינְיָה מִקְּבָרֶיהָ, לְמַחְמֵי חֲדוֹתָא דְּסִייעֶתָא קְדִישָׁא דְּדִיּוּרֵי עִם בְּנוֹהֵי, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִם אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ בְּגָלוֹתָא. וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם עֲלֶיהָ, כַּמָּה דְאֵתָא אָמַר (יחזקאל ל"ז) וְהֶעֱלִיתִי אֶתְכֶם מִקְּבָרוֹתֵיכֶם עִמִּי. וְכַתִּיב (תהלים קכ"ב) שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבָטִים וְגו'.

דְּבַר אַחַר (שמות א') וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם וְגו', אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהָהוּא יוֹמָא, אֶתְיָהִיב לֵיה רְשׁוּתָא לְשָׂרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם, עַל כָּל שְׂאֵר עַמִּין, דְּתִנָּא, עַד דְּלֹא מֵית יוֹסֵף, לֹא אֶתְיָהִיב שְׁלֹטְנוֹ לְשִׁלְטָנָא דְּמִצְרַיִם עַל יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְּמֵית יוֹסֵף, כִּדִּין וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וַיָּקָם: כַּמָּאן דְּהָהוּ מְאִיךְ וְקָם.

[וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ וכו'] רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (שיר השירים א) עַד שֶׁהִמְלִיךָ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נִתַּן רִיחוֹ. עַד שֶׁהִמְלִיךָ: דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה מ"ד) כֹּה אָמַר יְי' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וְכַתִּיב (דברים לג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מֶלֶךְ. בְּמִסְבּוֹ: בֵּין

פנפי הפרובים. נרדי נתן ריחו, דגֶרמו
שגֶרמו להסתלק מביניהם.

דבר אחר עד שהמלך במסבו -
בעוד שהקדוש ברוך הוא היה
נותן תורה לישראל, שכתוב
(שמות לד) ויהי שם עם ה'
ארבעים יום וארבעים לילה
לחם לא אכל וגו'. בעוד שהיה
כותב תורה לישראל, הוציאו
ריחם הטוב, ואמרו אלה אלהיך
ישראל.

דבר אחר עד שהמלך במסבו -
בעוד שהיה הקדוש ברוך הוא
יורד על הר סיני לתת תורה
לישראל. נרדי נתן ריחו -
שכתוב נעשה ונשמע.

רבי תנחום אמר, לכל אמה
ואמה יש שר למעלה, וכשנותן
הקדוש ברוך הוא שליטה לזה
- מוריד את זה, וכשנותן
שליטה לאותו שר, אין לו
שליטה אלא משום ישראל. זהו
שכתוב היו צריה לראש.

רבי יצחק אמר, ישראל הם
כנגד כל שאר אמות העולם.
מה שאר העמים הם שבעים -
אף ישראל הם שבעים. זהו
שכתוב כל הנפש לבית יעקב
הבאה מצרימה שבעים. ומי
ששולט על ישראל, כאלו שולט
על כל העולם.

רבי אבא אמר מכאן, ובני
ישראל פרו וישרצו וגו' - הרי
שבעה. וכל דרגה (עולה) לעשרה
- הרי שבעים. מה כתוב
אחריו? ויקם מלך חדש על
מצרים.

אמר רב הונא, למה השתעבדו
ישראל בכל האמות? בשביל
שישאר בהם העולם, שהם כנגד
כל העולם, וכתוב (זכריה יד) ביום
ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.
ומה הוא אחד - אף ישראל
אחד, שכתוב (שמואל ב' ז) גוי אחד

פנפי הפרובים. נרדי נתן ריחו, דגֶרמו
לאסתלקא מביניהון.

דבר אחר, עד שהמלך במסבו, בעוד דקודשא
ברוך הוא הוה יהיב אורייתא לישראל,
דכתיב, (שמות ל"ד) ויהי שם עם ה' ארבעים יום
וארבעים לילה לחם לא אכל וגו'. בעוד דהוה
כתיב אורייתא לישראל, שבקו ריחיהון טב,
ואמרו אלה אלהיך ישראל.

דבר אחר עד שהמלך במסבו, בעוד דהוה
קדשא בריך הוא נחית על טורא דסיני,
למיהב אורייתא לישראל, נרדי נתן ריחו,
דכתיב, (שמות כ"ד) נעשה ונשמע.

רבי תנחום אמר, כל אומה ואומה אית לה
שר לעילא, וכד קדשא בריך הוא יהיב
שלטנותא לדין, אנחית לדין, וכד יהיב
שלטנותא להווא שר, לית ליה שלטנותא,
אלא בגין ישראל, הדא הוא דכתיב, (איכה א') היו
צריה לראש.

רבי יצחק אמר, ישראל אינון לקביל כל שאר
אומין דעלמא, מה שאר עמין אינון
שבעים, אוף ישראל אינון שבעים, הדא הוא
דכתיב, (בראשית מ"ו) כל הנפש לבית יעקב
הבאה מצרימה שבעים. ומאן דשליט על ישראל,
כאילו שליט על כל עלמא.

רבי אבא אמר מהכא, ובני ישראל פרו וישרצו
וגו', הא שבעה. וכל דרגא (נ"א סלקא)
לעשרה, הא שבעים. מה כתיב בתריה, ויקם
מלך חדש על מצרים.

אמר רב הונא, אמאי אשתעבדו ישראל בכל
האומין, בגין דישתאר בהון עלמא,
דאינון לקביל כל עלמא, וכתיב, (זכריה י"ד) ביום
ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ומה הוא חד,
אוף ישראל חד, דכתיב, (שמואל ב' ז) גוי אחד

בְּאַרְץ. מֵה שְׁמוֹ אֶחָד וְנִפְרָד
בְּשִׁבְעִים - אֶף יִשְׂרָאֵל אֶחָד
וְנִפְרָד בְּשִׁבְעִים.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (משלי ל) פִּתַּח
שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְגו', פִּתַּח
עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ. שְׁשִׁנִּינִי, אֵינן לָךְ
אִמָּה שְׁפֵלָה וְנִקְלִית וּבְזוּיָה לִפְנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ הַמְּצָרִים,
וְנִתְּנָן לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׁלִיטָה מְשׁוּם יִשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה
כִּי תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ - זֶה הַגֵּר
שֶׁהוֹלִידָה אֶת יִשְׁמַעְאֵל, שְׁעֵשָׂה
כְּמָה רַעוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְשִׁלַּט
בָּהֶם, וְעֵנָה אוֹתָם בְּכָל מִינֵי
עֲנוּיִים, וְגִזַּר עֲלֵיהֶם כְּמָה
שְׁמִדוֹת, וְעַד הַיּוֹם הֵם שׁוֹלְטִים
עֲלֵיהֶם, וְאֵינָם מְנִיחִים לָהֶם
לְעַמּוֹד בְּדַתָּם. וְאֵינן לָךְ גְּלוּת
קִשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ גְּלוּת
יִשְׁמַעְאֵל.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֵיךְ עוֹלָה
לִירוּשָׁלַיִם, וְהֵיךְ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ.
רָאָה עֲרָבִי אֶחָד שֶׁהֵיךְ הוֹלֵךְ
בְּדֶרֶךְ וּבָנִי עִמּוֹ. פָּגְשׁוּ בֵיהוּדִי
אֶחָד, אָמַר לְבָנִי, הֵיךְ הוֹדִי הַיָּה
גַּעַל, שְׁמַאֲס בּוֹ אֲדוֹנִי. נָלֵא אוֹתוֹ
וְתִירַק לוֹ בְּזַקְנוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים,
שֶׁהוּא מְזַרַע שֶׁל רְמִים, שְׁאֵנִי
יִדְעִתִי שֶׁמְשַׁעְבָּדִים בָּהֶם שְׁבָעִים
עָמָּמִים. הֵלֵךְ בָּנִי וְתַפְס בְּזַקְנוֹ.
אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, רְמִים רְמִים,
גּוֹזְרֵנִי עַל הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁיִּרְדּוּ
לְמַטָּה. עַד שֶׁלֹּא סִיִּם, נִבְלָעוּ
בְּמִקּוּמָם.

רַבִּי יֶצְחָק פָּתַח, (שיר א) עַד
שִׁיפּוֹחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים וְגו'.
עַד שִׁיפּוֹחַ הַיּוֹם - פְּסוּקַת זֶה
נֶאֱמַר עַל גְּלוּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם
יִשְׁתַּעְבְּדוּ בְּגְלוּת עַד שִׁיִּסְתִּיִם
אוֹתוֹ יוֹם שֶׁל שְׁלֹטוֹן הָאֲמוֹת.
שְׁשִׁנִּינִי, אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, אֶלֶף
שָׁנִים הוּא שְׁלֹטוֹן הָאֲמוֹת פְּאֶחָד
הוּא כְּנֶגְדּוֹ, שְׁכַתּוֹב (זכריה יד) וְהֵיךְ

בְּאַרְץ. מֵה שְׁמִיהָ חַד, וְנִתְפָּרַשׁ בְּשִׁבְעִין, אוֹף
יִשְׂרָאֵל חַד, וְנִתְפָּרַשׁ בְּשִׁבְעִין.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (משלי ל') פִּתַּח שְׁלֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ
וְגו', פִּתַּח עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, דְּתַנְיָא (דף י"ז ע"א)
לֵית לָךְ אוֹמָא מְפִיכָא וּקְלִילָא וְנִבְזִית קָמִי
קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּוֹתִייהוּ דְּמַצְרָאִי, וְיִהִיב
לֹן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁלֹטְנוּתָא בְּגִינֵיהוּ
דְּיִשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ, דָּא הַגֵּר,
דְּאוּלִידַת לְיִשְׁמַעְאֵל, שְׁעֵשָׂה כְּמָה רַעוּת
לְיִשְׂרָאֵל, וְשִׁלַּט בָּהֶם, וְעֵנָה אוֹתָם בְּכָל מִינֵי
עֲנוּיִין, וְגִזַּר עֲלֵיהֶם כְּמָה שְׁמִדוֹת, וְעַד הַיּוֹם
הֵם שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְאֵינָם מְנִיחִים לָהֶם
לְעַמּוֹד בְּדַתָּם. וְאֵינן לָךְ גְּלוּת קִשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל
כְּמוֹ גְּלוּת יִשְׁמַעְאֵל.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֵיךְ סָלִיק לִירוּשָׁלַם, וְהוּה אָזִיל
בְּאוּרְחָא, חָמָא חַד עַרְבָאָה, דְּהוּה אָזִיל
בְּאוּרְחָא, וּבְרִיהַ עֲמִיהַ. פָּגְעוּ בִּיּוֹדָאֵי חַד. אָמַר
לְבְרִיהַ, הַאי יוֹדָאֵי גַעַלָא, דְּמַאֲסִים בִּיהַ מְרִיהַ.
נְוֹל לֵיהַ, וְרַקִּיק לֵיהַ בְּדִיקְנִיהַ שְׁבָעָה זְמַנִּין,
דְּאִיהוּ מְזַרְעָא דְּרַאמִין, דְּאָנָא יִדְעָנָא
דְּמְשַׁעְבָּדָן בְּהוּ שְׁבָעִין עָמָּמִין, אָזִיל בְּרִיהַ
וְאֶחִיד בְּדִיקְנִיהַ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ רַאמִין
רַאמִין, גּוֹזְרֵנָא עַל עֲלָאִין, דְּיַחְתְּוֹן לְתַתָּא. עַד
לָא סִיִּים אֶתְבָּלְעוּ בְּאַתְרֵיהוֹן.

רַבִּי יֶצְחָק פָּתַח, (שיר השירים ב) עַד שִׁיפּוֹחַ הַיּוֹם
וְנָסוּ הַצְּלָלִים וְגו', עַד שִׁיפּוֹחַ הַיּוֹם, הַאי
קָרָא עַל גְּלוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל אֶתְמַר, דְּאֵינּוֹן
יִשְׁתַּעְבְּדוֹן בְּגְלוּתָא, עַד דְּיִסְתִּיִים הֵהוּא יוֹמָא
דְּשְׁלֹטְנוּתָא דְּאוּמִין. דְּתַנּוּ, אָמַר רַבִּי יֶצְחָק,
אֶלֶף שָׁנִין הוּא שְׁלֹטְנוּתָא דְּכָל אוּמִין כְּחַדָּא,
עֲלִייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. וְלֵית לָךְ אוֹמָה דְּלֹא יִשְׁתַּעְבְּד
עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֵינן לָךְ אִמָּה שֶׁלֹּא תִשְׁתַּעְבְּד בָּהֶם, וְיוֹם אֶחָד

בהון. ויזמא חדא, הוא לקבליה דכתיב, (זכריה
י"ד) והיה יום אחד הוא יודע ליי' וגו'.

דבר אחר, עד שיפוח היום קדם דיפוח ההוא
יזמא דאומין. ונסו הצללים, אינון
שולטנין דשלוטו עלייהו. אלף לי אל הר המור,
אמר קדשא בריך הוא, אלף לי, לנערא
האומות מירושלם דהוא הר המור, פמה
דכתיב, בהר המוריה אשר בירושלם. ואל
גבעת הלבונה, דא בי מקדשא די בציון, דכתיב
ביה (תהלים מ"ח) יפה נוף משוש פל הארץ הר ציון
וגו', (אמר רבי יהודה) פמה דאת אמר, (איוב ל"ח) לאחוז
בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה. פהאי
דאחיד בטלית, לנערא טנופא מנה.

אמר רבי יוסי, עתיד קדשא בריך הוא
לאתגלייא בירושלם דלתתא, ולדכפאה
יתה מטנופי עממיא, עד דלא אשתלים ההוא
יזמא דאומין. דאמר רבי חייא, לית שולטנו
לאומין עלייהו דישראל, אלא יזמא חדא
לחוד, דהוא יומו של הקדוש ברוך הוא, והוא
אלף שנים. הדא הוא דכתיב, (איכה א') נתנני
שוממה כל היום דוה. יזמא חד לחוד, ולא
יתיר.

אמר רבי יוסי, אי יתיר ישתעבדון, לא על פום
גזרת מלפא הוא, אלא על דלא בעיין
למיהדר לקבליה, וכתוב (דברים ל') והיה כי יבואו
עליך פל הדברים האלה וגו', וכתוב, (דברים ל')
אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך
וגו'.

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל. (שמות א')
אמר רבי שמעון תא חזי, דהא על פל
פנים מלאכא שלטונא דממנא על מצראי הוה,
והכי הוא, דרובא דפרשתא לא אתמר, אלא
מלך מצרים סתם, והיינו ממנא רברבא על

יום אחד הוא יודע לה' וגו'.
דבר אחר עד שיפוח היום -
קדם שיפוח אותו יום של
האמות. ונסו הצללים - אלו
שלטונים ששלוטו עליהם. אלף
לי אל הר המור - אמר הקדוש
ברוך הוא, אלף לי לנער את
האמות מירושלים, שהוא הר
המור, פפתוב בהר המוריה
אשר בירושלם. ואל גבעת
הלבונה - זה בית המקדש
שבציון, שכתוב בו (משלי מח) יפה
נוף משוש פל הארץ הר ציון
וגו', (אמר רבי יהודה) כמו שנאמר
(איוב לח) לאחוז בכנפות הארץ
וינערו רשעים ממנה. כמו זה
שאחוז בטלית לנער ממנה
טנופת.

אמר רבי יוסי, עתיד הקדוש
ברוך הוא להתגלות בירושלים
שלמטה ולטהר אותה מטנופי
העמים, עד שלא ישתלם אותו
היום של האמות. שאמר רבי
חייא, אין שלטון לאמות על
ישראל אלא יום אחד בלבד,
שהוא יומו של הקדוש ברוך
הוא, והוא אלף שנים. זהו
שפתוב נתנני שממה כל היום
דוה. יום אחד בלבד, ולא יותר.
אמר רבי יוסי, אם ישתעבדו
יותר, לא על פי גזרת המלך
הוא, אלא על שלא רוצים לחזר
אליו, וכתוב (דברים ל') והיה פי
יבאו עליך פל הדברים האלה
וגו', וכתוב אם יהיה נדחך
בקצה השמים משם יקבצך
וגו'.

ויאמר אל עמו הנה עם בני
ישראל. אמר רבי שמעון, בא
ראה, שהרי על פל פנים המלאך
השליט הממנה על המצרים
היה, וכך הוא, שברב הפרשה
לא נאמר אלא מלך מצרים
סתם, והיינו הממנה הגדול על

מִצְרַיִם. פָּרַעַה מֶלֶךְ מִצְרַיִם,
פָּרַעַה מִמֶּשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְפִיכָף כְּתוּב
וַיֹּאמֶר, כְּלוּמַר הַכְּנִיס בְּלִבְכֶם
דְּבַר זֶה, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (שְׁמוּאֵל ב' טו)
כִּי ה' אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת דָּוִד.
מִחֻשְׁבֵּת הַלֵּב בְּלִבְדוֹ. וְכֵן (אֶסְתֵּר ו')
וַיֹּאמֶר הֶמֶן בְּלִבּוֹ, וְכֵן (בְּרַאשִׁית יז)
וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלֵּבֶן מֵאָה שָׁנָה.
אִךְ כָּאֵן גַּם, הַכְּנִיס מִחֻשְׁבָּה
בְּלִבְכֶם שְׁאֲמַרוּ רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ.
מַה זֶה מִמֶּנּוּ? רָצָה לוֹמַר מִמֶּנָּה
שְׁלֵהֶם. הֵם אָמְרוּ בְּלִבְכֶם שְׁחִיל
וְתַקֵּף שְׁלֵהֶם גְּדוּל וְתַקֵּף מִמֶּנּוּ,
מִהַשְּׁלִטוֹן שְׁלֵהֶם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אַמּוֹת
הָעוֹלָם (חוּץ מִיִּשְׂרָאֵל) מוֹשְׁכִים כְּחֵם
מִשְׁרִיָּהֶם, וַיִּשְׂרָאֵל מוֹשְׁכִים כְּחֵם
מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם
נִקְרָאִים עִם ה', וְלֹא עִם שֵׁל
הַשְּׁלִטָּנִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כָּאֵן
נִקְרָאוּ עִמוֹ, שְׁכֵתוּב וַיֹּאמֶר אֶל
עִמוֹ, וְשֵׁם כְּתוּב (שְׁמוֹת א) רֵאָה
רְאִיתִי אֶת עֲנִי עֲמִי, עֲמִי מִמֶּשׁ.
יִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ עִם ה', וְשֹׁאֵר
הָאֲמּוֹת נִקְרָאוּ עִמוֹ שֵׁל הַשְּׁלִיט
שְׁלֵהֶם, שְׁכֵתוּב (מִיכָה ד) כִּי כָל
הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו
וַאֲנַחְנוּ נֵלֵךְ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּסוּק זֶה הִיא
לוֹ לומר, וְהִנֵּה עִם יִשְׂרָאֵל, אוֹן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. וְאַלְא
מִהוּ עִם בְּנֵי? אֶלָּא עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ, מֵאוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל
שְׁלֵמְעֵלָה, שְׁחֻשְׁבוּ שְׁעַם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הָיוּ, וְלֹא עִם ה', וְכֵתוּב
וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
כְּתוּב מִפְּנֵי עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא
מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ.

רַבִּי יוֹחָנָן הִיא עוֹמֵד לְפָנָי רַבִּי
יִצְחָק. אָמַר, מַה רָאָה בְּלֶק לומר
(בְּמַדְבָּר כב) הִנֵּה עִם יִצְחָק מִמִּצְרַיִם,
בְּלֶק מְכַשֵּׁף גְּדוּל הִנֵּה, וְכֵן דִּרְךָ

מִצְרַאִי. פָּרַעַה מֶלֶךְ מִצְרַיִם, פָּרַעַה מִמֶּשׁ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְפִיכָף כְּתוּב וַיֹּאמֶר, כְּלוּמַר
אֲכַנִּיס בְּלִבְהוֹן מִלְּתָא דָּא, כְּמָה דָּאֵת
אָמַר, (שְׁמוּאֵל ב', ט"ז) כִּי יִי אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת דָּוִד.
מִחֻשְׁבֵּת הַלֵּב בְּלִבְדוֹ. וְכֵן (אֶסְתֵּר ו') וַיֹּאמֶר הֶמֶן
בְּלִבּוֹ, וְכֵן (בְּרַאשִׁית י"ז) וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלֵּבֶן מֵאָה
שָׁנָה. אוֹף הִכָּא נָמִי, אֲכַנִּיס מִחֻשְׁבֵּתָא בְּלִבְהוֹן,
דְּאָמְרוּ רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. מָאִי מִמֶּנּוּ. רְצוֹנוֹ
לוֹמַר מִמֶּנָּה דִּילְהוֹן, אֵינּוֹן אָמְרוּ בְּלִפְיֵיהוּ,
דְּחִילָא וְתוֹקְפָא דִּילְהוֹן, רַבְרָבָא וְתַקֵּיפָא מִמֶּנּוּ,
מִשׁוּלְטָנָא דִּילְהוֹן.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אוֹמִין דְּעֵלְמָא, (בְּרִי יִשְׂרָאֵל)
מִשְׁכִּין תוֹקְפָא מִשְׁרִיָּהוֹן, וַיִּשְׂרָאֵל נִגְדִין
חִילִיָּהוֹן מִקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, וְאֵינּוֹן אֲתַקְרוּן
עֵמָא דִּינִי, וְלֹא עֵמָא דְשׁוּלְטָנָא. ר' יְהוּדָה
אָמַר, הִכָּא אֲתַקְרוּן עִמוֹ, דְּכֵתוּב וַיֹּאמֶר אֶל
עִמוֹ, וְהִתָּם כְּתוּב, (שְׁמוֹת ג') רֵאָה רְאִיתִי אֶת עֲנִי
עֲמִי, עֲמִי מִמֶּשׁ יִשְׂרָאֵל אֲקָרוּן עִם יִי, וְשֹׁאֵר
אוֹמִין אֲקָרוּן, עִמוֹ דְשׁוּלְטָנָא דִּילְהוֹן דְּכֵתוּב,
(מִיכָה ד') כִּי כָל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו
וַאֲנַחְנוּ נֵלֵךְ בְּשֵׁם יִי אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָאִי פְּסוּקָא, הָוָה לִיה לְמִימַר
(הִנֵּה עִם יִשְׂרָאֵל או) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ,
(אֶלָּא) מִהוּ עִם בְּנֵי. אֶלָּא עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ,
מִהוּ הוּא יִשְׂרָאֵל דְּלַעֲיֵלָא, דְּחֻשְׁיָבוּ דְעִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הוּוּ, וְלֹא עִם יִי, וְכֵתוּב (שְׁמוֹת א') וַיִּקְוּצוּ
מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא כְּתוּב מִפְּנֵי (דָּף י"ז ע"ב) עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ.

רַבִּי יוֹחָנָן הִיא קָאִים קָמִיָּה דְר' יִצְחָק, אָמַר,
מַה חָמָא בְּלֶק לְמִימַר (בְּמַדְבָּר כ"ב) הִנֵּה עִם
יִצָּא מִמִּצְרַיִם, וְלֹא אָמַר הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְלֹא אָמַר הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? וְאַלְא אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק,

המכשפים לקחת דבר שאין בו חשד, וכן אין מזכירים לעולם שם אביו של אדם, אלא שם אמו, דבר שאין בו חשד.

שכן דרך השדים, שמעינים באותו דבר שאומרים להם, אם הוא פזוב - מודיעים לו דברים פזובים, ואם הוא אמת - כל מה שאומרים לזמן קצר אמת הוא, כל שפן לעשות מעשה. רבי אחא אמר, בלק לקח דרך של קלון, הנה עם יצא ממצרים, כלומר שאין אנו יודעים ממי הם.

אמר רבי יוחנן, מפני מה העם של הגדולים שמורים, ועמו של הקדוש ברוך הוא אינם שמורים? אמר רבי יצחק, אין דומה עני לעשיר. העני צריך לשמר את שלו, העשיר לא שומר את שלו. וכל שפן שישאל הם ממלך שאוהב אמת ודין, ודין ראשון עושה באנשי ביתו, שרוצה שהם יהיו שמורים מחטא יותר מכלם. זהו שכתוב (עמוס א) רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו'.

רבי יוסי יצא לדרך, והיה רבי אחא בר יעקב הולך עמו. עד שהיו הולכים, שתק רבי יוסי והרהר בדברי העולם, ורבי אחא הרהר בדברי תורה. (עד שהיו הולכים) ראה רבי יוסי נחש אחד שהיה רץ אחריו. אמר רבי יוסי לרבי אחא, ראית את הנחש הזה שרץ אחרי? אמר לו רבי אחא, אני לא ראיתי אותו. רץ רבי יוסי, והנחש אחריו. נפל רבי יוסי ודם שתת וירד מחטמו. שמע שהיו אומרים, רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו'. אמר רבי יוסי, ומה על שעה אחת כן - מי שמתנאש ממנה על אחת כמה וכמה.

(אלא) אמר ליה ר' יצחק, בלק מכשף גדול הוה, וכן דרך המכשפים לקחת הדבר שאין בו חשדא, וכן אין מזכירין לעולם שם אביו של אדם, אלא שם אמו, דבר שאין בו חשדא.

דכן דרך השדים, דמעיינים בהווא מלה דקאמרי להו, אי איהו כדיבא, מודיעין ליה מלין כדיבין, ואי הוא קשוט, כל מה דאמריין לזמנא זעירא קושטא הוא, כל שפן למעבד עבידתא. רבי אחא אמר, בלק אורחא דקלנא נקט, הנה עם יצא ממצרים, כלומר, דלית אנן ידעין ממאן אינון.

אמר רבי יוחנן, מפני מה עמא דרב רבין נטירין, ועמא דקודשא בריה הוא לא נטירין. אמר רבי יצחק, לא דמי מספנא לעתירא. מספנא בעי לנטרא דיליה, עתירא לא נטיר דיליה, וכל שפן דישאל, אינון ממלכא דרחים קשוט ודינא. ודינא קדמא עביד בגוברין דביתיה, דבעי דאינון להוון נטירין מחטאיה יתיר מפלהו הדא הוא דכתיב, (עמוס ג) רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו'.

רבי יוסי נפק לאורחא, והוה רבי אחא בר יעקב אזיל עמיה, עד דהו אולי, שתיק רבי יוסי, והרהר במלי דעלמא. ורבי אחא הרהר במלי דאורייתא. (עד דהו אולי) חמא רבי יוסי חד חוּנא, דהוה רהיט אבתריה. אמר רבי יוסי לרבי אחא, חזית האי חוּנא דרהיט אבתראי. אמר ליה רבי אחא, אנא לא חמינא ליה. רהט רבי יוסי וחונא אבתרוי. נפל רבי יוסי, ודמא שתת ונחת מחוטמוי, שמע דהו אמרין, רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו', אמר רבי יוסי, ומה על שעתא חדא כן, מאן דמתניאש מנה על אחת כמה וכמה.

על שעתא חדא כן, מאן דמתניאש מנה על אחת כמה וכמה.

פֶּתַח וְאָמַר, (דברים ב) פִּי ה' אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדָךְ יָדַע לְכַתֵּךְ וְגו' הַמּוֹלִיכְךָ וְגו', נַחֵשׁ שָׂרָף וְעַקְרֹב וְגו'. נַחֵשׁ שָׂרָף לְמָה לְמָה הָכָא. אֵלֵא, לְקַחַת עוֹנָשׁן מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שְׂמַתְפָּרְשִׁין מִן עֵץ הַחַיִּים. דְּכַתִּיב, (דברים ל') כִּי הוּא חַיִּיהָ וְאוֹרָהּ יִמְיָהּ.

הָא חֲזִי, אָמַר רַבִּי חַיִּיא, כְּתִיב (משלי י"ג) חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ וְגו', וְכַתּוּב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה', וְכַתּוּב וְאֵת עֲשׂוֹ שְׂנֵאתִי. מַה זֶה שְׂנֵאתִי? שְׂפַתּוֹב חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ, כְּלוֹמַר שְׂנֵאתִי אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן חֲשַׁכְתִּי שְׁבִט מִהֶם. כָּל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֵה שְׂיַפְרְשׁוּ מֵעֵץ הַחַיִּים אֶפְלוּ רַגַע אֶחָד.

וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ, נִתֵּן לָהֶם עֲצָה לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם רַע. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, יוֹדְעִים הָיוּ הַמַּצְרִים כְּאֶצְטַגְנִינּוֹת שְׁלָהֶם שְׁסוּפָם לְלַקּוֹת בְּגַלּל יִשְׂרָאֵל, וְלִכְן הַקְּדִים הַשְּׁלִיט שְׁלָהֶם לַעֲשׂוֹת עִמָּם רַע.

רַבִּי יִצְחָק פָּגַשׁ בְּאוֹתוֹ הַר, וְרָאָה אִישׁ אֶחָד יֹשֵׁן תַּחַת הָאֵילָן. יָשַׁב שָׁם. עַד שֶׁיָּשַׁב, רָאָה שֶׁהָאָרֶץ מִתְחַלְחֶלֶת, וְנִשְׁבַּר אוֹתוֹ אֵילָן וְנָפַל, וְרָאָה בְּקִיעִים וְגַמּוֹת בְּאָרֶץ, וְהָאָרֶץ עוֹלָה וְיורֶדֶת.

הַתְּעוֹרָר אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְצוּחַ כְּנֻגַד רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר לוֹ: הַיְהוּדֵי הַיְהוּדֵי, תִּכְפֶּה וְתִנְהַם, שְׁעַכְשׁוּ מַעֲמִידִים בְּרַקִּיעַ גְּדוֹל מְמַנָּה אֶחָד שְׁלִיט עֲלֵיוֹן, וְהוּא עֲתִיד לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם הַרְבֵּה רַע, וְרַעֲיֶדֶת הָאָדָמָה הַזֹּאת הִיתָה בְּגַלְלָכֶם. שְׁכַל פַּעַם שְׂרוּעֶדֶת הָאָרֶץ, כְּשֶׁקָּם מְמַנָּה שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּכֶם רַע.

הַמָּה רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וַדַּאי

פֶּתַח וְאָמַר, (דברים ב) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדָךְ יָדַע לְכַתֵּךְ וְגו' הַמּוֹלִיכְךָ וְגו', נַחֵשׁ שָׂרָף וְעַקְרֹב וְגו', נַחֵשׁ שָׂרָף לְמָה לְמָה הָכָא. אֵלֵא, לְקַחַת עוֹנָשׁן מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שְׂמַתְפָּרְשִׁין מִן עֵץ הַחַיִּים. דְּכַתִּיב, (דברים ל') כִּי הוּא חַיִּיהָ וְאוֹרָהּ יִמְיָהּ.

הָא חֲזִי, אָמַר רַבִּי חַיִּיא, כְּתִיב (משלי י"ג) חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ וְגו'. וְכַתִּיב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה'. וְכַתִּיב, (מלאכי א) וְאֵת עֲשׂוֹ שְׂנֵאתִי. מַהוֹ שְׂנֵאתִי, דְּכַתִּיב חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ. כְּלוֹמַר שְׂנֵאתִי אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן חֲשַׁכְתִּי שְׁבִט מִהֶם, כָּל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּלֹא בְּעֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְפָּרְשׁוּן מֵעֵץ הַחַיִּים אֶפְלוּ רַגַע אֶחָד.

וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ. יִהְיֶה לְהוֹן עֵיטָא, לְמַעַבְדַּ עַמְהוֹן בִּישָׁא. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, יְדַעִין הוּוּ מַצְרָאִי בְּאֶצְטַגְנִינּוֹת דְּלֵהוֹן, שְׁסוּפָן לְמַלְקֵי בְּגִין יִשְׂרָאֵל, וְלִכְךָ אַקְדִּים שׁוֹלְטָנָא דְּלֵהוֹן, לְמַעַבְדַּ עַמְהוֹן בִּישָׁא.

רַבִּי יִצְחָק פָּגַע בַּהֵוָא טוֹרָא, וְחָמָא חַד בַּר נָשׁ דְּהוּוּ נְאִים תַּחוֹת חַד אֵילָן. יְתִיב תַּמָּן, אַדְהוּוּ יְתִיב, חָמָא אַרְעָא דְּמִתְחַלְחֶלֶת, וְאַתְבַּר הֵוָא אֵילָנָא, וְנָפַל, וְחָמָא בְּקִיעִין גּוּמִין בְּאַרְעָא, וְאַרְעָא סְלָקָא וְנִחְתָּא.

אַתְעַר הֵוָא גְּבַרָא, צוּוח לְקַבְלִיהָ דְּרַבִּי יִצְחָק, וְאָמַר לִיהָ יוֹדָאֵי יוֹדָאֵי, בְּכִי וְנִהִים, דְּהֵאִידְנָא מְקִימִין בְּרַקִּיעָא חַד רַבְרַבָּא מְמַנָּא שְׁלְטָנָא עֲלָאָה, וְהוּא זְמִין לְמַעַבְדַּ עַמְכוֹן בִּישָׁא סְגִי, וְהֵאֵי רַגְשָׁא דְּאַרְעָא בְּגִינִיכוֹן הָוָה. דְּכָל זְמַנָּא דְּרַגְשָׁא אַרְעָא, כַּד קָם מְמַנָּא, דִּיעֲבִיד עַמְכוֹן בִּישָׁא.

תְּוֹוה רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וַדַּאי כְּתִיב, (משלי ל') תַּחַת שְׁלֵשׁ רַגְזָה אָרֶץ, וְכַתִּיב תַּחַת עֶבֶד כִּי

כתוב (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ, וכתוב תחת עבד פי ימלוך. ממנה שהיה וממנה תחת שלטון אחר ומלך, ונתנו לו שלטון, וכל שכן כששולט בישראל.

אמר רבי חמא בר גוריא, כשהניח את ישראל תחת שלטון האמות, ישב וגעה וככה. זהו שכתוב (ירמיה יג) במסתרים תבכה נפשי. אמר רבי יוסי, במסתרים דוקא.

רבי יהודה נכנס אל רבי אלעזר ומצאו שהיה יושב ונדו בפיו, והיה עצוב. אמר לו, במה עוסק מר? אמר לו, שכתוב באור פני מלך חיים. אם האדון עצוב, וכל שכן שגועה ובוכה - מה יעשו שמשי? זהו שכתוב (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חצה. מה זה חצה? שאדונם בפנים, והם בחוץ. אדונם בפנים הפנימיים, והם בפנים החיצוניים. מי הם פתים הפנימיים? אמר רבי יצחק, אותם מעשרה פתרי המלך.

מלאכי שלום מר יבפיון, וכי יש מלאכים שאינם של שלום? אמר לו, כן. בא ראה, יש בעלי דין קשה, ויש בעלי דין לא קשה, ויש בעלי דין רפה ורחמים, ויש בעלי רחמים שאין בהם דין כלל, ואלה נקראו מלאכי שלום, ועל אותם שלמטה כתוב (שם א) אלביש שמים קדרות ושק אשים פסותם, וכתוב (שם לד) ונמקו כל צבא השמים.

אם כן, כל אותם שליטים הממנים על שאר העמים, כשרואים את אדונם עצוב, למה עובדים בפרך עם בניו? אמר רבי אלעזר, אינם עושים אלא מה שהצטוו, ורצון אדונם הם עושים.

רבי דוסתאי אמר, בזמן

ימלוך. ממנא דהיה (ממנא) תחות שלטנא אחרא, ומליך, ויהבין ליה שלטנא, וכל שכן פד שליט בישראל.

אמר רבי חמא בר גוריא, פד אנח לישראל תחות שלטנותא דאומין, יתיב וגעי ובכי, הדא הוא דכתיב, (ירמיה י"ג) במסתרים תבכה נפשי. אמר רבי יוסי, במסתרים דווקא.

רבי יהודה עאל לגביה דרבי אלעזר, אשפחיה דהיה יתיב, וידיה בפומיה, והיה עציב. אמר ליה, במאי (דף ק"ח ע"א) קא עסיק מר. אמר ליה דכתיב, (משלי ט"ז) באור פני מלך חיים. אי טרנא עציב, וכל שכן דגעי ובכי, שמשוי מאי עבדי, הדא הוא דכתיב, (ישעיה ל"ג) הן אראלם צעקו חצה. מאי חצה.

מריהון בגו, ואינון לבר. מריהון בבתי גואי, ואינון בבתי בראי. פתי גואי מאי אינון. אמר רבי יצחק, אינון מעשרה כתרי מלכא.

מלאכי שלום מר יבפיון, וכי יש מלאכים שאינם של שלום. אמר ליה אין. תא חזי, אית מארי דדינא קשיא, ואית מארי דדינא דלא קשיא, ואית מארי דינא (רפוא) ורחמנותא. ואית מארי דרחמנותא דלית בהו דינא כלל. ואלין אתקרון מלאכי שלום. ועל אינון דלתתא, פתיב, (ישעיה ב') אלביש קדרות ושק אשים פסותם. וכתיב (ישעיה ל"ד) ונמקו כל צבא השמים.

אי הכי, כל אינון שולטנין דממנן על שאר עמין, פד חמאן למריהון עציב, למאי עבדין פרוכא לבנוהי. אמר רבי אלעזר, לא עבדי אלא מאי דאתפקדו, ורעותא דמריהון עבדין.

רבי דוסתאי אמר בעדנא דאתמסרן בנוי

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְשׁוּלְטָנֵי עַמְמִין,
מִתְכַנְּפִין תְּרִיסַר בְּתֵי דִינִין, וּמִשְׁתַּקְּעֵן גּוֹ
תְּהוּמָא רַבָּה, גְּעֵי טְרָנָא, גְּעֵין, וְרַהֲיֵטֵן (נ"א תְּרִיסִין)
וְנַחְתִּין תְּרִין דְּמַעֲיָן לְשִׁקְיַעָא דִּימָא רַבָּה, הָדָא
הוּא דְכְּתִיב (תהלים ל"ו) מִשְׁפָּטֶיהָ תְּהוֹם רַבָּה.
וּמִתְגַּלְגַּלָּן עֲלָאִין לְתַתָּא, אֲתַבְּקַעֵן תַּתְּאִין,
וְנַחְתִּין מְאֵתָן וְאַרְבַּעִין דְּרַגִּין הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(עמוס ג') אַרְיָה שָׂאג מִי לֹא יִירָא.

הַתָּנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּמָסַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
לְשָׂרָא דְּמִצְרָאֵי, גְּזַר עֲלֵיהוּ שְׁבַע גְּזֵרוֹת,
שִׁישְׁעַבְדוּ בְּהוֹן מִצְרָאֵי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות
א') וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדוּתָהּ קָשָׁה בְּחוֹמֵר
וּבִלְבָנִים וְגו'. וְלִקְבְּלֵיהוֹן שְׁבַע עֲבָדָה לְטוֹב, וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פְּרוּ, וַיִּשְׂרְצוּ, וַיִּרְבוּ, וַיַּעֲצְמוּ, בְּמָאֵד,
מָאֵד, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם.

הֵבֵה נִתְחַכְּמָה לוֹ. (שמות א') רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אִין
הֵבֵה אֶלְא לְשׁוֹן הַזְּמָנָה, לְמַעַבְדֵי דִינָא.
פְּמָה דְּאֵתָּ אָמַר, (בראשית י"א) הֵבֵה נִרְדָּה. (שמואל א'
י"ד) הֵבֵה תְּמִים. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הֵבֵה כּוֹלָם,
לְשׁוֹן הַסְּפָמָה וְהַזְּמָנָה. כְּמוֹ (בראשית י"א) הֵבֵה נִבְנָה
לְנוֹ עֵיר. (שופטים כ') הֵבֵה לְכֶם עֶצֶה. (תהלים כ"ט) הֵבֵה
לְה' בְּנֵי אֱלֹים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הֵבֵה נִתְחַכְּמָה לוֹ נְהוּי
בְּהַסְּפַמַת דִּינָא לְגַבִּיָּה. פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחַ
הַקְּדָשׁ אוֹמְרָת פֶּן יִרְבֶּה, וְכֵן יִפְרוּץ. וּמִלְּאָכִי
הַשָּׂרֵת הוּוּ לְהוּ לְשָׁפִים וְלְצִנִּינִים הָדָא הוּא
דְכְּתִיב, וַיִּקְוְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דִּהוּוּ מִתְּעַקְצֵי
מִמִּלְּאָכִי הַשָּׂרֵת, פְּהֵנִי קוֹצֵי דְּמִתְּעַקְצֵי בְּהוּ
אִינְשֵׁי.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאֵי אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַה הָוָה
מִחֲשַׁבְתְּהוֹן דְּמִצְרָאֵי, דְּמִמְנַע מִיִּשְׂרָאֵל
פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, וְשִׁלְטָנָא דְּמִמְנָא עֲלֵיהוֹן דְּאֶעֱלֵל
שְׁתַּמְנַע פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה מִיִּשְׂרָאֵל וְהַשְּׁלִיט הַמְּנַמְנָה עֲלֵיהֶם שְׁהַכְּנִים כְּךָ בְּלַבָּם? אֶלְא אָמַר לְהֶם,

שְׁנַמְסְרִים בְּנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְשִׁלְטֵי הַעַמִּים, מִתְכַנְּסִים
לְשָׁנִים עֶשֶׂר בְּתֵי דִין וְנִשְׁקָעִים
לְתוֹף תְּהוֹם רַבָּה. גּוֹעָה הָאָדוֹן,
גּוֹעִים וְרָצִים (בְּעֵלֵי מַגִּנִּים), וַיִּוְרְדוּת
שְׁתֵּי דְמַעוֹת לְשַׁקַּע שֶׁל הַיָּם
הַגְּדוֹל, זְהוּ שְׁכָתוּב (תהלים לו)
מִשְׁפָּטֶיהָ תְּהוֹם רַבָּה.
וּמִתְגַּלְגַּלִּים עֲלֵיוֹנִים לְמַטָּה,
מִתְבַּקְּעִים הַתַּחְתּוֹנִים, וַיִּוְרְדִים
מֵאֲתָם וְאַרְבַּעִים דְּרַגּוֹת. זְהוּ
שְׁכָתוּב (עמוס ג') אַרְיָה שָׂאג מִי לֹא
יִירָא.

שְׁנִינּוּ, בְּשַׁעֲהַ שְׁמָסַר הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל לְשַׁר
מִצְרַיִם, גְּזַר עֲלֵיהֶם שְׁבַע גְּזֵרוֹת
שִׁישְׁעַבְדוּ בְּהֶם הַמִּצְרַיִם, זְהוּ
שְׁכָתוּב וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם
בְּעַבְדוּתָהּ קָשָׁה בְּחֹמֵר וּבִלְבָנִים
וְגו'. וַיִּכְנַגְּדֵם שְׁבַע לְטוֹב - וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ
וַיַּעֲצְמוּ בְּמָאֵד מָאֵד וַתִּמְלֵא
הָאָרֶץ אֹתָם.

הֵבֵה נִתְחַכְּמָה לוֹ. רַבִּי יוֹסִי
אָמַר, אִין הֵבֵה אֶלְא לְשׁוֹן
הַזְּמָנָה לְעֵשׂוֹת דִּין, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
(בראשית י"א) הֵבֵה נִרְדָּה. (שמואל א'-
י"ד) הֵבֵה תְּמִים. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
הֵבֵה - פְּלָם לְשׁוֹן הַסְּפָמָה
וְהַזְּמָנָה, כְּמוֹ הֵבֵה נִבְנָה לְנוֹ
עֵיר. (שופטים כ') הֵבֵה לְכֶם עֶצֶה.
(תהלים כט) הֵבֵה לְה' בְּנֵי אֱלֹים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הֵבֵה נִתְחַכְּמָה
לוֹ נְהִיָּה בְּהַסְּפַמַת הַדִּין אֱלִיוּ.
פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחַ הַקְּדָשׁ אוֹמְרָת פֶּן
יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוּץ. וּמִלְּאָכִי הַשָּׂרֵת
הִיוּ לְהֶם לְשָׁפִים וְלְצִנִּינִים. זְהוּ
שְׁכָתוּב וַיִּקְוְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל,
שְׁהִיוּ נִעְקָרִים מִמִּלְּאָכִי הַשָּׂרֵת,
כְּמוֹ שְׁאֲנָשִׁים נִעְקָצִים מִתְּקוֹצִים
הַלְלוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאֵי אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
מַה הָיְתָה מִחֲשַׁבְתְּ הַמִּצְרַיִם
שְׁתַּמְנַע פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה מִיִּשְׂרָאֵל וְהַשְּׁלִיט הַמְּנַמְנָה עֲלֵיהֶם שְׁהַכְּנִים כְּךָ בְּלַבָּם? אֶלְא אָמַר לְהֶם,